

Vol. I

No. 4

26th February, 1981.

(Thursday)

7 Phalgun, 1902 S.E.

THE ANDHRA PRADESH Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT CONTENTS

	PAGES.
Oral Answers to Questions.	169
Short Notice Questions and Answers.	188
Written Answers to Questions.	191
Matters Under Rule 329 :	
re: Callapse of Bridge in Dornakal, Warangal District.	210
re: Non-working of Thermal Power Stations at Kovur and Kothagudem.	221
re: Cracks developed in 22nd Block of Srisaillam Anicut.	223
Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance :	
re: Alleged beating of Harijans at Ellakatta Village, Nalgonda District by the Police.	227
re: Supply of Water from Tungabhadra Reservoir to save the crops in Nellore District.	230
Paper Placed on the Table:	
Note on drought situation and relief measure in Andhra Pradesh.	236
Government Bills :	
re: Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Amendment Bill, 1981.	236
re: Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1981.	236
re: Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Bill, 1981.	237
Motion on Address by the Governor.	237

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH,
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD.

1981

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
PRINCIPAL OFFICERS**

Speaker : .. Sri Kona Prabhakara Rao.

Panel of Chairmen : ... 1. Sri A. Eswara Reddy.
2. Sri Koratala Satyanarayana.
3. Sri V. Sobhanadreeswara Rao.
4. Sri N. Yetiraja Rao.
5. Smt. Jeevaratnam Naidu.
6. Sri B. Sitaramaiah.

Secretary : .. Sri E. Sadasiva Reddy.

Joint Secretary: .. Sri D. L. Narasimham.

Deputy Secretary : .. Sri M. Ramanadha Sastry.

Assistant Secretaries : ... 1. Sri S. Purnananda Sastry.
2. Sri Md. Ghouse Khan.
3. Sri T. L. Balaram.
4. Sri M. Viswanatham.
5. Sri J. V. Ramana Murthy.
6. Sri P. Bashaiah.
7. Sri A. V. G. Krishna Murthy.
8. Sri M. Hanumantha Rao.
9. Sri K. Seshiah.

Chief Reporter .. Sri Habeeb Abdur Rahman.

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT**

Fourth Day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, 26th February 1981.

The House met at Nine of the Clock.

(Mr. Speaker, in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Modern Methods to Control Increased Traffic in Twin Cities

25—

*6715 Q.—Sri Poola Subbaiah (Markapur):—Will the Minister for Home be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to take steps by the Government to use modern methods to control the increased traffic in the twin cities; and

(b) if so, what are they?

హోంశాఖామాత్యులు (శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి):—(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఈ పథకం క్రింద తీసికొన దలచిన చర్యలు—కొత్త, ఆటోమాటిక్ సిగ్నల్స్ నెలకొల్పడం వైర్ లెస్ సెట్లు, ఎలక్ట్రానిక్ సైరను సాధనాలు కొనడం, సక్రమముగా విలిపి ఉంచిన వాహనములను, రోడ్లపై నిలబడిపోయిన వాహనాలను (తొలగించుటకు) పనికవచ్చే క్రేన్లను కొనడం, ట్రాఫిక్ ను గూర్చి బోధించుటకు, ప్రచారము చేయుటకు అవసరమయ్యే ఫిల్ములతో పాటు 16 మి.మీ. ప్రాజెక్టరును కొనడం.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఆసలు ఈ కొత్త మిషన్స్ ఎప్పుడు వెడతారు ? స్తుతం రోజుకు సుమారు 40, 50 ప్రమాదాలు జరుగుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నాయి. కాబట్టి వాటిని తగ్గించడానికి ఎప్పుడు ఇవన్నీ ప్రారంభించే చర్యలు తీసుకొంటారు ? ఇక రెండవ విషయం ఏమిటంటే ట్రాఫిక్ జామ్ పీక్ ఆవర్స్ లో జరుగుతున్నది. దానికి దిక్కు మొక్కు లేకుండా పోతున్నది. చాలా అవసరమైన సమయంలో పోవాలంటే పోలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. అందువల్ల ప్రజలకు ఆసౌకర్యం కలుగుతున్నది కాబట్టి ఎప్పుడు వీటిని ప్రారంభించి ఈ ఆసౌకర్యాన్ని పోగొడతారు ?

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఈ ట్రాఫిక్ కంజెషన్ వల్ల ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. తమకు తెలుసు, హైదరాబాదు నగరంలో 5, 8 లక్షల జనాభాకు సరిపోయే వీధులు అలాగే ఉండిపోయాయి. కాని జనాభా 20, 30 లక్షల వరకు పెరిగిపోయింది. అదనంగా కాలనీలు రావడం, రోడ్లు అలాగే ఉండిపోవడం వాటిని వికాసం చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవడంవల్ల ఈ విధంగా ఇబ్బందులు కలిగాయి. అయినా మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ మరియు ఇతర డిపార్టుమెంటుల సహకారంతో రింగ్ రోడ్ల చేయడం, మిగతా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. కొన్ని చోట్ల వన్-వే ట్రాఫిక్ కూడా ఏర్పాటు చేశాం. కాని దీనివల్ల చాలా మందికి ఇబ్బంది కలగడంవల్ల తిరిగి టు-వే ట్రాఫిక్ ను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఇక హైదరాబాదు నగరంలో విచిత్రమైన వాహనాలు ఉన్నాయి. టోరికాలు, బండ్లు మొదలైనవే కాక ఆర్.టి.సి. బస్సులుకూడా అధిక సంఖ్యలో నడవడం వల్లా, జనాభా పెరిగి పోవడంవల్ల ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. అయినా కూడా పోలీసువారు చాలా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది ఎక్స్ ప్రెస్స్ ఓపీనియన్ కూడా పొందడం ఈ మధ్యనే జాతీయ స్థాయిలో సెమినార్ ఏర్పాటు చేశాము. వారి యొక్క రికమెండేషన్స్ కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏ విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలనే విషయం అలోచించడం జరుగుతున్నది. సుమారు 35 లక్షల రూపాయలు ఈ సంవత్సరం ప్లానులో ఖర్చుపెట్టడమే కాక 15 లక్షలు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడానికి మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వారిచే ఒప్పించడంవల్ల ఈ ట్రాఫిక్ ప్లాన్ మేను కొంతవరకు తీర్చగలమని అనుకోంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి) :—అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం నమన్యలను తనంతట తాను సృష్టించి పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లుగా వుంది. గత మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలుగా ఎన్ని నినిమా థియేటర్స్ కు, ఎన్ని మల్టీ-స్టోరిడ్ కన్స్ట్రక్షన్స్ కు మీరు పర్మిషన్ ఇచ్చారు ? దీని వెనుక ఉన్న కుంభకోణం ఏమిటి ? దీని వైనం ఎంకవైరి వేస్తారా ?

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :—అలాంటివి ఎక్కువగా జరగలేదు. ఒకటి రెండు చోట్ల జరిగింది వాస్తవమే. దానిని గురించి ప్రభుత్వం తీవ్రంగా అలోచించి ఇకముందు పర్మిషన్ ఇవ్వకూడదని ఆదేశాలు ఇచ్చాయి. కొంతవరకు అది వాస్తవమే కాని కుంభకోణం వుందనడం న్యాయం కాదు. ఇలాంటి నగరంలో వినోద కార్యక్రమాలకు వీలుగా కొన్ని థియేటర్స్ గాని, హోటల్స్ గాని రావలసిన అవసరం వుంది. అయినా ఒకటి, రెండు ప్యాంశాలలో ఈ విధంగా రావడంవల్ల కొంతకంజెషన్ జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :—ప్రభాకర్ రెడ్డిగారికి ప్రశ్నలు చాటవేసే చమత్కారం వుంది. ఒక వైపు అక్రమంగా లైసెన్స్ ఇచ్చారని ఒప్పుకొంటున్నారు.

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :—అక్రమంగాకాదు,

శ్రీ ఎన్. జై పాల్ రెడ్డి:—చార్మినార్ చౌరాస్తాలో 6 థియేటర్లు ఉన్నాయి. ఎవరు పర్మిషన్ ఇచ్చారు ? ఎట్లా ఇచ్చారు ? ఆవిడ్స్ ప్రాంతంలో సినిమా వదిలే సమయంలో వారు రోడ్లపై వెళ్లేరు. రోడ్లు కూడా వెడల్పు చేయలేరు. అంతే కాకుండా మల్టి-స్టోరీడ్ కన్స్ట్రక్షన్స్ పర్మిషన్ ఇస్తున్నారు. ప్రతి మల్టి-స్టోరీడ్ కన్స్ట్రక్షన్స్ వెసుక 3 లక్షలు తీసుకున్న ఉదంతాలు ఉన్నాయి. నేను ప్రూవ్ చేస్తాను మీరు ఎంక్యుయరీ పెడతారా ?

Sri K. Prabhakar Reddy : —I am sorry for this sweeping remark made by the Hon. Member. If you have anything in writing, Government is there to take action.

Sri S. Jaipal Reddy:—You may kindly institute an enquiry.

Sri K. Prabhakar Reddy : —Not only before this House, but whenever he brings to our notice, definitely we will take action against those people.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు (ఉదయగిరి) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా ప్రశ్న ఏమిటంటే మనం ఒక సమస్యను సృష్టించిన తరువాత అంటే సినిమా హాల్స్ మొదలైనవి కట్టిన తరువాత వాటిని పడగొట్టడం జరగను. కాబట్టి దాని గురించి వారు చేయగలిగింది ఏమీలేదు. కనీసం ఇకముందైనా ఎటువంటి పరిస్థితులలోనూ ట్రాఫిక్ ఎక్కువగా వున్న ప్రాంతాలలో సినిమా హాల్స్, మల్టీ-స్టోరీడ్ బిల్డింగ్ నిర్మాణాలకు అనుమతి ఇవ్వకూడదని బిల్లుకొచ్చిన నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఇక పోతే ఎంకోర్డ్ మెంట్ విషయం తీసుకొంటే ఎంకోర్డ్ మెంట్ చేస్తున్నవారిని కూడా ప్రభుత్వం తొలగించడంలేదు. ప్రైవరాజాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్కూ, మునిసిపల్ పరిపాలనా మంత్రిగారికి కూడా చెబుతున్నాను, ఎంకోర్డ్ మెంట్ సెక్షన్లో వుండే ఒక క్లార్కు బంజారా హిల్స్లో వుండే భవనాలన్నింటికంటే విలువైన భవనం నిర్మిస్తున్నాడు. ఆ వివరాలు నేను మంత్రిగారికి సంపిస్తాను. ఎవరైతే డబ్బులు ఇస్తారో వాళ్లను ఎంకోర్డ్ మెంట్ నుంచి తొలగించరు, కాబట్టి ఈ పద్ధతిని నివారించడం కోసం హోం మినిస్టరుగారు, ప్రైవరాజాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ అధికారులు కూర్చుని గట్టి నిర్ణయం తీసుకొంటారా? ఇకముందైనా జనసమృద్ధం వున్న ప్రాంతాలలో సినిమా హాల్స్ మరియు మల్టీ-స్టోరీడ్ బిల్డింగ్స్ కట్టకుండా గట్టిగా ఆదేశాలు జారీ చేస్తారా ?

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :—ఎక్కువగా ట్రాఫిక్ వున్న ప్రాంతాలలో ఉండ కూడదని ఆదేశాలు ఇచ్చాము. ఒకవైపున వినోద్ కార్యక్రమాలకు మంచి థియేటర్లు కావాలనీ, మంచి హాల్లు కావాలని అనుకొంటారు. అయితే ఆవిడ్స్లో గాని, ముషీరాబాద్ ప్రాంతంలో గాని వారు చెప్పినట్లు ఇబ్బంది కలుగడం విచారకరమైన విషయమే. నిజానికి పర్మిషన్ ఇవ్వడంలో మునిసిపల్ అప్లినిస్పేషన్ మినిస్టరుగారు చాలా స్పీడ్ గా వుంటున్నారనీ, పర్మిషన్ ఇవ్వడంలేదనీ కంప్లెయింట్స్ వినవస్తున్నాయి. ప్రైవరాజాదు నగరానికి సంబంధించి కావస పథులు మొదలైన నాన్-ఆఫీషియల్స్కో ఒక అడ్వయజరీ బోర్డును ఏర్పాటుచేసి మల్టీ-స్టోరీడ్ బిల్డింగ్ మొదలగు వాటి నిర్మాణ విషయంలో వారి సలహాలు తీసు

కొని కూ.చ. తప్పకుండా పాటించడం జరుగుతోంది. అవి నిర్మించడం కూడా చాలా ముఖ్యమే. అయితే ఏ ప్రాంతాలలో నిర్మించాలి, ఏ విధంగా వుండాలనేది ఆలోచించి చేస్తాము.

Smt. Sarojini Pulla Reddy (Minister for Municipal Administration):—Sir, the Hon. Member Mr. Venkaiah Naidu may give the name of the gentleman the Corporation employee who has made lot of money. Certainly action will be taken against him.

Sri M. Venkaiah Naidu :— I will pass on.

శ్రీ కె. ఎ.ఎన్. భుక్త (హరికృంద్రవరమ్) :— జనసమ్మర్థం కూడా పెరిగింది. పీక్ అవర్స్ లో రోడ్లు చాటాలంటే చాలా కష్టమవుతున్నది. అందువల్ల మద్రాసులో మాదిరిగా అండర్ గ్రౌండ్ టనల్స్ ఏర్పాటు చేసే విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :— ఇది చాలా ఖర్చుతో కూడిన వ్యవహారం. వాటిని కొన్ని ముఖ్యమైన స్థలాలలో ఏర్పాటు చేయవలసివుంటుంది. కాబట్టి డబ్బు విషయం కూడా ఆలోచించి ఎప్పుడు వీలైతే అప్పుడు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వారు ఏర్పాటుచేసే ప్రయత్నం చేస్తారు.

9-10 a. m.

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి (కమలాపురం):— చాలసార్లు ఈ లారీల విషయంలో రిప్రజెంటేషన్ చేయడం జరిగింది. జేగంజూరులో సంవత్సరానికి 10,12 మంది చనిపోవడం జరుగుతోందని మంత్రివర్గం తెలుసు. దాని విషయం ఆలోచనలో ఉన్నదా? ఈ ప్రాదరాజాద్ లో ట్రాఫిక్ ను తక్కువ చేయడానికి సర్ క్యులర్ ప్రెయిన్ ఒకటి ఖారత ప్రభుత్వం వారు వచ్చి సర్వే చేసుకోవడం జరిగింది. దాని విషయమై మన ప్రభుత్వమునకు క్రాద్ లేదని ఆఫీసర్ చెబుతున్నారు. ఆ సర్ క్యులర్ ప్రెయిన్ విషయం యిమీడియేట్ గా ఆమలులో పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి :— ఆ సర్ క్యులర్ ప్రెయిన్ ప్రాదరాజాద్ నగరానికి పరిసర ప్రాంతాలకు పోయే విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చూడడం జరిగింది. వారి సూచన సమమైన సూచన. అయినప్పటికీ దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు తీసుకోవలసి ఉంటుంది. జేగంజూరు గురించి చెప్పారు. లారీ పార్కింగ్ ఉదయం 7 గంటల నుంచి రాత్రి 9 గంటలవరకు లేకుండా ఉండడానికి కొన్ని కార్యక్రమాలు తీసుకుంటున్నాము. దానికి తిరిగి రిప్రజెంటేషన్ రావడం జరిగింది యిబ్బందులు అవుతున్నాయని. దానిని కొన్ని విధులకు కన్ పైన్ చేసి అక్కడ తిరగకుండా - వన్ వే ట్రాఫిక్ చేసి పీక్ అవర్స్ లో లారీలు పోకుండా చర్య తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ సి.పావ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా) :— జిల్లాలు జిల్లాలు మధ్య ప్రయాణం చేసే బస్సులు, లారీలు రాష్ట్రాల మధ్య తిరిగే బస్సులు ప్రాదరాజాద్ సీటి మధ్య నుంచి పోకుండా ఖై పావ్ రోడ్ చేసే కార్యక్రమం తీసుకుంటారా?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :— ఇదివరకే చెప్పాను, రింగ్ రోడ్డు వేయాలనే విషయం వున్నది. మూసి నది మీద బ్రిడ్జి రావలసి వున్నది. హూడా చారు రెండు కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో ఆ కార్యక్రమం చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరువతి) :— మద్రాసులో వలె అండర్ గ్రౌండ్ టన్నెల్స్ వెట్టేదానికి కష్టం అని మంత్రిగారు తెలిపిచ్చారు. కాని బెంగుళూరులో మాదిరిగా సర్కిల్స్, సెమి సర్కిల్స్ పెట్టి ట్రాఫిక్ రెగ్యులేట్ చేసే వద్దతి చేస్తారా?

Sri K. Prabhakar Reddy :— That is what I told just now about the inner ring road and outer ring road now being laid. The inner ring road is almost completed.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి (ముషీరాబాదు) :— సిటీలో ఈ లారీలవల్ల రోజూ ఒకరు యిద్దరు ప్రమాదంవల్ల చని పోతున్నారు. ముఖ్యంగా ముఫజర్ బంక్ పూల్ నుంచి ఫరోషామహల్ వచ్చే రోడ్డు రోజుకు ఒకరు తప్పకుండా లారీలవల్ల చనిపోతున్నారు. తరువాత రోడ్డుపైన లారీ రిపేర్ చేసున్నారు. అఫజల్ గంజ్ నుంచి వుతిలిజాలి రోడ్డుపైన రిపేర్ చేస్తున్నారు. దానిని వెంటనే తొల గించేదానికి చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :— నిజమైన సంగతి. కాసనసభ్యులు, పెద్దలు సలహాలు యిస్తే పాటించే అవకాశం వున్నది. లారీలు రాకూడదనే చర్య తీసు కుంటున్నాము. మళ్ళీ రిప్రజంటేషన్ రావడంతో ఉదయం, సాయంత్రం రాకూడదని చేశాము. గత రెండు సంవత్సరాలలో ప్రమాదాల సంఖ్య దీనివల్ల చాల వరకు తగ్గిపోయిందని చెప్పడానికి కొంతవరకు తృప్తికరంగా వున్నదని సంతోషిస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. సురేందర్ రెడ్డి (డోర్నకల్) :— బెంగుళూరులో మెజిస్ట్రేటు చౌరస్తాలో 40,50 థియేటర్స్ వున్నాయి. ఒకే నెంటర్ లో వున్నాయి. 40,50 పెద్ద పెద్ద హోటల్స్ వున్నాయి. బిజినెస్ వీరియా. రైల్వే స్టేషన్, లిప్ స్టాప్ ఉన్నాయి. ఇవన్నీ ఉండగా ట్రాఫిక్ ఏమాత్రం అవస్థ లేకుండా వున్నది. దానిని పరిశీలన చేసేందుకు మనం ఏరై నా టీమ్ పంపించి తెలుసుకొని చారితర కంట్రోల్ చేస్తారా? దానిని తెలుసుకొనే దానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :— బెంగుళూరు రోడ్డు, థియేటర్స్ గురించి చెపు తున్నారు. వికాలమైన రోడ్డు ఉన్నాయి. కొంతవరకు ట్రాఫిక్ రెగ్యులేట్ చేయడానికి యిక్కడ కూడ ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. You will find a new ehange here.

Supply of Mangalore Tiles to the Sufferers in Fire Accidents

26 —

*6526 Q.—Sri Pothina Chinna (Vijayawada West):—Will the Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the Government proposed to provide (Mangalore tiles) 1000 tiles to the sufferers in the fire accidents in addition to compensation paid in cash;

(b) if so, when: and

(c) if not the reasons therefor?

రెవెన్యూ కార్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్, జనార్ధన రెడ్డి):—(ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(సి) ఇప్పుడు అందజేస్తున్న సహాయ చర్యలు పరిపోగలవని భావించబడింది.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:—ఇదివరకు ప్రభుత్వమే కమిటీ అయి వున్నది శ్రీకాకుళం వగైరా ప్రాంతాలలో యిళ్ళు కాలిపోయినప్పుడు యాజ్ బెస్టాన్ పీట్స్ సప్లయి చేస్తామని: ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రామ్ గా అని చెప్పారు. ప్రభుత్వం మారినప్పుడల్లా ఇంకో విధానం తోచనీయం. ఇళ్లు కాలిపోయినప్పుడు అగ్ని బాధితులకు యాజ్ బెస్టాన్ పీట్స్ సప్లయి చేసి ఆదుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి:—అటువంటి ఎన్యూరెస్స్ యివ్వబడినదో నాకు తెలియదు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:—1966 లో చెప్పారు. 69 లో చెప్పారు. 73లో చెప్పారు. ఇట్లా కావాలంటే ఎన్ని అయినా ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి:—ఈ మాట వినడం ఇచే మొదటిసారి.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:—ఇలా ఎన్యూరెస్సు ఇచ్చారు. అగ్ని బాధితులను ఆదుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి:—అటువంటి ఆలోచన లేదు అని చెప్పాను. ప్రభుత్వానికి అటువంటిదేమీ రాలేదు.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి:—ఇప్పుడు ఉన్న వనతి పరిపోతుందని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఫైర్ యాక్సిడెంటులో ఇళ్లు కాలిపోతే 150 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. 150 రూపాయలు ఫైర్ యాక్సిడెంటులో ఇళ్లు కాలిపోయిన దానికి నష్టపరిహారం పరిపోతుందని అనుకుంటే మేము ఏమి అనుకోవాలి?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి:—ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల కలిగిన నష్టాన్ని ఏ ప్రభుత్వము తగ్గించలేదు. ఇంతకుముందు 75 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం 150 రూపాయలు చేసినది. ప్రభుత్వం తమకు అడుపులో ఉన్నంతవరకు ఆదుకునేందుకు సహాయంగా ఇస్తున్నాము. కాని పూర్తి ఇళ్ళు కట్టుకుంటారని కాదు. షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్, షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ వారికి ఇళ్ళు కాలిపోతే మొత్తం 400 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. ప్రభుత్వం 150 రూపాయలు, చీఫ్ మినిష్టర్ ఫండ్ నుంచి 150 రూపాయలు, సైట్ అండ్ సర్కిల్స్ వారు 100 రూపాయలు మొత్తం 400 రూపాయలు రికవర్స్ ఇచ్చే దానికి ఇస్తున్నారు. మనం గవర్నరు:

ప్రసంగంలో విన్నాము. ఈ 400 రూపాయలను 1000 రూపాయలు చేసినది. సైట్ అండ్ సర్వీసెస్ క్రింద ఇస్తున్నది మొత్తం 1000 రూపాయలు చేయాలని అనుకొన్నాము.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—సైర్ యాక్విజిషన్ కు సంబంధించిన ప్రశ్న. మీరు చెప్పేది జనరల్.

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి :—సైట్ అండ్ సర్వీసెస్ క్రింద ఎస్.టి., ఎస్.సి. వారికి ఇళ్ళు కాలిపోతే 400 రూపాయలు ఇస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఇచ్చేది 150 రూపాయలు. చీఫ్ మినిష్టర్ రిలిఫ్ ఫండ్ నుంచి 150 రూపాయలు. సైట్ అండ్ సర్వీసెస్ ఇచ్చేది 100 రూపాయలు. మొత్తం 400 రూపాయలు. ఎస్.టి. ఎస్.సి. వారికి ఇళ్ళు కట్టుకొనేదానికి 1000 రూపాయలు చేసినది. కాబట్టి దీనిని కూడ 1000 రూపాయలు చేయాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నది.

శ్రీ బి. సీతారామయ్య (సుజాతనగర్) :—ఎస్.టి., ఎస్.సి. వారేకాదు. అన్ని వర్గాలలో ఉన్న వారు అగ్నితాధితులే. ఇప్పుడున్న నవోయాన్ని పెంచడానికి ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుందా ?

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి :—పెంచే ఆలోచన ఇప్పట్లో లేదు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—సైట్ అండ్ సర్వీసెస్ ప్రొగ్రామ్ క్రింద ఇచ్చే పథకాన్ని దీనికికూడ వర్తింప చేస్తామని ఈ క్వేషన్ ఇచ్చారు. గవర్నరు మొత్తం 150 రూపాయలు, చీఫ్ మినిష్టర్ ఫండ్ నుంచి 150 రూపాయలు, సైట్ అండ్ సర్వీసెస్ 100 రూపాయలు. మొత్తం 400 రూపాయలు అన్నారు. గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో 1000 రూపాయలు చేశారు కాబట్టి ఇది కూడ 1000 రూపాయలుగా మారుతుందని అంటున్నారు, అది ఇళ్ళు నిర్మించుకొనే వారికి ఇవ్వవలసిన రూపాయలు అని అన్నారు. ఇది ఇళ్ళు కాలిపోయిన వారికి. ప్రభుత్వం 150 రూపాయలు, చీఫ్ మినిష్టరు ఫండ్ నుంచి 150 రూపాయలు—మూడువందల రూపాయలు అయింది. మిగతాది ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది. ఏ.జి.ఓ. ప్రకారం వారు చెప్పిన పథకం 1000 రూపాయలు అవుతుందో చెప్పతారా ?

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి :—నేను దాని గురించి చెప్పాను, గవర్నరు ప్రసంగములో ఆ మొత్తాన్ని వెయ్యి రూపాయలు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. దానిని ఏ విధంగా చేయాలనేది ఆరనైజ్ చేసి, ఎట్లా చెయ్యాలనేది యోచన చేస్తాం. అది చేసి చూపిస్తాము.

శ్రీ కె. వి. ఆర్. ఎన్. పద్మావతి రాజు (ఉత్తరవల్లి) :— సైట్స్ అండ్ సర్వీసెస్ ఇతరత్రా కూడ దృష్టిలో పెట్టుకుని గవర్నరు ప్రసంగములో దానిని వెయ్యి రూపాయలు చేయబోతున్నట్లు ప్రకటించామని మంత్రిగారు అన్నారు. దీనికి రెండు నెలలు ముందుగానే కాబినెట్ డెసిషన్ తీసుకోవడం జరిగింది. ఇంత వరకు కలెక్టర్లకు ఉత్తర్వులు వెళ్ళలేదు. జి.ఓ.స్. యిస్యూ కాలేదు. మార్చి కూడా వచ్చేస్తున్నది. త్వరలో చేస్తారా ?

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ (గృహనిర్మాణ శాఖామాత్యులు) :— జి. ఓ. ఇన్స్ట్రక్షన్లను చేయడం జరిగింది. త్వరలోనే అది ఆమలు జరుగుతుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నరసాపూర్) :— గతంలో ఇచ్చే 75 రూ. లను 150 రూ. లు చేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. గతంలో కలప కూడా ఇచ్చే వారు. ఇప్పుడు కలప కూడా ఇవ్వడం లేదు. ఈ ప్రశ్న వెయ్యడంలో ప్రధానోద్దేశం - పేద హరిజన, గిరిజన, బలహీనవర్గాల వారి ఇళ్ళు కాలిపోయినప్పుడు వారికిచ్చే 150 రూ లు చాలవు, దానిని 500, వెయ్యి రూ.ల వరకు పెంచమని ప్రభుత్వం యీ విషయం పునరాలోచిస్తుందా? గతంలో ఇచ్చినట్లుగా కలపను కూడా ప్రోవైడ్ చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. జనార్దన్ రెడ్డి :— విఠల్ రెడ్డిగారు రెండు ప్రశ్నలు వేశారు. ఒకటి కలప సప్లయ్ చేయడం విషయం. అది ఇప్పుడు కూడా జరుగుతున్నది. నమీవ అటవీ ప్రాంతం నుంచి కొంత ఫ్రీగాను, కొంత చీప్ రేటుకు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. కలప ఆ విధంగా ఇవ్వడం ఇప్పుడు కూడా కొనసాగుతున్నది. రెండవది - బలహీనవర్గాల గురించి. ఆ విషయమై చెప్పాను.

శ్రీ వడ్డెరంగారావు (బందరు) :— ఇంతకుముందు పెంకు సప్లయ్ చేసే విషయంలో ప్రభుత్వం దానికి అంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. అప్పుడు తమరు కూడా పట్టులుగా ఇక్కడ వున్నారు. బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పటి నుంచి కూడా, ప్రతి సంవత్సరం విజయవాడలో ఎండలాది ఇళ్ళు అగ్ని ప్రమాదానికి గురి అయినప్పుడు యీ పథకాన్ని మార్చి, బీద వర్గాలకు గృహాలు అగ్ని ప్రమాదానికి గురికాకుండా చేస్తామని, అన్నారు. ఆ విషయం ప్రభుత్వం వారి ఆలోచనలో వున్నది, అది కార్యరూపం దాల్చ లేదు, ఇప్పటి కయినా మీదు, అప్పటినుంచి ఆలోచనలో వున్నదానిని కార్యరూపంలోకి తీసుకువస్తారా? అనలు దానిని కార్యరూపంలోకి తీసుకువచ్చే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి వుందా, లేదా?

9-20 a.m.

శ్రీ ఎన్. జనార్దన్ రెడ్డి :— మనవి వేశాను, అటువంటి ఎన్ఫోర్స్ మెంట్ వున్నది. అయితే, ఒకటి మాత్రం ఆలోచిస్తున్నాం. పట్టణాలలో, మునిసిపల్ ఏరియాస్ లో హాట్ మెంట్స్ ను ఇన్ స్టాల్ చేసే విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. బలహీనవర్గాలు ఎక్కడ ఇళ్లు కట్టుకున్నారో అక్కడ ఫైర్ ఫ్రూఫ్ మెటీరియల్ తో స్పెషియల్ గా ఒక కాన్స్ట్రక్షన్ కనుగొన్నాడు, అది అనులు జరవితే ఉపయోగంగా వుంటుందేమోననే ఆలోచనతో రెండున్నర లక్షలు ముఖ్యమంత్రి ఫండ్ నుండి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా ప్రివెంటివ్ మెజర్స్ గురించి ఎక్కువగా కృషి చేస్తున్నాం.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ (రేవల్లె) :— వారు చెప్పినది జి. ఓ. గా రాలేదు, చీఫ్ మినిస్టరు ఫండు నుంచి, సైట్స్ అండ్ సర్వీసెస్ నుంచి మొత్తం కలిపి వారు ఇస్తామన్నది ఇంతవరకు జి.ఓ రూపంలో రాలేదు. అగ్ని బాధితులయిన హరిజనులు, గిరిజనులకు యీ రాష్ట్రంలో సహాయం అందడం లేదు. నాకు తెలుసు, చాలా

ఉదాహరణలున్నాయి. గుంటూరుజిల్లాలో మోతుకూరు గ్రామంలో చెద్ద అగ్ని ప్రమాదం జరిగింది. 270 ఇళ్ళు కాలిపోయాయి, ఇంత వరకూ వారికి 150 రూ.లు తప్ప అదనంగా సహాయమేమీ అందలేదు. ఇది ఒక్కటే కాదు, ఇటువంటివి అనేక ఉదాహరణలున్నాయి. వారు చెప్పిన మాటలను జి. టి. రూపంలో ఇవ్వమనండి, మేము ఇస్తున్నాం. చేస్తున్నాం అనడం వలన ప్రయోజనమేమీ లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సాధ్యమవుతుందా ?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి :— ఆ విధంగా జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్.ఎన్.ఎన్ రెడ్డి (విశాఖపట్నం) :—ఒక్కడా ఆ విధంగా జరగడం లేదు, కలవ ఇవ్వడం లేదు. రు. 150 అకంటే ఎక్కువ ఏమీ ఇవ్వడం లేదు.

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి :—ఒక్కడ అమలు జరిగిందో నేను హాస్ ముందు చెడకాను.

Revision of Methods of Remission of Land Revenue

27—

*6155 Q.—Sarasvati N. Raghava Reddy (Nakrekal) and A. Lakshmi narayana (Miryalguda);—Will the Minister for Revenue be pleased to state;

(a) whether steps will be taken to amend the present rules of famine code so as to revise the method of remission of land revenue keeping in view of the present agricultural investments; and

(b) if so, when?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి :—(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఈ విషయాన్ని చురుకుగా పరిశీలిస్తున్నం.

శ్రీ సి.పాచ్. రాజేశ్వరరావు :—ఈ చురుకు ప్రజలందరికీ తగిలి మాడి పోతున్నారు, చనిపోతున్నారు. ఈ చురుకుదనం కార్య రూపంలోకి ఎప్పుడు వస్తుంది? దానికి కాలపరిమితి ఏమైనా ఉందా? ఫామిన్ కోడ్ ను సవరించవలసి వున్నదని నేను కాసవసభలో 25 ఏళ్లనుంచి వింటున్నాను. కనీసం వీరికి ముందు పది మంది రెవెన్యూ మినిస్టరుతో ఆ విషయం నేను మాట్లాడాను, అదే సమాధానం వస్తున్నది, దయచేసి మీరయినా, మూడు నాలుగు మాసాలని కాలపరిమితి చెట్టుకొని ఫామిన్ కోడ్ చే అమూల్యాగ్రం సవరించి యీ రాష్ట్రాభివృద్ధికి తోడ్పడతారా?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి :— ఇంకో రెవెన్యూ మినిస్టరు వరకూ ఆగకుండా అది నేనే చేస్తాను, మార్చి 15 లోపల రెవెన్యూ రూల్సు చెడకారు.

Setting up of Industrial Management Services

28—

*5929 Q.—Sri R. Surender Reddy :— Will the Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with Government for setting up industrial management service;

(b) if so, the stage at which the matter stands now; and when it is likely to be implemented;

(c) whether it is a fact that there has been increased industrial sickness in public sector with frequent changes in the top management by Government leading to disposal of couple of units to private sector some time back?

నెద్ద తరహా పరిశ్రమల మంత్రి (శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఆ విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది; త్వరలోనే తుది నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

(సి) కాదండీ. రాష్ట్ర ప్రభుత్వరంగానికి చెందిన ఒక యూనిట్లను అమ్మినంత మాత్రాన ప్రభుత్వ రంగంలో అధిక పారిశ్రామిక రుగ్మతకు నూచనగా దానిని పరిగణించరాదు.

9-30 a.m.

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి :—మేనేజిమెంటు పర్వినెస్ విషయంలో అవును అన్నారు. మీ ప్రపోజల్ను ఏమిటి ?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటువంటి పర్వినెస్ కు అసినర్లను పూర్తిగా తీసుకుని ఎగ్జిమిస్ చేస్తే విజయవంతం కాలేదని తేలింది. అప్పుడు తిన్నీ వేసారు. జనార్దన రెడ్డిగారు సూచించిన ప్రకారంగా ఎంతవరకు ప్రాక్టికబుల్ గా ఉంటుందనేది ఆలోచించి చేస్తాం.

శ్రీ శ్రీనివాసరావు :—పబ్లిక్ సెక్టర్ యూనిట్లను సెక్ యూనిట్లు అనే పేరుతో ప్రైవేటు వాటికి యివ్వకుండా చూస్తామని గ్యారంటీ ఇస్తారా? ప్రభుత్వమే వాటిని చక్కగా నడిపించేటట్లు గ్యారంటీ ఇస్తారా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—అదిగవడానికి వ్రస్తుత ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు. వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీ శ్రీనివాసరావు (నాగర్ కర్నూలు) :—సి-లో అడిగింది చూడండి: "whether it is a fact that there has been increased industrial sickness in public sector with frequent changes in the top management by government leading to disposal of couple of units to private sector some time back?" అంద వల్లనే నప్పి మెంటరీ చేయవలసి వచ్చింది. You have to give guarantee that the public sector industries cannot be given to the private sector.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—ఈ ప్రశ్నలో మేనేజిమెంటు లోపం వల్లనే పబ్లిక్ సెక్టరు యూనిట్లు కొన్ని ఫెయిల్ అవుతున్నాయనే భావం ఇందులో కనబడుతుంది. ఆ ఒక్క కారణం వల్లనే సెక్ అవుతున్నాయని ప్రభుత్వం అనుకోడంలేదు. ఎన్నో కారణాలుంటాయి. వాటిలో ఇది ఒక కారణమని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ శ్రీనివాసరావు :— నేను అడిగినదానికి సమాధానం రాలేదు.

శ్రీ సి.పాచ్. రాజేశ్వరరావు :— ఇదివరలో ఈ సమస్యపై ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సమాధానాలుబట్టి పబ్లిక్ సెక్షరు యూనిట్లు మేనేజిమెంటు ఐఎస్ వంటి బురాకెట్లకు కాకుండా ప్రత్యేకమైన టెక్నోక్రాట్లకు ఇస్తే మంచిదనే భావం ఏర్పడింది. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే పరిశ్రమలు దివాళా తీయకుండా ఓక్ కాకుండా ఉంటాయనే విషయం యోచించి నిర్ణయం తీసుకుని అమలు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— రాజేశ్వరరావుగారు అన్నట్లు, ప్రభుత్వం ఈ విషయం ఆలోచించింది. చీఫ్ సెక్రటరీగారి ఆధ్వర్యంలో ఒక కమిటీ నమా వేశమై కొన్ని సూచనలు చేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఇంకా ఫైనల్ డెసిషన్ కు రాలేదు. తొందరగానే ఫైనల్ డెసిషన్ కు ప్రభుత్వంపచ్చి ఐఎస్ వారి బదులు టెక్నోక్రాట్స్ ను తీసుకునే విషయం ఆలోచిస్తాం.

శ్రీ సి.పాచ్. రాజేశ్వరరావు :— రిపోర్టువచ్చి ఎంతకాలమైనది ? ఇంత జలస్యం కావడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— ఏ వర్గంలోనైనా కొన్ని మంచి ఏసైట్లు ఉంటాయి. కొన్ని చెడ్డవి ఉంటాయి. థిసెస్ తో బాటు Anti-thesis కూడా ఉంటుంది.

Sri S. Jaipal Reddy :—It is good that Mr. Baga Reddy is teaching dialectics to the Marxist.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— భారత ప్రభుత్వం చేసిన ఎక్స్ పెరిమెంట్లలో ఎవరి సయినా అఫీసరును ఒక పరిశ్రమకు వెడితే చాలా సంవత్సరాలు అక్కడ వుండి నుంచినవి చేయకపోతే పరిశ్రమకు నూట్ కాపోతే ఇండియట్ గా ట్రాన్స్ ఫర్ చేస్తే ఇబ్బందులు వస్తాయని నూచించడం జరిగింది. ఇప్పుడుండే వర్గంలో ఏ పరిశ్రమకైనా ఒక అఫీసరును వేసినప్పుడు తొందరలో ట్రాన్స్ ఫర్ చేయకుండా బయనకు కొంత అవకాశం ఇచ్చి, కనీసం ఐదు సంవత్సరాలైనా అక్కడ ఉంచి మాదాలనే ఆలోచన ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— శ్రీనివాసరావుగారు సిక్ యూనిట్లు విషయంలో—

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— వారు చెప్పింది జనరల్ పాలసీ విషయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— సిక్ యూనిట్లు పేరుతో అమ్మకుండా చూస్తారా అన్నారు.

శ్రీమతి ఎం. బాగారెడ్డి :— ఇంతవరకు ఇండో-నిప్పన్ ను మాత్రమే అమ్ముడం జరిగింది. అది సిక్ ఐనది. 27 కోట్లు వెడితే తప్ప ప్రాఫిటబుల్ గా నడిచే అవకాశం లేదు. ప్రభుత్వం కాని పరిశ్రమ కాని అంత డబ్బు వెచ్చే పరిస్థితిలేదు. అందువల్ల పాచ్. ఎం.కి ఇచ్చాం, అది కూడా పబ్లిక్ సెక్షరు యూనిటే కనుక ఏమీ చేయవలసివచ్చినట్లు కాదు.

Loss occurred in Recent Vamsadhara Floods

29—

*6962 Q.—Sri Pydi Srirama Murthy (Amudalavalasa).—Will the Minister for Major Irrigation be pleased to state :

(a) the assessed loss during the recent Vamsadhara floods in the month of September, 1980 in Srikakulam District;

(b) the relief measures arranged by the Government; and

(c) the amount of Central Government assistance obtained for the relief works?

మధ్యకరహా నీటి పారుదల కాళి మంత్రి (శ్రీ) జి. శ్రీరాములు నాయుడు :—(ఎ) వంశధార ప్రాజెక్టుకు వంశధార జేసిన్ కు సంబంధించిన నీటి పారుదల పనులకు వాటిల్లిన నష్టం రూ. 800 లక్షలుగా అంచనా వేయబడింది.

(బి) వర్షు వరదగట్లు, కాళి వలు. తదితర నీటి పారుదల పనులను తిరిగి చేపట్టడానికి గాను అవసర తక్షణ చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. వాటికి గాను రూ. 207.00 లక్షలు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేయబడింది. ఈ పనులు 1981 మార్చికి వూర్తి చేయాలని తలపెట్టబడింది.

(సి) నీటి పారుదల పనులకుగాను ఇంతవరకు కేంద్రం నుంచి రూ. 207-00 లక్షలు పొందాం.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Is the Minister also concerned with Floods ?

Mr. Speaker :—Let the House not go in floods.

(LAUGHTERS)

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—మంత్రిగారు డిరిజేషనుకు సంబంధించి వంశ వరకు సమాధానం చెప్పారు. వరదల వల్ల వచ్చిన నష్టం. అందుకు తీసుకునే చర్యలు వేను అడిగాను. వేను ఏమి నష్టి మెంటరీ చేయాలి ?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :—దీనిని రెవిన్యూ మంత్రిగారికి పంపించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నిన్న కూడా ఇట్లాగే జరిగింది. The question which ought to have been answered by one Minister has been answered by another Minister. This question is required to be answered by the Revenue Minister because it is in regard to relief measures and loss occurred in the recent floods. So, we will postpone the question.

Sri G. Sriramulu Naidu :—This question has to be re-posted to the Revenue Department, Sir.

Mr. Speaker :—Yes. The question will be re-posted.

Breach to the Coffer Dam at Godavari Barrage

30—

*6503 Q.—Sri P. Janardhan Reddy :—Will the Minister for 9-40 a.m. Major Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Coffer dam at Godavari Barrage suffered a Breach recently ; and

(b) if so, the reasons therefor and the persons responsible for the same ?

వైద్య పరహా నీటిపారుదల కాళి మంత్రి (శ్రీ జి. వి. సుధాకరరావు) :—

(a) అవునండీ.

(b) ఆకస్మికంగా పెనుగాలులతో కూడిన వర్షం కురీయడం వల్ల ఆ డాముకు పగులు ఏర్పడింది. అందుకు ఎవ్వరూ బాధ్యులు కారు.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—గాలివానవల్ల పగులు ఏర్పడిందన్నారు. అంత మాత్రాన డామ్ పోతే దానికి బాధ్యత ఎవరిది కాదంటే ఏమి చెప్పాలి డామ్ వర్షానికి, గాలివానలకు తట్టుకోవాలి. ఎవరి పొరపాటు లేదంటే ఎట్లా ?

Sri G.V. Sudhakara Rao :—Mr. Speker Sir, I think there is some confusion when I used the word 'dam' It will prevent the flow of water. when there are heavy floods naturally such coffer dams are eroded and washed away. So, the confusion arose out of the word 'dam.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి (అనవరతి) :—గత సంవత్సరం ఈ కాఫర్ డామ్ కి గండి వడ్డమువల్ల పెరులుచాల నష్టపోయినవి. ఈ సంవత్సరం కూడ వేసిన కాఫర్ డామ్ కి ఎటువంటి ప్రమాదం జరగకుండా చర్యలు తీసుకోంటారా ?

Sri G.V. Sudhakara Rao :—Mr. Speaker Sir, if you want an assurance for the future, every effort will be made to see that no damage is done not only to crops but also to material and human lives. As fas as this particular dam is concerned it was taken up in the month of May when there were no standing crops. The dam was repaired in five days and the contractors are National Project Construction Corporation of the Government of India. No private contractort was there. The water has been supplied to the central delta on 3/6, and on 5th June water was let out to western delta and on 7th June to Eastern delta. Since it was taken up in the month of May no damage had occurred either to standing crops or to prospective crops and no material had suffered any loss. No human loss was there.

Widening of Flood Bank of Krishna from Ailur to Vijayawada

31—

*6563-(Q)—Sri V. Sobhanadreeswara Rao (Vyyur):— Will the Minister for Medium Irrigation be pleased to state :

(a) whether the scheme proposed to widen and strengthen the flood bank of Krishna from Ailur to Vijayawada in Krishna district is under consideration of the Government; and

(b) whether the Government will include the above highway in the master plan contemplated for the development of roads in the Vuyyuru Sugar Factory area and take necessary steps immediately for development of the said road?

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు:—

(ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు. ఉయ్యూరు చక్కెర ఫ్యాక్టరీ ప్రాంతంలోని రోడ్ల అభివృద్ధికొరకు ప్రత్యేకంగా వరద నియంత్రణ గురించి బృహత్ పరిచారక పడి లేదు.

శ్రీ ఎం. ఉంకార్ (వరసంపేట):—యిప్పటికై నా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు:—ఫ్లడ్ కంట్రోలులో రోడ్స్ చేయడం గాని, అప్ గ్రేడ్ చేసేది కాని లేదు. ఉయ్యూరు ముగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియా డెవలప్ మెంటు కౌన్సిల్ ఆసేది వుంది. వారు ముగర్ కేస్ పెస్ ఫండ్ నుంచి జిల్లా పరిషత్తుకు యిస్తారు. దానినుంచి రోడ్ చేయవలసివుంటుంది.

శ్రీ కొరటాల నత్యనారాయణ:—అయితో—విజయవాడ కృష్ణా వరద గట్టును వెడల్పు చేసి రోడ్ వేయడానికి ఎస్ఐ మేట్ తయారైవది ముగర్ ఫ్యాక్టరీ సెస్ నుంచి, జిల్లా పరిషత్తు, హైవేస్, డిపార్టుమెంటు అందరూ కలిసి చేస్తున్నారని చెప్పబులో వచ్చింది. 27 లక్షల ఎస్ఐ మేటు. మంత్రిగారు లేదంటే ఎట్లా? పది షమ్మాలి?

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు:—ఫ్లడ్ కంట్రోలులో రోడ్ వెడల్పు చేయడం గాని, అప్ గ్రేడ్ చేసే పథకము గాని లేదని చెబుతున్నాను. కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరు ఒక మీటింగును కండక్టు చేశారు. వెనిఫివరీస్ కంట్రీబ్యూషన్ యిస్తూ అర్జుభరించేవరకుమీద 94 లక్షలకు ఒక బిట్, 107 లక్షలకు ఒక బిట్ ఎస్ఐ మేటు చేయడం జరిగింది. వస్తు బిట్ కాంక్షన్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు (మైలవరం):—అవనిగడ్డ విజయవాడ మధ్య నూతనాన్ని చాలా భాగము ఈ రోడ్ చేయడం వల్ల తగ్గుతుంది. ఈ కడకట్ట ప్రక్కన వున్న రోడ్ డ్రాన్స్ పోర్టుకి చాలా ప్రాముఖ్యత కలిగివుంది. ప్రతి సంవత్సరం నిడబ్బంది. ఈ రోడ్ వైన చాలా దబ్బు అర్జు వెదురున్నది. వారు చెప్పినట్లు అధికారులు, అవధికారులలో మా జిల్లా కలెక్టరు మీటింగును ఏర్పాటు చేశారు. మాస్టర్ ప్లాన్ కయారు చేసి రైతులు యిచ్చే కంట్రీబ్యూషన్, ముగర్ కేస్ పెస్ నుంచి యిచ్చే దబ్బు కలిపి గవర్నమెంటు పూర్తి చేయడానికి చర్యలు తీసుకొంటారా?

శ్రీ జి. శ్రీరాములునాయుడు:— ఫస్టు బిట్ ఎన్టీఎంట్ 94 లక్షలు. అది కాంక్షన్ అయినది. మొత్తము ఎన్టీఎంట్ కౌన్సిల్ రెసిఫివరీస్ భరించే కండిషన్ వైవ్ గాని, మగర్ కేస్ నెస్ ఫండ్ నుంచి కాని భరించవలసివుంటుంది. ప్లెడ్ కౌంట్రీలులో ఇటువంటి పథకం ఏమీ లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— క్యూశన్ అవర్ యింక 10 నిమిషాలు వుంది. ఇవాళ చాల ముఖ్యమయిన పని వుంది. గవర్నరుగారి ప్రసంగం మీద డిబేటు పూర్తి చేయవలసివుంది. ఇంత పని ముందు పెట్టుకొని సమయములోపల ప్రశ్నలు పూర్తి చేసుకోలేకపోతే దానివల్ల చివరన యిబ్బంది పడతాము. గవర్నరు ప్రసంగానికి పూర్తి న్యాయాన్ని చేసుకోలేకపోతాము. అందుచేత నభ్యులు రయవుంచి సహకరిస్తే క్యూశన్ అవర్ ని 10 గంటలయ్యేటప్పటికి క్లోజ్ చేస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— కన్సర్వేషన్ మినిస్టర్ సమాధానం చెప్పడం, అడిగిన ప్రశ్నలను మంత్రులు సరిగా అర్థము చేసుకొని సమాధానము చేసితే మా వల్ల ఏమీ అలస్యము కాదు.

Sri E. Ayyapu Reddy (Law Minister):—I respectfully submit that the question hour may be closed precisely at 10 a.m., so that the debate on the Governor's address will be completed to-day.

Master Plan to Rear Fish in Reservoirs of Nagarjunasagar etc.

32—

*4942 Q.— Sarvasgi G. Mallikarjuna Rao (Gurzada) and K.B. Siddaiah (Puttur) : —Will the Minister for Fisheries be pleased to state:

- (a) whether any Master Plan has been prepared to rear fish in the reservoirs of Nagarjunasagar, Jolaput Balimela, Upper Sileru and Lower Sileru in our state;
- (b) if so, the particulars of the same;
- (c) if not, whether a plan will be prepared immediately; and
- (d) if so, time by which it will be done?

మత్స్య కౌశా మాత్యులు (శ్రీ జి. రామస్వామి):— (ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(సి), (డి) రిజర్వాయర్లలో చేపలు అభివృద్ధి చేయడమన్నది ఒక దీర్ఘకాలిక కార్యక్రమం. ఇందు నిమిత్తం, కాట్ల, రౌఫు; మృగల వంటిలాభ సాటి రకాలతో చేపల నిల్వలను విరంతరంగా నిల్వ చేయాల్సి వుంటుంది. ప్రస్తుతం, అందుకాటనలో వున్న సదుపాయాల దృష్ట్యా, రిజర్వాయర్లలో ఆసువైన చేపల చేపలను పెంచడానికి సదుపాయాలు లేవు. నాగార్జున సాగర్ రిజర్వాయరులో చేపలు అభివృద్ధి కై కొద్ది స్థాయిలో చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. సహజంగా లభ్యమయ్యే మత్స్య సంపదను బట్టి ఒక రిజర్వాయరుకు మరో రిజ

రవ్వాయరుకు తేడా ఉన్నాయి. అందువల్ల ఈ కార్యక్రమానికి కొంత వ్యవధి పడుతుంది.

9-50 a.m.

శ్రీ జి. మల్లిఖార్జున రావు :—మాస్టర్ ప్లాను లేదన్నారు. జరిస్సాలలోను, ఇతర రాష్ట్రాలలోనూ ఎక్కువగా చేపలు పెంచుతున్నారు. మన రాష్ట్రంలో మాంసం ఖరీదు ఎక్కువగా వుండి కనుక చేపలు ఎక్కువగా పెంచితే చేపల మాంసం చౌకగా దొరుకుతుంది కనుక చేపల పెంపకానికి మాస్టర్ ప్లాన్ తయారు చేసారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చేపల మాంసం అంటారా? జిల్లా పుష్పాలని అంటారు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—జిల్ పురాయ్ అని బెంగాల్ లో అంటారు. అంటే నీటి బీరకాయ అని అర్థం.

శ్రీ జి. రామస్వామి :— చేపలను మన రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి చేయాలనే వుంది. నాగార్జునసాగర్ పెద్ద రిజర్వాయరు. దానిని నిర్మాణం చేసేటప్పుడు చేపలను డెవలప్ చేయాలనే అభిప్రాయం లేకుండా వుంది. రాళ్ళు ఎక్కువగా వున్నాయి. అక్కడ 80 పర్సెంట్ కార్ ఫిష్ వుంది. అది మాంసాహారి. అదే అంతా తినేస్తుంది వృతి వంశవర్షం 16 లక్షల సిద్ చేస్తున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దాని మాంసం తినమా?

శ్రీ జి. రామస్వామి :— తినాలనే కోర్కే వుంది. శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నాము.

Construction of Bridges over Buckingham Canal in Kovur Taluk

33—

*6035 Q.—Sri P. Ramachandra Reddy (Kovur) :— Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state :

(a) whether there are any proposals for construction of bridges over the Buckingham Canal in Kovur taluk of Nellore district to facilitate better conveyance for the large fishermen's Villages like Pennapudi, Peddapalem etc. which lie between the Buckingham canal and the Bay; and

(b) if not whether the Government consider the matter favourably?

శ్రీ జి. శ్రీరామలనాయుడు :—

(ఎ) కోవూరు తాలూకాలోని రామత్తిర్లం పాలిమేరలో 121/0 మైలు రాయి వద్ద ఐకింగువోం కాలువ పై 'ప' తరగతి వంతెనను నిర్మించే ప్రతిపాదన ఉన్నది. దాని అంచనా ఖర్చు రూ. 6.00 లక్షలు. నిధులు కొరత వల్ల దాని నిర్మాణాన్ని చేపట్టలేదు.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— బకింగుహాం కెనాల్ స్టేజీ వన్ స్టేజీ టు స్కీములు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించారా? దానిని వారు ఆమోదించారా? బకింగుహాం కెనాలుపై ఎక్కడెక్కడ బ్రిడ్జిలు కట్టాలని అందులో పొందుపరచబడింది?

Sri G. Sreeramulu Naidu : — Stage II is pending with the Central Government and the approval of the Central Government is awaited.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— వెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ ప్రోగ్రాం క్రింద కేంద్రం అనుమతించడం యదాదాం. సెంట్రల్ స్పాన్సర్డ్ స్కీముకు కేంద్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా భరిస్తుంది. దానిమీద మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రం మీద వత్తిడి తీసుకువచ్చి త్వరగా చేయించాలి.

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు :— ఇన్ లాండ్ వాటర్ స్కీము క్రింద 50 లక్షలు గ్రాంటు ఇస్తుంది. పూర్తి ఖర్చు భరించటానికి వీలులేదు. ఆ 50 వర్సంట్ గ్రాంటు క్రింద ఆంధ్రచేళం లోని తూర్పుగోదావరి జిల్లా లోని బెండ మూరు యాక్విడెట్ తీసుకోవడం జరిగింది. శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు చెప్పిన బకింగుహాం కెనాల్ విషయం ఇంకా కేంద్ర ప్రభుత్వం పెండింగులో వుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీ సమాఖాసం ప్రకారం దీని ఖర్చు 8 లక్షలు. ఈ ఆరు లక్షల కోసం కేంద్ర సహాయం కోసం చూస్తున్నామనడం నాకు కాగా లేదు. ప్రాజెక్టు ఆవసరం మంచిది అనుకున్నప్పుడు 8 లక్షలు మన ప్రభుత్వం ఖర్చు వెట్టలేని స్థితిలో వున్నదా?

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు :— ఈ బ్రిడ్జి అవసరం బెస్తా నాగి పావులేషన్ కు ఎక్కువగా వుంది కనుక ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు నుండి గ్రాంటు వస్తే కట్టటానికి సిద్ధంగా వున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— 8 లక్షలకు వేరేవారిని అడగడం చేసికండి, మీరు సంపన్నులు, మీరు కట్టేయండి.

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు :— తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— 7 కోట్ల రూపాయలతో ఒక స్కీము అనేక చోట్ల ఆ కెనాల్ మీద బ్రిడ్జిన్ కట్టాలని ప్రపోజ్ చేస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపారు. మంత్రిగారికి లేటెస్ట్ పాజిషన్ తెలియదు. నాకు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా పిప్పింగ్ మినిష్టరు నుండి ఇన్ఫర్మేషన్ వచ్చింది. వారు 7 కోట్లు పూర్తిగా భరించటానికి సిద్ధంగా వున్నారు. మన ప్రభుత్వం వారిమీద వత్తిడి తీసుకువచ్చి ఆ స్కీమును ఎఫ్రూవ్ చేయించాలి.

శ్రీ జి. శ్రీరాములు నాయుడు :— తప్పకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తీసుకువచ్చి ఖర్చు చేసామని మనవిచేస్తున్నాను.

Fusing out of Street Lights Frequently in Twin Cities

34 —

*6814-Q.-Sri G. Siddiah (Cheriyal) :—Will the Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the street lights are fusing out frequently in the twin cities in general and on the road from Deccan Gas Corporation to Ramnagar Community Hall in Azamabad locality in particular ; and

(b) if so, the action taken by the Government to rectify the defects and to restore the lights on the said street ?

మునిసిపలు సరిపాలనా కాఖ మంత్రి (శ్రీమతి బి. సరోజినీ పుల్లారెడ్డి) :—

(ఎ), (బి) : ఏదీ దీపాలు మాడిపోవడమనేది వాతావరణ పరిస్థితులు, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాలో క్షత్రణి హెచ్చుతగ్గులు, ఎక్కువసేపు దీపాలు నిరంతరంగా వెలగడం మొదలై నటువంటి అనేక అంశాల మీద ఆధారపడి వుంటుంది.

వైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను, విద్యుచ్ఛక్తి మండలి కూడా ఫిర్యాదులు అందగానే మాడిపోయిన బల్బులను తీసివేసి కొత్తవాటిని అమర్చడం మొదలై నటువంటి చర్యలు తీసుకొంటున్నాయి. అజమాబాదు ప్రాంతంలోని దక్కన్ గ్యాస్ కార్పొరేషను నుండి రామ్ నగర్ కమ్యూనిటీ హాలు వరకు గల రోడ్డుకు సంబంధించి ఎట్టి ఫిర్యాదు అందలేదు. అయినప్పటికీ, ఆ ప్రాంతాన్ని తనిఖీ చేసి, 18-11-1960 న మాడిపోయిన బల్బుల్ని ట్యూబుల్ని తీసివేసి, కొత్తవాటిని వేశారు.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy:—They are being gradually replaced. We can't do overnight.

Mr. Speaker :—There is a dispute here.

Smt. B. Sarojinipulla Reddy:—Dual control is there. We have been in correspondence regarding lights. Ordinarily Municipal Corporation will not do. We are only supervising. Correspondence is going on. Ultimately we want to hand over them. We made some correspondence with Mr. Raman. We are also replacing the bulbs, tubelight. We have done quite a lot there. Previously it was 9,000 but in two years' time the tubelights figure had gone upto 20,000.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి:—ముషిరాబాద్, రామ్ నగర్, అజమాబాద్ నా నియోజకవర్గంలోనివి. అక్కడ గల్లీలలో నెలల తరబడి లైట్లు వుండటంలేదు. మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానం లైటు కాదు. విద్యుచ్ఛక్తి దీపార్తుమెంటుకు, మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వారికి మధ్య తగాదాలు వుండటం వల్ల పనులు జరగడం లేదు. దీనిని ఎవరు చేయాలా అనే వివాదం వుంది. కార్పొరేషన్ ఎక్షైజురి కమిటీలో కూడా వున్న బల్బులు తీసివేసి ట్యూబ్ లైట్స్ వేయాలని వచ్చింది.

Prohibition of Unauthorised Gathering at Nowbath Pahad
in the Evenings

35—

*6723-Q.-Sri M. Venkaiah Naidu:—Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that some unauthorised persons are gathering at Nowbath Pahad in the evenings for the last 25 days i.e. from 17-7-1980 on the plea of religious functions;

(b) if so, whether they have obtained prior permission of the Government; and

(c) whether the Government prohibit gatherings of such elements at Nowbath Pahad to avoid tension there?

హాం మంత్రి (శ్రీ కె. ప్రభాకర రెడ్డి):— (ఎ) అవునండీ.

(బి) లేదండీ.

(సి) నౌబత్ పహాద్ వద్ద ఆ విధంగా గుమికూడవలదని, ఆ ప్రాంతంలో ఉద్రిక్త వాతావరణం ఏర్పడకుండా చూడవలసిందని యావత్తు ప్రజానీకాన్ని కోరుతూ 31-7-1980 తేదీన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక విజ్ఞప్తి చేసింది. కాంతి భద్రతలను కాపాడే నిమిత్తం నౌబత్ పహాద్ వద్ద ఫోలీసు పికేట్ ఒక దానిని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

FALSE DECLARATIONS UNDER LAND REFORMS ACT

36—

*6867-Q.—Sri Ch. Vittal Reddy :—Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the previous Government have prepared a Bill for amending the Land Reforms Act in order to open and re-examine the cases, where land-lords had filed false declarations under the said Act ; and

(b) if so, when it will be introduced ?

శ్రీ ఎన్. జనార్దన రెడ్డి :— (ఎ) అవునండీ.

(బి) ఈ విషయం పరిశీలనలో వుంది.

శ్రీ సిపాన్. వితల్ రెడ్డి :— ఈ విలును గత ప్రభుత్వం వున్నప్పుడు 10-00 a. m. అప్పటి ఎజెండాలో పెట్టారు. కాని యింటర్ డ్యూటీస్ చేయలేక పోయారు. ఇప్పుడు మళ్ళీ పరిశీలనలో వుంది అంటున్నారు. పరిశీలన ఎంతవరకు వుంటుంది? విల్లు సిద్ధం అయి వుంది. ఎన్ని రోజుల్లో వెడుతారు?

శ్రీ ఎన్. జనార్దన రెడ్డి :—వారు చెప్పింది నిజమే. ఎజెండాలో వుండినది, ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు సబ్జెక్టు డీల్ చేస్తున్నారని ఏదో ఆక్షేపణ వచ్చినందున వాయిదా పడింది. ఈ సెషనులో యింటర్ డ్యూటీస్ చేయబడుతుంది.

శ్రీ సిపాన్. క్యామలరావు (చీపురుపల్లి) :— అబద్ధపు ప్రకటనలు అనేది అన్ పార్లమెంటరీ. దానిని ప్రింట్ చేశారు?

Mr. Speaker:—I will look into it please.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

SALE OF GOVERNMENT LANDS BY UNSOCIAL ELEMENTS IN THE NAME OF BOGUS CO-OPERATIVE SOCIETIES AT HYDERABAD

36—A

S.N.Q. No.8024-Sarvasri K. Satyanarayana, M. Omkar, M. Yarriah Reddy and Smt. M. Swarajyam : — Will the Minister for Home be pleased to state :

(a) whether the Government received a memorandum in the name of Gulam Dastagir on behalf of Citizen's Welfare Committee, Hyderabad in the month of January, 1981 against one Ibrahim Khan and his gang who are committing several offences such as selling of Government lands worth lakhs of Rupees grabbing lakhs of rupees in the name of bogus Cooperative Societies and also goondaisum on the people etc.; and

(b) if so, the action thereon?

Home Minister (Sri K. Prabhakar Reddy):— (a) Yes, Sir. A memorandum dated 13-2-1981 signed by Gulam Dastagir has been received by the Government.

(b) The matter is being enquired into.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—ఎప్పటివరకు ఎంక్వయిరీ చేస్తారు? ప్రిధానమైనటువంటి ఆరోపణలు ఏమిటి?

Sri K. Prabhakar Reddy :—Sir, just day before yesterday, we have received a petition dated 13th or so and there are some charges pertaining to Land Revenue department etc., and Sri Ibrahim Khan that he has purchased lands and sold it illegally. We have referred the matter to the Commissioner of Land Revenue. With regard to selling and other allegations, we will get it enquired immediately and see that action is taken against him.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఒక గ్యాంగ్ వుంది, వారే అన్ని కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారు. ఇంట్లు యిప్పిస్తామంటున్నారు, డబ్బులు వసూలు చేస్తున్నారు, రెడిరించి కూడా డబ్బులు వసూలు చేస్తున్నారు. ఎందరో అమాయక ప్రజలను వేధించారు. అట్టవారిపైన ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? పోలీసుకు సంబంధించి ఫుండవచ్చు, రెవిన్యూకు సంబంధించి ఫుండవచ్చు, తాత్కాలికంగా వెంటనే అవి అరికట్టడానికి ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

Sri K. Prabhakar Reddy:—The entire matter is under enquiry. Unless a report is submitted the Government cannot take action. Certainly we will have impartial enquiry immediately and see that action is taken.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—చారి విచారణ కొరకు కిపార్టుమెంటుకు పంపించి యాక్షను తీసుకుంటానుంటున్నారు. ఇందులో రెండు విషయాలు చారినీ అడుగదలచుకున్నాను. మొదటిది, అప్లికేషను వచ్చి రెండు నెలలు అవుతున్నది. ఇంతవరకు ఏమీ లేదు. కనీసం యీ నెలలోవరకు విచారణ పూర్తి చేసి యాక్షను తీసుకుంటారా? ఇప్పటికి 40 లక్షలవైన ప్రభుత్వ భూములను ఆమ్ముకున్నారు. బోగను స్టానెటిలను నెట్టి ప్రజలను మోసం చేసి రెండు కోట్ల రూపాయల వరకు వసూలు చేశారు. సుమారు 40 మందిని వివిధ రకాల దెబ్బలు కొట్టి నానా బాధలకు గురి చేశారు వెద్ద గ్యాంగ్, రాకెట్ వుంది. ఒక నెల రోజులో విచారణ పూర్తి చేస్తారా?

Sri K. Prabhakar Reddy:—Sir, it is not correct to say that the petition was given two months back. We have received the same, dated 13-9-1981 signed by Sri Gulam Dastagir and we have received it about 22nd or 23rd. As soon as I come across the petition I have also orderd for Central Enquiry and I will assure you that definite action will be taken against the illegal selling of Government land.

Sri S. Jaipal Reddy:—Sir, Illegal sale of Government land in Hyderabad city is the biggest racket and Sri Ibrahim Khan is the premier operator in this racket ఇబ్రహీంఖాన్ యిటి వైన యిటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వం రేడ్ చేసిన మాట నిజమా? రేడ్ జేస్తే ఎంత విలువగల డాక్యుమెంట్సు దొరికాయి? ఈయనకు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో వున్న మంత్రిగారికి సన్నిహిత సంబంధం వున్నమాట నిజమా?

Sri K. Prabhakara Reddy:—Sir, we have no knowledge of the raides conducted by the C. B. I., As a matter of fact they do not inform to anybody. But he came to know about this from outside sourcesss. I also came to know in the same way but I have offici-ally no information. But I am told that there was a raide in the house of this man and got some discriminatory documents. But it is a different matter. I do no know whether this man is having any bad or good relationship with the Ministers. If the member throws some light we can also know about that.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఈ పార్ట్ నోటీసు క్వశ్చన్ ఇబ్రహీం ఖాన్ గురించి వచ్చింది. ఒక ఆయనే కాదు. ఈ పూరులో కొంత మంది సిస్టమేటిక్ గా ఒక ఆర్గనైజేషన్ గా తయారు అయి వచరుపుల్ మెన్ గా తయారు అయి ప్రభుత్వ భూములను ప్రైవేటు భూములను ఆక్వైరై చేసి అమ్ము తున్నారు. ప్రైవేటు టుటనర్సు చెప్పుకుంటే దిక్కు లేదు. ప్రభుత్వ భూములకు సంబంధించి ఆసలు. దిక్కులేదు. ఇబ్రహీం ఖాన్ కు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములో

వున్న మంత్రిగారితో సంబంధం వుంది. ఆ మంత్రిగారి పేరు తరువాత చెబుతాను. ఇప్పుడు చెప్పమన్నా అభ్యంతరం లేదు. ఎందుకంటే వారల్లో వచ్చింది. సిటీలో వున్న యీ రాకెట్ గురించి కాంప్రోహెన్సివ్ గా డీనిమీద ఒక ఏంక్వయిరీ చేసి ప్రయివేట్ ల్యాండ్స్ ను ప్రభుత్వ ల్యాండ్స్ ను అక్యూపై చేసుకునే యితాంటివారిమీద యాక్షన్ తీసుకునేదానికి ప్రభుత్వము చర్య తీసుకుంటుందా?

మిస్టరు స్పీకర్ :—ఈ క్వశ్చన్ కు నా పర్మిషన్ ఏమిటంటే, ప్రత్యేక మైనటువంటి స్పెషల్ మెనటువంటి ఎలిగేషన్ ను వున్నప్పుడు—అది 13-1-81 నాటిది. 20వ తేదీనాడు వచ్చిందట. అటువంటి సందరమ్ములో ప్రభుత్వ మెషనరీకి తెలుసు. ప్రభాకరరెడ్డిగారువున్నా మరొక మంత్రీవున్నా యింత స్వల్ప కాలములో యాక్షన్ తీసుకుంటారనేది సందేహం. కాంప్రోహెన్సివ్ గా యిటువంటి రాకెట్ ను వుంటే, పేర్లు వుంటే ఏంక్వయిరీ చేయించవచ్చు. ఇటువంటివాటిపైన ఫర్టర్ యిన్వెస్టిగేషన్ ను వుంటే మినిష్టరు గారికి అందజేస్తే వాటి ఆన్సింటి మీద విచారణ జరిపిస్తే బాగుంటుంది.

Sri M. Omkar:—It should go on.

Mr. Speaker:—It will go on.

Sri K. Prabhakar Reddy:— Sir, you have rightly said that this is the first petition about this man. Even then, as soon as this petition is received though it is first of its kind, we have started enquiring. We will certainly take very severe action about this. About some allegations we have referred to the Revenue department and I will also take the help of my colleague, because in the representation it is said that Government land is acquired and being sold. We will certainly see that against all these things.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—మంత్రిగారు ఏమి చెప్పలేదు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :— అధ్యక్షులవారి ఆదేశాలు పాటిస్తాము.

Sri S. Jaipal Reddy:—Sir, this Ibrahim Khan seems to be having influence with the Police Department. He is running a gang. నీటి పోలీసులో అతనికి గ్యాంగ్ వుంది. Will the Home Minister enquire into that also?

Sri K. Prabhakar Reddy:—Sir, it is not fair for the Hon'ble Member to say like that. The individual will not be as big as what he says. Why the member should give him such prominence? We are here and we will take immediately suitable action against him.

శ్రీ సిపాచ్. కె.కె. రెడ్డి :— అధ్యక్షా, గత అసెంబ్లీలో నేను వివరాలతో 10-10 a. m. 1979 కింద సోటిసు ఇచ్చాను. అంబర్ పేటలో పేదవారి గుడిసెలు తీసివేసి బిబ్లిహం థాన్ ఆక్రమించారు. ఇప్పటికీ అక్కడ హరిజనుల గుడిసెలు తొలగించి కనస్ట్రక్షన్లు చేస్తూనే ఉన్నారు. కాని వారిమీద ప్రభుత్వం ఇంతవరకు చర్య తీసుకోలేదు. కాబట్టి హోం మంత్రిగారు ఇప్పుడు దానిని ఇందులో ఇన్ క్లూడ్ చేసి వెంటనే విచారణ చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

మిస్టరు స్పీకర్ :— ఇవన్నీ త్వరగా చేయించండి.

శ్రీ కె. ప్రభాకర రెడ్డి :— అలాగేనండి.

Sri M. Venkaiah Naidu :— They are linking the names of Ministers unfortunately. The C.M. has also given a clarification. మంత్రిల పేర్లు ఉపయోగిస్తున్నారు కనుక హోం మినిష్టరుగారు ఉపనడిపారు మెంటు అధికారులను, రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు అధికారులను కూర్చోబెట్టి డిస్ కస్ చేసి ఆ రాకెట్ మీద చర్యలు తీసుకుంటే బాగుంటుంది. The enquiry should take place and let the people be assured.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

Constitution of A Committee for Temple Lands of Sri Lord
Chennakesavaswamy Temple.

1—

5375-Q.—Sri Poola Subbaiah:— Will the Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether it is a fact that State Government constituted a Committee to decide conferring pattas for the occupants of the temple lands of Lord Chennakesava Swamy at Markapur town, Prakasam district;

(b) if so, the names of members of the Committee; and

(c) whether the Committee met at any time after it was constituted?

A.—

(a) No, Sir.

(b) and (c) Do not arise.

Rules For construction of Cinema Theatres

2—

4757-Q.—Sri A. Venkateswarlu:—Will the Minister for Home be pleased to state:

(a) whether there are any rules specifying the standards to be followed in the construction of cinema theatres;

(b) the number of theatres which are not in conformity with those rules in the big cities like Hyderabad, Vijayawada, Visakhapatnam, etc.; and

(c) the action taken against the owners of such theatres?

A.—

(a) Yes, Sir. [vide Rule 6 of the Andhra Pradesh Cinemas (Regulation) Rules, 1970 (extract given below).

Extract of Rule 6 of the Andhra Pradesh Cinemas
(Regulation) Rules, 1970.

Requirements for cinema buildings:—The requirements as to (i) site, specifications for construction of a cinema building and other general matter; (ii) cinematograph apparatus and enclosure; (iii) electrical fittings and fire extinguishing appliances and equipment; and (iv) conditions regulating storage of not more than 91 kilograms of cinematograph film in any premises licensed under the Act, shall be as specified in Appendices—I, II, III and IV, respectively.

Provided that in the case of semipermanent cinema buildings these rules and the provisions in the Appendices—I, II and III, as are applicable to permanent cinema buildings, shall, except to the extent specified in item (ii) of clause (c) of sub rule (1) of rule 2, clause (b) of sub-rule (1) of rule 7 and sub-rule (8) of rule 13 and para 1 of Appendix—IV be applicable and such buildings shall have all public conveniences and other requirements provided according to standards specified for permanent cinema buildings.

Provided further that in the case of the temporary cinemas, constructed with non-inflammable and inflammable materials only the specifications mentioned in paras 2 and 3 of Appendix IV, as the case may be, shall apply and the licensing authority may, in consultation with the technical authorities apply to these cinema buildings such of the specifications in Appendices—I, II and III and with such modifications as may be considered necessary;

Provided also that in the case of special cinematograph exhibitions only the specifications in para 4 in Appendix IV shall apply and the licensing authority may, in consultation with the Electrical Inspector, apply to these cinematograph exhibitions such of the specifications in Appendices—I, II and III and such of the rules, with such modifications as may be considered necessary.

(b) No such cases, after introduction of the rules in 1970.

(c) Does not arise.

Cheating by a Doctor at Tirupathi

3—

6338-Q.—Sri Poola Subbaiah:—Will the Minister for Home be pleased to state:

(a) whether it is a fact that a self-styled doctor cheated a pilgrim party from Vijayawada at Tirupathi on 14th May, 1980;

(b) if so, whether the culprit was caught; and

(c) the action taken by the Police in this regard?

A.—

(a) cheating incident took place on 23rd April, 1980 at Tirumala, But not 14-5-1980 at Tirupathi.

(b) and (c) A case in Crime No. 56/80, under sections 419 and 379, I. P. C. has been registered and the case is under investigation.

Rearing of Wild Animals or Birds in Residential Houses.

4—

5964 Q.—Sri P. Ramachandraiah:—Will the Minister for Forests be pleased to state:

(a) whether it is a fact that law permits people to rear wild animals and birds in residential houses;

(b) whether there are licenses or permits that have been applied for by individuals in our State for keeping such animals and birds in their houses;

(c) if so, their names; and

(d) the number of them granted and rejected ?

A.—

(a) According to section 39 (3) (a) of the Wild Life (Protection) Act, 1972, no person can acquire or keep in his possession, custody or control any wild animal or bird or other Government property without the previous permission in writing of the Chief Wild Life Warden of the State or any authorised officer in this regard. If such permission obtained, there is no ban on rearing wild animals or bird in residential houses.

(b) Yes, 4 individuals have applied for permission to keep the animals in their houses/organisations.

(c) 1. Sri Omar Khan, Proprietor, Mastana Animal Zoo, H. N. 5-6-284, Nampally, Hyderabad.

2. Sri Fernandez, Squadren Leader, Commanding No. 5-A, Squadren N.C.C. Kazipet.

3. Sri A. S. Sayeed, Proprietor, Paristan Zoo and Children Park, Hyderabad.

4. Sri M. M. Mehdi, son of Sri M. M Hashim, Building No. 2 Ministers Colony, Begumpet.

(d) Out of the 4 cases, in one case, i.e., Sl. No 4, a certificate of ownership been issued by the Chief Wild Life Warden, Andhra Pradesh. The remaining 3 cases are under enquiry.

Recognition of Teachers Organisations.

5—

60 Q.—Savasri M. Omkar, N. Raghava Reddy and A. Lakshminarayana:—Will the Minister for Education be pleased to state:

- (a) whether there are any recognised Teachers' Organisations in the State;
- (b) if so, the names of those Organisations and year in which they were recognised;
- (c) the terms and conditions to accord recognition to teacher's organisations;
- (d) the teacher Organisations functioning without recognition in Andhra Pradesh; and
- (e) the reasons for their nonrecognition?

A.—

- (a) Yes, Sir.
- (b) (i) The Government College Gazetted Teachers' Association, Andhra Pradesh, 1966.
- (ii) The Government College Teachers Association, Andhra Pradesh, 1966.
- (iii) The Andhra Pradesh Primary Teachers Association, 1969.
- (iv) State Teachers' Union, Andhra Pradesh, 1969; and
- (v) Panchayat Raj Teachers' Union, Andhra Pradesh, 1978.
- (c) (i) The Organisation shall ordinarily consists of a distinct class of teachers;
- (ii) The organisation is formed Primarily with the object of promoting the common service interests of its members;
- (iii) The funds of the organisation consist exclusively of subscription from members and grants, if any, made by the Government and are applied only for the furtherance of the objects of the Organisation; and
- (iv) No person who is not a member of the service for which the Organisation is formed, shall be associated or connected with the affairs of the Organisation.
- (d) (i) Andhra Pradesh Teachers Union, Vijayawada.
- (ii) Andhra Pradesh Teachers Federation, Vijayawada.
- (iii) Andhra Pradesh United Teachers Front.
- (iv) Rashtra Jatenya Upadhyaya Parishad.
- (v) Andhra Pradesh Elementary Teachers Federation.
- (vi) Telangana Aided and Private Teachers Guild Jambagh, Hyderabad.
- (vii) United Teachers Federation, Vijayawada.
- (viii) Andhra Pradesh Municipal Teachers Union, Vijayawada.
- (ix) Andhra Pradesh Headmasters Association.
- (x) East Godavari Teachers Guild.
- (xi) Andhra Pradesh Govt. Teacher Association.

- (xii) Government College Teacher's Union, Hyderabad.
  - (xiii) Government Junior College Teacher's Association Barkat-Pura Hyderabad.
  - (xiv) Federation of Andhra Pradesh Teachers Organisation.
  - (xv) Affiliated College Teacher's Association (Andhra)
  - (xvi) Telangana Affiliated College Teachers Association.
- (e) They have not applied for recognition, It is also not desirable to recognise different services association when the members there of are already being served by a Recognised Association.

Vacancy of Secondary Grade Teachers in Panchayat

Samithi Schools of Udayagiri Taluk

6—

788—Q.—Sri M. Venkaiah Naidu:—will the Minister for Education be pleased to state;

(a) whether it is a fact that 14 secondary grade teachers posts were vacant in Panchayat Samithi Schools in Udayagiri taluk, Nellore district.

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) when they are going to be filled?

A—

(a) As on 3rd July, 1978 all the vacant secondary grade teacher, posts in the Elementary Schools of Udayagiri Panchayat Samithi have been filled up by appointing qualified panel of candidates.

(b) and (c) Do not arise.

Withholding of the Results of Intermediate Examination held in September 1978

7—

3957—Q.—Sri C. Janga Reddy:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the examination results of intermediate students who appeared for examinations at Hanumkonda junior College Centre, Warangal district in September, 1978 have been withheld on a plea that they had resorted to copying; and

(b) if so, what steps Government intend to take in the matter ?

A—

(a) Yes, Sir.

(b) Board of Intermediate Education is an autonomous body and it is competent to take action in this regard. Finally the Chairman, Board of Intermediate Education, Hyderabad has been pleased to permit all the candidates booked under malpractice offences of Intermediate Public Examination of September, 1978 at Government Junior College Hanumkonda, to take English Paper 1 & 2 under Part I in Intermediate Public Examinations, April, 1979. However this concession was not extended to the candidate with Regd. No. 51249 who was booked in the malpractices for substitution of Answer Scripts and impersonations. The performance of the 172 candidates booked under malpractice cases in

English Paper II of Intermediate Public Examinations, September 1978 was cancelled.

Enhancement of Pension of Retired Teachers.

8—

5356 Q.— Sri Poola Subbaiah:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government have decided to enhance the pension of the retired teachers whether elementary or otherwise to Rs. 100 per month; and

(b) if so, from which date it commences?

A.— (a) Yes, Sir. Orders were issued in G.O. (P) No. 97, Finance and Planning (Finance Wing— Pension I) Department, dated 27th March, 1980.

(b) From 1st April, 1980, i.e., the pension for March; payable in April, 1980.

Misappropriation of Amount by the Ex-Correspondent and Headmaster of Ravindra High School Alampura Taluk

9—

5987-Q.— Sri K. Govinda Rao:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether any fraud & misappropriation has been committed by the ex-correspondent and Headmaster of Ravindra High School, Alampura taluk, Mahabubnagar district during the last 3 years; and

(b) if so, the action taken thereon?

A.— (a) Yes, Sir. It is reported that the ex-correspondent and Headmaster has committed several irregularities in the administration including misappropriation, of an amount of Rs. 17,810 and also manipulated records to cover up the fraud.

(b) A special audit has been conducted and a copy of the final report on the account of the school has been sent to District Education Officer, Mahabubnagar with instructions to communicate the same to the management of the school and obtain their remarks which are awaited. On receipt of the same further necessary action against the ex-correspondent and Headmaster would be initiated.

Sanctioning of Government Junior College at Naupada

10—

6595-Q.:— Sri B. Narayana Swamy:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Naupada Education Society has deposited Rupees one lakh towards contribution with the Government for establishing a Junior College at Naupaupada in Srikakulam district;

(b) if so, the reasons for the delay in starting the said Junior College at Naupada;

(c) whether it is also a fact that orders have been issued for establishing a Junior College at Polaki even though the contribution is Rs. 50 thousands only; and

(d) when the order will be issued for establishing a Junior College at Naupada?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Orders were issued in G O.Ms. No. 587, Education, dated 5th August, 1980 sanctioning a Government Junior College at Naupada during 1980-81.

(c) Yes, Sir.

(d) In G. O. Ms. No. 587, Education, dated 5th August, 1980 orders have already been issued sanctioning a new Government Junior College at Naupada during the year 1980—81.

Issue of Patta Certificates by the
Tahsilder, Narasapur

11—

564-Q.—Sri Ch. Vithal Reddy:—Will the Minister for Revenue be pleased to State

(a) the reason why Tahsildar of Narasapur taluk, Medak district issued patta certificates under 50-B for 203 acres of land bearing S. No. 261 in Annaram village on 2nd April, 1976 in the name of Md. Hussain, Khaja and 26 others who are not residing in the village taking applications with ante dates after the landlords, viz., Sri Damodar Reddy, Sri Santi Varma Reddy, etc., had filed their declarations under Land Reforms Act:

(b) the date of applications submitted under 50-B and the dates on which lands were sold (sada Bainamamulu) and particulars there of; and

(c) the action to be taken against the Tahsildar and landlord who filed false declarations?

A.—

(a) The Joint Collector, Medak in his proceedings dated 20th september, 1979 had since cancelled the patta certificates issued by the Tahsildar, Narsapur.

(b) The application was submitted on 29th March, 1972 and saled deed was alleged to have been executed on 20th May, 1966.

(c) The charge-sheet was issued to the Tahsildar, for irregular issue of patta certificates and his explanation is under examination by the Collector, Medak. Action against the landlords for having filed false declarations will be taken as soon as the case is disposed of by the Lower Tribunal.

Registration of New Cases Under
Telangana Area Tenancy Act

12—

4462-Q.—Sri Ch. Rajeswara Rao:—will the Minister for Revenue be pleased to state;

(a) whether it is a fact that about five hundred new cases under section 50-B of the Telangana Area Tenancy Act were registered in the Tahsil Office at Miryalaguda taluk in Nalgonda district with a view to escape from the Land Ceiling Act;

(b) whether it is also a fact that the Revenue Divisional Officer had given a finding that all these cases were false and the documents are forged;

(c) if so, the action taken by the Collector, Nalgonda to cancel all such transactions which are intended to escape from the Land Ceiling Act; and

(d) whether the Government will direct the Collector to take action in the matter and cancel such bogus transactions according to the provisions of the Telangana Tenancy and Agricultural Lands Act as amended recently?

A.—

(a) Only 73 cases under section 50-B of Telangana Area Tenancy and Agricultural Lands Act, 1950 were registered at Tahsil Office, Miryalaguda, but not 500 cases.

(b) Out of the above 73 cases, the Revenue Divisional Officer has given finding only in 20 cases as 'Bogus'. He could not complete enquiry in the remaining 53 cases as all records have been taken by the A. C. B. for enquiry.

(c) The cases in which findings were given by the Revenue Divisional Officer, Miryalaguda as 'Bogus' were already intimated to the Additional Revenue Divisional Officer (Land Reforms), Miryalaguda, not to accept them as valid documents for the purpose of computing the family holdings.

(d) Yes, Sir.

Excess Amount Collected By Jamabandi
Officer of Narasannapeta

13—

4933-Q.—Sri S. Vijayarama Raju:—Will The Minister for Revenue be pleased to state:

(a) Whether any petition, dated 5th June, 1979 has been received by the Jamabandi Officer, Narasannapeta of Srikakulam district in respect of Loan Ro. 24/1378;

(b) if so, what action taken by the Jamabandi Officer; and

(c) if not, the reasons therefor?

A—

(a) Yes, Sir.

(b) and (c) The enquiry conducted by the Tahsildar, Narasannapeta established that the Village Munsiff, Nimnada village collected an

of Rs. 315.75 from Sri. K. Dalinaidu towards loan amount and interest thereon as against Rs. 313.29 actually due from him and delayed remittance of the amount. The Revenue Divisional Officer, Srikakulam has inflicted the punishment of the five Rs.40 on the village Munsiff for the delayed remittance of loan amount. The Revenue Divisional officer is taking action for refund of the excess amount collected from the loane.

Diversion of Flood Water Canal to
Mutyalampadu Village.

14—

4202—Q.—Sri G. Mallikharjuna Rao:—Will the Minister for Minor Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Minor Irrigation Department, has taken up the work of 'Diversion of Flood Water' canal under flood control scheme to Mutyalampadu village, Guntur district during 1970;

(d) the extent of land acquired by the Government under the scheme;

(c) Whether it is a fact that compensation for the same has not so far been paid to ryots;

(d) if so, the time by which the same will be paid;

(e) the amount that has not been so paid; and

(f) whether the said amount will be paid with interest?

A.—

(a) The scheme was taken up under flood control scheme in 1970.

(b) About 7 acres, 90.5 cents.

(c) Yes, Sir.

(d), (e) and (f) The Collector, Guntur has not so far sent necessary notification under provisions of the Land Acquisition Act. The Collector will take necessary action to pay compensation to the lands acquired after observing the required formalities under the Land Acquisition Act.

Restoration of Bairavani Cheruvu
in Nalgonda District.

15—

4353 Q.—Sarvasri C. Janga Reddy and Ch. Kasaiah:—Will the Minister for Minor Irrigation be pleased to state;

(a) whether it is a fact that Bairavani Cheruvu in Nalgonda district has been formed to submerge 330 acres of declared localised ayacut under Nagarjunasagar, belonging to Scheduled Tribes;

- (b) whether the area now irrigated under Bhairavani Cheruvu could be irrigated under Nagarjunasagar canal;
- (c) if so, the reasons for restoring this tank; and
- (d) the cost for the tank formation?

A.—

(a) The tank was restored in the year 1972. After restoration, the submergence at plus 96.00 meters. Contour is 138 acres 23 guntas, as per final surveys and acquisition proposals submitted by the Executive Engineer, out of which, land belonging to tribals is 60 acres and 8 guntas only out of the 60 Acres and 8 guntas belonging to tribals, the localised ayacut under Nagarjunasagar Project is 32 acres, 36 guntas and the remaining 26 acres 12 guntas is non-localised.

(b) According to Chief Engineer, Nagarjunasagar Left Canals, there is a technical possibility to irrigate the area now irrigated under Bhairavani Cheruvu under Nagarjunasagar Canals. But, such a course is not advisable in view of its cost and giving up a good existing Minor Irrigation Scheme of Bhairavani Cheruvu. The Commissioner of Land Revenue is also of the opinion that it is not possible to prevent the bed lands from submergence without seriously affecting the localised ayacut and that there is no possibility of lands of Lambadas ever becoming available for cultivation due to constant flow of water.

(c) The Bhairavani Cheruvu was unrestored Tank prior to 1972 some time back was a representation from the ayacutdars of the above tank to restore it. There was also a representation at that time from the bed land owners to breach the tank. The work was inspected by the Revenue Division Officer, Miryalguda along with the Assistant Engineer Nagarjunasagar Project Kondrapale Sub-Division, Tahsildar Miryalguda and Block Development Officer, Miryalguda and some of the ryots. After inspection, the Revenue Divisional officer, Miryalguda submitted a report to the Collector, Nalgonda on 14th November, 1967 in which he had opined for the provision of a surplus weir standards. Based on this Report, the Collector, Nalgonda was requested to take necessary action in the matter. The localisation under Nagarjunasagar Project was done in the year 1963.64 for the bedlands. The tank was restored in the year 1972 after a detailed study of the scheme by the Revenue as well as Public works Department authorities concerned with the Nagarjunasagar Project, etc., and restoration was done during 1972 only on the basis of the merits of the proposals involved.

(d) The cost of the restoration is Rs. 56,000.

Girijan Hostel In Kanadipalli Village of
Narsapur Taluk

16—

*4134-Q.— Sarvasri Ch. Vittal Reddy and Poola Subbiah :—Will the Minister for Tribal Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that a girijan hostel has been sanctioned by the Tribal Welfare Department in Kandipalli willage, Narsapur taluk Medak district;

(b) whether it is also a fact that estimates have been prepared for construction of building for the hostel;

(c) if so, the reasons for the delay in constructing the hostel building;

(d) whether steps are being taken to realise funds as per estimates for construction of building; and

(e) if not whether funds will immediately be released?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Construction work of the building has been completed up to roof level. Further work is in progress.

(d) Revised administrative sanction has been accorded for Rs. 1.50 lakhs. An amount of Rs. 1.00 lakhs has already been released.

(e) The remaining amount will be released as and when needed by the District Officers.

House-Sites to the Harijans of Godarigudem of
Nalgonda District.

17—

71-Q.—Sarvasri M. Omkar, A. Lakshminrayan and M. Yerrayya Reddy:—Will the Minister for Harijan Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Harijans of 'Godarigudem Koppole' Nalgoda taluk, Nalgonda district made several representations to the Samithi, taluk, district authorities and also to the Chief Minister for the allotment of house sites;

(b) whether it is also a fact that they were not allotted house-sites so far; and

(c) if so, the reasons therefor and the action taken for Allotment of the said house-sites ?

A.—

(a) The Scheduled Castes of Godarigudem, hamlet of Mamidala and Koppolevillagés have represented to the Block Development Officer, Nakrekal on 9th May, 1978 and 19th January, 1977 respectively for allotment of house-sites.

(b) and (c) On receipt of representation and after verification of the beneficiaries, land acquisition proceedings have been initiated to provide house-sites in the above said two villages. The L.A. case in respect of Godarigudem village is at award stage. In respect of the other village, the Draft Notification and Draft Declaration have been approved and sent for publication. These two cases will be finished and house-sites will be allotted to the needy persons shortly.

Girijan Welfare Backward Classes
and Harijan Welfare Hostels in Narasapur Taluk.

18—

*4132-Q.— Sarvasri Ch. Vittal Reddy and Poola Subbaiah:—Will the Minister for Harijan Welfare be pleased to state;

(a) whether it is a fact that there are Girijan Welfare Hostels Backward Classes Hostels and Harijan Welfare Hostels in Narsapur taluk and at Medak district;

(b) if so, whether it is a fact, that the inmates (students) of those hostels are suffering due to lack of accommodation in the said hostels on account of the increase in the number of the inmates;

(c) the steps being taken for the extension of the said hostel building; and

(d) whether the immediate steps will be taken for their extension?

A.—

(a), (b), (c), and (d), In Narsapur taluk and headquarters, there are 10 Scheduled Caste/Backward Class/Scheduled Tribe Hostels functioning as detailed below:

Scheduled Caste Boys Hostel with strength :—

1. Scheduled Caste Boys Hostel, Narsapur (proper).	.. 90 boarders
2. Scheduled Caste Hostel, Gum- madidala.	.. 70 boarders
3. Scheduled Caste Boys Hostel, Yelamakanna.	.. 63 boarders
4. Scheduled Caste Boys Hostel Doulathabad.	.. 50 boarders
5. Scheduled Caste Boys Hostel, Jinnaram.	.. 45 boarders

Backward Class Hostels with strength:

1. Backward Class Boys Hostel, Narsapur (proper).	120 boarders.
2. Backward Class Boys Hostel, Gomaram.	60 boarders
3. Backward Class Boys Hostel, Sirpur.	60 boarders

Scheduled Tribe Boys Hostel with strength:

1. Scheduled Tribe Boys Hostel, Narsapur (proper).	100 boarders.
2. Scheduled Tribe Boys Hostel, Kowdipally.	35 boarders.

Of these 10 hostels, (5) hostels located in Government building constructed exclusively for the benefit of the boarders as detailed below

1. Scheduled Caste Boys Hostel, Narsapur (proper).	Narsapur taluk.
2. Scheduled Caste Boys Hostel, Gummadidala.	Narsapur taluk.
3. Backward Class Boys Hostel, Narsapur (proper).	Narsapur taluk.
4. Backward Class Boys Hostel, Gomaram.	Narsapur taluk
5. Scheduled Tribe Boys Hostel, Narsapur (proper).	Narsapur taluk.

The remaining Government Hostels of Narsapur taluk are located in private rented buildings.

These Government buildings were constructed to provide accommodation to only (50) boarders at the inception. Subsequently the strength has been increased, with the result accommodation is insufficient in respect of Scheduled Caste, Backward Classes and Scheduled Tribe hostel buildings at Narsapur proper. Government are taking necessary steps to provide additional accommodation to boarders in the existing hostels and also to construct new hostel buildings with reference to availability of funds besides renting out additional private accommodation.

Social Welfare Hostels at Vuyyuru.

5768-D—Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Harijan Welfare be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to construct social welfare hostel building at Vuyyuru, Krishna district to accommodate Scheduled Caste, Scheduled Tribe and Backward community poor boys; and

(b) if so, when the proposal will be implemented?

A.—

(a) No, Sir.

(b) does not arise.

Social Welfare Boy's Hostel at Rajupalem.

20—

6020 Q.—Sri P. Ramachandra Reddy:—Will the Minister for Harijan Welfare be pleased to state:

(a) whether there are any representations from the public to open a Social Welfare Boys' Hostel at Rajupalem and Vidavalur in Kovur taluk of Nellore district;

(b) whether it is not a fact that a number of Scheduled Tribe and Scheduled Caste and Backward Class boys are deprived of education due to non availability of hostel accommodation there; and

(c) whether the Government will consider to open there two hostels this year?

A.—

(a) No, Sir.

(b) No, Sir.

At present there are 101 Scheduled Caste Hostels in Nellore district.

School Boys	75
School Girls	24
College Girls	1
College Boys	1
Total:	101

(c) It is under consideration of the Government to open two hostels in the year 1980-81.

House-sites to the Harijans of Pakalapadu Village.

21—

6675 Q.—Sri K. Govinda Rao:—Will the Minister for Harijan Welfare be pleased to state:

(a) whether house-sites have been allotted for Harijans of Pakalapadu village in Narsipatnam taluk of Visakhapatnam district;

(b) if not, the reasons therefor;

(c) whether it is also a fact that the Harijans have been making repeated representations for allotment of house-sites since the last three years;

(d) whether it is also a fact that the authorities are refusing to allot the site asked for by the Harijans; and

(e) if so, the reasons therefor?

A.—

(a) No, Sir.

(b) Acquisition of land for provision of house-sites to Harijans in Pakalapadu village of Narsipatnam taluk has already been initiated and that the Land Acquisition case is at award stage. The Tahsildar, Narsipatnam, who is the Land Acquisition Officer, has been instructed to finalise the Land Acquisition case and pass the award immediately. The budget for the year 1980-81 for the purpose has also been released and the land notified will be acquired with the funds released to the district.

(c) Yes, Sir.

(d) Yes, Sir.

(e) Acquisition proceedings have been initiated during the year 1977 to provide house-sites to the Harijans of the village. But they could not be finalised due to dispute in selection of site. The authorities have refused to allot the site asked for by the Harijans as it low-lying and most unsuitable for construction of houses and also as it belongs to marginal farmers. However a suitable land has been selected in S. Nos. 100/1 and 101 after personal inspection by the Joint Collector. The Land Acquisition case is at award stage.

Construction of Multipurpose Stadium in Nellore.

22—

6278-Q.—Sri B. Ramasubba Reddy:—Will the Minister for Finance and Sports be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the State Government have received grants recently from the Government of India for setting up of coaching centres in various games and sports in the State and also for construction of a multipurpose stadium in Nellore; and

(b) if so, the amount so received and the percentage on which it is likely to be spent?

A.—

(a) Government have not received recently grants from the Government of India for setting up Coaching Centres in the State. But the Government of India have sanctioned Rs. 1.00 lakh for the construction of multipurpose stadium at Nellore and released an amount Rs. 50,000 as first instalment.

(b) The amount of Rs. 50,000 released by Government of India will be spent towards the construction of the stadium at Nellore.

Loss to Etikoppaka Sugar Factory.

23—

6697—Q.—Sri Veeram Sanyasi Naidu:—Will the Minister for Sugar Industries be pleased to state:

(a) The year-wise amounts of loss sustained by the Sugar Factory at Etikoppaka in Yelamanchili taluk of Visakhapatnam district from 1976-77 to 1979-80;

(b) The reasons for the said loss; and

(c) The action taken by the Government in the matter?

A.—

(a) The following are the year-wise losses of Etikoppaka Co-operative Agricultural and Industrial Society Ltd.:—

Year	Net loss (Rs. in lakhs.)
1976-77 ..	64.36
1977-78 ..	174.23
1978-79 . . .	88.24
1979-80 ..	35.58

} audited.
} estimated.

(b) Almost all the Co-operative Sugar Factories have sustained losses during the past few years for various reasons particularly on account of inadequate cane supplies due to drought and cyclone, cane diseases like reprot and scale-insect, diversion of cane from factory zone to Khandasari, Jaggery and unremunerative Levy price vis-a-vis the statutory minimum/ cane price fixed by Government of India.

(c) Steps were taken to encourage plantation of drought and report resistant varieties of sugarcane. A scheme for eradication of report was also taken up. During 1979-80, system of Sugarcane Levy was also tried to ensure supply of cane to the factory.

Establishment of Polytechnic College in Nalgonda District.

24—

6152-Q.—Sarvasri N. Raghava Reddy and A. Lakshminarayana:—Will the Minister for Technical Education be pleased to state :

(a) whether steps will be taken to start a Polytechnic College in Nalgonda district;

(b) if so, when and where; and

(c) if not, whether the district will be selected at least now for starting such a College in view of its backwardness?

A.—

(a) and (b): Government have since issued orders for the establishment of a Government polytechnic in Nalgonda town of Nalgonda district from the academic year 1980-81 with the courses in Civil, Mechanical and Electrical Engineering with an intake of 30 in each. The Polytechnic will start functioning shortly.

(c) Does not arise.

Scheme for Development of Livestock.

25—

6559—Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Animal Husbandry be pleased to state:

(a) whether the Animal Husbandry Directorate has formulated a scheme with the expenditure of 3 crores and 20 lakhs for rupees for the development of Livestock during the coming four years period in our State;

(b) if so, whether the particulars of the said scheme will be placed on the Table of the House; and

(c) when this scheme will come into force?

A.—

(a) No, Sir,

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

Bridge on the Rivulet near Vemulavada.

26—

6132-Q.—Sri D. Venkata Reddy:—Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state:

(a) whether the bridge on the rivulet near Vemulavada on Bellary-Cuddapah road has been sanctioned; and

(b) if not, when it will be sanctioned?

A.—

(a) There is no village by name 'Vemulavada' on Bellary Cuddapah road within the district limits of Anantapur or Cuddapah. There is, however, one rivulet requiring a bridge near the Railway gate of Rayalacheruvu Railway Station at K.M. 270/6 of the Bellary road.

(b) This will be considered for inclusion in the VI Plan depending on plan allocation for Government roads.

Construction of By-pass Road on Vijayawada-Machilipatnam Road.

27—

6562-Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government have sanctioned a scheme for the construction of a by-pass road, with an expenditure of six lakhs rupees, to reduce the traffic congestion on the Vijayawada-Machilipatnam road in Vuyyuru and to allow the sugarcane carts to ply on the road; and

(b) if so, when the said scheme will be taken up?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) In view of the escalation in costs the work will be taken up as soon as the question of sharing the total value of work is sorted out.

Construction of Railway Over Bridge near Gudivada.

28—

6565-Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Roads and Buildings be pleased to state:

(a) whether the construction of railway over bridge near Gudivada, Krishna district will be taken up during 1980-81; and

(b) if not, the reasons therefor?

A.—

(a) and (b) The matter is under consideration and the work will be taken up as soon as the administrative sanction is accorded.

Construction of R. T. C. Bus Stand at Vuyyuru

29—

6294-Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao:—Will the Minister for Transport be pleased to state:

(a) whether there is a representation from Sri V. Sobhanadreeswara Rao, M.L.A., Vuyyuru to the Government, of Andhra Pradesh regarding the urgent need to construct R. T. C. Bus stand at vuyyuru ; and

(b) if so, when the construction of R.T.C. bus stand at Vuyyuru will be taken up?

A.—

(a) Yes, Sir. A representation was received in 1978, suggesting conversion of the Inspection Bungalow of R.&B. at Vuyyuru into a Bus Station to provide basic amenities to the travelling public.

As the proposed site at R&B. Bungalow, Vuyyuru is not adequate for location of a bus station, the Corporation has decided to locate the Bus station in the land belonging to Endowment Department measuring two acres in S. No. 163 by getting it alienated.

(b) The Corporation will take up construction of bus station at Vuyyuru as and when the land is allotted and alienated to it.

NON-REMISSION OF PROVIDENT FUND AMOUNT BY
KIRLAMPUDI SUGAR MILLS

30—

6555 (M) -Q.—Sri V. Sobhanadreeswara Rao :-Will the Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether it is a fact that management of Kirlampudi Sugar Mills, Pithapuram has not credited the Provident Fund amount collected from the workers since 1976-77 to the Government; and

(b) if so, the action taken thereof?

A.—

(a) and (b). The M/s. Kirlampudi Sugar Mills Limited, Pithapuram has remitted the Provident Fund amounts from 1976-77 to June, 1979. Provident Fund is due from July, 1979 for which Show Cause Notice has been issued.

MATTERS UNDER RULE 329

re : (1) Collapse of Bridge in Dornakal, Mahaboobabad, Warangal District.

మిస్టరు స్పీకరు :—డోర్నకల్ బ్రిడ్జి ఇన్‌సిడెంటు గురించి ఆర్. అండు వి. మినిస్టరు ఇప్పుడు చెబుతారు. ఇది నిన్నటి 829 కనుక ముందు ఇది తీసుకొని వరువాత ఈ వేళటి 829 లు తీసుకుందాము.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి.—అర్ధగఠా, 24 వ తేదీన మెహబూబాబాద్ డోర్నకల్ మధ్యనా యేవేరు నదిమీద కట్టే వంతెన విషయంలో ఒక దుర్ఘటన జరిగింది. అది తెలియజేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. 24 వ తేదీ సాయంత్రం 8½ గంటలకు ఈ విషయం తెలిసింది. రాత్రి 10 గంటలకు నేను, శ్రీ హనుగిరివాచారిగారు, శ్రీ సురేంద్రరెడ్డిగారు, శ్రీ జవార్లనరెడ్డిగారు సమాచార భారతి, వదితర పత్రికా విలేజరులు అందరం కలిసి వెళ్ళాము. దాదాపు తెల్లవారు జామున 8½ గంటలకు చేరాము. అక్కడ పెట్రోమాక్యులైటు పెట్టుకొని డిబ్రిన్ అంతా చూస్తున్నారు. అక్కడ ఒక ఎలక్ట్రిక్ లైటు కూడా ఉంది. అక్కడ స్పెషల్ ఆర్డ్రీడ్ పోలీసు కార్మికులు కలిసి డిబ్రిస్ చూస్తున్నారు. అక్కడ కాంట్రాక్టరుయొక్క ఏజెంటు కూడా ఉన్నారు. మేము వెళ్ళేప్పటికి రెండు కవాలు ఆ ప్రక్కన పెట్టి ఉన్నాయి. చనిపోయిన ఇద్దరిలో ఒకరు మృగేఫ్. ఇతను తమిళనాడుకు చెందిన వ్యక్తి. ఇంకొకరు పేరు ముత్తయ్య. ఇతను ఉయ్యాలవాడ గ్రామస్థుడు. ఇతనికి భార్య, ఇద్దరు బిడ్డలు ఉన్నారు. అక్కడ ఇంకా కవాలు ఉంటాయేమోనని అనుమానించాము. మరల అక్కడికి 7 గంటలకు వెళ్ళాము. అప్పటికి అక్కడ క్లియర్ చేసారు, ఇంకేమీ కవాలు రాలేదు. ఇంతవరకు వచ్చిన సమాచారం ప్రకారం ఇద్దరు మాజ్యోమే చని పోయారు. ఆ చనిపోయిన వారికి వెయ్యి రూపాయలు చొప్పున ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇమ్మని ఇదివరకే ప్రకటించారు. కలెక్టరుగారు 2 వేల రూపాయలు ఇస్తామని ప్రకటించారు. అసలు దురదృష్టవశాత్తు ఒక కానిస్టేబులు చేసిన సమాచారాన్ని బట్టి ఈ గందరగోళం అంతా జరిగింది వారై అందడంలో, భోజనానికి ముందు 8 స్పాన్స్ పూర్తి చేసారు. ఇది 9వ స్పాన్ దగ్గర జరిగింది. ఇంకొకవైపు 2 స్పాన్లు పూర్తి చేసారు. ఇది 11వ స్పాన్ అన్న మాట చేస్తున్నది. అంటే కట్టిన మిగిలిన స్పాన్స్ కు ప్రమాదం జరగడానికి అవకాశం ఏమీ లేదు. చెక్కు చెదంకుండా ఉంది. బ్రిడ్జికి ఏమీ ప్రమాదం లేదు. ఒక్కొక్క స్పాన్ బిగిస్తూ ఉంటారు కనుక కట్టడానికి మిగిలినవాటికి ఏమీ ఇబ్బంది ఉండదు. అప్పుడు 8 బిమ్స్ వేయాలనుకున్నారు. ఆ 8 బిమ్స్ వేసే సందర్భంలో క్రింద ఉన్నటువంటి సెంట్రీ గు పూర్తి చేసారు. బిమ్ ఎత్తు 11 మీటరు ఉంటుంది. అక్కడ కాంక్రీట్ వర్కు నిమిత్తం 150 సిమెంటు బస్తాలు వేశారు. కొంత కాంక్రీట్ పోసిన తరువాత భోజనానికి వెళ్ళారు. ఈ దర్జుటన మధ్యాహ్నం 8-4 గంటల మధ్య జరిగింది. ఇది సిమెంటులో కల్తీ జరగడం వల్ల జరిగిన వ్యవహారం కాదు. అది 11 మీటర్ల ఎత్తు. 10 మీటర్లు స్పాన్

ఎత్తు 1 మీటరు. ఈ 11 మీటర్ల ఎత్తు గల సెంట్రోగుకు క్రింద పరికరాలు సపోర్టు పెట్టారు. ఆ కర్రలకు వైన చెక్క ముక్కలు కొట్టేప్పుడు స్కూలు కొడితే గట్టిగా ఉంటుంది. వారు అట్లాగే చేస్తూ వచ్చారు. కొన్ని క్రింద సపోర్టులు చూస్తే చెక్కలు కొట్టి ఉన్నాయి. వారు ఆ ప్రకాశము కూడా తీసుకున్నారు, అందులో కూడా లోపం లేదు. ఒక పిల్లరు మీద ఒక పిల్లరు సపోర్టుగా చేయడంవల్ల ఈ సంఘటన జరిగిందేమోనని అనుకొనడానికి అవకాశం ఉంది. ఒక వేళ పిల్లర్లు తప్పిపోతే ఆ కాల్సెంటుర్లు పరిచేస్తూ ఉండవచ్చు. వైన బీమ్ పోస్తూ ఉంటే పిల్లరు, పిల్లరు చెడిపోకుండా పద్దబాటు చేస్తూ ఉంటే ఆ డిబ్లిన్ లో ఇరుకొని ఉండడంవల్ల వారు చని పోవడం జరిగి ఉంటుంది. కాని ప్రక్కన స్పోపోల్ డలో ఉండే జనం వడి పోయారు. ప్రక్కర్లు జరిగాయి. అక్కడ వడిపోయిన వారితో జూనియర్ ఇంజనీరు అసిస్టెంటు ఇంజనీరు కూడా ఉన్నారు. అందుచేత సాంకేతిక నిపుణులు అక్కడ లేరు అనే అనుమానం అవసరంలేదు. వారు కూడా దెబ్బలు తిన్నారు. అదే పద్ధతిలో ఇదివరకు స్పానులు కట్టడం జరిగింది. కాబట్టి నెగ్లిజెన్సు అనుకోడానికి కూడా వీలు లేదు. కాని అది దురదృష్టవశాత్తు వీక్షించేటటుగా వడింది. ఎందుకు వడింది అనేది ఊహించడానికి వీలు లేకుండా ఉంది. మేము ఎంతో జాగ్రత్తగా చేశాము అని చెప్పిన అసిస్టెంటు ఇంజనీర్ల వారు చెప్పిన మాటను విశ్వసించాలేగాని అది ఇతమిద్దంగా చెప్పడానికి ఏమీ వీలు కనిపించడంలేదు. దానిమీద 150 బస్తాల సిమెంటు బరువు వడడం ములాన్ని వైట్ నెస్సు ఏర్పడి పోల్సు కదలి పిల్లర్లు తప్పి పోవడానికి కూడా అవకాశం ఉంటుంది. దానికి మొదట ఎగ్జిజిటేషన్ పిక్చర్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ సమయంలో అక్కడ ఒక లజ్జ అనే మారువాడి ఉన్నాడంటూ ఆ వడిపోవడం అతను చూసి ఖంగారుపడి పరుగెత్తి పోయి పోలీసు స్టేషనులో అది వడిపోయింది వందలమంది చనిపోయినారు అని చెప్పినాడు. వెంటనే అక్కడ పోలీసు వైర్ లెస్ ద్వారా ఆ మెస్సేజి ఆందరికి అందించడం జరిగింది. అప్పటికి ఎంతమంది చనిపోయారో వారికి తెలియదు. అసలు అప్పుడు పనిచేస్తున్న వారు రిరి మంది. కాని ఫస్టు ఇన్ ఫర్మేషన్ ఇచ్చినతను గాబరా పడి చేపింది గాని మరి ఏమీ కాదు. ఇది వరంగల్లు జిల్లాలో ఉన్నప్పటికీ ఖమ్మం జిల్లాకి కూడా దగ్గర ఉంది. మహబూబాబాదు — డోర్నకల్లు మధ్యలో 22 వ మీటరులో జరిగిన సంఘటన ఇది. దాని కంట్రాక్టు 2కి.గి లక్షలు. అది పోగోనీస్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ వైదరాబాదువారు తీసుకున్నారు. ఒక్కోక్క స్పాను 15 మీటర్లు ఉంటుంది. సిమెంటులో ఏదైనా వైట్ నెస్సు కలగడంవల్లగాని తొందరతొందరగా పనిచేయడం వల్ల సిమెంటు ఎక్కువగా ఒక్క బే బీమ్ లోనే పోసినందువల్ల గాని ఇది జరిగిఉంటుంది అనుకుంటున్నాము. కమ్మం నుంచి కలెక్టరు గారు అక్కడకు వెళ్ళారు. వరంగల్లు కలెక్టర్ కూడా వెళ్ళారు కమ్మం నుంచి 4 గురు, మహబూబాబాదు నుంచి ఇద్దరు, డోర్నకల్ హాస్పిటలు నుంచి ఇద్దరు డాక్టర్లు అక్కడకు చేరినారు. అందుచేత ప్రమాదానికి గురి అయినవారికి ప్రధమ చికిత్స జరిగింది. గాయపడినవారిని

10-20 a.m.

వెంటనే కమ్మం హాస్పిటలులో చేర్చడం జరిగింది. నేను హాస్పిటలుకి కూడా వెళ్ళి చూశాను. అక్కడ 2వ మంది పేమెంటుగా ఉన్నారు. వారంతా స్పృహలోనే ఉన్నారు. ఒకడికి తలగాయము జరిగింది. మిగతవారికి ఫ్రాక్చరు జరిగింది. అక్కడ ఉన్న డాక్టర్లు అందరు ట్రీట్ చేసినారు. అదృష్టవశాత్తు ఇంకా ఎవరికి ప్రమాదము లేదని చెప్పారు. వారే కాకుండా హైదరాబాదు నుంచి న్యూఢిల్లీలో సర్జన్లు కూడా అక్కడకు చేరినారు. వారు ఇంకెవరికి ప్రమాదము లేదని చెప్పిన తరువాతనే నేను హైదరాబాదుకి బయలుదేరి వచ్చాను. ఒకరికి మాత్రము శిరస్సులో గాయము జరిగింది. అతనిని హైదరాబాదు చేరుస్తారు. అందుచేత ప్రమాదము జరిగిన వెంటనే మెడికల్ ఎయిడ్ లో లోపము జరగలేదు. నేను వెళ్ళినప్పుడు వారందరు కాన్స్ లోనే ఉన్నారు. నేను వారితో మాట్లాడినాను. వారికి ఏమీ ప్రమాదము లేదు. ఉయి విల్ బి గేట్పుల్ ఫరదట్. అక్కడ చేరిన డాక్టర్లు అంతా మంచి నిపుణులే. డాక్టరు భూమి రెడ్డి, డిస్టిక్టు పాల్సు అండ్ మెడికల్ ఆఫీసర్, డాక్టరు రవీంద్ర, ఇంకా వేరే మెడికల్ స్టాఫ్ చాలమంది అక్కడికి చేరినారు. హాస్పిటలుకి తీసుకొని వచ్చిన తరువాత డాక్టరు కొండా రెడ్డిగారు, విశ్వనాథంగారు సుపాలా గారు వీరందరు రాత్రి బహు కష్టపడి వీరంతా పనిచేసినారు. అక్కడ మెడికల్ ఎయిడ్ అందడంలో ఏలాంటి ఆంశ్యం జరగలేదు. అక్కడ అసిస్టెంటు ఇంజనీరు, ఎస్. ఇ. ఎన్. కూడ అడిగినాను కారణం ఏమిటి. వారు అంతా సక్రమంగానే ఉంది. ఏమీ పొరకాటు లేదు. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఏకైక టుగా మేము ఏంటిని పేట్ చేయని విధంగా అది పడిపోయింది. పడిపోవడానికి తగిన కారణం ఏమీ లేదు అన్నాడు.

నేను సి.ఇ. ఉన్నాము. హయగ్రీవాచారిగారు ఉన్నారు. మదనమోహన్ గారు కూడా ఉన్నారు. పోలీసు కానిస్టేబులు ఎవరో చెప్పిన వారై దురదృష్టవశాత్తు పొరకాటు వచ్చింది గాని దానిని బుద్ధి పూర్వకంగా ఎగ్జాజిరేటు చేయడం గాని తగినచేడంగాని జరగలేదు. ప్రాణ నష్టము జరగవలసినంత జరగలేదు. ప్రాణాతి కోల్పోయిన వారి కుటుంబాలకు సానుభూతి తెల్పాము. కలెక్టరుగారితో కూడా చెప్పాము. డబ్బే కాకుండా స్టానికులు అయినవారికి ఎక్కడైనా భూమి కూడా ఉంటే ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేయమని చెప్పాము. వారు కూడా అంగీకరించారు. వారికి సాధ్యమైనంత త్వరలో అటువంటి సహాయం కూడా జరుగుతుంది. అక్కడ ఉన్న ఇంజనీరు కూడా ఇద్దాడు. కాబట్టి వారి నెగ్లిజెన్స్ ఏమీ లేదు. అనేక విషయాలలో చూస్తూనే ఉంటాము. జాగ్రత్త తీసుకున్నాకూడా జరుగుతాయి.

శ్రీ ఎన్. శైవోల్ రెడ్డి:— మంత్రి గారు రిపోర్టు ఇవ్వమంటే తీర్పు ఇస్తే ఎట్లా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— వారు చాలా బాధ పడుతూ చెబుతున్నాడు. అది వింటుంటే మాకు కూడా చాల బాధ కలుగుతోంది.

Sri E. Ayyapu Reddy:—He is entitled to give his observations. How can you say he is not entitled.

Sri S. Jaipal Reddy:—Let him not give a judgement; he can make an observation.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి:— వెంకయ్యనాయుడుగారు కూడా నాతో వచ్చి ఉంటే ఆయనకి కూడా బాధగా ఉండేది. అక్కడ నేను కళ్ళతో చూశాను. కాబట్టి నాకు బాధ కలిగింది. అది మానవసహజం. బాధ ఉంటుంది. అట్లా లేకుండా ఉంటే మానవుడు అనిపించుకోడు. అక్కడ నేను అంతా కుప్పగా చూశాను కాబట్టి కన్క్లూజన్ ఉహించడానికి వీలు లేదు. నా అభిప్రాయం కూడా చెప్పడం అవసరం అని నేను అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి :— మెజిస్ట్రేయిల్ ఎంక్వయిరీ ఉందా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— మంత్రి గారు పెర్సనల్ ఓపీనియన్ ఇవ్వడం కాదు. బాధ పడడం ఎవరికైనా సహజమే. దానిని కాదు అనడం లేదు. జడ్జి మెంటు ఇవ్వడం కాకుండా లెక్కనికల్ ఎక్స్ పర్టుని సంపించి వాళ్ళ ద్వారా ఎంక్వయిరీ జరిపించి వాళ్ళ రిపోర్టు ఇప్పించాలి గాని, ఏదో లోపము లేకుండా ఏక్సిడెంటు జరగదు నా కన్ సెప్టు అది. What is the action you are contemplating. You fix up responsibility as to who has passed on the wrong information and secondly what is the type of enquiry you are ordering, whether it is technical, judicial or magisterial. Let the Minister clarify to the House. ఎక్కడ లోపం జరిగింది అనేది నిర్ణయించాలి. ఎక్కడా లోపం జరగడం లేదు మంచి చనిపోయారని ప్రాధానంగా వార్త రాదు. ఎవరు వార్త అందించారు అనేది తేల్చాలి కదా. ఎంతమంది బాధపడి ఉంటారు. ప్రమాదం ఎంత ముఖ్యమో అలాంటి పొరపాటు న్యూస్ ఇవ్వకుండా ఉండటం కూడా అంతే ముఖ్యం.

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి:— మంత్రిగారు చివరికి మార్వాడి ఆయన్ను స్కేవ్ గోట్ చేశారు. అంతకంటే ఒక అధికారి అక్కడికిపోయి చూడకూడదా? మంత్రి చెప్పిన రిపోర్టు అంతా ఒక మార్వాడి చెప్పిన రిపోర్టు మీద ఆధారపడి ఉంది.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్ప రెడ్డి:— అలాంటి సమయంలో ఎవరైనా పోయి రిపోర్టు ఇస్తారు. 10-30 a.m.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి:— అక్కడ డెబ్బీస్ కుప్పలు వదిలివచ్చాయి. వాటితో ఏమీ చెప్పలేము. మెజిస్ట్రేయిల్ ఎంక్వయిరీ కంటే ఇంజనీర్లు వెళ్ళి పరిశీలన జరగటం ఉంది.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి:— మంత్రి అప్పుడే ఒక ఖచ్చితమైన అభిప్రాయం వ్యక్త పరిచిన తరువాత ఎవరి తప్పులేదు అని చెప్పిన తరువాత ఆ మంత్రికి సబార్డినేట్లుగా ఉండే ఇంజనీర్లతో వేసే లెక్చికల్ ఎంక్వయిరీ వల్ల ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు. ముఖ్యమంత్రి మొదట్లో జాడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెట్టారు. ఇద్దరు చనిపోయారు.

దాదాపు 50 మంది గాయపడ్డారు. ఈ ప్రమాదం చాలా ఘోరమైనదని తెలుస్తున్నది. ఎవరి అభిప్రాయం కరక్టో తేల్చుకునేందుకు జడిపియల్ ఎంక్వయిరీ చేయాలి. Let there be a judicial enquiry. Is the Government feeling shy of a judicial enquiry. How can it go back on its commitment.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారు అడ్వకేటేట్ గా వాదినే సంతోషించే వాణ్ణి కానీ వారు మంత్రిగా వాదిస్తున్నారు కదా. వారు తమ అభిప్రాయం చెప్పిన తరువాత ఎక్స్ పర్టు రేపు వెళ్ళి చూసి ఏమి చెబుతాడు. అందువల్ల ఎక్స్ పర్టు కాకుండా జడిపియల్ ఎంక్వయిరీ అయితే నిష్పక్షపాతంగా ఉంటుంది. అసలు పదిపోయిన దానికి గుంజలు సరిగ్గా బిగించకపోవడం అనేది, అక్కడ వేసిన దాంట్లో వైన జరికారు కాబట్టి పడివుంటుంది అని సర్మయిజ్ గా చెప్పేదానిని నమ్మకూడదు. నష్టం ఎంత జరిగింది, దానికి అసలు లెక్కికల్ కారణాలు ఏమిటి, దానికి ఎవరు బాధ్యులు అనేటటువంటిది ఒక ఎక్స్ పర్టుతో తేలదు. జడిపియల్ ఎంక్వయిరీ అయితే నష్టం కారణాలు, ఎంత జరిగింది, ఎలా జరిగింది అంతా తెలుస్తుంది. అవకతవకల రిపోర్టు ఇవ్వడానికి ఫలానా అతను చెప్పాడు అంటే ఎలా? వెరిఫై చేసుకోవాలి కదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సిరికిం చెప్పడు...అన్న పద్యం చదివే ఉంటారుకదా. అలాంటి సమాచారం తెలియగానే ఎవరైనా అదుర్దాగా పరుగెత్తుతారు.

శ్రీ డి. కొండయ్య చౌదరి :—ప్రభుత్వానికి దీంట్లో ఏమీ నష్టం లేదు. ఏదన్నా ఉంటే కంట్రాక్టరుకు నష్టం. సపోర్టుకు సీలు అవి కొట్టివున్నాయి. కన్వెయిన్స్ అరేంజి చేస్తాము, ప్రతిపక్ష నాయకులుకూడా వెళ్లి చూసి పరిశీలించవచ్చును.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :—మేము వెళ్లి చూసి ఏమి చేస్తాము?

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఎవరోవచ్చి చెవితే ఇన్ ఫర్ మేషన్ డిపార్టుమెంటుకు ఇచ్చారు. దానిని కన్ ఫరమ్ చేసుకోవాలి కదా? దానివల్ల చదివినవారికి ఎండరికి మనస్సుకు ఆవేదన కలిగి ఉంటుంది. దూరాన ఉన్న వారి బంధువులకు ఎంత ఆందోళన కలిగి ఉంటుంది. దాని భాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉంది. వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారు జడిపియల్ ఎంక్వయిరీ వేస్తానని చెప్పారు. ఇప్పుడు దాని సుంచీ వెనక్కు పోవడం ఎందుకు?

శ్రీ కొరటాల నత్యనారాయణ :—మంత్రి మమ్మల్ని వెళ్ల మంటున్నారు. వారు వెళ్లి వచ్చారు. కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. దానివైన ఏమి చేకార నేది ప్రధాన విషయం, ఉన్న సమాచారం ఇది. How to deal with it and where to deal with it. ఎవరిని చేయాలి అన్నది ప్రధానమైన విషయం. మమ్మలను అక్కడకు పంపడం అన్నది ప్రధానమైనది కాదు. ఇంతకుముందు ఇలాంటి దుర్గటనలు జరిగాయి, పొన్నూరు— నిడుబోలు రైల్వేస్ట్రీడ్ కి కూడా

ఇరాంటి దుర్గటన జరిగింది. ఆ సందర్భములో మెజిస్ట్రేరియల్ ఎంక్వయిరీ వేకాము. దాని పరిణామాలు ఫలితము ఏమిటి? ఈనాటివరకు మనకు ఆ రిపోర్టు అందలేదు. ఇది జరిగి దాదాపు ఒక సంవత్సరం అయింది. ఇప్పటివరకు ఆ నివేదిక వెట్టలేదు. మనకు రాలేదు. ఈ రోజున మరల టెక్నికల్ ఎక్స్పర్టు కమిటీ వేస్తాము అంటున్నారు. దాని వలన ప్రయోజనం ఏమిటి? జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ వేవే వారే టెక్నికల్ ఎక్స్పర్టును అడుగుతారు. ఇందులో, మంచిచెడ్డలు చూసి నమగ్రి మైన న్యాయం జరగాలంటే, ఇటువంటి దుర్గటనలు మరల జరగకుండా ఉండడానికి జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ వేయాలి. మెజిస్ట్రేరియల్ ఎంక్వయిరీ వల్ల కాలక్షేపం, కాలయాపన జరుగుతుంది తప్ప ప్రయోజనం లేదు. అందువల్ల తప్పని పరిగా జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ జరపాలి.

మిస్టరు స్పీకరు:— ఇవి అన్నీ చెప్పినవే. కొత్త పాయింట్లు కాదు... 10-40 a.m.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ:— గతములో ఇలా జరిగింది కాబట్టి, ఇక ముందు ఇటువంటివి జరగకుండా ఉండడానికి జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ అవసరం.

శ్రీ సి.పావన్ శ్యామలరావు:— 'నిరికిం చెప్పడు శంఖుచక్ర'.. ఇంతమంది చనిపోయారు అని వైర్ లెస్ మెసేజ్ రాగానే ఆ ఆశుతో వారు అన్నారని చెప్పారు. మరి ఈరోజు ఆ మహావిప్లువు ఎవరు? ఆ వైర్ లెస్ పంపినట్టి పోలీసు కానిస్టేబులా, మార్వాడియా లేక కొండయ్యు చౌదరిగారా? ఈ ముగ్గురిలో ఎవరు మహావిప్లువు?

శ్రీ వల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— ఇప్పుడు మంత్రిగారు అక్కడ జరిగిన ఘాట్స్ ఇక్కడ వెట్టి అవి నిస్పృహకం అని అనుకుంటే, వారు ఒక అభిప్రాయానికి వచ్చేయడం మంచిది కాదు. ఎందుకంటే జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ గాని మెజిస్ట్రేరియల్ ఎంక్వయిరీ గాని జరగబోతున్నప్పుడు లేక సాంకేతిక నిపుణుల ఎంక్వయిరీ జరపడానికి గాని ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి రాబోతుంది. ఆ ఎంక్వయిరీ వల్ల కంట్రాక్టరుడి తప్పా ఇంకొకరిది తప్పా, పోలీసు కానిస్టేబుల్ తప్పా అన్నది జరుగుతుంది. అందుచేత వారు చూసినది కళ్లారా చూసినది మాత్రమే చెప్పవచ్చు. మిగిలిన విషయాల తోలిక పోకుండా ఒక అభిప్రాయానికి ఇప్పుడే వస్తే సంచిది కాదు. ఎంక్వయిరీ కమిటీని ఏది వేసినా కంట్రాక్టరుడి తప్పా, మరొకరిది తప్పా Guilty must be punished. Let the law take its own course అందుకని ఒక నిర్ణయానికి రాకుండా, నిర్ణయము జరపకుండా, జడ్జిమెంటు మనమే ఇవ్వకుండా మనము ఎవరిని నిడుమించినా అవి బైటకు వస్తాయి. తరువాతా చర్యకు ప్రభుత్వం వూసికుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. కొండయ్యచౌదరి:— నేను చెప్పినది నాకు తోచిన అభిప్రాయం ఇదే వైసెట్ అభిప్రాయమని నేను చెప్పడం లేదు.

Mr. Speaker:—You have disqualified yourself as a judge and you have cited yourself as a witness.

శ్రీ డి. కొండయ్యచౌదరి:—నేను చెప్పినది నాకు తోచిన వ్యవహారం.
(ఇంటర్వ్యూ)

నేను అక్కడ చూచినవ్యవహారములే చెబుతున్నాను. జుడిషియల్ ఎంక్వయిరికి...

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:—వారు ఇంకా స్పీకరుగా ఉన్న రోజులు మరచిపోయినట్లు లేదు.

శ్రీ డి. కొండయ్యచౌదరి:—హవుస్ జుడిషియల్ ఎంక్వయిరి పెట్టినా నాకు అభ్యంతరము లేదు, టెక్నికల్ కమిటీని పెట్టినా నాకు అభ్యంతరము లేదు.

మిస్టరు స్పీకరు:—వారు పెట్టడం కాదు....

శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి:—పెట్టేవారు ఎవరు? అభ్యంతరము ఎవరికి...

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వర రావు:—అధ్యక్షా, మిమ్మీలు శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు మంత్రిగారు చెప్పిన దానిలో కొన్ని విషయాలు ఉన్నాయి. అవి రేపు బరగాబోయే ఎంక్వయిరికి విఘాతము కలిగించే వద్దతిలో ఉన్నాయి కాబట్టి అవి పబ్లిష్ కాకుండా చూడాలి.

Mr. Speaker:—(To the Press) Whatever is said with regard to the responsibility or otherwise of this accident by Sri Kondaiah Chowdary may not be published.

శ్రీ డి. కొండయ్యచౌదరి :— నాకు తోచిన అభిప్రాయం చెప్పడం వచ్చి నేను అనుకోవడం లేదు.

Sri E. Ayyapu Reddy :—Sir, we will take into consideration the views expressed by the Members. We will also examine the material that is available to us. Further, we will examine the reports given by our Chief Engineer and others, take a decision later and will definitely inform the House.

(ఇంటర్వ్యూ)

Sri M. Venkaiah Naidu :—What is their reply to our demand for judicial enquiry ? what is their reply to charge on Information Department of Police for fixing responsibility for giving false information ?

Sri S. Jaipal Reddy :—It is not fair on the part of the Minister to indulge in dilatory and diversionary tactics. Let him come forward. The Government has already announced judiciary enquiry. Why is it going back ?

Sri M. Venkaiah Naidu :—Is it the Government that has announced the judicial enquiry or the Marwadi has carried it to the press ?

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—మంత్రి అయ్యపు రెడ్డిగారు ఇంజనీర్లు రిపోర్టు వచ్చాక నిర్ణయం తీసుకుంటాము అంటున్నారు, నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా జూడిషియల్ ఎంక్వయిరికి వచ్చినట్లుగానే ఉన్నారు ఆ 50 మంది మరణించారు అన్న వార్త వచ్చాక. ఈ 50 మంది చనిపోయినా ఆ పీరియట్ నెస్ పోలేదు. ఆ బ్రిడ్జి వల్ల రాబోయే పరిణామాలు కూడా చూసుకోవాలి. ఇంకా ఎన్ని సంవత్సరాల వరకు...జూడిషియల్ ఎంక్వయిరి విషయంలో కావాలంటే కాబినెట్ లో మాట్లాడటం ఉంది. నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ ఇచ్చారు, వెనక్కు పోయే సమస్యలేదు. అందుచేత జూడిషియల్ ఎంక్వయిరి వేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. రంగారావు :—మంత్రిగారు వెళ్లి వచ్చారు. వారు చెప్పిన దానిని బట్టి జూడిషియల్ ఎంక్వయిరి అవసరం ఇంకా ఎక్కువ ఏర్పడింది. వారు చెప్పినది అందరి దృష్టిని ఆకర్షించింది. అందువల్ల జూడిషియల్ ఎంక్వయిరి వేయడం చాలా అవసరం. ఈ రోజు 50 మందికి ప్రమాదం జరిగిన తరువాత ఇంకా ఏమి జరుగుతుంది? ఇత జనాన్ని గాలికి వదిలేయకుండా జూడిషియల్ ఎంక్వయిరి వేస్తే రాష్ట్రానికి మంచిది. మీరూ మంచి పేరు వస్తుంది. ఈ ప్రభుత్వానికి మంచిది. అలాకాకుండా దానికి భిన్నంగా వేస్తే వచ్చే విమర్శలకు గురి కావలసి వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—ఎంక్వయిరి విషయములో నిర్ణయం తీసుకుంటారు. ఆర్ అడ్ బి మినిస్టరుగారు అక్కడ స్పాన్ 15 మీటర్లు అన్నారు, డిజియన్ ఎటవ టిడి అన్నది వెరిఫై చేయాలి. 50 మందికి మేజర్ ఫాక్టర్స్ 18 మందికి మైనర్ ఫాక్టర్స్ అని మినిస్టరు గారి స్టేట్ మెంటులో ఉంది. గవర్నమెంటు వెయ్యిరూపాయలు వారికి ఇస్తాము అంటే వారు భవిష్యత్తులో బ్రతికేది ఎట్లా? వీరిని చూడవలసినది ప్రభుత్వ శాధ్యత. అంతేగాక ఐ.యన్.ఐ. స్టాండర్డు ఉండాలేదా అన్నది చూడడం ప్రభుత్వం మీద ఉంది నేను 320 కింద అడగక పోయినా, ఇది ప్రతిపక్షానికి, స్వపక్షానికి సంబంధించినది. ఇది మన రాష్ట్రములో మన ప్రజలకు జరిగినది, కాబట్టి ఈ విషయములో అన్ని కూడా పరిశీలన చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ శ్రీనివాసరావు (నాగర్ కర్నూల్) :—మినిస్టరు గారు యాక్సి 10-50 a. m. డెబ్ గా జరిగిందంటున్నారు. జరిగిన దానికి ఒక కారణం వుంటుంది. కారణం లేకుండా జరిగిందని మమ్ములవందనీ నమ్మమంటారా? కాబట్టి అసలు కారణం ఏమిటనేది పరిశీలించడం ధర్మం. ఏ రూపకంగా చేస్తారనేది ప్రభుత్వం నిర్ణయించవలసిన అవసరం వుందని నేను భావిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్దన్ రెడ్డి (కమలాపూర్):— ఈవేళ దీని మీద చర్చ అవసరం లేదేమో. నిన్న ఫిఫ్ మినిష్టరుగారు చెప్పారు ఈవేళ శాము చూస్తామని. దీనిలో ఫిఫ్ ఇంజనీరో ఇంజనీరో ఎవరు కారకులనేడి ఎంక్వయిరీ చేయించిన తరువాత తెలుస్తుందని లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ అంటున్నారు. అంటే దానికి ఎంక్వయిరీ అవసరమని లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ భావిస్తున్నారు. అందువల్ల ఎంక్వయిరీ అవసరము. మేము కూడా అనేది అదే. ప్రభుత్వం దీనిని దాచుకొని ఎంక్వయిరీ అంటే భయపడడం వల్ల ప్రభుత్వం మీద ఇది అనుమానాలకు దారి తీస్తుంది. యా క్విజెంట్ ఎందుకు జరిగిందనేది జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెడితేనే తెలుస్తుంది. ఎందువల్లనంటే జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెట్టినపుడు ఇంజనీర్లను, కాంట్రాక్టరును, లేబర్లను మార్వాడీని, పోలీసువారిని జడ్జి విలుస్తారు కాబట్టి దానికి స్కోప్ ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇకముందు ఇలాంటివి జరుగకుండా జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వనికీ వస్తుంది కాబట్టి పోలీసుజరు ప్రకారం అని అనుకోకుండా జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, ఇది సెంటింగ్ డిఫెక్ట్ వల్ల కాక వేరే విధంగా జరగడానికి అవకాశం వుండవచ్చు. ఎందువల్లనంటే మిగతా 11 స్పాన్లు వేశారు, కాబట్టి సెంటింగ్ డిఫెక్ట్ వల్ల జరగలేదని మంత్రిగారు అంటున్నారు.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి :— చూసినవచ్చిన మంత్రిగారే మెరిట్స్ లోకి పోతే మేము ఒప్పుకోలేదు. అయ్యపురెడ్డిగారు చూడకుండా మెరిట్స్ లోకి పోతే మేము ఎలా ఒప్పుకోవాలి?

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి.— వారు కూడా చూడకుండా మెరిట్స్ లోకి పోతున్నారు కదా! The Minister has offered to provide conveyance facilities to them to go to the spot.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :— అధ్యక్షా, మేము అక్కడికి వెళ్లి రావడానికి ఖర్చు ఆయ్యో డబ్బును కూలీలకు ఇవ్వమనండి. ఒప్పుకొంటాం.

Sri S. Jaipal Reddy:—Mr. E. Ayyapu Reddy and Mr. Divi Kondaiiah Chowdary appear to be technically competent, whereas we are not competent technically to deliver judgement.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అయ్యపురెడ్డిగారి లాంటి న్యాయవేత్త కూడా ఈ మొత్తం పరిస్థితిని.....

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :— మేము ఇంకా కన్ క్లజన్ కు రాలేదు. అక్కడికి వెళ్లి చూసినవచ్చిన వారి అభిప్రాయాలు విన్నారు. వారి అభిప్రాయాలు కూడా వింటున్నాము. వారు ఇప్పుడు చెప్పేది అంగీకరించమని ఆవదంలేదు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :— మేము వెళ్లి వస్తే వెంటనే తప్ప గలుగుతాము. కాని దాని వెనుకగల కారణాలను చెప్పలేము కాబట్టి ఈ

re : Collapse of Bridge in Dornakal, Warangal District.

ఎంక్వయిరీ పెట్టండి. డిపార్టుమెంటల్ ఎంక్వయిరీ వెడితే ప్రయోజనం లేదు, జాడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వెడితే అన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి కాబట్టి జాడిషియల్ ఎంక్వయిరీ పెట్టండి.

శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు :—సెంట్రీంగ్ డిఫెక్ట్ వుందా లేదా అని తెలుసు కొనడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. అందువల్ల ఇమ్ప్రూవ్మెంట్ గా లెక్చిక్లర్ ఎక్స్పర్ట్స్ తో కూడిన కమిటీని వేయాలి. ఇకపోతే కొత్తగా స్కెచ్-హోల్డింగ్ ఎంజనీర్స్ వేయకుండా చూడాలి. సెంట్రీంగ్ డిఫెక్ట్స్ ఉన్నాయని చెప్పకుండా అక్కడ వేరేగా ఏమి చేయకుండా తిరిగి చర్యలు తీసుకోవాలి.

శ్రీ బి. రామారావు:— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు అక్కడికి వెళ్లి చూసి వచ్చి సమాచారం చెప్పారు. మంత్రిగారు తమ సమాధానంలోనే అక్కడ రిరి మండి పనిచేస్తున్నారనీ, అందులో 52 మందికి రెబ్బలు తగిలాయని వారు చెప్పారు. వీటి వ్యవస్థపట్టికి అక్కడ 52 మందికి రెబ్బలు తగిలిన విషయం వాస్తవమేనని వారు చెప్పారు. దీని మీద ముఖ్య మంత్రిగారు నిన్న కొంత సమాచారం మాకు ఇచ్చారు. మార్వాడీ తప్పువల్ల కానివ్వండి లేక అక్కడ పోలీసు స్టేషనులో వుండే వారు ఇచ్చిన సమాచారం వల్ల కానివ్వండి, ఈ సమాచారం అందిన వెంటనే వారు ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. ఆ నిర్ణయానికి మేము కట్టుబడి ఉంటామని ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. సమగ్రమైన రిపోర్టు అందిన వెంటనే దానిపై డర్యాఫ్టు చేయించడానికి అభ్యంతరం లేదని ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. కాబట్టి దానిపైన న్యాయవిచారణ జరిపితేనే బాగుంటుందనే అభిప్రాయాన్ని నేను తెలుపుతూ న్యాయ విచారణ జరిపించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. ఎస్. ఎస్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో ఈ రకంగా ప్రాజెక్టులు కడుతున్నప్పుడూ, కట్టిన తరువాత కూడా 2, 4 సంఘటనలు జరిగాయి, వాటిలో మనుషులకు కూడా ప్రమాదం సంభవించడం జరిగింది. ఆ విషయాలను అసెంబ్లీలో కూడా చర్చించడం జరిగింది. నవాజంగా మంచి నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. కొండయ్య చౌదరిగారు వారి అభిప్రాయాలు పూర్తిగా తెలియజేసారు, డినిషన్ ఇచ్చివేసారు. దానిని మీరు జమిట్ చేయడం మంచిది. దానిలో ఇంజనీర్లకూ, కాంట్రాక్టర్లకు సంబంధం వుంటుంది. ఇప్పుడు జాడిషియల్ ఎంక్వయిరీ చేసినట్లయితే ఇక ముందు కట్టబోయే కట్టడాలలోనైనా కాంట్రాక్టర్ల క్రద్ధ వహిస్తారు. ఆలస్యం చేస్తే అసలు కారణాలు తెలియవు. ఎందుకంటే జాబీ కేసులో ఏ విధంగా అక్రమంగా జడ్జిమెంట్ వచ్చిందో ఆ విధంగా రావడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి ఆలస్యం చేయడంవల్ల చాలా ప్రమాదం రుగుతుంది. అందువల్ల జాడిషియల్ ఎంక్వయిరీకి ఈ రోజే ఆదేశించాలని మీ ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్):— అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం ఈ సంఘటన అకస్మాత్తుగా జరిగింది. ఇది బాధ్యత తీసుకొని చేసిన పని కాదన్న

విషయం స్పష్టమైంది. ఈ సంఘటన జరిగడానికి బలవత్తరమైన కారణాలు ఏమిటో, ఇవి స్పెష్-హోల్డ్ ఎరక్షన్ లో లోపంవల్ల జరిగిందా లేక కాంట్రాక్టర్ అజాగ్రత్తవల్ల జరిగిందా లేక డిపార్టుమెంటుపై అజమాయిషీ చేస్తున్న ఇంజనీరింగ్ సిబ్బంది అజాగ్రత్తవల్ల జరిగిందా అన్న అంశం మాత్రం వివాదాస్పదంగా వుంది. ఈ వివాదాంశాన్ని స్పష్టంగా మనం తేల్చి చెప్పలేం కనుక ప్రభుత్వం కూడా పూర్తి బాధ్యత నెత్తిన వేసుకోకుండా డిపార్టుమెంటు సైడ్ నుండి ఉన్న తాదికారులతో కూడిన విచారణా సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసి డిపార్టుమెంటల్ ఎంక్వయిరీ ఫలితాలను తరువాత వెల్లడిస్తూ తద్వారా బాధ్యులైన నారివైన చర్య తీసుకొంటే సమంజసంగా వుంటుందని నా అభిప్రాయం.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు 'నో' 'నో' అని అన్నారు)

ఈ సంఘటనతో సంబంధం వున్న వివిధ అంశాలపై ఒక వైపున మనం పరిశీలన చేస్తూ మరోవైపున ఈ ప్రమాదంలో చనిపోయినవారి కుటుంబాలకు గాని లేక గాయపడినవారికి గాని నష్ట పరిహారం చెల్లించడానికి ప్రభుత్వం స్వయంగా నిర్ణయించిన డబ్బీ కాకుండా కాంట్రాక్టర్ నుండి చట్ట రీత్యా అర్హతగల మేరకు పరిహారం ఇప్పించడం అవసరమని నేను భావిస్తున్నాను.

11-00 a.m.

శ్రీ డి. చిన్నమలయ్య (ఇందూరి):—ఈ సంఘటన జరిగినప్పుడు మంత్రులుగాని మేముగాని మీరుగాని ఎవరూ లేరు సంఘటన జరిగినది ఎవరి తప్పు కాదు అని నిర్ణయించడం మా వంతు కాదని మా అభిప్రాయం. సాంకేతిక నిపుణులు నిర్ణయించ వలసిన బాధ్యత వున్నది. కాబట్టి మనకు నిర్ణయించే హక్కు లేదు. బాధ్యులు ఎవరు, ఎందుకు జరిగింది? ఏదో కారణం తో అది కూలిపోవడం, మరణించడం జరిగింది. కాబట్టి దాని పైన సమగ్రమైన కమిటీవి-జడిషియల్ గాని, లేకుంటే వకాన్ కమిటీ గాని వేసి ఎంక్వయిరీ చేయించి ఆ రిపోర్టు తెప్పించిన తరువాత మనం నిర్ణయించడం మంచిదని భావిస్తూ ఆ కమిటీని వేయాలని మంచి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్, కాశ్యప్ (కొత్తగూడెం):—దీనిని ఎంక్వయిరీ చేసే దాని విషయంలో ముఖ్య మంత్రిగారు మనం కోరే దానికంటే లిబరల్ గా ముందుకు వచ్చి ప్రకటన చేశారు. చనిపోయిన యిద్దరికి వెయ్యి రూపాయలు, రెండు వేల రూపాయలు మాత్రమే ఎక్స్ గ్రేషియాగా యిచ్చినట్లు చెప్పారు. అది చాలా కొద్ది మొత్తం. ఆ చనిపోయిన యిద్దరి కుటుంబాలకు చాలా పెద్ద మొత్తాలు యివ్వడే ప్రకటన చేయడం ధర్మం అని అనుకుంటున్నాను. సీరియస్ యింజనీర్ ఫ్యాక్టర్ అయిన వారికి కూడ పెద్ద మొత్తాలలో ధన సహాయం చేయడం అవసరం. జడిషియల్ ఎంక్వయిరీ కంటే కమిషన్ ఆఫ్ ఎంక్వయిరీ వే నట్లుంటే యివన్నీ కుణ్ణంగా పరిశీలించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. జడిషియల్ ఎంక్వయిరీ అంటే జడ్జి ఉంటాడు గాని సాంకేతికమైన పరిజ్ఞానం

re : Non-working of Thermal Power Stations at Kovur and Kothagudem.

ఉండదు. కనుక సీనియర్ ఎడ్మినిస్ట్రేటర్ ను, ఎమినెంట్ యంజనీరును యిద్దరిని ఎంక్వయిరికి వేస్తే బాగా ఉంటుంది. సభా సాయకులు పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బండారు ప్రసాదరావు (మధిర) :—84 అడుగుల ఎత్తు వున్నది. ముఖ్యంగా వెంటరింగ్ లోపం. కాబట్టి చనిపోయిన యిద్దరికి- మిగతా వారికి రెండు వేల రూపాయలు, వేయి రూపాయలు యిస్తున్నామనేది సమంజసంగా లేదు. చట్టబద్ధంగా 19 వేల రూపాయలు యిస్తున్నారు. అది కూడ సభా ముఖంగా చెప్పితే మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—సభ్యులు ఎక్స్ప్రెస్ చేసిన అభిప్రాయాలను కూడ కన్సీడరేషన్ లోకి తీసుకొని జూడిషియల్ ఎంక్వయిరీనా, ఎక్స్పర్టుతో ఎంక్వయిరి చేయించడమా, హాప్ కమిటీయా లేక మెడిసిన్ రియల్ ఎంక్వయిరియా, ఏలాంటిది అనే విషయాన్ని రేపు హాప్ లో ముఖ్యమంత్రిగారు వారి యొక్క డెసిషన్ ఎసాన్స్ చేశారు.

re : (2) Non-Working of Thermal Station at Kothagudem
Thermal Electric Station

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—మనవి చనిపోయినా, చాల గోప్ సిట్యుయేషన్ ఏర్పడినా దానికి ప్రయాంట్ యిచ్చేది మన హాప్ లో ఆచారంగా పెట్టుకుంటే బాగా ఉంటుంది. మెటీరియల్ విషయం ఎప్పుడైనా తీసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మెషిన్ ఫెయిల్ అయింది. బస్ ఫెయిల్ అయింది. వాటికి 829 యిచ్చారు. యింకొకరు మనవి చనిపోయినదానికి 829 నోటీసు ఇచ్చినారు మనవి చనిపోయిన దానికి ప్రయారిటీ ఇస్తే బాగా ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఒకసారి అడ్మిట్ చేసి వచ్చిన తరువాత కాదు అంటే స్పీకర్ యొక్క డిస్ క్లిషన్ ను శంకించినట్లు అవుతుంది.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—ఇప్పటికి ఈ విషయం కాదు. మన టెర్మినల్ ఆ విధంగా పెట్టుకుంటే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—రూల్ 829 క్రింద థర్మల్ స్టేషన్ చెడిపోయిన విషయం శాసనసభ ప్రారంభం కాకముందు సేను నోటీసు ఇచ్చాను. రూల్ 829 క్రింద ఇచ్చినవి ఆ రోజు రావాలి. రెండవ రోజు రావాలి. మూడు రోజులలోపల వస్తే దాని కాంక్రీట్ వస్తుంది. లేకపోతే కాంక్రీట్ పోతుంది. వారం రోజులు అయిపోతున్నది. ఆ థర్మల్ స్టేషన్ రిపేర్ అయి ఉండవచ్చు. ఇంకొకటి మనవి చేస్తున్నాను. సేను రూల్ 829 క్రింద శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు క్రాక్డ్ విషయం ఫస్టు నోటీసు యిచ్చాను. ఉదయం 8-05 గం.లకు తరువాత గం. 8-15లకు అందరు యిచ్చారు. నాది వెనక వచ్చిస్తూ మీ వేరు ఫలాఫా చోట ఇరికించబడిందని నాకు జవాబు ఇచ్చారు. ఇంకొకటి..

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు:- వారు ఉదయం గం. 8-05 అంటున్నారు. నేను ఇంకా ముందు వచ్చాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:—వారి పేరు ముందు వచ్చినందుకు కంకించడం లేదు. వద్దతి ఉండాలి. మరొక నోటీసు రూల్ 329 క్రింద యిచ్చాను, నెల్లూరు జిల్లాలో వ్యవసాయానికి నీళ్ళ కొరత ఉన్నది. వైరులు ఎండిపోతున్నాయి ఆ విషయం రూల్ 329 క్రింద శాసనసభ ప్రారంభం కాకముందు యిచ్చాను, అది ఈ రోజు నెల్లూరు జిల్లాలో మరో శాసనసభ్యుని పేరు క్రింద వచ్చింది, దానికి పేరు కూడ యాడ్ చేయలేదు. రూల్ 74కు యిచ్చిన యింపార్టెన్స్ కూడ రూల్ 329 క్రింద యిచ్చిన దానికి లేకుండా పోతున్నది. ఎవరి మీద దురభిప్రాయం:కో చెప్పే భాష కాదు. శాసనసభా స్టాఫ్ మీద గాని, శాసనసభ్యుల మీద దురభిప్రాయంతో గాని చెప్పే భాష కాదు. రూల్ 329 యొక్క ప్రాధాన్యత గురించి చెప్పకున్నాను. విజయవాడ థర్మల్ పవర్ స్టేషన్ లో కొన్ని యూనిట్స్ శోక్ డౌన్ అయినాయి, అదే విధంగా నెల్లూరు జిల్లాలో కొవ్వొత్తు థర్మల్ స్టేషన్ మూతపడింది. సవయి చేసిన.బి. హెచ్. ఇ. ఎల్. వారిది తప్పా. అదే విధంగా కొత్తగూడెం థర్మల్ స్టేషన్ పెయిల్ కావడంతో రాష్ట్రం అంతా అంధకారం ఏర్పడింది. దానికి కారణాలు మంత్రిగారికి వివేదించి ఉంటారు. మంత్రి గారు దీని మీద ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప (Minister for Power):- అధ్యక్షా, విజయవాడ థర్మల్ విద్యుత్ స్టేషన్ లో 210 మెగావాట్ల ఒకటో నెంబరు యూనిటుకు చెందిన రెండవ నెంబరు టర్బయిన్ లో నేడి జా స్త్రీకావడంవల్ల 9-2-1981 తేదీ అర్ధరాత్రి 00.48 గంటల నుండి ఆ యూనిట్ మూసి వేయబడింది. బాయిలరు టర్బయినులలో సరిచేయవలసిన పనులు మిగిలి వున్నందువల్ల యిదివరకే దీనిని మూసి వేయాలని నిర్ణయించబడింది. అందుచేత నడరు మరమ్మతును సరిచేయటానికి ఈ అవకాశాన్ని ఉపయోగించడం జరిగింది.

1-80 a.m.

ఒకటో నెంబరు యూనిటులో ఈ పనులను నిర్వహిస్తుండగా ఎయిరు ఫాను నీలులో లోపం ఏర్పడటం వల్ల 15-2-1981 నుండి రెండో నెంబరు యూనిటు దెబ్బతిన్నది. దానికి తోడు యింటరు మీడియటు ప్రెఫరు టర్బయినులోని మూడో నెంబరు కంట్రోలు వాల్వ్యు పూర్తిగా మూసుకోక పోవడాన్ని కూడ అదే సమయం లో కనుగొన్నారు.

రెండో యూనిటు మరమ్మతు చేసిన తరువాత 22-2-1981 తేదీ నుండి పని చేయటం ప్రారంభించింది. ఆ తర్వాత ఒకటో యూనిటును కూడ 25-2-1981 తేదీన గ్రేడుకు కలపడం జరిగింది. కాగా విజయవాడలోని యూనిట్లను మూసి వెయడం వల్ల ఆ కాలంలో రోజు ఒక్కటికి 6.4 మిలియను యూనిట్ల ఉత్పత్తి పడిపోయింది.

1981 ఫిబ్రవరి నెలలో 14 వ తేదీ వరకు రోజు వారీ సరాసరిన 23.8 మిలియను యూనిట్లు విద్యుత్ అవసరమై వున్నది.

కొత్తగూడెం థర్మల్ స్టేషన్ విషయంలో అది మరమ్మత్తులో ఉన్నప్పటికీ ఈ కేంద్రంలో ఉత్పత్తి ఈ కాలంలో 18 శాతం పెరిగింది. దీని మూలంగాను, జల విద్యుత్ కేంద్రాలలో ఉత్పత్తి పెరగడం మూలంగాను రోజు సుమారు 21.0 మిలియను యూనిట్లు ఉత్పాదన జరిగింది.

ఆ ప్రకారంలో రోజుకు 2.8 మిలియను యూనిట్లు లోటు ఏర్పడింది. ఈ కొరతను పారిశ్రామిక సంస్థలకు సమకూర్చే లోటులో నుండి సర్దుబాటు చేయటం జరిగింది.

నెల్లూరు థర్మల్ స్టేషన్ లోని 80 మెగావాటుల యూనిట్లు విషయంలో దాని టర్బయినులో వై జే 1 ప్రము ఎక్కువగా వచ్చింది అందుచేత దాని రోటరును మార్చవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అందువల్ల ఈ యూనిట్లను 19-5-80 నుండి మూసివేశారు, ఈ రోటరు గురించి జపానులోని మెనర్సు హిటాచి లిమిటెడ్ కు ఆర్డరు ఇవ్వడం జరిగింది. 1981 డిసెంబరు నాటికి ఇది రాగలదని తలుస్తున్నాం.

శ్రీ నల్లపూరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ కోపూరు థర్మల్ షవర్ స్టేషన్ పునరుద్ధరించడానికి ఇంత జాప్యం జరగడానికిగల కారణాలేమిటి? ఎక్కడ నుంచి అలసా మెషిన్ల తెప్పించుకుంటున్నారా? దీనిని ఎప్పుడు పూర్తిచేయగలమని మీకు పూర్తి విశ్వాసం వున్నది? విజయవాడ థర్మల్ స్టేషన్, కొత్తగూడెం స్టేషన్ యివి చెడిపోకుండా ఏమి చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్నది? నమ్మర్ వచ్చేస్తున్నది. దీనికి సంబంధించి ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—జపాన్ కు ఆర్డరిచ్చాము, త్వరలో రావడం జరుగుతుంది. డిసెంబరునాటికి ఇది కమిషన్ కావచ్చునని మేము అనుకుంటున్నాము.

(Sri A. Esvara Reddy in the Chair)

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, గతసారి కాననసభలో సోమ శీల ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో కాక్స్ రావడం. దానివై మేము విచారణ కోరడం ఒక రిలైడ్ ఫీల్ ఇంజనీరును మరికొంతమందిని అప్పుడు పంపించడము జరిగింది. దానికి ఏ గతి వట్టిందో తెలియదు. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో సోమశీలకు కీటలువడితే అంజయ్యగారి ప్రభుత్వంలో శీకెం ఆనకట్ట 22వ బ్లాకులో పెద్ద యెక్సన బీటలు వడ్డాయి. ప్రతికలలో వార్తలు వచ్చాయి—కాననసభ సమావేశాల వలన మేము వ్యక్తిగతంగా, వివరంగా తెలుసుకునే అవకాశం లేక పోయింది. ఇది ప్రధానంగా రాష్ట్ర ప్రజలందరికీ, ముఖ్యంగా ఆ మట్టు ప్రకృతి ఎన్నో కోట్ల రాయనీమ ప్రజానీకానికి చాలా ఆందోళన కలిగించే విషయం.

రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ప్రజాశేయస్సు కొరకు కడుతున్న యీ ప్రాజెక్టులు, ఎనకట్టులు నిర్మాణదశలో బీటలువారుతూ వుండడం చాలా ఆందోళన కలిగిస్తున్నది. ఎందుకని యిటువంటి పరిస్థితి వస్తున్నది? ఇంజనీరు చెప్పారని, ఇది చాలా సాధారణమైన విషయంగా వారు చెప్పారని పత్రికలలో వచ్చింది. కడుతున్న బ్రిడ్జన్ బీటలు వారడం వారికి సాధారణమైన విషయమేనేమో, మంత్రిగారు యిది ఏ పరిస్థితిలో జరిగిందో తెలియజేయాలి.

రెండవది- యీ మొత్తం డాం నిర్మాణం గురించి ఒక ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటీని పంపించి అంద్రప్రదేశ్ కన్‌స్ట్రక్షన్ డ్వారా ఒరిగే పని సక్రమంగా జరుగుతున్నదీ, లేనిది పరిశీలించజేయాలి. ఇందుకుగాను వెంటనే ఆదేశాలివ్వవలసిందిగా మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, శ్రీకైలం డాం 22వ బాకులో కది అడుగుల పొడవున వెంట్రుక మందంలో బీటలు వడిపట్టు వార్త వచ్చింది, ఇది వెంట్రుక మందం ఐనప్పటికీ యీ అంద్రప్రదేశ్ లో అభ్యుదయ చిత్రవటంలో యిది పెద్ద గండిగా కనబడుతున్నది. అంద్రప్రదేశ్ లో శ్రీకైలం డాం చాలా మేజర్ డాం, ఈ విధంగా దీనికి కాక్స్ ఏర్పరచడానికి కారకులెవరు? ఎందువల్ల యిట్లా జరిగింది? ఇటువంటివన్నీ కాంట్రాక్టర్లు ఇంజనీర్లు మొదలయినవారందరూ మిలీటరీ కావడంవల్ల జరుగుతాయి. ప్రభుత్వం యివి మైసర్ కాక్స్ అని, దీని వలన ఏమి జరగదని డిస్మిస్ చెయ్యకుండా, దీనిపై కాంట్రెపెనెన్స్ షిప్ సంక్లయిరి చేయించమని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఇది కాక్స్ ఇచ్చినట్లుగా దిన పత్రికలలో వచ్చింది. ఇది చాలా పెద్ద విషయంగా మరం స్వీకరించాలి. చిన్న విషయంగా మనం స్వీకరించడానికి వీలేదు. ఇంకా మహా ప్రమాదానికి దారితీసే అవకాశం కూడా వుంటుంది, ఒక ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటీని వేసి నిష్పక్షపాతంగా విచారణ జరిపించి, రిపోర్టు తెప్పించి, రెండు మూడు రోజుల లోపలనే యీ వకాస్ లో ఒక పగికటన చేస్తే బాగుంటుంది, దీనికి, కేవలం అక్కడ వున్న అధికారులపైనే ఆధారపడకుండా, హేదరాబాద్ నుంచో లేక, సెంట్రల్ వాటర్ అండ్ పవర్ కమిషన్ నుంచో ఎక్స్‌పర్ట్స్ ను తెప్పించి వారికి పంపిస్తే బాగుంటుంది. మహాప్రమాదాన్ని నివారించడానికి కయినా వెను వెంటనే మన చర్య తీసుకోవడం అవసరం అటువంటి ఏర్పాటు చెయ్యమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

11-20 a.m.

శ్రీ కె. నత్యనారాయణ :— అధ్యక్షా, దీనిపై ఇంకా ఆదనంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు, ఒక మ:వి. దీనిని, ఇప్పటికీ అధికారులు చాలా సామాన్య విషయంగా దీనివల్ల ఏమీ నష్టం లేదన్నట్లుగా ప్రకటిస్తున్నారు. అది అధారిటేటివ్ గా తీసుకుని తేలిగ్గా మోడడం కాకుండా, తగిన విచారణ జరిపించాలి. ఇది రెండవది, ఇంతకు ముందు రోమ శింకు జరిగింది. ముందు ముందు ఇలా జరుగకుండా, ఎక్స్‌పర్ట్స్ లో ఎంక్లయిరి జరిపించి అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

re : Cracks Developed in 22nd block of Srisailem Anicut.

శ్రీ వి. శీతారామయ్య :—అధ్యక్షా ఈ డామ్ వర్కు విషయంలో నై తేనేమి, ఇతర పి.డబ్ల్యు. డి. వర్కు విషయంలో నై తేనేమి ప్రజాధనం చాలా దుర్వినియోగం జరుగుతున్నదనే భావం ప్రజలలో చాలా వ్యాపించి పున్నది. దానికి నిదర్శనంగా అన్నట్లు యీ డామ్ కు క్రాక్స్ వడడం జరిగింది. అప్పుడప్పుడూ కొన్ని కూలిపోవడం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఈ పరిస్థితిలో, ప్రభుత్వం నిపుణులతో కూడిన ఒక కమిటీని నియమించి. ఆ రిపోర్టును ప్రజలందరికీ తెలిసేటట్లుగా ప్రకటిస్తే తప్ప ప్రజలలో వ్యాపించి పున్న భావంలో ఏమీ మార్పు రాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను; ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలే పాలకులు కాబట్టి, ప్రజలలో పున్న అనుమానాన్ని తొలగించడం అవసరం. ఇలాంటి సంఘటనలు సంభవించినప్పుడు వీటికి ఎవరు బాధ్యులలో వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకోకపోతే ప్రభుత్వం అసవసరంగా చెడ్డ పేరు తెచ్చుకోవడమేగాక, మనం ప్రజాధనానికి ఎంతో నష్టం కలిగించినవారం అవుతాము. అందువల్ల ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఆ రిపోర్టును బాహుటంగా ప్రకటించండి. వెంటనే, తద్వారా, ప్రజా విశ్వాసాన్ని మారగొన దానికి ప్రయత్నించడం చాలా అవసరమని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—అధ్యక్షా, శ్రీ శైలం డాం మొత్తం పొడవు 1880 అడుగులు ఉంటుంది. ఇది 22 బ్లాకులుగా విభజించబడి ఉన్నది; ప్రతి బ్లాకు నడుమ ఒక కంట్రాక్టును జాయింట్లు ఉన్నది. ఈ 22వ బ్లాకు కుడితట్టు చివరిగా ఉన్నది. ఇది గుడ్లకు అనుకొని పున్నది. ఈ బ్లాకు పొడవు 40 అడుగులు. దీని పగటు పునాది మట్టం 850 అడుగులు, ఈ బ్లాకుకు తాకిడి తగిలే నీటి మట్టం 915 అడుగుల ఎత్తు వరకు మాత్రమే ఉంటుంది, పునాది స్థాయిలో దీని వెడల్పు 80 అడుగులు ఉంటుంది.

భారత కేంద్రీ భూ ఖాతిక సర్వేకి చెందిన భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులొకరు అనవాయితీ ప్రకారం యీ బ్లాకు ఇలాకా పునాదులను తనిఖీ చేశారు. ఆ విధంగా పునాదులను తనిఖీ చేసి, ఆమోదించిన మీదటనే యీ బ్లాకును నిర్మించారు ఆ తర్వాత డామును పునాదుల మీద 10 అడుగుల ఎత్తు దాకా కట్టడం జరిగింది. తర్వాత డిల్లీ లింగు, పాస్టరింగు చేసి పునాదులు కుదయబాటు అయ్యే నిమిత్తం నిర్మాణం పనులు ఆపివేయడం జరిగింది. మామూలుగా అనుసరిస్తున్న తీరులో డిల్లీ లింగు, గ్రీవుటింగు పనులు కొనసాగించబడ్డాయి. ఆ తర్వాత 7.1.81వ తేదీన డాము ఆక్సిమకి లంబకోణంలో నన్న వెర్రె కని పించింది. ఈ పగులు ఏ రూపం చాలుస్తుందో కనిపెట్టడానికి దానిని జాగ్రత్తగా గమనించడం జరిగింది. దీనివల్ల తేలింది ఏమీటంటే ఈ పగులు అట్లాగే ఉండిపోయింది. వెడల్పు కాలేదు, పెద్దరి కాలేదు. అందువల్ల ఈ పగులు ప్రమాదకరమైనదిగా లేదని తలచడం లేదు. పైగా డాం యాక్సివ్ లంబ కోణం వద్ద అనువైన ఎడమలో తప్పనిసరిగా జాయింట్లు వదలాలి. ఈ నెర్ర గుండా నీరు కారకుండా ఉండే నిమిత్తం ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోదలచాము. ఆ ప్రకారం ఏ తావు వద్ద ఎక్కువ ప్రవాహ

ముఖం ఉండో అక్కడ ఎపాక్సి చేయడం జరుగుతోంది. ఆ పాయింటు వద్ద వగుళ్ల మీద కంట్రాక్ట్ జాయంటును ఒక కాంక్రీటు స్లాబ్ ను ఉంచాలని కూడా తలపెట్టారు. మరింత జాగ్రత్త తీసుకునే ఉద్దేశంతో వైన తీసుకున్న చర్యలు సరిగా ఉన్నవో లేదో పరిశీలించే నిమిత్తం ఒక అధికారిని క్రొత్త ఢిల్లీలోని కేంద్ర నీటి కమిషనుకు పంపడం జరుగుతోంది.

ఈ విషయాన్ని సభ్యులు చెప్పిన రీతిగా చిన్న విషయంగా మేము భావించడం లేదు. దీనికి కారణాలు కనుక్కోవాలి, తెలుసుకోవాలనే ఉద్దేశంలో మేము ఉన్నాము. నిశ్చలమైన వారిని ఒకరిద్దరిని వేసి దానికి కారణం ఏమిటో, ముందు తీసుకోవలసిన చర్యలు ఏమిటో విచారించాలనే ఉద్దేశంలో ఉన్నాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— నిపుణులను వేస్తూ అన్నారు. మంచి వైఖరే తీసుకున్నారు. గత సారి నోమళిల ప్యాకెట్టుకు సంబంధించి అక్కడ ఉన్న వారిని ఎవరినో వేయడం, అది సరిగా లేక బైట వారిని వేయడం జరిగింది. ప్రజానీకంలో విశ్వాసం కలిగేట్లా ఉండాలి. రిటైరైన ఎక్స్ పర్ట్స్ ను, ఏ కే ఎల్ రావు గారో పిటి మల్లారెడ్డి వంటి వారిని వేసి విడబ్బువేసి మంచి కూడా ఒక ఆఫీసరును కలిపివేస్తే బాగుంటుంది.

This you should do to impose confidence in the people.
ఆ విధంగా ఎక్స్ పర్ట్స్ కమిటీని వేయడానికి అంగీకరిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—ఎక్స్ పర్ట్స్ కమిటీని వేసేటప్పుడు వారు చెప్పిన విషయాలు దృష్టిలో ఉంచుకుంటాము.

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి :—ఈ విషయం మొట్ట మొదట ప్రభుత్వ దృష్టికి ఎప్పుడు వచ్చింది ? ఈ ప్రశ్న చేయక ముందు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—నా దృష్టికి రెండు మూడు రోజులు క్రితమే వచ్చింది. అంతకు ముందు నా వరకు తెలియ లేదు.

Sti M. Venkaiah Naidu —The Minister is honest. I appreciate him.

శ్రీ ఎస్. జయషాల్ రెడ్డి :—మంత్రిగారి నిజాయితీని శంకించడం కాదు. మంత్రిగారి సామర్థ్యాన్ని శంకించడం.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—వారు అబ్జర్వేషనులో పెట్టారు కనుక దాని ఫలితం ప్రభుత్వానికి తెలుపవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల అలస్యం అయి ఉండవచ్చు.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :— ఫిబ్రవరి 7 న నోటీసు చేసినట్లు చెప్పారు.

శ్రీ ఎస్. జయషాల్ రెడ్డి :—వత్తికలలో వచ్చి సూపరించెండింగ్ జరిగిన దును ప్రజలు అడిగితే వత్తికా విలేజరులు అడిగితే, దీనిని జనతా పార్టీ వారు

re: Alleged beating of harijans at Ellikatta Village, Nalgonda Dist. by the police.

గారు తమ ప్రాంత నిద్ర నుండి లేచారు. ఇది చిన్న విషయం కాదని మంత్రి గారే ఒప్పుకుంటున్నారు. ఇంత పెద్ద విషయాన్ని మంత్రిగారికి తెలియకుండా దాచిన అధికారులు ఎవరు? వారిపై ఏమి చర్య తీసుకుంటారు?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప:—నెర్రె ఉండనేది చిన్న విషయం కాదు. లోటుపాట్లు గమనించే ఉద్దేశంతో ఉన్నాం అన్నాను. పెద్దదా చిన్నదా నేను అనలేదు.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి:—ఈ సమాధానంతో మీరు సంతృప్తిపడ్డారా? మంత్రి గారికి మొన్న తెలిసింది. దానివల్ల ఏమి తెలుస్తున్నది? మంత్రిగారి క్రింద వనిచేసే అధికారులు దీనిని చిన్న విషయంగా పరిగణించి మంత్రిగారికి చెప్పవలసిన అవసరం లేదనుకున్నారా? ఎందుకు జరిగింది?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—మంత్రి గారికి తెలియడం అంటే ఆయన క్రికెట్ లం వెళ్ళి చూసారా అని కాదు. చనిపోకుండానే 50 మంది చనిపోయినట్లు నిన్ను చెప్పారు. అంత హుషారుగా ఉండాలి డిపార్టుమెంట్టు. The information should reach from E.E to S.E., then to CE and from there to Government. మేము కాలిఫోర్నియా లేదా రూలు 929 క్రింద సోటిను ఇచ్చిన తరువాతనే మంత్రిగారి దృష్టికి రావడం అంటే చాలా బాధాకరమైన విషయం. Atleast now, let an appropriate action be taken. Let the Minister answer, now, Sir. ప్రభుత్వం ఏ విధంగా వని చేస్తున్నదో తెలుస్తుంది. మంత్రి గారికి తెలియకుండా సర్ప్రైజ్ చేసిన వారిపై చర్య తీసుకోండి. ప్రతివకూ పార్టీ నాయకులు దీనిని బైటకు పెట్టకపోతే అసలు తెలిసేదే కాదు. ఈ అస్యానికి చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎ. వీరప్ప:—అజ్ఞాతాపహులలో పెట్టిన తరువాత చూడాలి కదా. తరువాత అన్ని విషయాలు చెప్పాలనే ఉద్దేశం ఉండవచ్చు. వారు అడిగినట్లు, ఎక్స్ ప్రెస్ కమిటీని వేసే ఉద్దేశంతో ఉన్నాం. అప్పుడు ఘట్టంగా పరిశీలించడం జరుగుతుంది. తీసుకోవలసిన చర్య తీసుకుంటాము.

Sri S. Jaipal Reddy:—The Minister is justifying the officials who failed to report the matter to the Government. They never inform. The Minister has to seek information.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప:—ఇదివరకే మనవి చేసాను. విషయం కరెక్ట్ గా తెలుసుకుని కదా ఇన్ ఫారం చేసేది.

శ్రీ ఎస్. జయపాల్ రెడ్డి:—ఇది 200 కోట్ల ప్రాజెక్టు. ఒక్క జ్ఞాకులో కాక్ వచ్చినప్పటికీ మొత్తం డాం కాక్ అవుతుంది. మంత్రిగారికి కాని అధికారులకు కాని ఏమి కుట్టవట్లు లేదు.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప:—ఇందులో కావాలని చేసేంచేమీ లేదు.

Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance.

re: Alleged Beating of Harijans at Ellikatta Village, Nalgonda District, by the Police

Sri K. Prabhakara Reddy:—On 4-1-1981, there was a clash in Ellikatta-village, Nalgonda District, between two rival groups, one by

re: Alleged Beating of harijans at Etikatta
Village, Nalgonda Dist. by the Police.

Sri Gutha Jaipal Reddy and another led by Putta Anjaiah. On the complaint made to Police by the first group the case in Crime No. 1/81 u/s. 147, 324 IPC was registered against Putta Anjaiah and 35 others at Chityal Police Station. Sri Putta Anjaiah also came to Police Station and complained against the rival group and another case was registered in Crime No.2/81 u/s. 324 IPC. Immediately after lodging complaint at the Chityal Police Station both the rival groups met the Superintendent of Police, Nalgonda and complained against each other. As Sub-Inspector, Chityal was on leave, Sub-Inspector Nakrekal was directed to visit the village and take necessary action.

In the mean while, Sri Putta Anjaiah stopped the rival group from taking drinking water from the common bore-well and also their irrigation operations have been stopped from 5-1-1981. On hearing that even drinking water was denied for the rival group, the Sub-Inspector made the rival group families to draw drinking water from the bore-well in the presence of Sri Putta Anjaiah. It is reported that Sri Putta Anjaiah resented the action of the Sub-Inspector and collected a crowd of 300 supporters and threatened the Sub-Inspector to desist from his action. The Sub-Inspector having been overwhelmed by the sheer numbers withdrew from the scene. Sri Putta Anjaiah had further imposed a total and effective water blockade against his rival group from 5-1-81 till 7-1-1981. The ladies belonging to rival group were not allowed to draw water from the common bore-well. Whether they came to draw water the supporters of Sri P. Anjaiah used to take away the brass pots and threw out the water. The supporters of Sri Putta Anjaiah also said to have indulged in most obscene language against the womenfolk of the rival group and in one for two cases they even assaulted the women who came to draw the water.

On 7-1-1981 the Deputy Superintendent of Police, Nalgonda along with Circle Inspector, Sub-Inspectors and one platoon of Armed Reserve went to the village with a view to restore normalcy. The Deputy Superintendent of Police called Sri Putta Anjaiah and arrested him. Immediately thereafter a crowd of 200 supporters including woman gathered and tried to release Sri Putta Anjaiah from the Police Custody. A efforts to persuade them failed and the police dispersed them by more show of force. When the crowd started heavy pelting of stones, the Police resorted to lathi charge and dispersed the supporters of Sri Anjaiah and the situation in the village was brought under control. During the stone pelting, 10 (ten) Police

Public Importance :

re: Alleged beating of Harijans at Ellikatta Village, Nalgonda Dist. by the Police.

Constables received bleeding injuries and they were sent to hospital for treatment.

It is not a fact that the Policemen entered to harijanawada, beat the harijans and looted their property. The matter has been enquired into by the Deputy Inspector-General of Police, Hyderabad Range his report has revealed that the Police have performed their legitimate duties and as such no further action is called for.

శ్రీ వి. మచ్చిందర్ రావు (సికింద్రాబాద్ కంటోన్ మెంటు) :— ముఖ్యముగా టోర్ వెల్ విషయమని చెప్పారు. అది కాదు. వ్యవసాయ పనులకు పోయే 18 ఏళ్ల యువతిని రేవ్ చేయడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. అక్కడ అధిక సంఖ్యలో హరిజనులు వున్నారు. ర మంది మాత్రమే ఖూస్వాములు వున్నారు. ఆమెను రేవ్ చేయడానికి ప్రయత్నించినందువల్ల యూత్ కాంగ్రెస్ లీడరు అంజయ్య గారు ఎదిరించి పోట్లాడడానికి ప్రయత్నం చేసి అక్కడున్న పోలీసు స్టేషనులో రిపోర్టు చేస్తే 7-1-81 నాడు ఎస్. పి. గారు అంజయ్యగారి వైన కక్ష పెట్టుకొని వారిపైన కేసు పెట్టి కస్టడీలోకి తీసుకొన్నారు. స్థానిక కానన సభ్యుడు శ్రీ పి. గోవర్ధన రెడ్డిగారు హాజరీదీక్ష చేస్తాను అని చెప్పెట్లు జనరల్ ఆఫ్ పోలీసుకు, ప్రభుత్వానికి తెలియచేశారు. కాని వారిని ఇంకా వదలలేదు. ఇంకా అత్యాచారాలు జరుగుతున్నాయి. రాములమ్మ అనే ముసలమ్మను, ఆమె కూతురు 9 ఏళ్ల పిల్లను కొట్టారు. ఇంకా 100 మందిని పోలీసులు కొట్టారు. పోలీసు వారు గాయపడినారని మంత్రిగారు చెప్పారు. హరిజనుల సంఖ్య చెప్పలేదు. వారిని పోలీసు హాస్పిటల్ లో చేర్చారు. అక్కడున్న ప్రొవిజన్ షాపును పోలీసులు లూట్ చేశారు. చేయలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. పోలీసు అత్యాచారాలు చేశారు. హరిజన నాయకునివైన కక్ష కట్టి యస్. పి. గారు ఇట్లా చేయడానికి కారణము ఏమిటి? మంత్రిగారు క్లుప్తముగా చెప్పాలి.

11-30 a. m

శ్రీ పి. గోవర్ధన రెడ్డి (ముంగోడు) :— అధ్యక్షా, మచ్చిందర్ రావుగారు కాల్ అచెన్జ్ వోటింగు యిచ్చారు. మంత్రిగారు ఆన్సరు చేసారు. ఏ పోలీసు అధికారులు దౌరవ్యం చేశారో వారిచ్చిన రిపోర్టునే మంత్రిగారు యిక్కడ చెబుతున్నారు. నేను, ప్రెస్ కరస్పాండెంట్స్ అక్కడకు వెళ్ళి ప్రభుత్వానికి రిపోర్టు యిచ్చాము) అంచే మేము, ప్రెస్ కరస్పాండెంట్స్ యిచ్చిన రిపోర్టు కచ్చా? ఏక్రిమినల్ యాక్ట్ జరిగినా దానిపైన పోలీసు యిచ్చిన రిపోర్టును మంత్రిగారు యిక్కడ చదవడం అన్యాయం. అడిమియల్ సెక్షయిరికి తయారైతే అన్ని విషయాలు బయటకు వస్తాయి. గవర్నమెంటును నడిచే నూ కాంగ్రెసు పార్టీకి అనమానం చేస్తున్నారు. వారంతా ఇందిరాగాంధీకి టటు చేసి నూ పార్టీని శెలిపించారు. అట్లా గెలిపించిన హరిజనుల మీద దౌరవ్యాలు జరుగుతున్నప్పుడు పోలీసును సపోర్టు చేయడం అన్యాయం. I am going to

re: Supply of water from Tungabhadra reservoir to save the crops in Nellore Dist.

move a Motion on this. I request the hon. Speaker to permit me. Then, I will speak in detail about this.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు గోవర్ధనరెడ్డిగారు నోటీసు యివ్వకపోయినా వారు ఆ ప్రాంతానికి ప్రాతినిధ్యము వహిస్తున్న సభ్యులు. వారు మా దృష్టికి తీసుకురాగానే అక్కడకు హైదరాబాదు రేంజి డి. ఐ. జి. ని పంపాము. నల్గొండ ఎస్.పి.ని మచ్చిందర్ రావు గారు అపార్లమెంట్ చేసుకొనడం న్యాయంకాదు. ఇట్లా దుర్మార్గము చేశారని చెప్పినప్పుడు ఎస్.పి. వై అధికారి డి.ఐ.జి. ని పంపి వారి చేత సమగ్రముగా ఎంక్వయిరీ చేయించడం జరిగింది. వారు రిపోర్టును యిచ్చారు. కానవ సభ్యులు నా దృష్టికి, ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకు వచ్చారు. ఇంటిలిజెన్స్ వారి రిపోర్టును తెప్పించాము. దీర్ఘముగా చర్చలు జరిపి రిపోర్టును తెప్పించుకొని జాగ్రత్త గల వ్యక్తిగా స్టేటుమెంటు చేయడం జరిగింది. ఆ డిపార్టుమెంటు వుంది. డిపార్టుమెంటును ఆ విధంగా అనుకొనడం న్యాయంకాదు. ఆ గ్రామములో తగాదాలు, కక్షలు వున్నాయి. హరిజనులపైన అత్యాచారాలు అనేది నిజముకాదు. వారంతా కాంగ్రెస్ సపోర్టర్స్. ఒక అరేజ్ పాషేక్ వంబంధించి మిగతా విషయాలకు సంబంధించిన గూర్పు కక్షలు తప్ప వేరే ఏమీకాదు. హరిజనులు త్రాగడానికి నీరు తీసుకొన లేని పరిస్థితులలో మంచి నీరు యిప్పించడానికి ప్రయత్నం చేసిన పోలీసులను అనడం న్యాయంకాదు. 800 మంది చేరి పోలీసులమీద రాళ్లు రువ్విస్త తరువాత అంజయ్యగారిని అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. వెంటనే రిలీజ్ చేశాము. వారికి తెలుసు. దీనిపైన ఇంకా చర్చ కొనసాగించకుండా ముందుకు వెళ్తుట మంచిది. గూర్పు తగాదాలు, కక్షలు తప్ప వేరే ఏమీ కాదు. సమగ్రమైన దర్మాపు జరిపి చర్చ తీసుకొన్నాము.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అసలు సజ్జెట్టుని తప్పదారి వట్టిస్తే ఎట్లా? లెజిస్లేషన్ తో ఒక కమిటీని వేయండి. I will prove it otherwise, I will resign.

Sri K. Prabhakara Reddy :—This is not the place to challenge. If there is any thing wrong there, I will enquire into it. We have believed you and that is why we have sent a Senior Officer to enquire into the matter.

re : (2) Supply of Water form Tungabhadra Reservoir to save the Standing Crops in Nellore District.

Sri G. V. Sudhakar Rao :—Due to severe drought situation in Nellore area representations were received from the people of Nellore District to take available water from T.B. Reservoir or Mylavarm Dam to save the standing crop of 40,000 acres in that area. Similar communications were received from Sri N. Srinivasul Reddy, former Minister for Sugar and Sri P. Ramachandra Reddy, the Chairman, Coastal Andhra Planning & Development Committee. The Government

Public Importance:
re: Supply of Water from Tungabhadra
reservoir to save the crops in Nellore Dist.

took up the matter with the Chief Minister of Karnataka and other Karnataka Government officers.

In this connection it is to be reported that a quantity of 0.5 TMC is available in the Mylavaram Dam and this is not sufficient even to serve the developed ayacut of about 3,000 acres under the Mylavaram Dam for Rabi. Shortage of water has been experienced for Kharif irrigation also in the T.B.P. complex canals, this year due to the drought conditions prevailing in the entire T.B.P. area. Special efforts were made by the Government to get additional quantity of water from T.B.P. Dam deputing the Hon'ble Ministers and State Government officials to convince the Government of Karnataka and for obtaining the required quantity of water to save the standing crop. As a result of these efforts 3.67 TMC. of additional water have been obtained over and above the working table eligibility of 40.65 TMC from 1-6-1980 to 18-12-1980 from T.B.Dam and the standing crops in an extent of 3,74,000 acres under the Tungabhadra High Level Canal, Low Level Canal, Kurnool Cuddapah Canal and Rajolibanda Diversion Scheme systems have been saved during the Kharif season.

For the Rabi irrigation the Tungabhadra Project authorities have agreed to spare additional quantity of water stored in the Reservoir due to heavy rains in 11/80. The Karnataka Government agreed to spare 2.37 TMC of water and further quantity of 1.63 also (subject to their confirmation) from the Tungabhadra Reservoir from 19-12-1980 to 20-4-1981, which will be hardly sufficient for the Rabi irrigation under the Tungabhadra Project Canal Complex. A revised working table to suit the additional drawal of 4 TMC has been furnished to the Thungabhadra Board and to the Karnataka Government for their approval. Subsequently the Karnataka Government have agree to spare only 2.37 TMC of water from Tungabhadra Reservoir for Tungabhadra Project Complex as already agreed to by them. 11-40 a. r.

On 19-2-1981 a meeting was held at Bangalore between the Principal Secretary to Government, Irrigation and Power Department and the Chief Engineer, Major Irrigation and General, Andhra Pradesh and the Secretary, Irrigation Karnataka and Chief Engineer, Tungabhadra Board and Secretary Tungabhadra Project regarding the possibility of releasing additional waters from Tungabhadra Reservoir on the Andhra Pradesh State. During the meeting the present Reservoir position and the requirement of the both States was reviewed. The Andhra Pradesh Government Officers releasing additional requirement of 3 TMC of water from 19.2.1981 to

232 26th February, 1981 Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance:

re: Supply of water from Tungabhadra reservoir to save the crops in Nellore Dist.

Tungabhadra Project Complex Canal system in Rayalaseema, Telangana and Pennar Delta. Hon'ble Chief Minister of Karnataka who was also apprised of the requirement instructed the Secretary, Irrgn. Department, Karnataka to release the required water immediately to Andhra Pradesh to save our standing crop.

The present reservoir position and the requirements of both States had been worked out by Tungabhadra Project Board and the Officials of both States. As per the working sheet furnished by the Chief Engineer, Tungabhadra Project Board there is only 2 TMC excess water over and above the normal requirements of both States. Karnataka Government have to be addressed to spare this 2 TMC of excess water to Andhra Pradesh as promised by the Hon'ble Chief Minister of Karnataka State. The balance of 1 TMC of water is proposed to be met from out of our own savings of 0.5 TMC. from Tungabhadra Project, High Level Canal and 0.5 TMC. from Kurnool Cuddapah Canal. Out of this total 3 TMC of additional water, 1 TMC is proposed to be released to Pennar Delta through Kurnool, Cuddapah Canal either in one stretch or in 2 different spells, to give two wettings to save the standing crop of the reported 40,000 acres.

The Chief Engineer (Major Irrgn. & General), has reported that an extent of 40,000 acres under Kanigiri Reservoir and Nellore Anicut systems require water supply by end of February, 1981 to save the standing crop, as there is very little flow in Pennar river. Action has already been taken to secure extra water from Tungabhadra Dam by contracting the officials and the Hon'ble Chief Minister of Karnataka and the Officers to secure the extra water to the tune of 1 TMC. It is proposed to release the supplementation of 1,000 cusecs of water through Kurnool, Cuddapah Canal to Pennar Delta to save the standing crop.

The total extra quantity of water drawn from Tungabhadra Dam is 5.25 TMC. for Tungabhadra Project, High Level Canal system, i.e., High Level Canal, Lower Level Canal, Kurnool, Cuddapah Canal and Rajolibanda Diversion Scheme upto 19-2-1981. It is proposed to draw the available extra quantity of 2 TMC from 19-2-1981 onwards till the end of Rabi Season. After meeting the demands of all the Irrigation systems in Rayalaseema in Tungabhadra Project Complex, it is now possible to release 1 TMC of water to Nellore Delta. Secretary Tungabhadra Board was already instructed to release 2,800 cusecs of water daily, including the requirement of 1,800 cusecs for Kurnool, Cuddapah Canal and 1,000 cusecs to Nellore Delta. The water is expected to reach Nellore anicut in 10 days time.

శ్రీ సి. వి. శేషారెడ్డి :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. నేనూ, రాఘవుల నఖ్యులు వెంకటరత్నంనాయుడు గారు, ఆశ్రమకూరు నఖ్యులు సుందరరామిరెడ్డి గారు రెండు సార్లు మంత్రిగారిని కలిసి రిప్రజెంటే చీకాము, కాని మంత్రిగారు మేము రిప్రజెంటే చేసినట్లుగా తమ స్టేటుమెంటులో చెప్పలేదు...

శ్రీ జి. వి. సుభాకరరావు :—లెజిస్లేటర్స్, ఇంకా ఈ ప్రాంతం నుండి రెండు లాల్లలో రైతాంగం వచ్చి ముఖ్యమంత్రి గారికి, నాకూ రిప్రజెంటేషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రతి ఒక్కరి పేరు చెప్పాలంటే ఇప్పటికే రిపోర్టు చాలా పొడుగ్గా వున్నది ఇంకా పొడుగు అవుతుంది. కానవనఖ్యులు తమ పేర్లు చదవ లేదని బాధ పడుతుంటే దయచేసి వారిపేర్లను కూడా నా స్టేటుమెంటులో చేర్చ వలసిందని, సర్కికలలో కూడా ప్రచురించేటట్లు తమరు ఆదేశం ఇవ్వాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, శేషారెడ్డిగారు బాధపడు తున్నారు. మంత్రిగారు, రిప్రజెంటు చేసిన వారిపేరు అందరిని చెప్పి వుంటే బాగుం డేది. జనవరి 4 నాడు ముఖ్యమంత్రి గారితో ప్రతిపక్షాలవారు చర్చలు జరిపి వచ్చుడు, నేను, గౌరవ సుందరయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి గారితో మాట్లాడాము. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యిచ్చారు తుంగభద్ర కాలవ నుండి వెన్నా నదికి యిప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని. జనార్దనరెడ్డిగారు, శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు వచ్చినప్పుడు కూడ చెప్పడం జరిగింది. వారందరు హామీలు యిచ్చారు. నేను 18వ తేదీన ముఖ్యమంత్రిగారికి వుత్తరం వ్రాశాను వారిచ్చిన హామీ గురించి వంటలు ఎండిపోతున్నాయి అని. ప్రభుత్వం నుండి నాకు సమాధానం వచ్చింది నీరు యివ్వడానికి సాధ్యం కాదని. కర్నూటక 4 టి. యం. సి. ల వాటరు ఇచ్చారు గాబట్టి తుంగభద్ర హైలెవెలు, లో లెవలు, హెచ్.డి.ఎను యివి అన్ని ఎడ్జస్టు కావాలన్నాను, కనుక మీకు నీరు యివ్వడం సాధ్యం కాదని చెప్పారు. ఆ విధంగా రిప్లయి వచ్చింది. నేను రిప్లయి రాలేదంటే వెగిటివ్ రిప్లయి వచ్చింది. అప్పుడు సంతోషకరమైన వార్త వస్తుంటే ఎవరి కృషి వల్లనైతే నేమి నీరు విడుదల చేశారు. ఒక టి. యం. సి. యిస్తానున్నారు. కానీ అందులో 500 క్యూసెక్స్ వాటరు అక్కడకు చేరే వరకు తగ్గిపోతుంది. Pennar is almost dry. 500 టి. యం. సి తో అయినా రెండు తడవులు యిచ్చి పంటలు రక్షించుకో దానికి అవకాశం వుంది. ప్రభుత్వానికి మేము కోరినా, వారు కోరినా, (వరు కోరినా వంటలు చెడిపోకుండా నీరు తెప్పించినందుకు అభినందిస్తున్నాను. మంచిది. Even the Minister concerned also deserves our congratulations. నా పాయింటు ఏమంటే కర్నూలు, అదోని కోడమూరు మీదుగా వెడితే వాటరు ఎక్కడ వడితే అక్కడ రోడ్డు ప్రక్కన వెడుతున్నది. వర్షసాయం వున్న చోట నేమో నీరు లేదు. అక్కడనేమో రోడ్ల మీద నీరు పారుతుంది. కర్నూటక ముఖ్యమంత్రిగారికి, వారి ప్రభుత్వానికి యీ పథ ద్వారా ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. ఆ నీరు వచ్చినప్పుడు ఎంత జ్యూడిసియస్గా వాడుకోవాలో ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా చర్చ తీసుకోవాలి. అజిల్లాలలో కంపెంటు సచ్చాయి.

డబ్బులు తీసుకొని నీరు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తున్నారని. వాన్ ఆయకట్టుదారులకు ప్రీఫరెన్సు యిస్తున్నారని ఆయకట్టుదారులకు యివ్వడం లేదని. అవలు ఆయకట్టు ఎంత వుంది? మంత్రిగారిని కోరడమంటే - You kindly check up with your department and instruct the senior officers to go and see that water is distributed judiciously to the need. ఆ విధంగా చేయాలి. నెల్లూరుకు యిచ్చినట్టువంటి నీరు సక్రమంగా పంపిణీ జరిగే విధంగా తగిన చర్యలు మంత్రిగారు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కనపూర్ కెనాల్ క్రింద వున్న దాదాపు 25 చెరువుల క్రింద పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. ఏ మాత్రం అవకాశం వున్నా కనపూర్ కెనాల్ క్రింద ఎండిపోయే పంటలకు నీరు యివ్వాలని మంత్రి గారి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— అధ్యక్షా, కర్నాటక రాష్ట్రము నుండి నీరు తెచ్చి నెల్లూరు జిల్లాలో వున్న వైర్లను కాపాడుతున్నందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నేకంగా సంబంధిత మినిస్టరు గారిని ముఖ్యమంత్రిగారిని జభినందిస్తున్నాను. అదే విధంగా మనము కర్నాటక ప్రభుత్వానికి రుణపడి వున్నాము. చిన్న విషయం కాదు. ఇచ్చిపుచ్చుకునే స్నేహభావముతో ఆ ప్రభుత్వం యీ ప్రభుత్వం యొక్క కోరికను మన్నించినందుకు గుండురావు గారిని అభినందించితిరాళి. ఇప్పుడు వది రోజుల్లో నెల్లూరు చేరుతుంది నీరు అని మంత్రిగారు అంటున్నారు. అక్కడ క్రాప్ పరిస్థితి అప్పటికి ఎలా వుంటుందో తెలియదు. వది రోజుల్లో నీరు రాకపోతే యిబ్బంది అవుతుంది. వది రోజుల్లోనే నీరు అక్కడికి చేరే అవకాశాన్ని పరిశీలించాలి. మళ్ళీ అనేక అవకట్టులు వున్నవి. ఇసుకలో ఎక్కువ నీరు ఇంకి పోయే అవకాశం వుంది. ఎంక క్యాంటిటీ అయితే యిక్కడ ప్రయాణం మొదలెడుతుందో అక్కడికి 50 వర్సంటు లేక 2/3 వంతు నీరు యింకిపోయే ప్రమాదం వుంది. పెన్నానది మంచి పరిస్థితిలో లేదు. నీరు లేని పరిస్థితిలో వుంది. వచ్చేట్టువంటి నీరు సరిపోతుందో లేదో సక్రమంగా పరిశీలించాలి. ప్రయాణం ప్రారంభమై నీరు కొనవరకు వచ్చేవరకు ఎంత మిగులుతుందో, పంటకు సరిపోతుందేమో పరిశీలించాలి. అవసరమైతే యింకా కూడ ఏ రూపంలో ఆయనా నీరు యిచ్చేదానికి సిద్ధపడి వుండాలని మనవి చేస్తున్నాను. విటి అన్నింటిని పరిశీలించి యీ సభకు విషయం తెలుపాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. ముఖ్యయ్య :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు రెండు తడవులలో అంటున్నారు. మాకు వచ్చిన యిన్ఫర్మేషను ప్రకారం మూడు తడవులు పారితో తప్ప లాభం లేదు. మనం వారికి బియ్యం యిస్తున్నాము. నీరు తెచ్చుకుంటున్నాము. బియ్యం కావాలంటే నీరు కావాలిగాదా. తరువాతి రెవిన్యూ మినిస్టరుగారు సహాయపడ్డా వివిధాన్ని, పేవర్లో చదివినట్టు గుర్తు, మాకు వచ్చిన వార్త మూడు నుండి నాలుగు టి యం పి వాటరు యిస్తున్నట్టు. కవిగిరి రిజర్వాయరు క్రింద వున్న అన్ని గ్రామాలకు నీరు సక్రమంగా యివ్వాలని కలక్షరు చేసిన రిపోజం చేషను. ఒకటి యం పి నీరు రిఫి వేల ఎకరాల్లో

Supply of Water from Tungabhadra
Reservoir to save the crops in Nellore Dist.

సరిపోదు. కాబట్టి రెండు టి యం సి నీరు అయినా అవసరమని మాకు వచ్చినటువంటి రిప్రజం చేషను, మేము యిచ్చినటువంటి ఏర్పాదు కూడ ప్రభుత్వానికి అదే. అందువల్ల దానికి కావలసిన నీరు యివ్వాలి. పైన కె. సి కెనాల్ నుండి పోవాలి. అక్కడ రిరి వేల ఎకరాలలో పంట పండితే అందరికీ తేమకరం పైన ఎలాంటి జోక్యం జరుగకుండా సరైన చర్యలు తీసుకొని పంట పచ్చెట్లు చేస్తే కరువు ప్రజలను రక్షించినట్లు అవుతుంది. ఆ విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కేశారెడ్డి (రచ్చేపల్లి):- అధ్యక్షా, ఈనీరు అత్యవసరంగా వుందని మీకు తెలుసు. పెన్నార్ కు నీరు వదిలివచ్చుదు రైతులు కట్టలు కట్టి నీరును ఆడం గొడుతారు. అటువంటి పరిస్థితి రాకుండా ప్రభుత్వం పోలీసు పెట్రోలింగును అయినా పెట్టి ఆ నీరు పెల్లూరుకు వచ్చేట్లు చూడాలని మంత్రిగారిని అభ్యర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి (అనంతపూర్) :- ఆ నీళ్లు ఎట్లా పోతాయో చూస్తాము.

శ్రీ జి. వి. సుధాకరరావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయాలు మొత్తం పాస్ లో వున్న రాయలసీమ ప్రతినిధులకు తెలుసు. వెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పినట్లు కె. సి. కెనాల్ నీరు యింతో అంతో దుర్వివియోగం జరుగుతూ వుంది. అది సత్యం కూడ. ఆయితే యీ కె. సి. కెనాల్ పైన కొంత కట్టుదిట్టాలు చేసేందుకు కొన్ని యిబ్బందులకు యింజనీరింగు స్టాఫ్ గుర్తి అవుతున్నది. ముఖ్యంగా రెండవ పంటకు ఐ. డి. క్రాప్ పెట్టినట్లయితే దానివల్ల నీరు మీగులుతుందని ప్రయత్నం చేసినప్పటికీ పెద్ద రైతులు అయినంతవరకు తిరిగి మామూలు రెండవ పంట చేసుకోవడం జరిగింది. వివరాలోకి పోతే రాయలసీమకు పెల్లూరుకు తగాదా పెట్టినట్లు అవుతుంది. ప్రాంతీయ జిల్లా తగాదాలకు పోకుండా అవకాశం యిస్తే పాగుంటుంది. బి. టి. ఎన్. ఎన్. చౌదరి గారు ప్రాలెవలు కెనాల్ నుండి నీరు యిస్తామంటే ఎట్లా పోతాయో అని అనడానికి సిద్ధపడుతున్నారు. రాష్ట్ర దృష్టితో చూచినప్పుడు వున్న నీటిని అందరు సక్రమంగా వాడుకొని అందరి పంటలు కాపాడుకోవాలనే దృష్టితో వున్నప్పుడు అందరి అవసరాలు పూర్తి అవుతాయి. కాని మేము, మీరు అనే తగాదాలలో నడితే ప్రభుత్వం కూడా సులభంగా పరిష్కారం చేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఇప్పుడు ఓక టి. ఎమ్. సి. నీరు చాలదు, రెండు టి. ఎమ్. సి. నీరు కావాలని అంటున్నారు. పెన్నార్ నదిపైన రిరి అనకట్టు ఉన్నాయి. ఈ నీరు ఈ రిరి అనకట్టు దాటి పెల్లూరు చెల్లాకు ఎట్లాగ చేరుకుందనే సమస్య ఉంది. పెన్నార్ నదిలో ఈ నీరు దుర్వివియోగం కాకుండా చూడడానికి పోలీసు చర్య తీసుకోవాలని సభ్యులు చెప్పారు. కె. సి. కెనాల్ క్రింద రెండు పంటలు అనుభవిస్తున్నారు, మేము ఒక్క పంట పండించు

12-00noon. కొనడానికి కూడా అవకాశం లేదా, ఒక్క పంటకు నీరు ఇవ్వరా అనే వాదన నెల్లూరు ప్రతినిధులు చేయడం జరిగింది, అది న్యాయం కూడా. అయినా రాజకీయ పరిస్థితులు, ప్రాంతీయ పరిస్థితులను బట్టి ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. ఇప్పుడు కర్నాటక ప్రభుత్వం మనకు తగిన సహాయం చేస్తుంది కనుక, నీటి సరఫరా చేయడానికి ఒప్పుకొన్నది కనుక నెల్లూరులో డెల్టాలో ఉన్న సంఘాలను కాపాడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. నేను నెల్లూరుకు ముందే నీరు వస్తుందని చెప్పిన తరువాత 2, 3 రోజులు ఆలస్యం అయితే మరల రాలేదని అంటారని 10 రోజులు ఆని చెప్పాను. కాని అంతకు ముందే 2, 3 వ తేదీల లోపలే నీరు అందవచ్చు. ఆ విధంగా చెప్పిన తరువాత ఒకవేళ రాకపోతే వాగుండదని 10 రోజులు చెప్పాను. 2, 3 వ తేదీలకు నెల్లూరు జిల్లాకు నీళ్ళు అందుతాయని మనవి చేస్తున్నాను. నేను అదే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు కర్నాటక ప్రభుత్వానికి, కర్నాటక ముఖ్యమంత్రికి మన అభివందనములు తెలియజేస్తున్నాను.

PAPER PLACED ON THE TABLE

re : Note on the situation on drought—relief measures in A. P.

Sri N. Janardhan Reddy (Minister for Revenue):—Sir, with your permission on behalf of Sri T. Anjiah, Chief Minister, I beg to place on the Table of the House, a copy of the note on the Situation on drought and the Relief Measures undertaken in the drought affected areas in Andhra Pradesh. (Copies kept in the Library).

Mr. Speaker :—Paper placed.

GOVERNMENT BILLS

1. The Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Amendment Bill, 1981.

Sri N. Janardhana Reddy:— Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Amendment Bill, 1981.

Mr. Chairman:—Motion moved.

The question is:

that leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Amendment Bill, 1981.

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

2. The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1981.

Sri M. Manikya Rao (Minister for Commercial Taxes and K and Village Industries):—Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1981.

Mr. Chairman:—Motion moved.

The question is:

that leave be granted to introduce the Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1981.

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

3. The Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Bill, 1981,

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy (Minister for Municipal Administration):—Sir, I beg to move for leave to introduce the Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Bill, 1981.

Mr. Chairman:—Motion moved.

The question is:

that leave be granted to introduce the Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Bill. 1981.

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

(Discussion Contd.)

ఎస్. జై పాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, మన గవర్నరు శ్రీ కె. సి. అబ్రహం గారు చాలా పెద్ద మనిషి. కాని అటువంటి పెద్ద మనిషి ప్రసంగాన్ని ఈ రాష్ట్ర ఇందిరా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఎన్నో అందమైన అర్థ సత్యాల ప్రచారానికి రాజకీయ సాధనంగా వాడుకున్నది. అందువల్ల గవర్నరుగారికి నా ధన్యవాదాలు తెలియజేయలేకపోతున్నాను. శ్రీ అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన మరుక్షణం నుంచి ఒక తప్పుడు భావాన్ని సృష్టించి పని చేస్తున్నారు. అసలైన నివలైన ఇందిరా కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రి అయినట్లు చెబుతున్నారు. ప్రజలు పార్టీకి మాత్రమే ఓట్లు వేస్తున్నారు. అందుచేత అయన ఈ శి సంవత్సరాల వారసత్వానికి బాధ్యుడని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు రాగావే కొత్త పార్టీకి అధినేతగా ఉన్నట్లు భావిస్తున్నారు. తప్పుడు విధానాలను మార్చడంలో తప్పులు చేస్తున్నారు. అన్ని విధానాలు మార్చడం అనేది కొత్త విధానం కాదు. ఉదాహరణకు వన్ వే ట్రాఫిక్. వన్ వే ట్రాఫిక్ నిజంగా ఆవిర్భవ ప్రాంతంలో అవసరం. అటువంటి అవసరం వల్ల, అటువంటి పరిస్థితిని ఈ ప్రభుత్వం సృష్టించింది. కనుక అన్ని పాలసీలు తారుమారు చేయడం మంచిది ఈ ప్రభుత్వం అనుకో కూడదని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి కాగానే నేను పరిశుద్ధమైన, పరిశుభ్రమైన ప్రభుత్వాన్ని ఇస్తామని చెప్పారు. కాని ఏ ఏ మంత్రుల పైన ఆరోపణలు ఉన్నాయో ఆ మంత్రులందరూ ఈ ప్రభుత్వంలో ఉన్నారు. How can unclean Ministers provide a clean Government? దాక్టరు చెన్నారెడ్డిగారి పైనే కాదు, ఆయన మద్దతుదారుల పైనే కాదు, ఆయన యొక్క దీసిరెండ్లు పైన కూడా ఎన్నో ఆరోపణలు వచ్చాయి. ఆ ఆరోపణల గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేయడం అతిగింది. వాటిపైన ఎంక్వయిరీ పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది.

శ్రీ టి. అంజయ్య (ముఖ్యమంత్రి):— (ఇంతలో తమ గదినుంచి వచ్చిరి) అసలైన సినలైన ఇందిరా కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రిని అన్నానని శైపాల్ రెడ్డిగారు అంటున్నారు. అదల్తే ప్రస్తుతం కాదు. పార్టీలు మార్చే విధానం లేదు. మొట్టమొదటినుంచి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ పార్టీతోనే ఉన్నాను. I am proud to be Indira Gandhi మాజీమాటికి పార్టీలు మార్చలేదు, అది శ్రీ శైపాల్ రెడ్డి గారికి తెలుసు. ఇప్పుడు రిమిడ ఎంక్వయిరీ అంటున్నారు. అప్పుడు వారు ఏ విధంగా కొలాబరేలు ఉన్నారో నాకు తెలియదు

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి:— అసలైన సినలైన కాంగ్రెస్ - ఐ వారిగా అంటే వారు ఒక్కరే కాంగ్రెస్ - ఐ ముఖ్యమంత్రి కాదు, కాంగ్రెస్ - ఐ ప్రభుత్వం వారిదే, ఇంకా రి సంచనాలు ఆ వారసత్వం నుంచి మీరు తప్పించుకోలేరు అని చెప్పాను, You cannot start a clean state. వారు అపార్థం చేసుకున్నారు. ఆ ఆరోపణలపై ఎంక్వయిరీ చేయవలసిన అవసరం ఉంది ఇప్పుడు శ్రీ అంజయ్యగారి ప్రభుత్వం కొత్త సీసాలో ఓల్డ్ వెన్ లాగ ఉంది. అంతా పాత మంతులే.

శ్రీ టి. అంజయ్య:— కొత్త సీసాలో ఓల్డ్ వెన్ ఎట్లాగ అవుతుంది. మీరు అసలైన సినలైన ఇందిరా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అన్నప్పుడు అది అయినా కాంగ్రెస్ - ఐ ప్రభుత్వమే, ఇది అయినా కాంగ్రెస్ - ఐ ప్రభుత్వమే కదా. అటు వంటప్పుడు కొత్త సీసాలో ఓల్డ్ వెన్ ఎలాగ అవుతుంది. అంతా ఒక్కటే వెన్

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఈ కరప్షను వైన దాడి చేసేటటు వంటి చిత్తుకుర్తి కాంగ్రెస్ ఐ పార్టీకి లేవని మంచి చెప్పాన్నాను. చెన్నారెడ్డి గారి ప్రభుత్వంలో కేంద్రీకృతము అయి ఉండేది. కరప్షను సెంట్రలైజాడు. అంజయ్యగారి ప్రభుత్వంలో కరప్షను డిసెంట్రలైజాడు.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి:— అధ్యక్షా, చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వము ఇప్పుడు లేదు. ఆయన ఇప్పుడు ఈ హావుస్ లో మెంబరుగా ఉన్నా ఇప్పుడు ఇక్కడ లేరు. ఆయన ఇక్కడ ఉన్నప్పుడు చెబితే బాగుంటుంది. చరణసింగు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు—

0 p. m. శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— వారు ఎప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా లేరు.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి:— వారు ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు రూలు 805 క్రింద without proper permission of the speaker or without informing the Chair no person can allege any one.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Mr. Charansing was never the Chief Minister of Andhra Pradesh. Are we in Andhra Pradesh or in Uttar Pradesh?

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి:— నేను క్రొత్త ఆరోపణలు చేయడంలేదు. పాత ఆరోపణలే చేస్తుంటున్నాను. It is not allegation. It is true.

Corruption has not disappeared even when the new C. M. took over. It has been de-centralised.

Sri T. Anjaiah :—You cannot say like that.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—చరణసింగుగారు. మొరార్జీ గారు ప్రధానులుగా ఉన్నప్పుడు చెన్నా రెడ్డిగారిని ప్రయిజు చేశారు. చాలా జాగా ఉన్నది అని అన్నారు. మొరార్జీ గారు చరణసింగుగారు ఉన్నప్పుడు ఈయన జాగా ఎడ్మినిస్ట్రేషను జరుపుతున్నాడు అని అన్నారు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—They never praised nor going to praise them.

(Interruptions)

మామూలుగా ప్రతివక నాయకులు మాట్లాడినప్పుడు అడ్డము వచ్చి ఇట్లా చెప్పడం జాగుండదు. మొరార్జీగారు చరణసింగుగారు అంజయ్యగారికి ఏమీ చెప్పారో మాకు తెలియదుకాచి మాకు ఏమీ చెప్పలేదు. It is only due to the charges against the previous Chief Minister, the new Chief Minister came. They never told us not to talk about corruption and in fact even our Central Leaders asked us to move charges against corruption and we have moved and even some of Hon'ble Leaders asked us to move.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—మరి మీరు ఆకాశంలో మువ్ చేశారా?

Sri M. Venkaiah Naidu:—We have moved in the House,

(Interruptions)

Mr. Chairman:—I request the members to co-operate with me.

శ్రీ టి. అంజయ్య:—ఏమైనా చీఫ్ మినిష్టరు మీద చార్జెస్ ఉంటే అది ఇక్కడ మినిష్టరు చూడరు. అది కేంద్రం చూస్తుంది. వారు ఏమీ చూశారో, డాక్టరు చెన్నా రెడ్డిమీద చార్జెస్ ఇచ్చారు. అవి అక్కడ చూడాలి. ఇక్కడ ఆయన చీఫ్ మినిష్టరుగా ఉండి ఆయనే చార్జెస్ చూడరుకదా. సెంట్రల్ పోయినప్పుడు సెంట్రల్ వారు ఏమీ అన్నారో వారికి తెలుసు.

శ్రీ ఎన్. కైపాల్ రెడ్డి :—మేము చెన్నా రెడ్డిగారు ప్రభుత్వము ఉన్నప్పుడే ఈ ఎసెంబ్లీలో ఆరోపణలు ఏకరేపు పెట్టడం జరిగింది. కానీ మీ పార్టీ నభ్యులే దరఖాస్తులు పెట్టినారు. అందవల్ల అవినీతి వైన చాడిచేసే చిత్తుద్ది ఇండిరా క్యాంగసు ప్రభుత్వానికి లేదు అని నేను చెబుతున్నాను. చాంటూ కరవను సెంట్రల్ జాడు. దీంటో దీ సెంట్రల్ జాడు అంటే అది కేవలం కరవను. ఇది దీ సెంట్రల్ జాడు కరవను. ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు అధికారము నానికి వచ్చిన తరువాత—I am afraid Sir, he has been functioning as Alice in the Blunder Land of Andhra Pradesh.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—అప్పోజిషను నాయకుడు 24 గంటలూ కరవను కరవను మాట్లాడితే ఆంధ్రప్రదేశ్ డిఫెము అవుతుంది, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్న

ప్రభుత్వాలు అన్నీ కరష్టనే అనుకోవడం అవుతుంది. ఇట్లా స్టేటుని బదనాము చేయడం మంచిదికాదు. మీరంతా కరష్టను అని మాటి మాటికి అంటే మన స్టేటుకి ఉండే విలువ ఏమిటి?

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—జనరలు డిస్కషనులో ప్రతిపక్షాలకు సంబంధించిన వారు పాలక పక్షానికి సంబంధించినవారు గాని వారు వచ్చిన అభిప్రాయాలను చెప్పుకోవచ్చు. అవి చెబుతారు. ఈ ప్రకారంగా అద్ద తగులుతూ ఉంటే కాగుండదు.

మిస్టర్ చైర్మన్ :—ఇన్ సిస్ట్యుయేషను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వము, అంజయ్య ప్రభుత్వము అని అంటే ఇన్ సిస్ట్యుయేషన్ను ఎట్లా అవుతుంది. అనలు ముఖ్యమంత్రిగారు సభను ఎంతో హుందాగా జరిగేటట్లు చూడాలిగాని చిన్న చిన్న విషయాలకి లేవడం ఎందుకు? సభ హుందాగా జరిగేటట్లు చూడాలిగాని చిన్న చిన్న విషయాలకి లేవడం ఎందుకు? సభ హుందాగా జరిగేటట్లు చూడండి. చెప్పుకునే విషయాలకి అటంకం పెట్టకండి.

Sri M. Venkaiah Naidu :—All the members should co-operate with the Chairman including non-members. The Rule cannot be one sided.

(Interruptions)

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అభిప్రాయాలు చెప్పవద్దు అంటారా? అభిప్రాయాలు మార్చుకోమంటారా?

Sri E. Ayyapu Reddy :—Sir, the right of freedom for a speech of any member must be subject to the Rules. We concede that the Opposition has got the right to ventilate their views freely without any difficulty. But this is always subject to the Rules. I would only request the hon. Leaders of the Opposition group to have a reference to Rule 304 and 305. If they merely read and observe these rules, there will not be any difficulty.

Sri M. Venkaiah Naidu & Sri S. Jaipal Reddy :—We have already read the Rules and prepared our views.

Sri E. Ayyapu Reddy :—But unfortunately these rules are violated every minute. There is also a limit for tolerance. You are at liberty to ventilate your feelings,

Sri S. Jaipal Reddy :—Sir, I am sorry to say that a seasoned Legislator and a Seasoned Lawyer is making a reference to the wrong rule, Under Rule 304 and 305 a specific allegation should not be raised without substantive motion, I am only making a general comment and I am appealing to the Chief Minister not to be so think

skinned. He is not prepared to face anything at all, Here we are not courtiers.

(Interruptions) (Bell)

శ్రీ టి. అంజయ్య :—ఆయన రోజూ కరవను అని మాట్లాడుతుంటే 12-20 p.m కాగుడ లేదు. ఎవరూ ఏమీ చేసేది లేదు, పోయేది లేదు.

(Mr. Speaker in the Chair)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరు ఓర్పు కోల్పోయారు అనేది ఇప్పుడు నిర్ణయించవలసిన విషయం కాదు. ఎవరి మనస్సులో ఉన్న అభిప్రాయాలను వారు చెప్పేవారు. మీరు మాట్లాడే అంశం ఏదైతే ఉందో అది మనకు ఉన్న అంశాలలో ఒక భాగం. కరవను గురించి మాట్లాడ కూడదు అని కాదు. కరవను గురించి మాట్లాడినప్పుడు మీరు అనుకునేది కరవను కాదు అనే అధికారం వారికి ఉంది. మన ప్రస్తుత జీవితంలో ఒక భాగంగా మారిపోయిన ఈ చెడు ఏదైతే ఉందో ఈ కరవను మంచిది అనే అభిప్రాయం ముఖ్యమంత్రికి కూడా లేదు. వారు ముఖ్యమంత్రిగా చార్జి తీసుకొన్న తరువాత మొదటి సుంచి క్లిన్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ ఇవ్వాలనే అభిప్రాయంతో ఉన్నారు. ఇప్పుడు మనం మాట్లాడేప్పుడు-కరవను చెనుంచి క్రిందివరకు ఉన్నది. దాని నుంచి ఎలా బయటపడదాలి-అని మీరు, మేము అంకా కలిసి పనిచేస్తేనే తప్పక్లిన్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ ఎవరికి రాదు-అనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. దానిని తొలగించడానికి మనం అందరం ఎలా చేయాలి అని ఆలోచించాలి గాని ఉద్యోగ పూరితంగా మీరు గానీ వారు గానీ ఆలోచించినంత మాత్రాన, మాట్లాడినంత మాత్రాన పనులను పరిష్కారం చేయలేము. ఈరోజు కాదు-ఒకప్పుడు సందాగారు కరవనును థెండ్రేళ్లలో రూట్ అవుట్ చేస్తాను అని చెప్పి చివరికి వాడే వెళ్లిపోయారు. ఓసీ చేయలేకపోయారు. అట్లాగే రాజాజీ ఏ దబ్బుడి. షిల్లక్ ఎనిమీ వెంబర్ వన్ అన్నారు. అది ఇప్పుడు అన్ని డిపార్టుమెంటులకు వచ్చింది. అది-రోజు రోజుకు చెరుగుతున్నది. దానిని ఎక్కడో ఒకచోట స్థాపుచేసి తగించవలసిన అవసరం ఉంది. పూర్తిగా తీసివేయవలసిన అవసరం ఉంది. దీని విషయంలో ప్రతిపక్షాలవారు ఆందోళన చెందుతున్నట్లుగానే ప్రభుత్వపక్షంవారు కూడా ఆందోళన చెందుతున్నారు. అందువల్ల ఎవరు మాట్లాడినా ఎలాంటి ఉద్యోగాలకు కావివ్వకుండా దానిని నిర్మూలించేందుకు తగిన సూచనలు ఇస్తూ మాట్లాడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—చైర్ మంచి ఒక క్లారిఫికేషన్ కోరుతున్నాను.

Sri E. Ayyapu Reddy:—How are you entitled to speak when the Speaker has given his ruling.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Am I not entitled for hearing? How can the leader of the House know what I am going to ask?

Sri E. Ayyapu Reddy:—Unless the Speaker asks him to speak, he cannot get up and disturb and obstruct the proceedings of the House. There must be order.

Sri M. Venkaiah Naidu:—I am disturbing the House ఎవరు డిస్టర్బ్ చేస్తున్నారో అందరికీ తెలుసు. నేను కృష్టికే తెస్తున్న విషయం ఏమంటే మీరు జనరల్ అజ్జరైజన్స్ చేశారు. మాకు తెలిసిన విషయాలు ప్రజలకు ప్రభుత్వానికి చెప్పడానికి ఇక్కడకు వస్తున్నాము. ప్రభుత్వానికి భజన చేయడానికి రావడం లేదు. భజన చేసేవారు వెళ్ళిపోయారు.

If feel there is something wrong. I must express in the House and the members and the Government and the public also must know ఆ హక్కు కూడా నాకు లేదా? కర్ర పను గురించి మాట్లాడద్దు, బ్రిడ్జి టిటల గురించి మాట్లాడవద్దు అనే ధోరణిలో ఉంటే ఎలా? అలాంటప్పుడు మంచివిల్ల వాడు పోర్టున్నే నిద్రలేచును, వండ్లు తోముకొనును, అన్నం తినును— అన్న వద్దతిలో నాకు ఒక లెటర్ ఉన్నది. అలాగే మాట్లాడుతాను. ఇంకేమీ మాట్లాడను. మాకు తెలిసిన విషయాలు సభ కృష్టికే తేవాలనే కదా మేము ఇక్కడకు వచ్చేది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను ఇదివరకు చెప్పిన చాంట్ నే ఉంది మీరు ఆడుగు తున్న విషయం మీరు కూర్చోండి.

శ్రీ ఎన్. శైపాల్ రెడ్డి:—అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చినపుడు ప్రజలలో ఎన్నో ఆకలు రేకెత్తాయి. కానీ దురదృష్టవశాత్తు అది అదిలోనే హాం స పా దు ఆ న్న ట్లు గా కయింది. రాగానే 61 మందితో మంత్రివర్గం కెట్టారు. ఒక విషయంలో వారిని అభినందిస్తున్నాను. ప్రావీణ పార్లమెంటరీ చరిత్రలో ఒక కొత్త స్థానాన్ని ఆక్రమించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఎందుకు ఇంక చెద్ద మంత్రివర్గం అంటే స్థిరత్వం (స్టెబిలిటీ) కొరకు చెద్ద మంత్రివర్గం కావాలి అన్నారు. ఇందిరాగాంధీ గారు మమ్మల్ని ఎన్నుకొండి స్టెబిలిటీ ఇస్తాము అని చెప్పారు. కానీ ఏమీ జరుగుతున్నది—స్థిరత్వం ఏర్పడాలంటే ఇందిరా కాంగ్రెసును ఎన్నుకొని వారినందరినీ మంత్రిలను చేస్తే తప్ప స్థిరత్వం రాదు అన్న విషయాన్ని అంజయ్య గారు తెలియజేస్తున్నారు. It means support to and stability of one individual: that individual thrives on the instability of all others. కాబట్టి అంజయ్యగారు 45 మంది మంత్రిలను వేసుకున్నా, 16 మంది మంత్రిలను వేసుకున్నా స్థిరత్వం ఉండే సమస్య లేదు. ఇందిగా కాంగ్రెసువారు ఏమీ చెప్పారు. మేము వనే ధరలు తగ్గిస్తాము అన్నారు. మేము అడిగేది ఏమంటే ధరలు తగ్గించవద్దు వెంచకండి అన్నాము. జనవరి 78 లో 226.2 హార్ సేల్ ప్రయిస్ ఇండెక్సు ఉంది. ఇందిర కాంగ్రెసు క్రమత్వం వచ్చాక డిసెంబరు 256.7 కు వచ్చింది. అంటే ప్రయిస్ ఇండెక్సు 30.5 పెరిగింది.

12-30 p.m. అధ్యక్షా, ఇందిరా కాంగ్రెసు అన్నది ఇంకోటి ఏమీటంటే— ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ ప్రోగ్రామును జనతా పార్టీ చేపట్టింది. ఆ కాలంలో మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే 120 కోట్ల కార్యక్రమం జరిగింది. ఇందిరా కాంగ్రెసు ఢిల్లీ లో అధికారంలోకి రాగానే ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ ప్రోగ్రామును రూరల్ ఎంపాయిమెంట్లు

ప్రొగ్రాముగా మార్చి మొత్తం ప్రొగ్రాం అంతమొందించింది. జనతా ప్రభుత్వ కాలంలో ఈ ఫుడ్ ఫర్ వర్కు ప్రొగ్రాం ఏదయినా కుంపో అది ప్రధానికా పెట్టుబడులతో సంబంధం లేకుండా అతీతంగా ఆ కార్యక్రమం ఇండేట్. ఇప్పుడు ఏమి చేశారు? ప్రధానికా పెట్టుబడులతో అంతర్భాగంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని మార్చారు It is an indirect way of totally destroying the programme.... ఇంకోటి ఏమిటంటే ఇందిరా కాంగ్రెసు ఢిల్లీలో అధికారంలోకి రాగానే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయరంగం వాతావరణం అల్లకల్లోలమయింది. ఢిల్లీలో అధికారంలోకి వచ్చిన పది నెలలలోనే చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం పడిపోయింది, అజయ్యగారు వచ్చారు. ఈ నాలుగు నెలలు మంత్రివర్గ విస్తరణ, కుదింపుల తోనే అయిపోయాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రాయలసీమ, తెలంగాణా, ఆంధ్ర ప్రాంతాలు కరువు కాటకాలతో బాధపడుతూ ఉంటే మన మంతులు, ముఖ్యమంత్రి ఢిల్లీకి పోదకొంటు చేశారని, నేను ఆరోపిస్తున్నాను = ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ నాలుగు నెలలలో ఒక నెల ఢిల్లీలోనే ఉన్నారు. నేను ఢిల్లీలో ఒక మంత్రిని ఉంచుతానని ముఖ్యమంత్రి అన్నారు. వారికి నేను సలహా ఇస్తున్నాను—ఇద్దరు ముఖ్యమంతులను పెట్టుకొంటే ఒకరు ఢిల్లీలోనూ, ఒకరు ప్రైదరాబాదులోనూ ఉంటే తెుము దొరుకుతుందని సలహా ఇస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు, మంతులు జనవరి 1981 నుంచి ఇప్పటివరకు యస్. టి. డి. కార్ల కింద ఒక్క ఢిల్లీకే చేయడం వల్ల ప్రభుత్వానికి రు. 50 అడులు ఖర్చు అయింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక కొత్త సిద్ధాంతం కనిపెట్టారు. కొత్త సిద్ధాంతం వారు ఏమి చెప్పారు అంటే 11 కాశం రెండు హవున్ లది కలుపుకొని మంత్రివర్గం ఏర్పాటు చేయవచ్చునని చెప్పారు. ఇటీవల నేను కొన్ని రిపోర్టులు చూశాను. రెండు నిపుణుల కమిటీల రిపోర్టులు ఉన్నాయి. ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫారమ్స్ కమిషను వారు ఏమి చెప్పారు అంటే లోవర్ హవున్ స్ట్రెయింగులో 8 కాశం మాత్రమే అన్నారు. రెండవది, ఇందిరా కాంగ్రెసు పార్టీలో హోమ్ మంత్రిగా ఉన్న వై. టి. చవాన్ గారు 11 కాశం అఫ్ డి లోవర్ హవున్ అన్నారు. కాని అటు 18 కాశండా ఇటు 81 కాశండా ఈ 81 నుంచి 45 ఏ కాస్త ప్రొకారంగా వారు ఏర్పాటు చేశారని నేను అడుగుతున్నాను? ఇంతే కాదు. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మూడు రిజనల్ బోర్డులు ఉన్నాయి. ఏ సందర్భంలో ఈ బోర్డులు అప్పాయింటు చేయబడ్డాయి అంటే సిక్స్ పాయింటు ఫార్ములా కింద కేంద్రం రాష్ట్రానికి రు. 100 కోట్లు ఇదివరకు ఇచ్చినప్పుడు ఈ డబ్బు అయిపోయి రెండు సంవత్సరములు అయింది.

Though the money has gone, the Chairmen of Boards remained..

అనాకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి సమాధానం చెప్పారు అంటే — నేను కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని రు. 200 కోట్లు అడిగాను వారు ఇస్తామన్నారు అన్నారు. వారు ఇవ్వరని చెప్పి వ్యర్థంగా వెళ్లగైంది. ఇంకా ఏంమీకు ఈ రిజనల్ బోర్డు? ముఖ్యమంత్రిగారు కావాలంటూ చెప్పుకూ వచ్చారు—నేను కార్పొరేషన్ చైర్మను కావుద్ మినిస్టర్లుకి ఇస్తానని ...

It may not be corruption; it is a blatant, classic example of unabashed political corruption.....

అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మంత్రివర్గం చూస్తూ ఉంటే సాకు పార్కింగ్ సన్ లా గుర్తుకు వస్తోంది. ఈ మంత్రివర్గంలో ఉద్యోగాలు పెరుగుతున్నాయి. సామర్థ్యం గుణం చూసినప్పుడు peter theory అప్లయ్ అవుతుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)* * *

Sri E Ayyapu Reddy: — This is really too much. It is not a reflection on the members of the House.

Mr. Speaker: — Don't cast aspersions on the Members.

Sri S. Jaipal Reddy: — Casting aspersions is different from using unparliamentary language..

Mr. Speaker :—That sentence is expunged.

Sri S. Jaipal Reddy :—I am not prepared to agree with the Chair. You have the inherent right to order expunging if it is in any way unparliamentary. But I will stick to my view ...

శ్రీమతి లక్ష్మీకాంతమ్మ:—ఆయన ఆదేశం చెబుతున్నారు.....నేను విత్ డ్రా చేసుకోవని అనే అధికారం ఆయనకు ఉందా ?

Mr. Speaker ;—I have expunged.

శ్రీ యన్. జైపాల్ రెడ్డి:—మంత్రి వర్గం ఏర్పాటు చేశారు. మంత్రి వర్గములో 81 మంది డిఫెక్టర్లు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ:—కాలేజీలో లీడరు అయ్యాక ఆయన యమ్. యల్. ఏ. అయ్యారు.

శ్రీ యన్. జైపాల్ రెడ్డి:—వారు ప్రపంచ రికార్డే ప్రేక్ చేశారు. రెండు సంవత్సరాల కాలములో మూడు సార్లు పోటీ చేసి పార్టీ మార్చేవారు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఇటు చూస్తే మా పార్టీలో ఉన్న జైపాల్ రెడ్డిగారు లీడరు అయ్యారు, అటు చూస్తే కూడా మా పార్టీలో ఉన్న అయ్యప్పరెడ్డి గారు లీడరు ఆఫ్ ది హౌస్ అయ్యారు.....

శ్రీ పౌల సుబ్బయ్య:—అందరూ పార్టీ మార్చిన వారే.....

శ్రీ యన్. జైపాల్ రెడ్డి:— 81 మంది డిఫెక్టర్లు మంత్రులు, పలుకుదు పోటీ చేసి ఓడిపోయిన మంత్రులు. ఇప్పుడు ఉన్న 45 మంది మంత్రులలో ఇంకా విశేషం ఏమీటంటే శ్రీమతి సరోజినీ పుల్లారెడ్డిగారు, శ్రీ ప్రభాకరరెడ్డిగారు

***Expunged as ordered by the Chair.

ఒకరుమీదొకరు ఎలక్షన్లలో పోటీ చేసినవారే. ఈ కేబినెట్ చూస్తే చలవచిత్ర విచిత్రం కంటే చాలా విచిత్రముగా ఉంది. Boneless wonder..... ముఖ్యమంత్రి గారికి పోట్లు ఛోలియో లేదు, భారము లేదు, భాద్యత లేదు. కోపము వచ్చే విధి మాత్రము ఉంది. బ్రిటిష్ కాన్సిట్ట్యూషన్లో Chief Minister or Prime Minister should be the first among equals. Here the position is he is last among equals,

Mr. Speaker:— He is over all.

శ్రీ యన్. జైపాల్ రెడ్డి :— అలాగే కనిపిస్తుంది మనకు. ముఖ్యమంత్రి 12-40 pm గారు రాగానే నవంబరులో అసెంబ్లీ ఫిలుస్టాము అన్నారు. అప్పుడు అసెంబ్లీ పిలువకుండా ఫిబ్రవరి 18 కి పిలిచి మరల కాన్సిల్ చేశారు, ఎందుకయ్యా మీరు కాన్సిల్ చేశారు? కాంగ్రెస్-ఐ కిసాన్ ర్యాలీ 100 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో ఏర్పాటు చేయబడింది. అయితే అక్కడ చెప్పబడింది ఏమిటి? ఎప్పుడైతే నా ర్యాలీ పెట్టవచ్చుదు You must use the rally to present a charter of demands or to announce major concessions. కానీ అక్కడ ఏమి జరిగిందంటే రైతుల కోర్కెలు అవమృతమైనవి, అన్యాయమైనవి అని చెప్పబడింది. అరకు వల్ల ఇందిరా కాంగ్రెస్ పార్టీ రైతులకు బద్ధకశ్రువని ఈ ర్యాలీవల్ల వెల్లడైందని మనవి చేస్తున్నాను. మన వద్దనుండి స్పెషల్ ట్రైయిన్స్ వెళ్ళాయి. స్పెషల్ ట్రైయిన్స్ కోసం 28 లక్షల రూపాయల బిల్లు ఆయింది: వేను సారనాథ్ నుంచి వస్తుంటే అక్కడ మధ్యప్రదేశ్ లో ఇతర ప్రాంతాల్లో ఒక విషయం చదివాను. అలాంటింటే మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు చెందిన ఒక మంత్రినీ, అయ్యగారు ఎం. ఎల్. ఏ. లను మధ్యప్రదేశ్ లో క్షాటారనీ, అరు గంటల పాటు ట్రైయినును ఆపుచేసారనీ, పోలీసులకు చెవికే వినలేదనీ అరు గంటల తరువాతగాని వాటికి రక్షణ రాలిదనీ చదివాను. ఢిల్లీలో అమ్మకు చెప్పుకుంటామని మన వాళ్లు చెప్పారట. చెప్పుకున్నారో లేదో తెలియదు. అంత మన సన్మానం పొందిన మంత్రి ఎవరో, ఎం. ఎల్. ఏ. లు-ఎవరో తెలియదు. అక్కడినుంచి స్పెషల్ ట్రైయిన్స్ కూడా రైతులకూ చాచాపు ఒక కోటి రూపాయలు ఖర్చు అయింది. ఇది కాంగ్రెస్-ఐ మంత్రులు వసూలు చేయలేదు, అధికారులు వసూలు చేయలేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు కాబట్టి వారు చేయలేదు. అయితే ఈ కోటి రూపాయలు ఎవ్వ వచ్చాయి? ఆ మాట్లాడుతూ చెప్పితే మేము కూడా అనుసరిస్తాం కదా. వసూలు చేయకుండా తప్పవచ్చే మార్గం వుంటే మేము కూడా అనుసరిస్తాము.

- శ్రీ కె. ప్రకాశ్ రెడ్డి :— ఎవరి ఖర్చులు వారే భరించారు.
- శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :— ఎక్కయిరి పెట్టండి, నేను ఖాళీ చేస్తాను.
- శ్రీ యన్. యతిరాజారావు (పొన్నూరు) :— మేము స్వయంగా కే మెంటు చేసిపోయాము.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :— అప్పుడు, ఒక పాత కోట్ల ప్రతిష్టలు రాగవేళలో ఒక రేపు ఫిక్స్ చేస్తామని చెప్పినప్పుడు మీరు బయటా బయటా గట్టిగా గర్భంగా వుండటం జరుగింది. వాళ్లు లేట్ ఫిక్స్ చేశారు, అయితే అది అసెంబ్లీ

ఉన్నాము? Hotel rates fixation has withered away like the State in Das Capital. రాష్ట్ర సంగతి ఏమిటో చెప్పవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక నెల రోజులు రజిస్ట్రేషన్ కార్యక్రమాలు చేసాం, సాంఘిక ఆర్థిక కార్యక్రమాలకు చేదుకున్నామని గవర్నరుగారు తమ ప్రవచనంలో చెప్పారు. కరువు కార్యక్రమాలకు 200 కోట్ల రూపాయలు కావాలని మనం అడిగాం. కానీ ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించడంలో ఘోరంగా విఫలం చెందిందని ఆరోపిస్తున్నాను. కేవలం 20 కోట్లు మాత్రం ఇచ్చారు. అందుతో మరూ 18 కోట్ల రూపాయలు పాత ఖిల్స్ క్యూమ్ కోసమే పోయాయి.

ఇకపోతే లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి చాలా అనంశు వైకరంగా వుంది. నేను మీకు ఫిగర్స్ చెబుతాను. అవి ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి.

	1979	1980	చెరుగుదల
మర్కెస్స్	1217	1848	181
చీటింగ్స్	498	721	238
రేవ్స్	185	187	52
కిడ్ నాపింగ్స్	174	205	81

లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి చూసినట్లయితే అడ్డంకిలో అనవరి 15వ తేదీనాడు కేంద్ర మంత్రి పిలి మొకటరెడ్డి గారు రాష్ట్ర మాజీ మంత్రి శ్రీ కందుల ఓబల రెడ్డిగారు మరియు పి. సి. శేఖరరావుగారు మొదలైన వారిని పోలీసులు ఉండగానే మార్కెట్లలో ఆపి కొడితే ఆడిన నాణుడు లేదు. ఇది మన కాంతి భద్రతల పరిస్థితి.

ఇక మన ప్లాన్ టౌట్ లే విషయం చూసినట్లయితే 4,100 కోట్ల రూపాయలు అప్పు పెట్టాలని ప్రతిపాదించబడగా 8,100 కోట్లకు మార్కెట్ అపూర్వ్ అయ్యింది. గత 20 సంవత్సరాలుగా మన గోల్డ్ రేట్ చూసినట్లయితే అల్-ఇండియా యూనరేజ్ కంటే చాలా తక్కువగా వుంది. ఇప్పుడు అల్-ఇండియా గోల్డ్ రేట్ 5 వర్సెంట్ ఉండగా మనం ఇంకా అరవ ప్లాను పీరియడులో మన గోల్డ్ రేటును 5.75 కాతానికి పెంచుకోవలసివుంది. అంటే 8,987 కోట్ల రూపాయలు కావాలి దాని బదులు కేవలం మూడు నెల కోట్ల రూపాయలు మీరు ప్లాన్ టౌట్ లేతో అండ్ కేయింపునాని చాలా సంతోషపడుతున్నారంటే చాలా విడ్డూరంగావుంది.

ఇకపోతే గత పది సంవత్సరాలుగా చూసినట్లయితే మన వర్ కేపిటా ఇన్ కం పెట్టగా పెరగలేదు. 1970-71వ సంవత్సరంలో ఎట్ కాన్ స్టెబ్ ప్రోజెక్ట్ 588 రూ. లు వుండగా 10 సంవత్సరాల తరువాత అంటే 1979-80లో వర్ కేపిటా ఇన్ కం ఎట్ కాన్ స్టెబ్ ప్రోజెక్ట్ 648 రూపాయలకు మార్కెట్ పెరిగింది. అంటే కేవలం 60 రూపాయలు మార్కెట్ పెరిగింది. ఇకపోతే విద్యా విషయంలో

చూసినట్లయితే ప్రాథమిక స్థాయివరకు అందరికీ విద్య గరపాలిస్తారు. కాని మన అక్షరామ్యత శాతం చూసినట్లయితే 1971 లో ఆల్ ఇండియా యావరేజీ 29.34 వర్సెస్ కాగా మన రాష్ట్రంలో 24.56 శాతం వుండింది. విద్యా విషయంలో మన రాష్ట్రానిది 18వ స్థానం. Enrolment of children in the age group of 6 to 11 years in primary schools is 78.4% as against the All-India average of 88.9%. Enrolment of children in the age group of 11 to 14 years is 23% as against the All-India average of 40%. Our rank is 21.

Per capita availability of food-grains in Andhra Pradesh is only 200 k.w. What is our Rank? Our rank is 10. We are lower than U.P., Karnataka, M. P. and Rajasthan. What is our per capita consumption of power? It is only 83 kilo watts as against the All India average of 120 kilo watts. In Punjab it is 220 kilo watts, in Maharashtra it is 212 kilo watt; and in Gujarat it is 210 kilo watts. Our rank is 13. The length of total roads for hundred sq. kilo metres in our state is 37 k.Ms. as against the All-India average of 47 k. ms. With regard to rural medical facilities, we have 68 beds for one lakh of population as against the All-India average of 81 beds. Our rank is 12.

In literacy, ours is 13th rank; in the enrolment of children in the age group 11 to 14 years ours is 21st rank; in the per capita availability of food grains ours is 10th rank; in the per capita consumption of power ours is 13th rank, in the medical facilities ours is 12th rank and in the Several of inefficiency and corruption ours is the last rank.

Sri H. Sathyanarayana (Adoni):- Mr. Speaker, Sir, I am afraid that my speech will fall after letting of steam by my friend Jaipal Reddy because he has been very vociferous.

While thanking the Governor for making mention of certain things like opening of technological institutes I must make a mention here that there has been a little amount of imbalance. While in Telangana about three new technological institutes have been opened, nothing is mentioned about either Andhra or Rayalaseema. I hope this imbalance will be rectified.

Notwithstanding the remarks of the opposition about corruption and all those things and notwithstanding the comments made by my friend Mr. Venkajiah Naidu about establishing Lok Ayukta, I wish to say a few words about it. Perhaps, our Government is the first to go in for, what is called in English as Ombudsman, this Lok Ayukta and Upa Lok Ayukta. I may say that while we have got that credit of choosing for the first time in India a Chief Minister from the trade union ranks, we have also got this credit of making use of this Lok Ayukta to keep corruption in a low level. I am happy that this Lok

Ayukta and Upa Lok Ayukta is in the hands of my friend Mr. Ayyapu Reddy, who is a very seasoned lawyer and a lawyer on the criminal side. I hope that he does not leave any loopholes in this Bill. Particularly was wondering what this was in the address 'allegations of misconduct, against specified public men'. I am at a loss to know this Let, Mr. Ayyapu Reddy note what is this 'specified public men'.

Sri B. Ayyapu Reddy: That is whether we can include Sarpanchas, Zilla Parishad Chairman and Samithi-Chairman.

Sri H. Sathanarayana:—That is why I am making a reference to it. There is also a class of public men who go round the seats of power. Please see whether they can be include in the "public men" They are neither Ministers nor Legislators, but unfortunately they go round the seats of power. I believe there is lot of criticism about those people. I hope, you will somehow find clause in the Act to such people who do not hold any political post either legislator or Sarpanchas or as or officers. Somehow, there are dozens and dozens of people who go about saying that they wield lot of the influence and they can get anything done in the ministry. That is the most important thing. I am afraid, by these people, the Government is being discredited.

Finally, what I would like to urge is, with regard to the Project. No doubt, mention has been made about Srisaillam Right Canal, but the only fear lurking in me is, when they come to Projects, in Telangana and Andhra, they are expeditiously executed, but unfortunately when they come to Rayalaseema area somehow they take a very snail's pace. When we say it snail's pace, they say either they don't have funds or the investigation is not done I hope such things do not come in the way of either the Right or the left Canal. of the Srisaillam Project and I hope they will be expeditiously done so that Rayalaseema which is affected continuously by drought will be benefited by such schemes.

No doubt, very good things have been done for agriculture. 1-50 p. m Unfortunately nothing has been mentioned about fertilisers in the speech of the Governor. Unless the inputs are cheap, I am afraid, the ryots cannot purchase fertilisers at this costly rate and enhance production. I hope, the Government will take necessary steps to bring down the fertiliser Prices. If they cannot bring down the fertiliser prices let them give some sort of subsidy so that the ryots can purchase the fertilisers and put them in the field.

శ్రీ జి. పిద్దయ్య:—అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రపంగాన్ని నేను విలపించుకొన్నాను. నూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. ఈ మాతవ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అధ్యక్షులచే రిజిస్ట్రేషన్లు జరుపుకోవాలని తలచుకుంటుంటే చాలా మంది ఉద్యోగం. ప్రాంతీయతకాదు, కులతకాదు, అసమానతలు పోగొట్టాలనే

ఉద్దేశ్యంతో నడిపించారు. కాని అంతటితో కుంటువడిపోయింది. రజతోత్సవాలు నడిపిన ఉద్దేశ్యం— ప్రతి నెల ఒక నబ్బకును డిపార్టుమెంటు ఫీసుకొని మారు మూల వల్లె ప్యాకాలలో పేద ప్రజలందరికి న్యాయం చేస్తామని అన్నాము, గాని అ నాటి ఆ మాటనే మిగిలిపోయినాయిగాని ఈనాడు చేకలలోలేవని చెప్పుకున్నాను. ఊరూరా బస్సులు వేస్తామని నినాదాలు చేశారు. ప్రాంతీయ కాననసభ్యుడిగా మా చేత ప్రారంభోత్సవం చేసి కొబ్బరికాయ కొట్టి అంఠా చేశాము. బస్సులు వచ్చినాయి. పత్రికలలో వచ్చినాయి, ప్రాంతీయ వార్తలలో చదివినారు. కాని తెల వారి చూస్తే బస్సులు బంద్ అయినాయి. ఇలాంటి పరిస్థితి ఉన్నట్లయితే పేద ప్రజలకు ప్రభుత్వం మీద నమ్మకం పోతుంది. మారు మూలలకు బస్సులు వేస్తామని చెప్పి ఈ నాడు బస్సులు లేకపోతే, పేద ప్రజలు విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నారని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

గవర్నరు ప్రసంగంలో ప్రాథమిక విద్యకు చాల ప్రాధాన్యత యిస్తామని చెప్పారు. ఏ గ్రామానికి పోయి చూడండి. ఈ నాడు భారతదేశం 84 శాతం గ్రామాలతో నిండిపోయి వున్నది. ఏ గ్రామానికి వెళ్ళినా అక్కడ స్కూల్ టిల్డింగ్ వుండదు. ఏ గ్రామానికి వెళ్ళినా అక్కడ అడనంగా టీచర్ కానాలని అంటారు. 7వ తరగతి నుంచి 8వ తరగతికి పోవాలంటే రూ. 7,000 9వ తరగతికి రూ. 7,200, 11వ తరగతికి రావాలంటే రూ. 8,000 లు కట్టాలి అంటారు. ఈ విధంగా అయితే మారుమూల గ్రామాలకు ప్రాథమిక విద్య వ్యాప్తి చేస్తారంటే పేద ప్రజలు నమ్ముతానా అని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. ఈశ్వర రెడ్డి యిన్ ది చైర్)

ఈ నాడు పట్టణ ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి విశ్వవిద్యాలయాలకు కోట్ల కొలది గ్రాంటులు యిస్తూ మారుమూలనున్న గ్రామాలను మరచి పోతున్నారని మనవి చేస్తున్నాను.

ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో చెప్పారు. ఎలక్ట్రిసిటీ మారుమూల గ్రామాలలో యిస్తున్నామని చెప్పుకున్నారు. ప్రతి సంవత్సరానికి కాననసభ్యుడిని రెండు గ్రామాలు అడుగుతారు. ఆ రెండు గ్రామాలు ఎలక్ట్రిఫై చేస్తాము అన్నారు. 10 సంవత్సరాల క్రితం కాననసభ్యుడు యిచ్చిన ఆ గ్రామాలకు ఒక కరెంట్ బావి కూడ లేని గ్రామాలు ఉన్నాయని విద్యుచ్ఛక్తి డిపార్టుమెంట్ చేసే లోగ్స్ వసుల గురించి మనవిచేస్తున్నాను. కాననసభ్యుడిగా, బాధ్యతగల వ్యక్తిగా రెండు గ్రామాలు ప్రాసెస్ యిచ్చిన తరువాత—10 సంవత్సరాల క్రితం ప్రాసెస్ యిచ్చిన గామీమాలలో కూడ ఒక్క అగ్రికల్చర్ బావికి కరెంట్ దొరకని గ్రామాలు ఉన్నాయి. కాననసభ్యుడికి రెండు గ్రామాలు యిస్తామని, పత్రికలలో వాయిదం, మాకు రెటర్స్ ద్వారా తెలవడం. ఎందుకు కాననసభ్యుడి ఆశ మనమ్ము చేయబడుతున్నదని అడుగుతున్నాను. ఆ విధంగా కాకుండా యిచ్చిన గామీమాలలు ఎలక్ట్రిఫై చేసే విధంగా ఉండాలి. కాని ప్రతి సంవత్సరం రెండు గామీమాల అడిగి మా పేద ప్రజల ముందు చిన్న వారుగా చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో కోఆపరేటివ్ సంస్థల ద్వారా వెజిటబుల్స్, ఆయిల్స్ సరఫరా చేస్తున్నారని, కోఆపరేటివ్ సంస్థలు ఏ విధంగా వదుస్తున్నాయనేది బాగా తెలుసు. ఈ కోఆపరేటివ్ సంస్థలు చాలా బోగస్ సంస్థలు. మాజిల్లాలో గాని, ఈరాష్ట్రంలో జరుగుతున్నటువంటిది చెబుతాను. పాత బాకీలు అన్నిటిని క్రొత్త బాకీలు చేయడం, ప్రతి రైతు దగ్గర వెయ్యి రూపాయలు వసూలు చేశారు. ప్రతి జిల్లాలో కొన్ని లక్షల రూపాయలు వసూలు చేసి డిపార్ట్ మెంట్ వారు భోజనం చేస్తున్నారా, ఎవరు భోజనం చేస్తున్నారని అడుగుతున్నాను. నేను గ్రామాలకు వెళ్లినప్పుడు ప్రజలు నన్ను అడగడం జరుగుతున్నది. మీకు అప్పీకేషన్ యిస్తే ఏమీ కాదట, కోఆపరేటివ్ డిపార్ట్ మెంటుకు అప్పీకేషన్ యిచ్చినా ఏమీ కాదట అని. ప్రతిరైతువద్ద 2 వేల రు.లు పాత ఆప్పులు, 8 వేల రు.లు క్రొత్త ఆప్పులుగా కోఆపరేటివ్ డిపార్ట్ మెంటు తీసుకుని చేసే విధంగా జరుగుతున్నదని తెలుస్తున్నది. ఇటువంటి సంస్థ ద్వారా మేము పేద ప్రజలకు కూరగాయలు, ఆయిల్స్ సప్లయ్ చేస్తాం అని అంటే పేద ప్రజలు నమ్ముతారా? అని నేను అడుగుతున్నాను. ఇటువంటి సంస్థలను మూసివేసి, స్వచ్ఛం సంస్థల ద్వారా వీటిని ప్రజలకు సరఫరా చెయ్యాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

1-00 p.m.

స్పీకర్ స్పీకర్ మినిస్టర్ గారు. గ్రామీణ ఖాదీ-దీనికి సంబంధించిన మినిస్టరుగారు మాకు 25 రోజులకు ఒక తెటరు వ్రాస్తూ ఉంటారు మీరు రెండు గ్రామాలు సూచించండి, ఆ గ్రామాలలో పరిశోధనలు నెలకొల్పుతాము - అని. నేను వారికి ఆ విధంగా రెండు గ్రామాలు సూచించాను. ఆ గ్రామానికి వారు వచ్చి, అక్కడ అప్పు ఇచ్చే కాలేజీలు లేవు కాబట్టి మేము అక్కడ ఏమీ ఇవ్వలేము అన్నారు. వారు అడిగారు కాబట్టి నాలుగుసార్లు నేను ఆ విధంగా సూచించాను. ప్రతివారి డిపార్ట్ మెంటుకు సంబంధించిన వ్యక్తి రావడం, మీ గ్రామాన్ని దత్తత తీసుకున్న బ్యాంకు లేదు కాబట్టి యివ్వలేము - అని అనడం జరుగుతున్నది. అటువంటిప్పుడు మమ్మల్ని ఎందుకు అడగాలి? మమ్మల్ని అడక్కుండానే మీ ఇష్టం వచ్చిన వారికి చేసుకుంటూ పోతే సరిపోతుంది. ఈ విధంగా జరుగుతున్నప్పుడు - ఎం.ఎల్.ఏ. గారు సూచించిన గ్రామాలకు పరిశోధనలు వస్తాయే ప్రజలెలా నమ్ముతారు?

అలాగే, రైతులకు పంచెరాలు డ్రై, ఐడెకరాలు మెట్ట వున్నవారికి భూమి శిస్తు మాఫీ చేస్తామంటున్నారు. ఇది అనడమేగాని, ప్రాక్టికల్ గా అమలు జరగడం లేదు. పట్టణ, ఆర్. ఐ. రైతుకు విలిచి - నువ్వు శిస్తు కట్టకపోతే భూమి మిగలదు - అని అంటే వాడు శిస్తు కడతాడు, అందువలన, శిస్తు శిస్తు మను తీసివేసి, ధాన్యం ఉత్పత్తిని బట్టి, దానిపై ఏదయినా వద్దతి ప్రవేశ పెడితే బాగుంటుంది. 20 ఎకరాలున్న వారికి కూడా భూమి శిస్తు మాఫీ చేస్తాం అని అంటే - అది ప్రాక్టికల్ గా పేద వారికి సహాయ పడదు కాబట్టి దానిని మార్పు చెయ్యాలని నేను చెబుతున్నాను.

ఇంక పీకర్ సెక్షన్సుకు హాస్పిటల్స్ ఇస్తామని అంటున్నారు. ఇప్పటికి ఎడాన్సుగా అనుకున్న అనేక గ్రామాలలో వారికి మనం దబ్బు కట్టలేకపోతున్నాము, అందువలన అన్ని గ్రామాలలోని పీకర్ సెక్షన్సుకు ఇవ్వలేకపోతున్నాం కాబట్టి, ఆ మొత్తాన్ని పొచ్చుగా కేటాయించాలని నేను కోరుతున్నాను.

తరువాత, ప్రభుత్వం యీనాడు ప్రతి కుటుంబానికి ఒక ఉద్యోగం కల్పిస్తామని-సేషనల్ రూరల్ ఎంప్లాయ్ మెంట్ స్కీము కింద, ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ కింద ప్రతి వారికి ఉద్యోగం కల్పించాలని ప్రభుత్వం తలపెట్టింది. ఇది కూడా ప్రాక్టికల్ గా ఇంప్లి మెంట్ అయ్యేది కాదు. కాంట్రాక్టర్లను బాస్ చేసి, నేరుగా లేబర్ కే అంచెట్లుగా, ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ కింద చేస్తే ప్రతి వారికి ఉద్యోగం దొరుకుతుంది. కాని, ఇప్పుడు దీనిని అమలు జరపడానికి సమితి స్థాయిలో స్టాఫ్ ఎవరు ఉన్నారు? ఇద్దరు సూపర్ వైజర్స్, వి.డి.జెస్ ద్వారా ఈ ప్రోగ్రాం అమలు జరపాలంటే ఏ విధంగా సాధ్యమవుతుంది? కాంట్రాక్టర్లు, ఇతర అఫీషియల్స్-వి.డి.జెస్ పి డి జెస్ ఇట్లా వీరు తినడం జరుగుతుంది ఇది ఇట్లా అమలు జరపాలనుకుంటే ఆవకతవకగా తయారు కావడం తప్ప వుంటే కాదు మనము ఏమి చేస్తున్నామో ప్రజలు తప్పకుండా బాస్ చేస్తూ వుంటారు కాబట్టి, నిజంగా పేద ప్రజలకు ఉపయోగమయ్యే పద్ధతిలో చెయ్యాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తూ, గవర్నరు గారి ప్రసంగాన్ని మరొకసారి నేను జలపరుస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్.ఎస్.ఎన్. రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ పని చెయ్యని ప్రభుత్వం, పని చెయ్యలేని ప్రభుత్వం గవర్నరుగారి చేత చేదునిజాలు పలికించింది. గత ఆరు నెలలలుగా మంతులు వుంటారా అనే సమస్య తప్ప ప్రజల సమస్య లేమీ యీ ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. ప్రజలకు చేసిన మేలు ఏమీ లేదు.

ఇంక నవంబరు ఒకటవ తేదీన లాల్ బహదూర్ స్టేడియంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రజతోత్సవాలు జరిపారు. అక్కడ ఒక్కరేవే తప్ప మిగతా అంతా యీ ప్రభుత్వం చేయించింది, వెల్లిన స్త్రీలను నడిపి వేశారు. క్రిందపడవేశారు, ఒక్కరేవే మినహా అంతా చేశారు, రజతోత్సవాలు ఆ విధంగా జరిగాయి. ప్రజలకు రక్షణలేకుండా పోయింది. సినిమా స్టారును తీసుకొచ్చారు. వేలమంది ప్రజలు వెళ్లారు, వారికి రక్షణ లేదు, చివరకు అంజయ్యగారివై కూడా చెప్పబడు విసిరారు. స్త్రీలు ఎటువంటి పరిస్థితికి గురి చెయ్యబడ్డారో అనేకమంది నాకు చెప్పారు. ఈ రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డర్ పరిస్థితి పూర్తిగా ఊడించింది.

ఇంక గవర్నరుగారి ప్రసంగములో ప్లడ్జు గురించి రాశారు. అధ్యక్షా సంకఠార నడి పతదవలన అక్కడ ఎంత ఘెగం జరిగిందో మీకు తెలుసు. అప్పటి రెవిన్యూ మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిచూశారు. అక్కడ ఎన్ని గృహాలకు నష్టం జరిగిందో, ఎన్ని వేల ఎకరాలకు నష్టం జరిగిందో చూశారు. కాని అక్కడ ఏమీచెయ్యలేదు. వడ్డింగి, కమ్మరి, కుమ్మరి మొదలయిన ఆర్టిజాన్స్ కు ఎటువంటి సహాయం చేయలేదు. ఎంతసేపూ మంత్రివర్గం గురించి తప్ప, అక్కడ

ప్రజలు వదుతున్న బాధలు ఆలోచించడం లేదు. ఇప్పటికి తగాదాలు తీరినవి కాబట్టి ఇప్పుడయినా చెయ్యండి.

కాంతిభద్రేశల పరిస్థితి చాలా చక్కగావున్నదని గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములో చెప్పారు, ఈ విషయంలో పూర్వానికి, ఇప్పటికి తేడా ఏమంటే, ఇదివరకు బస్సులలో రైళ్లలోనైనా ప్రయాణించడానికి వీలుండేది. ఇప్పుడు, రాత్రిపూటే, కాదు పట్టణాలు రైళ్లలోగాని ప్రయాణిస్తున్న వారికి భద్రేశ లేదు, ఖాసీలు జరుగుతున్నాయి. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత వరంగల్లు జిల్లాలో 150 ఖాసీలు జరిగాయి. పి.పి. ఎం? యు. యల్? కాంగ్రెస్-అ ఎవరు? అనేవాదోపవాదాలు జరుగుతున్నప్పటికీ, మర్దర్లు జరుగుతున్నాయి వీటిని ఆపడం యీ ప్రభుత్వానికి చాతకాలేదు. ఇది చేతగాని ప్రభుత్వం 28వ తేదీన మా విశాఖపట్నం వద్ద లలితాదేవాలయంలో బంగారు, వెండి వగలు పట్టుకుపోయారు. ఇంతవరకు ఆచూకీ లేదు. కనీసం బస్సులలో, ట్రెయిన్స్ లో వెళ్లేవారికి రక్షణను యీ కల్పించమని యీ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను విశాఖపట్టణం జిల్లాలో త్రాగడానికి నీళ్లు లేవు. ఉపాధిదేవాలయం అక్కడ ప్రసిద్ధి చెందినది. బోర్ వెల్స్, చెరువులు అన్నీ ఎండిపోయినవి. హరిజనులు పున్నా పాఠశాలలో కూడా త్రాగడానికి నీలులేవు. 2,451 బోరు వెల్స్, 100 నూతులు త్రవ్వడానికే టున్నారు. ఇంత రాష్ట్రానికి 100 నూతులు ఏమి సరిపోతాయి? ఇది తెలిసే వాగారా? గోస్తనీ ఎండిపోయింది. 21 లక్షల గాలన్స్ ఇచ్చే గోస్తనీ ఎండిపోయింది.

భీముని పట్నం తాలూకాలో అనేక గ్రామాలకు నీళ్లు లేవు. వచ్చేది వేసవి కాలం కనుక వెంటనే యుద్ధ పాత్రివదిక మీద మంచి నీళ్లు లేని గ్రామాలకు ఓవెన్ నూతులు, బోరు వెల్లు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఆర్.టి.సి. బస్సులున్నాయంటే ఒక్కొక్క బస్సులో 200 మంది ప్రయాణం చేస్తున్నారు. రోడ్డు మీదకు వ్రేలాడుతుంటే పోలీసులు కొడుతున్నారు. రైళ్లు రద్దీ ఎక్కువగా ఉంది. ఆర్.టి.సి. బస్సులు ఎక్కువగా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. నిరహార దీక్ష చేస్తే విశాఖపట్నంలో 50 బస్సులు వేస్తాం అన్నారు. ఇంతవరకు వేయలేదు ఈ సంఖ్యను పెంచాలి. విద్యా విధానంలో మార్పులు తెస్తాం అంటున్నారు విశాఖపట్నం వద్ద రాముదేవపట్నం హైస్కూలులో ఒకటవ తరగతిలో 400 మంది రెండవ తరగతిలో 350 మంది మూడవ తరగతిలో 340 మంది ఉన్నారు. అక్కడ ఏమి విద్య నడుస్తుందో ఆలోచించండి. ఆవేక హైస్కూలులో ఆప్టర్ ప్రెమరీ స్కూలులో తెలుగు హిందీ పండిట్స్ లేరు. అంధ్రప్రదేశ్ లోని హైస్కూలులో మాత్రం భాష బోధించే పండిట్స్ లేరు. హిందీ పండిట్స్ కు మచింగ్ గాంటు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇస్తామని అన్నప్పటికీ మాకు డబ్బు లేదు అని వారిని తీసివేసారు. మన విద్యా విధానం ఏ విధంగా ఉండో చూడాలని కోరుతున్నాను. మెడికల్ హేల్ డిపార్టుమెంటు చాలా బాగున్నది అన్నారు. టి.బి. పెరుగిపోతోంది, దీనికి సంబంధించిన వెహికల్ ప్రాదరాబాదులో ఉంచారు. విశాఖపట్నంలో కూడా ఒకటి పెడితే ఐదు జిల్లాలకు ఉపయోగంగా ఉంటుందని మంత్రిగారి

మొరారాంధం ఇన్నే మంత్రిగారు బుట్టదాఖలు చేసారు. దానిని ఏర్పాటు చేసే కాగుంటుంది. పరిశోమ విషయం-24 వేల చిన్న తరహా పరిశోమలుంటే వాటిలో 10వేల పిక్ అయినాయి. కేవలం నినాదాలు ఇచ్చినందువల్ల ప్రయోజనం లేదు. వెల్స్ ఎంప్లాయిమెంటు స్కీముల క్రింద సబ్సిడీలు మొదలై వితయరు చేస్తుంటే వాటిని సోషల్ వెల్ఫేరు హాస్టల్స్లోనే కొనడం లేదు. మార్కెటులో గిరాకీ ఉండే పరిశ్రమలు పెట్టాలి కాని కాసన సభ్యుని ఏదో ఇచ్చాము. పరిశోమ పెట్టండి అంటే ఉన్న వారికే దిక్కు లేని స్థితిలో ప్రయోజనం లేదు. వరైన పరిశ్రమలు పెట్టాలని కోరుతున్నాను. అంధ్ర ప్రదేశ్ కు ముఖ్యమైనవి రెండు ప్యాకెట్లనున్నాయి- నాగార్జున ఫర్టిలైజర్లు, అల్యూమినా ప్లాంటు. అల్యూమినా ప్లాంటుకు సంబంధించి సర్వేఫూర్తి చేసి రష్యనులు ముందుకు వచ్చారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం ఇంతవరకు నిర్ణయం తీసుకోలేదు. కె.డి.వేటలో రావలసిన అల్యూమినా ప్లాంటు, కాకినాడలో రావలసిన ఫర్టిలైజర్ ప్లాంటు వచ్చేటట్లు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. మా జిల్లాలో నాలుగు నెలలుగా ఎడిబుల్ అయిలు సప్లయ లేదు. కిరసనాయిలు కోసం గంటల తరబడి నిలబడి తెచ్చుకోవలసి వస్తుంది. సివిల్ వర్కయిన్ కాఖ పరిగా పని చేసేట్లు చేయాలి. ఇక్కడ ఎవో జర్నల్స్ పాస్ చేస్తే సరిపోదు. అక్కడ గోధుమలు లేనే లేవు. జర్నల్స్ గోధుమ మాక కూడా సరఫరా చేయడం లేదంటే ఎంతో కోపనీయమైన విషయం. వికాఖవట్నం స్టీలు ప్లాంట్ కు సంబంధించిన నిర్వాసితులున్నారు. వారికి కావలసిన మంచి నీళ్లు కూడా లేవు. వారికి పది నూతులైనా త్రవ్వితే నీళ్లు త్రాగుతారు. 60 సంవత్సరాలు దాటిన వారికి మూడు వేలు, ఆరు వేలు కాంపెన్సేషను ఫీక్స్ చేసారు. కాని 1200, 1800 రూపాయలు మాత్రం ఇస్తున్నారు. వారికి బ్రతుకు తెరువు లేకుండా పోయింది. ఎక్కడికైనా వెడితే క్యాలిఫికేషను లేదంటున్నారు. వారందరికీ మేలు చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో వేరూది వృద్ధులున్నారు. వారెవరికి పెన్షన్లు అందడం లేదు. ఆరు నెలలకు పైగా ఎవరికి ఇవ్వడం లేదు. మంత్రిగారు ఏదో చేస్తున్నాం అంటారు. వారందరికీ పెన్షన్లు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) సి. నారాయణరెడ్డి (మంథని) :- అధ్యక్షా, గవర్నరు గారు ఇచ్చిన సందేశానికి అభినందనలు తెలుపుతూ తెచ్చిన తీర్మానాన్ని నేను బలవరుస్తున్నాను. అయితే కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరాదలచాను. పనికి ఆహారం కార్యక్రమం క్రింద స్కూల్ ఈజ్ ది లిమిట్ అన్నారు. అనేక పనులు చేపట్టారు, కాని కొరకు యువకులు, నిరుద్యోగులు ఐనవారు తమ తమ గ్రామాలు చక్కపెట్టుకోవాలనే ఆశతో ఎన్నో పనులు చేపట్టారు. వారి బిల్లు ఇంతవరకు అంద చేయలేదు. అడిగితే బడ్జెటు లేదు అంటున్నారు. ఎన్. ఆర్. ఇవి. ఆని క్రొత్తగా వచ్చింది. అంటున్నారు. ఏమీ వచ్చినప్పటికీ వారి బిక్యాయిలు మాత్రం చెల్లించడం లేదు. వారు చాలా భారలకు గురి అవుతున్నారు. యువకులే కాక ఉప్పురు వంటి చిన్న చిన్న వృత్తులు చేసుకునే

వారు కూడా ఖర్చు చేసిన డబ్బుకు వడ్డీ కట్టలేక బాధ పడుతున్నారు. ఈ బకాయిలు చెల్లించాలని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్ర స్థాయిలో ఈ విధంగా 10 కోట్లు ఇవ్వాలట. కరీంనగర్ జిల్లాలోనే 25 లక్షలు అదనంగా ఇచ్చినప్పటికీ పాత బిల్లు చెల్లించడానికి సరిపోవు అంటున్నారు. పేద యువకులకు అవ్వకలిగించకుండా తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాలో జిల్లా పరిషత్తు రోడ్డు అంటూ కొన్ని చేయబడ్డాయి. అవి సరిగా లేవు, వాటిపై బస్సులు నడవడం కష్టం. గోదావరిఖని నుంచి మంథెన వెళ్ళాలంటే ఒక జిల్లా పరిషత్తు రోడ్డు వైస వెళ్ళాలి. ఆ రోడ్డు పరిస్థితి ఎట్లా ఉంటే ఆర్ టిసి బస్సులు నడవడానికి నిరాకరించే ప్రమాదం ఉంది. వేలమంది ప్రయాణం చేస్తారు. ప్రతి రోజు బస్సు సిబ్బందికి ప్రయాణికులకు షర్ధ్య తగాదాలు జరిగే పరిస్థితి ఉంది. ఒకప్పుడు ఈ రోడ్డును ఆర్ అండ్ బి ద్వారా పూర్తి చేయిస్తాం అన్నారు. ఆ స్కీము మాత్రమే ఉంది. ఇటువంటి జిల్లా పరిషత్తు రోడ్డును, ఎక్కువ రద్దీ ఉండే వాటిని, జిల్లా పరిషత్తుకు ప్రత్యేకంగా నిధులు ఇచ్చి మెయింటేన్ చేయించడమో లేదా ఆర్ అండ్ బి తీసుకుని మెయింటేన్ చేయడమో చేయాలని కోరుతున్నాను. విద్యుదీకరణ గురించి చెప్పారు. క్రొత్త గ్రామాలకు ఇచ్చారు. కాసన సభ్యులుగా మేము చూపించిన గ్రామాలకు విద్యుదీకరణ చేసారు. అందులో ఒక లోపం ఉంది. గ్రామం వద్ద ఒక ట్రాన్స్ ఫార్మర్ చెట్ల ఒక బల్బు వెలిగించి విద్యుదీకరణ అంటున్నారు. మొత్తం గ్రామానికి విద్యుదీకరణ చేస్తే రైతులు బాగు పడతారు. అట్లా కాకుండా తిరిగి వైరేజీ చేస్తేనే వారి బావులకు కరెంటు వస్తుందంటే మంచిది కాదు. ఇదేదో హార్యానా వద్దలి అంటున్నారు. ఒక గ్రామానికి ఇచ్చిన తరువాత దానిని పూర్తిగా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నరు గారి సందేశంలో అడవుల పంపకం గురించి చెప్పలేదు. కరీంనగర్ జిల్లాలో మహాదేవపురం అడవులు పేరు పొందాయి. అవి ఎడారులుగా అవుతున్నాయి. కరీంనగర్ జిల్లా ఆదాయంలో సగం అడవుల నుంచే ఉంది అక్కడ ఎఫార్ ట్లెషన్, ప్లాంటేషన్స్ పెద్ద ఎత్తున చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. ఏదైనా మించి విని చేయాలని కాసన సభ్యుని స్థాయిలో వెదికే డబ్బు లేదంటారు. ప్రైడరాబాదు పార్కంలో చూస్తే వివరీతమైన వృధా ఖర్చు కనిపిస్తుంది. కవర్ ప్యాచ్ తగ్గించి గ్రామాభ్యుదయానికి జనాభ్యుదయానికి కృషిచేయాలని కోరుతున్నాను. ఎడిషనల్, జాయంట్, స్పెషల్ అంటూ అనేక ఇద్యోగాలు కల్పించి పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు చేయకుండా పబ్లిసియోగం చేస్తారని మనవిచేస్తున్నాను.

1.20 p.m.

మా పార్లమెంట్ లో స్కూల్ బిల్డింగ్స్ పరిస్థితి మరీ అధ్యాన్నంగా వుంది. ఏ గ్రామంలో కూడ స్కూల్ బిల్డింగ్స్ కట్టింది లేదు. ఎన్బిడి నెజాం నవాబు కాలంలో కట్టబడిన ప్రైమరీ స్కూల్ బిల్డింగ్స్ శిథిలావస్థలో వుండి పడి పోతున్నాయి. పంతుళ్ళు చెట్ల క్రింద క్లాసులు నడుపుతున్నారు. పేద ప్రజలను బాగు చేయడానికి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలుచేస్తున్నామని చెబుతున్నప్పుడు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చేస్తే బాగుంటుంది. నిరంకుశ ప్రభుత్వ కాలములోనే అరిగినపుడు ప్రజా ప్రభుత్వ కాలములో చేయకపోతే ఏమీ అనుకోవలసిన వుంది.

మంచి నీటి వంటి కనీస అవసరాలను కూడ స్వాతంత్ర్యము వచ్చి 80 సంవత్సరాలైనా పూర్తి చేయలేకపోయాము. గోపాలపురం, చట్టవల్లి అనే గ్రామాలలో ఐ. ఆర్. టైప్ రిగ్స్ కావాలన్నారు. వాటిని సప్లయి చేయ గలిగారా? బండ్లమీద నీరు తెచ్చి సప్లయి చేస్తున్నారు. ఈ కాసనసభలో మాకు కనీసం త్రాగే నీటి సౌకర్యమైనా లేదంటే మీరు నగుబాటు అంటారు, ఇంతకు ముందు ఇక్కడ 2 కులర్స్ వుండేవి. వాటిని తీసివేసి బూజు వట్టి 2 సుయాలను పెట్టి ఒక గాజు గ్లాసు వారేకారు ఇక్కడే ఇలా వున్నప్పుడు గ్రామాలను ఏమీ చక్కబెడతామనే భయం వేస్తున్నది. గ్రామ ప్రజల కష్టాలను దూరం చేయాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ ఈ సమయం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి మల్ల స్వరాజ్యం:—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రంగములో శ్రీ సంజేయ విషయాలు వదిలివేయబడినవి. దీని అర్థము అన్ని సంపూర్తి అయిట్లు అర్థము కాదు. ఇంకా నామమాత్రముగా తడిమినా ఇప్పుడు దీనిలో నామ మాత్రముగా కూడ తడమలేదు. ప్రతి రోజునా ఇందిరాగాంధీగారిని వారు గుర్తు చేసుకొంటూవుంటారు. ఇదివరకటి ప్రభుత్వ కాలములో ఏదో ఒకటి పలకాల్సి కాబట్టి చెబుతూ వుండేవారు. కాని ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత పూర్తిగా శ్రీలను నిర్లక్ష్యము చేశారు. వారికోసము ఏ కార్యక్రమాలు చేయలేదు. ఏ కొద్దిమందికో సంబంధించిన విషయం కాదు. దేశ జనాభాలో సగము మందిగా వున్న శ్రీల కనీసావసరాలను తీర్చాలనే ఆలోచన ఈ ప్రభుత్వానికి తట్టలేదు. గ్రామాలలో మరుగు దొడ్ల సమస్య కాసన సభలో శ్రీ సభ్యురాండ్రము అటు వున్న శ్రీ సభ్యురాండ్రు, ఇటు వున్న మేము ఎన్నో సార్లు చెప్పడం జరిగింది. అయినప్పటికీ ఏమీ చేయలేదు. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో లేడీ డాక్టర్లను నియమించలేదు. నా నియోజకవర్గము తుంగతుర్తిలో ముగ్గురు డాక్టర్లు వున్న ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రములో ఒక లేడీ డాక్టరును నియమించాలని సంవత్సరాలుగా మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. కాని లేడీ డాక్టరును నియమించలేదు. ప్రసవ వేదనతో బాధపడి ముగ్గురు శ్రీలు చనిపోవడం జరిగింది. మంచి నీటి సమస్యగురించి అందరూ చెబుతున్నారు. మోసీ తెచ్చుకొనే శ్రీల అవస్థల గురించి వేరే చెప్పక్కర్లేదు. విద్య విషయం చూస్తే మాటికి ఇద్దరికి కూడ అందలేదు. ఎం.ఏ, ఎం.ఏస్.సి.లు పాసైనవారికి కూడ ఉద్యోగం గ్యారంటీ లేదు. అన్నింటికి మించి సభ దృష్టికి ప్రత్యేకముగా మరొకసారి తీసుకురావలసిన ముఖ్య సమస్య శ్రీల రక్షణ సమస్య. శ్రీలకు ఏమీ యిచ్చినా యివ్వకున్నా ఎన్ని సంవత్సరాలు ఇందిరాగాంధీగారు పరిపాలన చేసినా అట్టడుగున వున్న శ్రీ మిమ్ములను నమ్మదు, ఇందిరాగాంధీ బొమ్మ చూపించి శ్రీల ఓట్లు సంపాదించారు. ఈ రోజున ఆ శ్రీల శీల రక్షణకు, మాన రక్షణకు భద్రతకు ఈనాడు రక్షణ లేదు. ఈ విషయములో వైఖ్యము చెందినందుకు ఈ ప్రభుత్వం తలవంచుకొనవలసి వుంది. ఆనేక ఉచారణలు మీద్యారా సభ దృష్టికి తీసుకురావలచుకొన్నాను. వేను ఎన్నికైన గత రి సంవత్సరాలుగా శ్రీల వైన జరుగుతున్న ఆత్యాచారాలను గురించి చెబుతున్నా వాటిని చెవికి ఎక్కించుకొనలేని స్థితిలో ఈ ప్రభుత్వం వుంది. రమేబాబీ కేసుకొట్టివేసినట్లు ఈ రోజు పత్రికలలో వచ్చింది. అందరూ చూస్తే

వుంటారు. మా పార్టీ నాయకుడు సుందరయ్యగారికి వచ్చిన 3, 4 దరఖాస్తులను మీకు పంపదలచుకొన్నాను. పొటోలతో పంపుకోవ్వారు. ఓంగ్ లు జిల్లా రావినూతలపాడు గ్రామసురాలు దర్భగిరి ప్రామవతి, మల్లనగూడెంకు చెందిన ఆమె ఇద్దరు హరిజన యువకులు, వీరిద్దరిని కొంతమంది ఎత్తుకుపోయి-బొంబాయిలో బ్రోకర్ వశానెస్ వారికి అమ్మారు, అంగముగా వుందని తీసుకొనిపోయి వాళ్ళను అమ్ముకొన్నారు. పోలీసుల చేతుల్లో పడనందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. పోలీసుల చేతులలో పడితే వారిని అన్యాయంగా చెరచి, చంపి పారవేసేవారు. ఆమె ఆచూకీ తీయాలని అప్పీ కేషను పెట్టుకొని రి నెలలైనది, కాని ఇంతవరకు అతీగతి లేదు. చాల హృదయ విదారకంగా వుంది. కృష్ణా జిల్లా పొలమోలు గ్రామము. ఆ గ్రామానికి చెందిన రమణమ్మ అనే 14 సంవత్సరాల యువతి దగ్గర వున్న పట్టణములో పాలు అమ్ముకొనడానికి వెడుతూవుంటుంది. అట్లా వెడుతున్నప్పుడు మద్యలో రి ముంది ఆమెను పట్టుకొని చెరిచారు. ఈ విషయాన్ని అక్కడున్న పోలీసు స్టేషనులో ఎస్.ఐ.కి చెబితే కనీసం విచారించడానికై నా పూనుకొనలేదు. అవనిగడ్డకు చెందిన ఆమె గడ్డి కోసుకొనడానికి పోయినపుడు ఆ గ్రామ పెద్ద ఆసాపీ కొడుకు ఆగాం చేశారు. ఆమెను తీసుకొని భర్త పోలీసు స్టేషనుకు వెడతే భర్త ముందు ఆమెను అవమానం పాలు చేశారు. చెరిచారు. ఈ మాటను వదే వదే ఉచ్చరించడానికి నా మనస్సు ఒప్పుకొనడం లేదు. ఈ విషయంలో అఖ్యుదయ మహిళా సమాఖ్యవారు ఎంతో ఆందోళన చేశారు. ఆ ఎస్.ఐ. పైన చర్య తీసుకోవాలని ఇందిరాగాంధీగారి వరకు తెలిగ్గాములు పెట్టారు. దీనిమీద ఈ రోజువరకు చర్య తీసుకొనలేదు. ఈ మూగ అమ్మాయిని మోతుకూరులో వ్యభిచార గృహానికి తీసుకుపోయి అక్కడ ఆమెను దెబ్బలు కొట్టినట్లు ఇనుప కడ్డీతో కాల్చినట్లు వున్నది. బ్రాతల్ కేంద్రాలను నడిపేవారు పోలీసులతో మిలాఖత్ అయి చేస్తున్నారు. ఆమె తప్పించుకొని పారిపోయింది. ఆమెను రక్షించి నాకు అప్పగించారు. పోలీసుల చేతులలో ఏమైనా జరిగితే ఇబ్బంది అవుతుంది, అడ పోలీసులను పంపించాలని ఓంకార్ గారు పవిత్రన్, పోలీసు కమీషనరుగారికి చెబితే మగ పోలీసులనే పంపించడం జరిగింది. నా ఇ టికి మగ పోలీసులు వస్తే పోలీసులకు యివ్వను, అసలే ఆమె మూగది. పోలీసులచేతులలో రక్షించబడుతుండనే నమ్మకము నాకు లేదని చెప్పి హోమ్లో చేర్పించాను. ఇది రి మాపాలైనది. పవిత్రన్ గారు మోతుకూరు వెళ్ళి విచారించాలని చెప్పాను. అతీగతి లేదు. నరసంజేట తాలుకాలో 15 మందిని చెరిచారు. గుండాలు ఆరాచక కక్షలు, సాంఘిక వ్యతిరేక కక్షలు ఈవని చేశాయి. ఇటువంటి సంఘటనలు అడవులలో చాలమందిపై ఒరుగుతున్నట్లు నాకు రిపోర్టులు వచ్చాయి. కాని వెళ్ళి విచారించాము. సాటి స్త్రీగా అయినా అక్కడకు వెళ్ళి వారికి సానుభూతి తెలియచేయ టానికి కూడా వెళ్ళలేని పరిస్థితులు వున్నాయి. అక్కడ పోలీసులు ఎమ్ ఎల్.ఏ. లను కూడా లెక్క చేయకుండా నిర్బంధ విధానం కొనసాగిస్తున్నారు. వారికి బయటకు వచ్చి చెప్పటానికి వీలులేని పరిస్థితి వుంది. నా జిల్లాలో పొమగోడులో నేను చాకలివారు, గోళ్ళవారి వద్ద అనేకసార్లు అతిభయం పొందాను. అక్కడ ఇద్దరు స్త్రీలను 22వ తేదీన పోలీసులు వారి ఇండ్లలోకి వెళ్ళి నానా హింసలు

30 p. m.

పెట్టారు. ఓకామె పేరు చాకలి కామేశ్వరి. అమెను నానా హింసలు పెట్టారు. ఊవాడు సామాన్య పోలీసు వీరుడుగా చెబామణి అవుతున్నాడు, పోలీసులు వాణి చెరచడమేగాక ఆ విషయం జయటకు రాకుండావుండాని చారి ఇండ్లకు వెళ్ళి భయపెడుతున్నారు. తిరిగి రాత్రి వచ్చి మళ్ళా ఏమైనా చేస్తారేమోననే భయంతో వారు అక్కడ్నుంచి పారిపోయారు. నాకు తెలియగానే డి.ఎస్.సి. ధరభాస్సు పెట్టారు. మినిష్టరు అంటే ప్రజల మనిషి. ప్రజా ప్రతినిధి అయవ దగ్గరకే వెడతానని వారితో చాలెంజి చేసి వారిని తీసుకుని హోం మంత్రి ప్రభాకరరెడ్డిగారిని, ముఖ్యమంత్రి అంజయ్యగారిని అప్పడు మంత్రిగా వున్న లక్ష్మీకాంతమ్మగారివద్దకు తీసుకువెళ్ళాను, వారంతా తప్పకుండా చర్య తీసు కుంటామని చెప్పారు నేను ఎనంబ్లీలో వున్నాను. ఈ స్త్రీలకు న్యాయం జరుగు తుందనే నమ్మకంతోనే వున్నాను కాని నాకు ఆశాఙ్గిమే అయింది. ప్రభాకర రెడ్డిగారు డి.ఐ.జి.ని పరిశీలించండి అని చెప్పారు, పోలీసు అధికారిని ముందు పరిశీలించండి అని చెబితే గౌరెను నక్కచారి నుండి తప్పించి పులి ముందు వేసినట్లుగా వుంది. మా నక్కుడు బి.ఎన్.రెడ్డిగారి నమకంలోనే డి.ఐ.జి.భాస్కర రావుగారికి మా పాలు పిండారు మమ్మల్ని అగం చేశారు అని వారు చెప్పి కొన్నారు. పాలు పిండితే, అగం చేస్తే అది చెరచడమా అని భాస్కరరావుగారు వారిని అడిగారు. వారిని ఎవగు చెరిచారో వారిని ఈ స్త్రీలు గుర్తు పట్టగలరు. అయినా వారిని నిర్బంధించి అబద్ధాలు చెప్పించారు. ఎమ్.ఎల్.ఎ. అని కూడా గమనించకుండా నా ముందు వారి తప్పు అనట్లుగా చూపించటానికి ప్రయత్నం చేశారు. అదే డి.ఐ.జి. భాస్కరరావుగారు ఇవంతా తప్పు అని ప్రకటన చేశారు. విచారణ జరపకుండా ప్రకటన చేసే హక్కు ఆ అధికారికి ఎవరు ఇచ్చారు. అటు వంటి అధికారులను కాపాడటానికి మంత్రిగారు. వున్నారా? మంత్రిగారి చేతుల్లో డిపార్టుమెంటు వున్నారా లేక డిపార్టుమెంటు చేతుల్లో మంత్రివున్నారా. డి.ఐ.జి. చేతుల్లో ప్రభాకరరెడ్డిగారు వున్నారా, ప్రభాకరరెడ్డిగారి చేతుల్లో డి.ఐ.జి. వున్నారా అని అడుగుతున్నాను. డి.ఐ.జి. విచారణ జరిపిన తరువాతనే ఆ స్త్రీలు చెప్పింది అబద్ధమవి ప్రకటన చేశారా అని అడుగుతున్నాను. అలాంటి పద్ధతులు ఇంక కొనసాగితే లాభం వుండదు. రమజాబి కావంతో చెన్నా రెడ్డి దిగిపోయారు. ఎవరినైనా పంపి విచారణ జరిపించండి. లక్ష్మీకాంతమ్మగారిని వంపండి. ఒక స్త్రీ మంత్రిని విచారణకు ఎందుకు పంపలేదని అడుగుతున్నాను. ఇక ముందు ఇలాంటివి జరిగితే గడవ ముందే తల నరికండి, అని మేము చెప్ప వలసి వస్తుంది. ఇలాంటి నేరాలకు ఉరిశిక్ష తప్ప మరో శిక్ష లేదు. ఆవసరమైతే వున్న చట్టాన్ని ఆ విధంగా సవరించండి, మంత్రిగారు ప్రత్యేకంగా స్త్రీల గోడును వినవలసిందిగా, వారికి రక్షణ కలిగించవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. శివరామకృపారావు (బిచ్ వేట్):—అధ్యక్షా. గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాలనుకున్నాను. అప్పొజిషన్ నుండి మాట్లాడిన పెద్దలందరూ అంజయ్యగారి ప్రభుత్వం పాతసీసాలో పాతవైస్, లేక కొత్త సీసాలో పాతవైస్ అంటూ చెబుతూ లంచగొండికనం అదే ధంగా వుందని

చెప్పారు. అది చాలా విచారకమని మనవి చేస్తున్నాను. అంజయ్యగారు అధికారంలోకివచ్చి నాలుగునెలలైనా కాకముందే లంచగొండితనం వుంది అని చెప్పడం దురదృష్టకరమైన విషయం. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో లంచగొండి తనం వుంది, దానిని ఎలా తోడిగించాలి, ఎలా అరికట్టాలి అనే ప్రయత్నం జరగ నందువల్ల చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం పోవడం, అంజయ్యగారి ప్రభుత్వం రావడం జరిగింది. అటు ఆప్యజిషన్ వారు కాని, ఇటు కాంగ్రెసు పార్టీ వారు కాని అందరూ కలిసి లంచగొండితనాన్ని నిర్మూలించటానికి కృషి చేయాలి. మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడు గారు మాట్లాడుతూ అంజయ్యగారికి ఢిల్లీ వెళ్లడం తోనే సరిపోయింది, కరువు ప్రాంతాలను చూసే వీలులేకపోయిందని అన్నారు. మరి తరువాత సవరించుకొని కొన్ని ప్రాంతాలు చూశారు, కొన్ని ప్రాంతాలు చూడ లేదు అన్నీ చెప్పారు. ఇంత స్వల్ప కాలములో వీలైనంత త్వరలో ఇన్ని జిల్లాలు చూచిన ముఖ్యమంత్రి గారు లేరు. వారు రాయలసీమ జిల్లాలను వీలైనంత వరకు చూచి జిల్లాల పరిస్థితిని గమనించారు. వీలైనంతవరకు కేంద్ర ప్రభుత్వము నుండి డబ్బు యివ్వాలని కోరుతున్నారు. ఇప్పుడు చేసిన కాంగ్రెస్ క్రమాతేజాలే. ఇంకా చేయవలసిన కార్యక్రమం చాలా వుందనే విషయం మీద వేరే చర్చించవలసిన అవసరం వుంది. ఏమైనా ముఖ్యమంత్రిగారు అటు వరదలకు గురైన ప్రాంతాలను దుర్భిక్ష ప్రాంతాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేతనైన సహాయం చేయాలని తీవ్ర ముగా ఆలోచన చేస్తున్నారు. ఇంత స్వల్ప వ్యవధిలో వారు చేసిన కార్యక్రమాలు చాలా వున్నాయి. రైతులకు అనేక రాయితీలు యిచ్చిన విషయం మనం మరచి పోకూడదు. ఎన్నాళ్లనుండియో చెబుతున్న కార్యక్రమం—ఘామి శిస్తు రద్దును ప్రకటించారు. తద్వారా రైతులకు ఎంతో మేలు చేసిన విషయం తెలుసు. అంతేకాకుండా బాహిసవర్గాలవారికి యిండ్లు కట్టించడానికి 400 రూపాయలు సరిపోవని, వేయి రూపాయలకు పెంచాలి అని మనమందరము కోరాము. ఆ కోరికను వారు మన్నించి వేయి రూపాయలకు పెంచిన సంగతి మనకు తెలుసు. ఇటువంటి మంచి పనులు యింత కొద్ది కాలములో జరిగినవి, అయితే కరెన్సీను రూపాయలకు మూడు నెలల్లోనే పూర్తిగా తీసివేయాలనే పాధ్యం కాకపోవచ్చు. దానిని పూర్తిగా తీసివేయాలని ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయముతో వుంది. దానికి తిరుగు లేదు. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత లోకాయుక్త, ఉపలోకాయుక్తులను యీ నెషనులోనే ప్రవేశ పెడుతామని ప్రకటన చేసింది. అయితే దుర్భిక్ష ప్రాంతం అయిన రాయలసీమవే కృష్ణానదీ జలాల విషయం గురించి గవర్నరు ప్రసంగములో చెప్పకపోవడం కోవనీయమై టువంటి విషయం. రాయలసీమకు కృష్ణా జిల్లాలు కావాలని ఎన్నో సంవత్సరాల నుండి ఆందోళన జరుగుతున్నది. ముఖ్యమంత్రి అంజయ్యగారు రైటు సైడ్ కో లెఫ్ట్ సైడ్ ఛానెల్ కో కృష్ణా జిల్లాలు యివ్వడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంది అన్నారు. లెఫ్ట్ సైడ్ ఛానెలు వస్తే తప్ప ఆరాయలసీమకు తగిన లాభం చేకూరదని చెబుతున్నాను. కృష్ణా జిల్లాల గురించి అక్కడి మామూలు పౌరుడు ప్రాదరాజాదు నడిబొడ్డులో నిరాహార దీక్ష చేస్తున్నారు. అటువంటి నిరాహార దీక్షలు ఎన్ని జరుగుతాయో చెప్పలేము. రాయలసీమకు కృష్ణా జిల్లాలు రాకపోతే

1-40 p.m.

ప్రజా ప్రతినిధులు, ప్రజలు నిద్ర పోరు. నిద్ర పోవడానికి పిలువేనటువంటి పరిస్థితి వుంది. అవి రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా దుర్విశ్వాస ప్రాంతాలుగా వున్నవి. ఈనాడు మా జిల్లాలో త్రాగడానికి నీరు లేని పరిస్థితి ఏర్పడి ప్రజలు వలస పోయే పరిస్థితి వచ్చింది. ఏ గ్రామములో చూచినా కాపులో నీరు లేదు. బోర్స్ కావాలని కలెక్టరుకు వంపుతున్నారు. వారేమో మంచి నీటికి డబ్బు తక్కువగా ఉందని చెబుతున్నారు. ఇచ్చిన డబ్బు అయిపోయింది. యింకా డబ్బు కావాలని చెబుతున్నారు, ఇక్కడ కమీషనరుగారిని ఆడిగితే డబ్బు పంపించామని అంటున్నారు. ఇదీ ఎంతవరకు సమంజసముగా వుందో ఆలోచించండి. దయచేసి వెంటనే కార్యక్రమం తీసుకొని మంచి నీటి కొరకు డబ్బు పంపించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రెండవ ఇన్ స్టాల్ మెంటు క్రింద వచ్చిన డబ్బు కొంతవరకు కేటాయించడం జరిగింది. జిల్లా స్థాయిలో పోవడం జరిగింది. మరొకటి, ముందు యిచ్చిన డబ్బును మినహాయించి ఖర్చునెట్టాలన్నారు. అదీ జరిగితే కరువు పనులు జరుగవు, జరిగినవాటితోనే తప్పిస్తే పడవలసి వుంటుంది. ఇది శోచనీయమైనటువంటి విషయం. రాజ్ యే నెలలో కరువు ఎక్కువగా ఉంటుంది. మార్చి, ఏప్రిల్, మే నెలల్లో వివరీతమైనటువంటి ఎండలు వుంటాయి. గత రెండు సంవత్సరాలుగా పంటలు లేవు, యీ కరువు పనులు జరుగకపోతే కూలి జనం బ్రత కడం కష్టం అయిపోతుంది.

రాయలసీమ ప్రాంతానికి కృష్ణా జలాలు తరలించే పరిస్థితి యీ విధంగా వుంటే అసలు ఆ ప్రాంతములో ఏ రకమైనటువంటి యిండస్ట్రీస్ లేవు. మేజరు యిండస్ట్రీస్ గుంటూరు విజయవాడ ప్రాంతాలలో ఉన్నవి అనగా ఒక చెద్ద ఫ్యాక్టరీ తిరుపతిలో ప్రారంభించారు. ఫ్యాక్టరీలు అన్ని యీ నగరములో విజయవాడ నగరములో వెడితే రాయలసీమ ప్రాంతములో ఉండేవారికి ఉపాధి కల్పన కష్టమైపోతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

మరొక ముఖ్యమైనటువంటి విషయం. బావులను డీపెన్ చేసే కార్యక్రమం. ఆ కార్యక్రమం కొరకు బ్యాంకులు డబ్బు యివ్వక రైతులను యిబ్బంది పెడుతున్నవి. ఇరిగేషను డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషను వారేమో ముందు డబ్బు కడితేనే గాని బోర్ వెల్స్ వేయము అంటున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం ఎంత త్వరగా వీలైతే అంత త్వరగా మొత్తం పరిస్థితిని సమీక్షించాలని కోరుతూ, ప్రభుత్వము చేయవలసిన పనులు యింకా చాలా ఉన్నవి గాబట్టి ప్రతి పక్షము, మనమందరము ప్రభుత్వంతో సహకరించాలని కోరుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Mr. Speaker :— The House now stands adjourned till 1-50 p.m 4.30 p.m. today, (26-2-81)

(The House then adjourned till 4.30 p.m.)

The House reassembled at 4.30 p.m.

(Sri A. Eswara Reddy in the Chair)

శ్రీ బి.టి.ఎల్.ఎస్. చౌదరి:— అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానాన్ని మనస్ఫూర్తిగా బలపరుస్తూ చాకు తోచినటువంటి

నూచనలు చేయడానికి మీ అనుమతిని కోరుతున్నాను. వాక్ స్వాతంత్ర్యం చాలా బ్రహ్మాండంగా ఉపయోగపడే పరిస్థితులలో గౌరవనీయులైన ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాక్ స్వాతంత్ర్యం అనేది కేవలం ఒక రిని విమర్శించడానికే. నానా అభాండాలు వేసి ప్రభుత్వాన్ని అప్రతిష్టపాలు చేయడానికే అన్నట్లుగా చేస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం వేద ప్రజలకు, బలహీనవర్గాలకు, అల్పసంఖ్యాలకు ఉపయోగపడే పనులు చేస్తున్నదా లేక ఇంకా చేసే కార్యక్రమాలు ఏమిటి, శిల్పప్రాయాలు ఏమిటి అని తెలుసు కునే నిర్మాణాత్మకమైన వైఖరి, పంథా, ఖాట వదలి కేవలం ప్రభుత్వం చేసే ప్రతి చర్యను తప్పు పట్టాలి. Opposition is only there to criticise Government అనే వర్గతిని అనుసరిస్తున్నారు. ఇది చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం.

శ్రీ పి.సుబ్బయ్య:- ప్రతిపక్షాలు అన్నీనా లేక కొన్నా?

శ్రీ బి.టి.ఎల్.ఎన్. చౌదరి:- పేర్లువారికి చెబుతాను. శ్రీ కైపాల్ రెడ్డిగారు ప్రజాస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థ అని చాలా సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసం ఇచ్చారు. నిజంగా వారికి ప్రజాస్వామ్యం మీద ప్రజాస్వామ్య సూత్రాల మీద నమ్మకం ఉంటే వారు ఎప్పుడో రాజీనామా ఇచ్చి ఉండేవారు. గడిచిన పార్లమెంటు ఎన్నికలలో వారిపార్టీ క్యాండిడేటుకు వారి అసెంబ్లీ నియోజక వర్గంలో ఎన్ని ఓట్లు వచ్చాయో చూడండి. అదే విధంగా శ్రీ వెంకయ్యనాయుడుగారి పార్టీ క్యాండిడేటుకు వారి అసెంబ్లీ నియోజక వర్గంలో ఎన్ని ఓట్లు వచ్చాయో తెలుసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా గౌతులచ్చన్నగారి సోంపేట నియోజక వర్గంలో పార్లమెంటు ఎన్నికలలో వారి పార్టీ తరపున నిలబడిన వారికి ఎన్ని ఓట్లు వచ్చాయో తెలుసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా రోజురోజుకు మాకు ప్రజాబలం వెరిగిపోతుంటే ప్రతి పక్షాల్లో ఉన్న గౌరవసభ్యులు మా పక్షంలోకి రావడం ప్రారంభించారు. మిగిలిన వారైనా రావచ్చు. తప్పు ఏమీ లేదు. మేము రమ్మని చెప్పము కాని వారికి జ్ఞానోదయం కలిగి, జ్ఞాననేత్రం కలిగి మా పార్టీలో కలుస్తామని అంటే రావచ్చు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:- రూలింగు పార్టీవారు అపోజిషను పార్టీ సభ్యులను తమ పార్టీలోకి రమ్మని చెప్పడం డెమాక్రసీకి విఘాతం కలిగించడం అవుతుంది. డెమాక్రసీలో అపోజిషన్ అనేది ఉండాలి. అపోజిషను పార్టీ మెంబర్స్ ను విలవడం తప్పు.

మిస్టర్ చైర్మన్:- వారు ఇన్వీటేషన్ ఇస్తే చేరతారా?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:- మేము చేరము. మాకు ప్రిన్సిపుల్స్ ఉన్నాయి. ఆకలు చూపించి చేర్చుకొనడం అనేది మంచిది కాదు.

శ్రీ బి.టి.ఎల్.ఎన్. చౌదరి:- శ్రీ సుబ్బయ్యగారు నేను మాట్లాడిన భాషను కాని భావాన్ని కాని అర్థం చేసుకోలేదు. నేను ఎవరిని ఆహ్వానించలేదు. మా పార్టీ ఆహ్వానించలేదు. వారికి జ్ఞానోదయం అయి మా పార్టీలో కలుస్తామని అంటే తీసుకుంటామని చెబుతున్నాను, మా ప్రభుత్వం ఏమీ చేసిందని ప్రశ్నించారు. ఈ ప్రశ్నకు ఏర్పడి 4 మాసాలు అయింది. మేము అధికారం

చేబట్టగానే ఆరవ పంచ వర్ష ప్రణాళికా పెట్టుబడిని దాదాపు రెట్టింపు చేసుకున్నటువంటి ఘనత మా ప్రభుత్వానికి దక్కింది మహానుభావా. మీరు పాపాలించే రాష్ట్రాలలో రెట్టింపు చేసుకున్నారా అని అడుగుతున్నాను. ఇది సాధించిన ఘన విజయం కాదా? మా ముఖ్యమంత్రిగారు ఇందిరాగాంధీ గారి నేతృత్వంలో పదవిని స్వీకరించిన వెంటనే ఒక విషయం ప్రకటించారు. ఏమని లోకాయుక్త, లోక్ పాల్ బిల్లు పెడతాము. అది ఈ సమావేశంలోనే కాళన సభ ముందుకు తేవడానికి సిద్ధముగా ఉన్నాము అని. అవినీతికి వ్యతిరేకమైన ప్రభుత్వము ఏమైనా చర్య తీసుకుంటుంది అంటే ఇంత కన్నా ఇంక ఏమీ చర్య తీసుకుంటుంది? దీనికి మీరు వ్యతిరేకులా? తరువాత రాయలసీమలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో కరువు వస్తే పర్కారు ప్రాంతంలో వరదలు వస్తే కొట్టుకుపోతే ఈ ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకుందో మీకు తెలియదా? అక్కడ కూడా ప్రజలలో మీవైన సానుభూతి పోయింది అని గోల చేశారు. అట్లా ఆ విషయాలకు లావలసినంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టిన ఘనత ఈ ప్రభుత్వానికే దక్కింది. ఇవి ఈ ప్రభుత్వము యొక్క ఘన విజయాలు కావా? సరే మేము మంత్రులను 61 మందిని వేసు కున్నామా, 45 మందిని వేసుకున్నామా ఎంత మందిని వేసుకున్నాం అనే మీమాంస మీకు ఎందుకు? అది మా పరిపాలనా విషయం. మీరు పరిపాలించిన రాష్ట్రాలలో మంత్రివర్గం సంఖ్యను గురించి మేము ఎప్పుడూ చర్చ చేయలేదే. అయినా మా మంత్రివర్గం సంఖ్య మొత్తం కాసన సభ్యుల సంఖ్యలో 11 శాతానికి మించి లేదు. ఇది కేంద్రం యొక్క అనుమతికి ఆదర్శానికి లోబడే ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని ప్రశ్నించిన వెంకయ్య నాయుడు గారు ప్రస్తుతం ఇక్కడ లేరు. ఉండి ఉంటే వారు ఇది తెలుసుకొనేవారు. ఆ లోటును దిద్దు కొని ఉండేవారు. ప్రతి మంత్రికి దాదాపు నెలకు 40 వేలు ఖర్చు అవుతుంది. వారి సిబ్బందికి ఇంకా ఖర్చు అవుతూ ఉంది. 45 మంది మంత్రులను వారి సిబ్బందిని ఈ ఖర్చును భరించగల శక్తి ఈ రాష్ట్రానికి ఉన్నదా అని పాపము బాధ పడ్డారు, అది నిజంగా మొసలి కన్నీరు మాత్రమే, మరి రాష్ట్రంలో 500 మందికి వైచిలుకు ఉప కార్య దర్శుల స్థాయిలో ఆఫీసర్లు ఉన్నారే కేరళ రాష్ట్రంలో 200కి మించి లేరే మరి ఆఫీసర్లపైన ఐ.పి.ఎస్ ఉద్యోగులపైన ఆద్యై ఖర్చుని గూర్చి మీరు ఏమీ బాధ పడరే. కేవలం ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రజల ఆశ్రయాలను ప్రతిబింబిస్తూ వాటిని అనులు చేయవలసిన మంత్రులను, సభ్యులను తూలవాడటం ప్రజాసామ్యం అనిపించుకోదు. మంత్రులను మనం గౌరవించాలి. మంత్రి అనే పదవిని మనం గౌరవించాలి. మంత్రి క్రింద పని చేసే వారిని అభి నందించడం మరచి పోవాలి. అంతేకాని లేకపోతే అవి ప్రజాస్వామ్య విలువలను నమ్ముతూ ఉన్నవారుచేసే విమర్శలా? నమ్మకం లేకపోతే మీ ఇష్టం. రాజేశ్వరరావు గారు చెబుతూ మీరు నడిచేతీరు చాల ప్రమాదంగా ఉంది. ప్రజలు రెచ్చిపోయి విప్లవం చేసే అవకాశం వస్తుంది. ప్రజలను విప్లవం చేస్తారు అది రాకుండా చూసు కోండి అని హెచ్చరించారు. ఎన్ని విప్లవాలు రెచ్చుకొడుతారు? ఎన్నికల ఎన్నిక లకు దిన దినము మీ బలము స్వగము ఆద్యై రీతిలో పోతున్నారు. ఇంకా మీకు విప్లవాలమీద నమ్మకంఉంటే మీరు ప్రజానీకం అభిప్రాయాలను మరచి పోతూఉంటే ఎట్లా? ప్రజలు మీకంటే హెచ్చుస్థాయిలో ప్రజా స్వామ్యం విలువలను పాటిస్తూ

ఉన్నారు. దయచేసి వారి మనస్సులో ఉన్న అభిప్రాయాలను వమ్ముచేయకండి. భూస్వాములను గురించి చెప్పారు. అధ్యక్షా, రెండు సార్లు ఆ మూలగ్రంగా భూవరిమితి చట్టాన్ని అనులు చేసిన తరువాత ఈ రాష్ట్రంలో ఇప్పుడు మా ప్రభుత్వ హయాములో భూస్వామి అనేవాడు ఎవరైనా ఉన్నారా? ఆ ప్రతి పక్షాలలో ఎవరైనా ఉంటే బయటికి రండి. ఆ భూమిని స్వాధీనం చేసుకొంటాము. కేవలం రంగు సీసాలో ఉన్నంతమాత్రాన ఆ రంగుని మీరు ప్రతిబింబించలేరు. అందులో ఉన్నది నీరే. చంద్ర రాజేంద్రరావుగారు భూస్వామి కాదా?

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:—కాదు. కాదు. వారు సామాన్యరైతే.

శ్రీ బి.టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి:— చౌదరి చరణ సింగుగారు ఎవరు? మొరార్జీగారు ఎవరు?

శ్రీమతి ఎం. స్వరాజ్యం:—తమరు ఎవరు. ముందు అది చెప్పండి?

శ్రీ బి.టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి:— నేను సామాన్యమైన కుటుంబం నుంచి వచ్చినవాడను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— భూస్వామ్య వ్యవస్థకుగాని, పెట్టుబడిదారి వ్యవస్థకు గాని పునాది రాళ్లు వేసిన వారు ఎవరు?

శ్రీ బి.టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి:— రైతులు రైతులు అని మడక భుజాన వేసుకుని గొడవ చేస్తారే, మరి ఈ నాడు 40 లక్షల చైచిలుకు రైతులు కేవలం ఢిల్లీలో చేరితే ఎందుకు ఈ కినుక? దానికోసం అసంఖ్యీని వాయిదా వేకారు అని ప్రశ్నించారే. మరి ఆ రైతుల మీద సానుభూతి ఉండవద్దా? రైతులు కూడా ప్రజలలో సభ్యులే కదా? మన దినదినము ప్రజలను ఆ కట్టుకునేట్టువంటి ప్రజాహిత కార్య క్రమాలను ప్రోత్సాహిస్తు ప్రజల సానుభూతిని పొందాలని మనవిచేస్తు వాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలను తెలుపుకుంటూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

شری ایمان اللہ خاں صاحب چندرائن گنہ :- محترم جناب اسپیکر صاحب شری کے - سی - ابراہام گورنر آندھرا پردیش جیسی معزز ترین شخصیت نے اڈرس پیش کیا ہے۔ انکی شخصیت کا احترام کرنا صحیح ہے۔ لیکن گورنر صاحب کے اڈس میں جن جن باتوں کا ذکر کیا گیا ہے ان کے دیکھنے سے ایسا معلوم ہوتا ہے کہ وہی وعدے اور دل خوش کن باتیں دھرائی گئی ہیں جن کا ذکر گزشتہ تین سال سے کیا جاتا رہا ہے، تلگو میں ایک کہاوٹ ہے "پادیش ہد مہے مہلی پادھنننار"۔

اس طرح اس اڈرس میں گزشتہ تین سال سے الفاظ کے کچھ ردوبدل کے سوا کچھ نہیں ہے۔ گورنر کا خطبہ حکومت کی کارکردگی کا آئینہ دار ہوتا ہے۔ لیکن اس میں الفاظ "کروڑوں" کے الٹ پھیر کے سوا کچھ بھی نہیں ہے۔ کرائی بڑھتی جا رہی ہے جو نرخ ۷۸ ع میں تھے ۷۹ ع میں نہیں تھے جو ۷۹ ع میں تھے وہ ۸۰ ع میں نہیں تھے اور جو ۸۰ ع میں تھے ۸۱ ع میں نہیں تھے۔

لیکن اس کے باوجود حکومت یہ دعویٰ کرتی ہے کہ غریبوں کی بھلائی کے لئے کام کئے جا رہے ہیں۔ اس گرائی سے متاثر ہونے والی ہستیاں کون ہیں؟ غریب ہیں۔ غریب غریب تر ہوتے جا رہے ہیں اور امیر امیر تر ہوتے جا رہے ہیں ہمارے محترم جی۔ وینکٹ سوامی صاحب نے کہا تھا کہ ہوٹلوں کے نرخ کم کئے جائیں گے۔ لیکن یہ سب باتیں خالی وعدوں کے سوا کچھ نہیں۔ ہوٹلوں میں نرخ کم کرنے کا اعلان کیا گیا لیکن اسکے برعکس وہاں کے دام بڑھ چکے ہیں۔ جب کبھی ہوٹل میں جا کر بریانی منگواتے ہیں تو ہوٹل والا کہتا ہے کہ سادی لاؤں یا وینکٹ سوامی پرانی لاؤں۔ کیوں کہ اس کی مقدار کم ہوتی ہے اور وہ ناقص ہوتی ہے۔ یہ مذاق کی بات نہیں ہے یہ ثابت ہو چکا ہے کہ حکومت غریبوں کا خیال نہیں کر رہی ہے۔ مختلف نعرے نگائے جاتے ہیں۔ گورنر صاحب کے آڈرس میں کروڑوں کا الٹ پھیر بتایا جاتا ہے۔ غریبوں میں مکانات تقسیم کرنے کے وعدے کئے جاتے ہیں۔ لیکن حقیقت میں کچھ بھی نہیں کیا جاتا۔ حیدرآباد آندھرا پردیش کا کیا پٹل ہے لیکن اس شہر کے متعلق یونائیٹڈ نیشنس کی رپورٹ میں کہا گیا ہے کہ It is the greatest slum of the world

خصوصاً پرانے شہر کی حالت بہت خراب ہے۔ بلدیہ حیدرآباد کو (۱۰۰) لاکھ روپیئے دیئے گئے تاکہ پرانے شہر کی حالت کو درست کیا جاسکے۔ لیکن وہاں کی حالت دیکھیں تو ایسا معلوم ہوتا ہے کہ وہاں انسان نہیں جانور رہنے ہیں۔ جو منسٹر صاحبان غریبوں کی ہمدردی کا دعویٰ کرتے ہیں ان کے کتے بھی اگر پرانے شہر میں رکھے جائیں تو وہاں کی بدبو اور تعفن سے مر جائیں گے۔ پرانے شہر کو گورنر صاحب کے خطبہ میں بالکل نظر انداز کر دیا گیا ہے۔ کیا ہم ہندوستان کے شہری کی حیثیت سے وہاں رہنے کے حقدار نہیں ہیں۔ ہم بھی ٹیکس ادا کرتے ہیں لائبریریز کا ٹیکس تو وصول کیا جاتا ہے لیکن لائبریریز قائم نہیں کی جاتیں۔

تعلیم کے تعلق سے میں یہ عرض کرونگا کہ پہلے آپ نے انٹرمیڈیٹ کو نکال کر بی۔ بی۔ سی۔ لایا پھر بی۔ بی۔ سی۔ کو نکال کر انٹرمیڈیٹ لایا۔ لیکن تعلیم کی کیا حالت ہے۔ پہلے تو یہ کہ مدارس کی عمارتیں نہیں ہیں اکثر مقامات پر جھاڑوں کے نیچے تعلیم دی جاتی ہے۔ ایسا معلوم ہوتا ہے کہ یہ مدرسے دوسرے برس پہلے کے ہیں۔

ایک بات اور یہ ہے کہ ۷۸ ع سے ۸۰ ع تک چتا ریڈی صاحب کے دور حکومت میں یہ وعدے کیے جاتے رہے کہ اولڈ سٹی ڈیولپمنٹ اتھارٹی قائم کی جائیگی لیکن قائم نہیں کی گئی۔ یہ وعدے سب فریب تھے۔ اس پر ہم نے لڑائی لڑی۔ مجلس اتحاد المسلمین نے اس تعلق سے مطالبہ کیا لیکن پارلیمنٹ میں

ایک گھنٹوں کی سازش کے ذریعہ حیدرآباد کو خونی لپیٹ میں لایا گیا۔ مسلم فینانس کارپوریشن کے متعلق وعدہ کیا گیا لیکن وہ بھی اب تک قائم نہیں کی گئی ہے۔ نے چیف منسٹر کو خوش آمدید کرتے ہوئے توقع رکھتے ہیں کہ وہ اولڈ سٹی اتھارٹی اور مسلم فینانس کارپوریشن کو قائم کریں گے۔

بلدیہ کے الیکشن کے تعلق سے میں یہ کروڑگا کہ سنہ ۱۹۲۷ ع سے آج تک بلدیہ کے الیکشن نہیں کروائے گئے۔ آپ کا یہاں اقتدار ہے آندھرا سرکار اندرا سرکار سے پہلے آپ کو کس بات کا ڈر ہے۔ ہمیشہ چیف منسٹر وعدے کرتے رہے کہ ۷۸ ع میں الیکشن ہوں گے۔ ۷۹ ع میں الیکشن ہوں گے۔ ہمارا ملک ایک جمہوری ملک ہے۔ آپ کہتے ہیں کہ آپ کی سرکار مضبوط ہے۔ اسنبل گورنمنٹ ہے۔ پھر کیوں آپ الیکشن کروانے کے تعلق سے سنجیدگی سے غور نہیں کرتے۔

چناریڈی صاحب کے دور میں بڑی کوششوں کے بعد سٹون قائم ہوا تاکہ پرانے شہر کے بیروزگار نوجوانوں کو روزگار مہیا کیا جاسکے۔ لیکن آج پھر وہی ناانصافی پرانے شہر کے معصوم نوجوانوں سے کی جا رہی ہے۔ یہ کہا جا رہا ہے کہ جیتک بیک ورڈ کلاس کے لوگوں کو اس میں نہیں لیا جائیگا سوشیل ویلفیر ڈپارٹمنٹ سے بجٹ ریلیز نہیں کیا جائے گا۔ سارا بجٹ اولڈ سٹی کے لئے منحصر نہیں کر سکتے۔ اب آپ کا ذہن سامنے آ رہا ہے۔ انجیا صاحب برابر کہہ رہے ہیں کہ عوام کو پاک و صاف نظم و نسق دیا جائے گا جیسا کہ میرے دوست جے پال ریڈی نے کہا شراب تو وہی ہے صرف بوتل ٹٹی ہے۔ لیکن میں کہوں گا کہ شراب بھی وہی ہے بوتل بھی وہی ہے صرف کارک بدلا ہوا ہے۔ اوس وقت چناریڈی صاحب کی پارٹی کے لوگوں نے خود کہا تھا کہ چناریڈی صاحب کی حکومت سیول انجینسری میں تبدیل ہو گئی ہے لیکن وہی لوگ غریبوں کی ہمدردی کرنے والے لوگ آج چار مہینے سے کیا کر رہے ہیں۔ آج سمنٹ کا ملنا مشکل ہو گیا ہے۔ بلیک مارکٹ میں ایک تھیلہ ۶۲ روپیہ میں فروخت ہو رہا ہے۔ جن کے پاس پیسہ ہے وہ بلیک مارکٹ سے ہزاروں تھیلے حاصل کر سکتے ہیں لیکن ایک غریب آدمی کو ایک تھیلہ سمنٹ بھی نہیں مل سکتی۔

میں ہر جینوں گریبنوں کو مدد دینے کا مخالف نہیں ہوں لیکن امن کی بنیاد معاشی پسندگی ہونا چاہئے۔ ایک ریڈی۔ ایک مسلمان یا برہمن بھی معاشی طور پر پسند ہو سکتا ہے۔ اور اسی بنیاد پر ان لوگوں کو بھی مدد دینا چاہئے۔ سنہ ۷۸ ع میں رمیزہ بی اور شکیلہ بی کے واقعات پیش آئے۔ اب حال ہی میں گھم کے موضع اشواراپٹ میں ایک مسلم خاتون کے ساتھ ایک سرکل انسپکٹر نے

ریپ کیا۔ یہ آپ کے نظم و نسق کا حال ہے۔ ہرجگہ پولیس کا برابر ننگا ناچ ہو رہا ہے۔ جب ہم یہ واقعات وزرا کے علم میں لانے کے لئے جاتے ہیں تو پولیس والے جانے نہیں دیتے۔ کرپشن کو دور کرنے کے لئے عملی اقدامات کئے جانے چاہئیں۔
صبح میں شری وینکیا نائیڈو صاحب سے ایک سوال کیا تھا کہ

whether it is a fact that some unauthorised persons on gathering a Nobath Pahad in the evenings.

اس کے جواب میں ہوم منسٹر صاحب نے yes کہہ کر معاملہ کو ٹال دیا۔ میں یہ کہنا چاہتا ہوں کہ نوبت پہاڑ پر سنہ ۱۹۱۳ء کے سروے شیٹ کے مطابق ایک مسجد موجود ہے۔ اس تعلق سے چناریڈی صاحب نے اویسی صاحب۔ مکٹر شاہ صاحب اور ہاشم صاحب پر مشتمل ایک کمیٹی بنائی تھی تاکہ نوبت پہاڑ کی مسجد کا مسئلہ حل ہو سکے میں یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ اگر لوگ اس مسجد میں نماز پڑھنے کے لئے جائیں تو کیا وہ لوگ unauthorised persons کی تعریف میں آتے ہیں جیسا کہ وزیر داخلہ نے اپنے جواب میں کہا۔ میں حکومت سے درخواست کرونگا کہ وہ جلد سے جلد نوبت پہاڑ کی مسجد کا تصفیہ کرے۔
میں آپ کا مشکور ہوں کہ آپ نے مجھے تقریر کا موقع دیا۔

Mr. Chairman:—Now the Members may move their amendments to the Motion of Thanks.

Sri Poola Subbaiah:—Sir, I move:

Add the following at the end;

“But regret that no mention has been made regarding the comprehensive Education Bill.”

Add the following at the end ;

“But regret that there is no mention about the land Ceiling (Amendment) Bill and distribution of available surplus lands to poor.”

Add the following at the end ;

“But regret that the silver Jubilee Celebrations have failed to fulfil the targeted objective. The said celebrations have ended as an advertisement to the Government but failed to bring about the integrity and cultural Unity of over 5 crore Telugu people.”

Add the following at the end ;

“But regret that the Government has failed to prevail over the Tobacco traders for fixing remunerative prices and supply coal to the growers.

Add the following at the end ;

“But regret that the State Government failed to recommend remunerative prices for the agricultural produce including Commercial Crops to the Central Government.”

Mr. Chairman:—Amendments moved.

5-00p.m.

శ్రీ కె.ఎ.యస్.భుక్త :—అదృశ్యంగా, గవర్నరుగారి ప్రసంగములో మనము గర్వముగా చెప్పుకోవలసిన అనేక విషయములతో పాటు వివాదాస్పదమైన వాటి జోలికి పోకుండ, మా బాదలు ముందుగా మనవి చేసుకొంటాను. గత సెప్టెంబరు 1980 లో వంశధారకు కనివిని ఎరుగని వరదలు రావడం జరిగింది. 500 సంవత్సరముల క్రిందటి నుంచి ఇటువంటి వరదలు రాలేవు. సుమారు రెండు లక్షల ఎకరాలవరకు మంచి పంటతో ఉన్న భూమి పోయింది. 50 వేల ఎకరాలలో రాబోయే 10 సంవత్సరాలు వ్యవసాయానికి పనికి రాకుండా ఇసుక మేటలు వేసింది. ఇంతకాకుండా మమారు 15 వేల ఎకరాలలో 6 అడుగుల నుంచి 8 అడుగుల ఎత్తున ఇసుక ఏర్పడి రు. 40 వేల, 50 వేల పంట ఎందుకు పనికి రాకుండా పోయింది. కొన్ని వేల జిల్ల వకులు కూడా ఆ వరదలలో కొట్టుకు పోవడం జరిగింది. ఈ వంశధార ఒక విశేషంగా ఉంది, ఒక సంవత్సరములో రావలసిన నీరు అంతా కొద్ది రోజులలో రావడం, ఇప్పుడు వచ్చిన వరద పెరినియల్ సోర్స్ కాకపోయినా ఆ ప్రమాదం ఉంది. దీనికి కాళ్ళతమెన కట్టుదిట్టం చేయకపోతే వంశధారలో ఈ వరదలు తగ్గే అవకాశం లేదు. సంవత్సరములో తొమ్మిది మాసాలు నీరు ఉండదు. ఉన్న మూడు మాసాలలో ఏ రోజు వరద వస్తుందో తెలియదు. తోగడ సంశవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఆయన నేరేడి దగ్గర ఆనకట్టకు పుళాదిరాయి వేయారు. ఆ ఆనకట్ట కనష్టికను వల్ల జరిస్సాలో సాగుకాని కొన్ని వందల ఎకరాల భూమి వరదలకు గురైనా ఇప్పుడు వరద ప్రమాదం లేకుండా ఉండేది. అప్పటిలో జరిస్సా ప్రభుత్వము వారు ఒప్పుకోకపోవడం వల్ల ఇప్పుడు మనకు కాళ్ళత ప్రమాదం కూడా ఉంది. ఇప్పుడు వచ్చిన ఈ వరదల వల్ల జరిస్సాకే ఎక్కువ నష్టం వచ్చింది, దీని విషయములో మరల ఒకసారి జరిస్సా ప్రభుత్వముతో సంప్రదింపులు చేసి ఈ వరద నివారణ చేసే అవకాశం ఉండేమో ప్రభుత్వం పరిశీలించాలి. ఇది జరిగితే నది ఒడ్డున ఉన్న కొన్ని వందల వారి గ్రామాలు; మన గ్రామాల ప్రజలకు భీకరము లేకుండా ఉండేది. నిల్లింగు పొల్లిమ్ కూడా ఉంది, జీయన్ టిరోడ్డుకో మేడవల్లి వద్ద రోడ్డుకు నదికి 4 అడుగులు మాత్రమే శేడా ఉంది. 5 అడుగుల నీరు వస్తే ప్రమాదము ఉంది. అందుచేత నిల్లింగు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకోసం నది తాలూకు బిహేనియర్ తెలిసిన ఇంజనీర్లు మన ఇంజనీర్లు జరిస్సా ఇంజనీర్లు కలిసి కాళ్ళతంగా ఒక కాళ్ళత నివారణ ఉపాయము ఆలోచించక పోతే మా జిల్లా ప్రమాద పరిస్థితిలో ఉంటుంది.

వంశధార రెండవ స్టేజీలో తలపెట్టిన రిజర్వాయరు అని అనలు ముఖ ఇ జనీర్లు ఎస్టి మేటు సాంక్షను కావాలన్న ఆత్మతో మొదట సాంక్షనులో ఆ రిజర్వాయరును రెండవ స్టేజీకి పెట్టి ఏదోలాగ వంశధార రిజర్వాయరు లేకుండా తయారు చేయడం వల్ల ఓపెన్ హెడ్ కెనాల్స్ సంపూర్ణము కాలేదు. ఆ రిజర్వాయరు పూర్తి అయినప్పుడు వరద నివారణ చాలా రహ ఉంటుంది. ప్లడ్ బ్యాంక్స్ డిజైన్లులు 72 స్టాండర్డు ప్రకారం ఫార చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఉన్న వరద స్టాండర్డు ప్రకారం చేయడం లేదు. ప్లడ్ బ్యాంక్స్ ఇప్పుడు వరద ఉన్న స్టాండర్డు ప్రకారం చేయకపోతే మళ్ళీ ప్రమాదం రావచ్చు, దీనికి కూడా తగు చర్య తీసుకుంటారని మనవి చేస్తున్నాము.

చెన్నారెడ్డిగారు మా జిల్లాకు వచ్చారు, కోటి రూపాయలు ఎనాన్సు చేశారు. అంజయ్యగారు వచ్చారు. 7 కోట్లు అన్నారు. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంటు ఆఫీసర్లు వచ్చారు, రు. 15 కోట్లు అన్నారు. వెంట్రాల్ గవర్నమెంటు టీమ్ వచ్చి రు. 30 కోట్లు అన్నారు. ఈ కోట్లు అన్నీ ఎక్కడకు వెళుతున్నాయో ఈ రోజువరకు ఒక కోటి రూపాయలు కూడా రాలేదు. అందువల్ల మీరు మా రక్షణకు రాకపోతే మేము అక్కడి ప్రజలలోకి వెళ్లడం చాలా కష్టం. 5-10 p. m.

ఇకపోతే గత నవంబరు మనం ఆంధ్ర రాష్ట్రావతరణ రక్షోత్సవం పెద్ద ఎత్తున జరుపుకొన్నాం. అయితే జరిగిన ఈ ఉత్సవాలు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రానికే పరిమితం కావడం చూస్తుంటే మిగతా రాష్ట్రాలలోపన్న ఆంధ్రుల గురించి చెప్పకొనే అవకాశం మనకు లేదనిపిస్తోంది. కనీసం దేశ రాజధానియైన ఢిల్లీ నగరంలో మన రాష్ట్రం గురించిగాని, మనం ఆంధ్రులమనే మాటగురించిగాని ఏమైనా చేసుకోగలిగామా అంటే ఈరోజుకు కూడా అక్కడ మన తాలూకు కోర్కెలు వెర వేర్చుకోగలమని నేను భావించడం లేదు. అందుకు ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను.

మనకన్నా వెనుక జరిస్సాలో పార్లమెంటువారి అల్యూమినియం ప్లాంట్ ఈ సంవత్సరం ఉన్నతిని పార్లమెంటులో తోంది. కాని మన ఓయం చూసినట్లయితే శ్రీకాకంజోగాని, విజయనగరంకోగాని, విశాఖపట్టణంలోగాని ఆధుకు మూర్చుకోదావరి జిల్లాలోగాని పెట్టుకోగలిగామా. పత్రికా ప్రకటనలు చేస్తున్నారే తప్ప ఏమీ చేయలేదు. వారికి వేరే ప్లాంటు ఇచ్చారో లేక మనకు రావలసిందే అక్కడికి పోయిందో నాకు తెలియదు కాని వారు మనకన్నా ముందుగానే పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఇక నాగార్జున ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ ఈరోజువరకు కూడా పెట్టుకోవడం జరగలేదు. మన వెనకావచ్చు మనతోపాటు వచ్చినా, ఇంకా మనకంటే ముందుగా సేలంలో ఫ్యాక్టరీ ఉత్పత్తి ప్రారంభించినా మనం ఆళ్ళర్వ వడవలసిన అవసరం లేదు. అది కూడా పనికిడి. ఇకపోతే నాగార్జునంలో డిల్లీంగ్ జరుగుతోంది. ఓ.ఎన్.టి.సి కార్యాలయాన్ని మద్యాసులో పెట్టడానికి చర్యలు తీసుకొంటున్నారంటే ఆంధ్రులగురించి పట్టించుకొనే నాథుడే లేదని నేను భావించక తప్పదు. ఢిల్లీలో చూస్తే మనతాంటి వారు ఎవరైనా తెలుగు మాట్లాడతారేమోగాని అక్కడ తమిళంలో మాట్లాడినా తెలుగులో మాట్లాడినా మనను మద్యాసు వారిగానే భావిస్తున్నారు తప్ప ఆంధ్రులు అని అనడం లేదు, ముఖ్యంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గెస్టు హౌస్ లో చూస్తే తెలుగువారి భోజనం దొరకడం లేదు.

తెలుగు మాట్లాడితే అర్థం చేసుకొనే నాథుడు లేదు. ఇట్లాంటి పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు మనం ఉత్సవాలు జరుపుకొంటే తెలుగువారి వైభవం ఇతర రాష్ట్రాల్లోకి కాక పోయినా కనీసం ఢిల్లీ వరకే నా వెళ్ళేట్లు వుందా? పొట్టి శ్రీరాములు, టంగుటూరి ప్రకాశం వంతులు వంటి పెద్దలు చేసిన త్యాగాల ఫలితంగా మన ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని సాధించుకొన్నాం వారు చేసిన త్యాగాలకు సార్థకత కావాలంటే మనం ఆంధ్రులమన్న విషయం. ఢిల్లీ దాకా వెడతే తప్ప వారు చేసిన త్యాగాలకు సార్థకత వుండదని మనం చేస్తున్నాను. ఇకపోతే పుకే ఫర్కా కార్యక్రమాన్ని నేషనల్ రూరల్ ఎంప్లాయి

మెంట్ స్కీం అంటున్నారు. చేరేతే మార్చారు గాని పర్కా కూడా మార

ہے۔ اس سے یہ تاثر پیدا ہوتا ہے کہ یہاں مائٹاریٹیز نہیں ہیں۔ اگر ہیں بھی تو ان کے مسائل نہیں ہیں اور اگر مسائل ہیں تو وہ حکومت کی توجہ کے قابل نہیں ہیں۔ یہ بھی تاثر پیدا ہوتا ہے کہ حکومت کو مائٹاریٹیز سے کوئی دلچسپی نہیں ہے اس لئے اس کا تذکرہ نہیں ہے۔

اسپیکر صاحب - ہمارے اسٹیٹ میں مائٹاریٹیز کے بہت سے پرابلس ہیں۔ ان کا رپریزنٹیشن برابر نہیں ہو رہا ہے۔ ملازمتوں کے تعلق سے ان کا تاثر یہ ہے کہ ان سے امتیاز برتا جا رہا ہے۔ زبان کے تعلق سے ان سے امتیاز برتا جا رہا ہے۔ اردو کے تعلق سے حکومت کی پالیسی اچھی ہے۔ میں اس کو پسند کرتا ہوں۔ لیکن اس پالیسی پر عمل نہیں ہو رہا ہے۔ جب اس پر عمل کا سوال آتا ہے تو بیورو کریسی درمیان میں حائل ہو جاتی ہے۔ اردو کے مدارس ٹھیک طور پر نہیں چل رہے ہیں کیہیں استاد نہیں ہے تو کہیں عمارت نہیں ہے۔ ہماری میونسپالٹیوں کے تحت اردو کے سکولز گریڈ ہوسٹس برسوں سے خالی ہیں۔ وجہ اس کی یہ ہے کہ یہ ویکسٹیز شیڈولڈ کسٹ شیڈولڈ ٹرائبس کے لئے ہی رکھی گئی ہیں۔ آپ اندازہ لگا سکتے ہیں کہ آج ہم وہ زمانے میں ہیں جب کہ وہ لوگ جن کی مادری زبان اردو ہے وہ اردو نہیں پڑھ رہے ہیں تو پھر یہ کیسے ممکن ہے کہ شیڈولڈ کسٹ یا شیڈولڈ ٹرائبس کا کوئی شخص اردو کا ٹیچر بنے۔ میونسپالٹی نے ان جائدادوں کو کمیونل جی۔ او۔ سے اگرمینٹ کرنے کے لئے حکومت کو لکھا لیکن اگرمینٹ نہیں دیا جاتا۔ سوشل ویلفیئر ڈپارٹمنٹ بیچ میں حائل ہو جاتا ہے۔ اس کا کہنا یہ ہے کہ یہ جائدادیں اس لئے پر نہیں کی گئیں کہ شیڈولڈ کسٹ یا شیڈولڈ ٹرائبس کے اردو ٹیچر نہیں مل رہے ہیں یہ جائدادیں تو ویسی ہی خالی رہیں گی لیکن نقصان بچوں کا ہوگا۔ ضرورت اس بات کی ہے کہ اس مشکل کو ہمیشہ کے لئے حل کرنے کے لئے حکومت ایک جی۔ او۔ نکالے۔ اسپلٹمنٹ ایکسچینج کو جب لکھا جاتا ہے تو وہاں سے بھی جواب نہیں آتا۔ اس لئے ایسا جی۔ او۔ نکالنا چاہئے کہ جہاں جہاں اردو کی جائدادیں خالی ہوں ان کو فوراً پر کیا جائے۔ بلکہ اگرمینٹ کی بھی ضرورت نہ رکھی جائے۔

آج کل سنس ہو رہا ہے۔ اس تعلق سے جن لوگوں کی مادری زبان اردو ہے ان کو عام شکایت یہ ہے کہ سنس کرنے والے بولنے کے باوجود مادری زبان اردو کا اندراج نہیں کر رہے ہیں۔ اس کے برعکس وہ لوگ لوگوں سے پوچھتے ہیں کہ کیا تلگو آتی ہے۔ سوال تو یہ ہونا چاہئے کہ آپ کی مادری زبان کیا ہے۔ ہمارے پاس بعض عورتوں کو کچھ نہ کچھ تلگو آتی ہے۔ لیکن اس سے مراد یہ نہیں ہے کہ ان کی مادری زبان تلگو ہے۔ ان کی مادری زبان تو اردو ہے۔ اس قسم کا مسئلہ یوپی میں بھی آیا ہے۔ چنانچہ وہاں کے چیف منسٹر صاحب نے خاص طور پر سنس کرنے والوں کو تاکید کی جن لوگوں کی مادری زبان اردو ہے ان کو ویسا ہی لکھا جائے اس قسم کی تاکید ہماری حکومت کی جانب سے بھی تمام کلکٹرس کو دی جائے۔

رائل سیٹیا کے علاقے سے آئے ہوئے لوگوں کا کہنا ہے اس سال جو قحط سالی آئی ہے وہ گزشتہ تین سو سال سے نہیں آئی تھی۔ لیکن اس سلسلہ میں حکومت کی جانب سے کام ہو رہا ہے۔ وہ خاطر خواہ نہیں ہو رہا ہے۔ جو فیسلیٹیز دی جانی چاہئے وہ نہیں دی جا رہی ہے۔ ہم آج انٹرنیشنل سینیٹیشن کے دور سے گزر رہے ہیں لیکن ہمارے رائل سیٹیا کے اضلاع میں اور مواضع میں باولیاں نہیں کھودی گئیں۔ حکومت یہ کہہ رہی ہے کہ وارفوٹنگ پر کام ہو رہا ہے۔ لیکن پینے کے پانی کی فراہمی کا مسئلہ حل نہیں کیا جا رہا ہے۔ اس مسئلہ کو بہت جلد حل کرنا ضروری ہے۔ رائل سیٹیا کے عوام کا یہ احساس ہے کہ کرشنا واٹر ڈسپینٹ کے تعلق سے جو ایوارڈ دیا گیا اس میں ان سے انصاف نہیں کیا گیا۔ خطبہ میں اس تعلق سے ایک پاسنگ رفرنس کیا گیا لیکن رائل سیٹیا کے عوام اس سے مطمئن نہیں ہیں۔ ایسے وعدے کئی مرتبہ کئے گئے لیکن ان پر عمل نہیں کیا گیا۔ رائٹ بینک کنال کا انوسٹیگیشن ہوا لیکن اس کا نتیجہ نظر نہیں آیا۔ رائٹ کنال اور لفٹ کنال سے پانی ملنا ضروری ہے۔ اس مسئلہ کے تعلق اسمبلی سے قریب ہی بھوک ہڑتال چل رہی ہے۔ چیف منسٹر صاحب اور رائل سیٹیا کے منسٹرس ان کو سمجھائیں اور انکو سیٹیفائی کریں اور بھوک ہڑتال ختم کروانے کی کوشش کریں۔ شکریہ۔

5-20 p.m. **శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి:**—అధ్యక్ష మహోదయా, గవర్నరుగారితో అంజయ్య గారు చరిచించిన అడ్రస్ ను మేము క్లాసుంచడం, సమర్థించడం అనేది జరగదు. సాధ్యం కూడ కాదు. కాంగ్రెస్ బెంచ్ లో ఉన్నవారే వారికే, సాధ్యం లేదు. సమర్థించాలంటే ఇద్దరు ముగ్గురు ఘనపార్టీలు ఘనంగా ధజనచేశారు. గాని 80 వర్సంటే ఎవలైట్ చేసి చెప్పారు. రాజాగారు లైమ్ యిస్తే వారి స్పీచెస్ అన్నీ ఎవలైట్ చేస్తే వారి స్పీచెస్ అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. క్వశ్చన్ ఆఫ్ స్టీట్ వర్సనాలిటి. మనస్సులో వున్నది మేము చెప్పగలుగుతాము. అక్కడ ఉన్న వారికి బంధనాలు ఉన్నాయి. అప్పుడప్పుడు మనస్సులో నుంచి చెప్పుకుంటారు. అది ప్రతిభ్యనిస్తుంది అసెంబ్లీలో ప్రైవేట్ టాక్స్ లో వారు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడుతారు. చాల సంతోషమైన విషయం. అట్లా అయినా నిజమైన విషయాలు చెప్పుకుంటారు చాలమంది. చెద్దలు మాట్లాడారు. మా ఆప్రోజిషన్ నాయకులు మాట్లాడేటప్పుడు అంజయ్యగారి విషయం రాగానే యిద్దరు ముగ్గురు ఘనపార్టీలు ఎగరడం మొదలుపెట్టారు. మేము యిక్కడ దేశం విషయం చెప్పుకున్నాము గాని అంజయ్య ఉంటే ఏమీ, ఎల్లయ్య ఉంటే ఏమీ? మాకోమి సంబంధం. అది మీ బిజినెస్. అంజయ్యగారు ఆ బరువు ఎందుకుమోస్తున్నారా పాపం అని అంటున్నాము. ఆ బరువు మోయమని వారు చెప్పాలి. 80 సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ కల్చరల్ దేశానికి ఏమీ యిచ్చినదని మేము చెప్పుకున్నాము. 80 సంవత్సరాల పాపాన్ని మనవి చేస్తున్నాము. అంజయ్యగారిని యింకో మంత్రిగారిని పేరు పెట్టి చెప్పడంలేదు. మీ దగ్గర నుండి సభ్యులు అన్నారు. చెన్నారెడ్డిగారి లంచగొండితనంవల్ల దిగిపోవలసి వచ్చినది. అంతకు ముందు ఉన్న చీఫ్ మినిష్టర్స్ వల్ల, ఆ పాపం వల్ల దిగిపోయినారు. ఈయన

పాపం, ఆయన పాపం కాదు. ఈ దేశానికి కాంగ్రెస్ చేసిన పాపం అని చెప్పడలచుకొన్నాను. అది గ్రహించాలని మా స్నేహితులతో మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని అర్థం చేసుకోండి. మా ప్లానింగ్ కమిషన్ యిచ్చిన, మీ వెనాన్స్ మినిష్టర్ గారు యిచ్చిన పిగర్స్ తో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఈ దేశంలో 1951లో 200 మిలియన్స్ మంది బిల్ పావర్తి ఉన్నారు. ఇప్పుడు 320 మిలియన్స్ దాకా పెరిగింది. నేను ముని చేసేది అది అంజయ్యగారి పొరపాటు కాదు. దేశంలో కాంగ్రెస్ పరిపాలనపల్ల దేశంలో బీదతనం యిట్లా పెరుగుతూ వచ్చినది. 1951 లో 200 మిలియన్లు బీదతనం ఉంటే యిప్పుడు 320 దాకా పెరిగింది. ఎన్నెన్ని తెక్క పెడతాను. లంచాల విషయంలో ఏ మంత్రి ఎప్పుడు తీసుకుంటారు, ఏ రాష్ట్ర తీసుకుంటారో మాకు ఎట్లా తెలుసు. చెన్నారెడ్డిగారి మీద పెద్ద లిస్ట్ తయారుచేసి ఇందిరాగాంధీ గారికి ఆ ప్రభుత్వం పంపారు. మాకు ఎట్లా తెలుసు? మీరు దగ్గర ఉన్నారు కనుక వందలగుండు. మేము సి.బి.డి. లమా? ఈ దేశంలో ఉన్న ఆరాజకాన్ని మేము చెప్పకోడానికి పోలీసు రాజ్యం అని చెప్పాము. చౌదరి గారు చెబుతున్నారు. ఐ.ఎ.ఎస్ ఆఫీసర్స్ యింత వున్నది, ఐ.సి.ఎస్. యింత వున్నది అని. మేము మంత్రివర్గంలో ఉంటే మీకేమి అంటే మేము దాని మీద కూడ పోవడం లేదు. అధ్యక్షమహాశయా, ముది శ్రేయోరాజ్యం. టాక్సు కలెక్టు చేస్తున్నాం. టాక్సు పేయర్ కు కనీసంగా చెయ్యవలసినవనులన్నా చెయ్యాలి. భారతదేశ మంతటిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎక్స్ పెండిచర్ ఎక్కువగా వున్నది. రాష్ట్ర దాయంలో 80 వర్సెంట్ దీనికే పోతున్నది. ఐ. ఏ. ఎస్. కానివ్వండి. ఐ.సి.ఎస్, కానివ్వండి మంత్రులు కానివ్వండి. ఎం.ఎల్.ఎలు కానివ్వండి ఎంత వీరివై ఖర్చు అవుతున్నదో ఒకసారి చూడండి. దీనిని మనం కంట్రోలు చేయవలసి వుంది. ఐ.ఎ.ఎస్. కాని, ఐ.సి.ఎస్. గాని వీరి సంఖ్య ఎక్కువ కావాలని మేము ఎప్పుడు బలవంతము? దీనిని కంట్రోలు చేయవలసి ఉంది.

అధ్యక్షమహాశయా, యీ పరిసరవత్సరాల నుంచి మీరు చూస్తున్నారు - పోలీసు కల్చర్ బాగా పెరిగింది, పోలీసు రాజ్యంగా తయారైంది. ఎక్కడ చూసినా, డి.ఐ.జి.ల సంఖ్య యింకా పెరిగి కంటే ఎక్కువ పెరిగింది. యిప్పటిదాకా ఆ విషయమై మల్లున్యరాజ్యంగా వున్నారని చెప్పారు, పోలీసు భీష్మాలు, ప్రీలైజు జరిగే అన్యాయాలు వర్ణనాసీతం. మేము నూ నోటితో చెప్పలేము. పోలీసు లాఫ్ లో మర్దన్లు, ఇవి ఎందుకు జరుగుతున్నాయంటే - పోలీసు కల్చర్ చాలా విపరీతంగా ఎంకరేజ్ చేయడం జరుగుతున్నది కాబట్టి. గవర్నమెంటు తెవెల్ లో, సివిల్ నైడున కూడా, పోలీసు వారిని తెచ్చిపెట్టుకుంటున్నారు. ఇది ఎందుకు అలవాటు అయింది? బ్రిటిష్ వారి సైములో గాని, ఆ తరువాత మొదట కాంగ్రెసు వారి పాలనలో గాని లేవంతగా ఇప్పుడు పోలీసు వారిని నియమించడం జరుగుతున్నది. పోలీస్ డిస్ట్రిక్టుకు ఐ.సి.ఎస్ నుండి ఐ.జి.గా వస్తున్నారు. యింకా కంటే కూడా వీరి సంఖ్య పెరిగిపోయింది. ప్రజలను భయపెట్టడానికి ఈ విధంగా చేస్తున్నారు. పోలీసు ప్రభుత్వంగా తయారై, పోలీసు బలగాన్ని విపరీతంగా పెంచి దేశాన్ని నాశనం చేస్తున్నారు అని నేను మీపై ఎలిగేషన్ చేస్తున్నాను.

5-30 p.m.

అట్లానే, ఇప్పుడే మైనారిటీస్ విషయం చెప్పడం జరిగింది. దాని గురించి ఏమీ గవర్నరుగారి ప్రసంగములో లేదు. అదే విధంగా, హరిజన, గిరిజనులకు ఉద్యోగాలలో యిచ్చే కోటా భర్తీ కావడం లేదు. ఆయా కేడర్లలో టీవర్సు మొదలయిన కేడర్లలో పోస్టు గత పదేళ్ళుగా వేకెట్ గా పెట్టినా, వారికి ప్రైయినింగు ఇవ్వబోవడం వలన కాండిడేట్లు రావడంలేదు. ఆ పోస్టు భర్తీ కావడం లేదు. ఉన్నత పదవులలో కూడ పోస్టు అట్లాగే భాళిగా వుంటున్నాయి. హరిజనులు, గిరిజనులు దొరకడం లేదని, దీనికి కారణం - వారికి ప్రైయినింగ్ యివ్వకపోవడం, దీనిని ఇంప్లెమెంట్ చేసే విల్ మన ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ లెకపోవడం, పెద్ద కులాల వారికి తప్ప వీరికి ప్రైయినింగ్ యివ్వడం లేదు. ప్రైయినింగ్ కాలేజీస్ పెట్టి, హరిజనులకు గిరిజనులకు ప్రైయినింగ్ యిచ్చి, తద్వారా యీ పోస్టు భర్తీ చెయ్యడానికి పూనుకోవాలి. ఈ సెక్టర్ లో పదేళ్ళబట్టి మేము యిదేవిధంగా వింటున్నాము. ఇది మంచిది కాదు. ఇంక, రైతుల విషయంలో - అగ్రికల్చర్ ప్రైన్స్ కమిషన్ 1985 లో ఏర్పడింది. అప్పటినుంచి మానే వ్యవసాయోత్పత్తుల ధరలు 50 పర్సెంట్ పెరిగా దాకా పెరిగినవి. కాని, వ్యవసాయేతర ఉత్పత్తుల ధరలు 80 పర్సెంట్ పెరిగినవి. రైతులు ఇబ్బందులలో వున్నప్పుడు యీ ప్రభుత్వం ఏమైనా చేసిందా? ఈ ప్రభుత్వం రైతును ఎంత ఘోష పెట్టాలో అంత ఘోష పెట్టింది. వారికి రెమ్యూనరేటివ్ ప్రైస్ లేదు. కావలసిన ఎగువులు, పని ముట్ల ప్లయ్ లేదు. మన బడ్జెట్ 8100 కోట్ల రూపాయలు ఎందుకూ పనిపోదు. ఎనిమిదివేల కోట్ల చిలర అయితేనే సరిపోతుంది. 81 లక్షల ఉద్యోగ వసతులు కల్పించనున్నట్లు గవర్నరుగారు తెలియజేశారు, 81 వేలతో ఇది ట్లా సరిపోతుందని నేను ఆర్థిక మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. ఇది ప్రచారానికి, ఇందిరాగాంధీ, సంజయ్ గాంధీ, ఊడంపుడు ఉపన్యాసాలకు, బడా ప్రచారానికి తప్ప మరెందుకూ పనికిరాదు అని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. చంగారెడ్డి (వాగారి) :— అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానముతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. నేను కూడ ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. మన రాష్ట్ర ప్రగతిని ఒకసారి సీంహావలోకనం చేసుకోవడం కొరకు, మాతన చైతన్యాన్ని తీసుకురావడానికి ఇటీవల మన ప్రభుత్వం రాష్ట్ర రజతోత్సవాలను చేయడం జరిగింది. ప్రగతివంతులు దీనిని సహించలేకపోవడం, ఇది బ్రహ్మాండంగా జరిగిందని విమర్శించడము హాస్యాస్పదంగా జరిగిందని విమర్శించడము హాస్యాస్పదంగా ఉన్నదని మనవిజేస్తున్నాను. మన ఆంధ్రదేశం ప్రతి సంవత్సరము ఏదో ఒక ప్రకృతి భీభాషానికి గురి అవుతున్నది. కోస్తా జిల్లాలలో వరదలు వచ్చాయి. రాయలసీమ, తెలంగాణాలో కొంత ప్యాంతంలో కడపుకాటకాలు తాండవిస్తున్నవి. వీటి కాళ్ళకు నివారణకు చర్యలు తీసుకోక తప్పదు. అందుకు పూనుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. కేంద్రం ఇచ్చిన దానితో తప్పి పడక, తాత్కాలిక పరిష్కారంకాక, శాశ్వత పరిష్కారానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇంక, కృష్ణా జలాలు రాయలసీమకు తరలించడం తప్ప వేరే గత్యంతరం లేదు. మనకు వచ్చిన 800 టి. ఎం. సి.

వాటాలో రాయలసీమకు కొంత భాగం ఇస్తామని చెప్పారు. ఆ భాగం అక్కడ ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. మీకు తెలుసు—నాలుగైదు రోజులనుంచి ఇక్కడోక రాయలసీమ రైతు నిరాహారదీక్ష పూనాడు. ఇది ఏ ఆందోళనకు దారితీస్తుందో తెలియదు. ఈ 800 టి. ఎం. సి లో కనీసం నూరు టి. ఎం. సి అయినా రాయలసీమకు తరలించాలి. 100

టి. ఎం. సి, రాయలసీమకు ఇచ్చినట్లయితే కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలకు నీరు ఇస్తేనే తప్ప అక్కడ రైతుల బాగును చూడలేమేమో అనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రంలో రాయలసీమ 27.4 శాతం ఉంది. ఆ లెక్కన చూచినట్లయితే రాయలసీమకు 800 టి. ఎం. సి లో 230 టి. ఎం. సి. లు రావలసి ఉంది.

మాకు అంతా కాకపోయినా 100 టి. ఎం. సి. ఐనా ఇచ్చి అవసరాలు తీర్చవలసి వుంది. మద్రాసు రాష్ట్రానికి నీరు పంపాలనుకుంటే కడప, శ్రీకాళహస్తి, సత్యవీడుల మీదుగా పంప వచ్చును. ఇందులో రాయలసీమకు అన్యాయం జరుగుతుందేమో అనే భయం రైతులకు ఉంది, ప్రభుత్వం ఇప్పుడైనా కృష్ణా జిల్లాలను రాయలసీమకు మళ్లించడానికి శ్రీశైలం కుడి, ఎడమ కాలువలను ఒకేసారి ప్రారంభం చేస్తే ప్రజలకు ఉత్సాహంగా ఉంటుందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి చూచిస్తున్నాను. రైతుల విషయంలో కొన్ని రాయితీలు యిచ్చారు.

అవి అంత బిగ్గోండమైనవి కాకపోయినప్పటికీ ఇచ్చిన రాయితీలకు సంఘోషాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలోను అప్పలవై వడ్డీలు మాఫీ చేయడం విషయంలోను ప్రభుత్వం రైతుకు కొంతవరకు సహాయం చేసింది, అందుకు ప్రభుత్వానికి స్వతంత్ర తెలుపుతున్నాను.

విద్యా విధానంలో కొన్ని మార్పులు రావాలి. లలహీన వర్గాలకు సాంఘికమైన మార్పు, పరివర్తన చెందేట్లు విద్యా సంస్థలను తయారు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎన్నో ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు ప్రారంభోత్సవాలు చేస్తున్నాము. ఉపాధ్యాయ విద్యార్థి రేషియో చూస్తే 100-120 మంది ఒక క్లాసులో ఉండడం చాలా విచారకరమైన విషయం.

అంతమందికి విద్యాభోధన ఎట్లా చేస్తారో అర్థం కావడం లేదు. వీలైనంతవరకు ఆ రేషియో తగ్గించి ఉపాధ్యాయులను ఎక్కువగా నియమించి విద్యా విధానానికి నూతన రూపం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. పాఠశాలలకు భవనాలు నిర్మించడం విషయంలో ప్రభుత్వం చిన్న చూపు చూస్తున్నది అని చెప్పాలి.

కళాశాలలకు ప్రారంభోత్సవాలు చేస్తున్నాం. కట్టడాలు లేకపోతే ఎన్ని కళాశాలలు తెరచినప్పటికీ అర్థం ఉండదు. కళాశాల ప్రారంభోత్సవంతో కాపే భవనాలకు కూడా కొంత గాఢంగా ఇచ్చినట్లయితే కొంతవంకైనా కళాశాల రూపొందడానికి వీలుంటుంది. చిన్న పాఠశాలలకు భవనాల విషయమై ఎక్కువ గాఢంగా ఇచ్చి తోడ్పడాలని మనవిచేస్తున్నాను పనికి అహారం పథకం క్రింద పంచాయతీ సమితుల ద్వారాను ఇతర ఏజెన్సీల ద్వారాను పనులు చేయించడం జరిగింది.

ఇప్పుడు ఆ కార్యక్రమాన్ని మార్చి ఎన్. ఆర్. ఇ. ఏ. అంటున్నారు. పనికి అహారం పథకం క్రింద జరిగిన పనులకు బిల్లులు చెల్లించకుండా ఉన్నవి పంచాయతీ సమితులలోను జిల్లా పరిషత్తులలోను కొన్ని లక్షలు ఉండిపోయాయి. కంట్రాక్టరు వ తిడి చేసావారు. ఇప్పుడు సేద

మార్చి మరొక ఏకైక క్రింద పనిచేస్తున్నప్పటికీ వెండింగ్ గా ఉన్న తిల్లు కంట్రాక్టర్లను త్వరగా పే చేయించకపోతే అది ఒక ఆందోళనగా తయారయే ప్రమాదం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. వైద్య సౌకర్యాలు విషయంలో ప్రపంచ సంస్థ నుంచి డబ్బు తీసుకుని వాస్పిటల్స్ను భవ్యవృద్ధి చేసుకుంటున్నాం. వైద్య సౌకర్యాలు ప్రతి గ్రామంలోను బలహీన వరాలకు హరిజన గిరిజనులకు త్వరగా అందేట్లు తగిన శ్రద్ధ తీసుకుంటే బాగుంటుంది. గామాలుకు రక్షిత నీటి సరఫరా పథకము ముఖ్యమైనది. కరువు కాటకాల ఉంటే రాయలసీమలో కొన్ని బోర్స్ వేస్తున్నారు. మే నెలలో వాటిలో నీరు ఇంకిపోతుంటుంది. ఈ విషయంలో కాళ్ళతమైన ప్రాతిపదికపై ప్రాజెక్టులు ఉండే చోట లిఫ్టు ఇరిగేషను పెట్టి కాని వంపు సెట్స్ పెట్టి కానీ ఒక కాంప్లెషన్ స్కీము తయారు చేసి కొన్ని గ్రామాలకైనా నీరు సప్లయ చేస్తే గడ్డు మాసాల్లో కొంత సౌకర్యంగా ఉంటుంది. ఈ ఆవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. సీతారాములు (నరసన్న చేట):—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగంపై తెచ్చిన అభినందన తీర్మానాన్ని హృదయ పూర్వకంగా బలపరుస్తూ నా అభిప్రాయాలను తమ ద్వారా వ్యక్తీకరించదలచాను. గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వచ్చిన వరదలు గురించి ప్రస్తావించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. గత పెప్టెంబరు 17వ తేదీన శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చరిత్రలో కని విని ఎరుగని వరద భీభత్సం ఏర్పడింది. సుమారు ఆరు తాలూకాలలో, పాతవట్టణం, కొత్తూరు, నరసన్న చేట, శ్రీకాకుళం, కోటబొమ్మలి, ఆము చాలవలస తాలూకాలలో, రెండు లక్షలకు పైగా ప్రజలు తీవ్ర నష్టానికి గురియ్యారు. 187 గామాలుకు నష్టం కలిగింది. టోటల్ డివాస్టేటెడ్ గ్రామాల

47, 87950 ఇండ్లు సమూలంగా కూలిపోయాయి. 12 వేల ఎకరాలు సాండ్ శాఫ్ట్ బనవి. ప్రజల భవిష్యత్తును హరించిచేసే సంఘటనలు జరిగాయి. ముఖ్యమంత్రిలు వచ్చి చూచివెళ్ళారు. సహాయక చర్యలు వెంటనే తీసుకున్నారు. అందుకు అభినందిస్తున్నాను. జిల్లా యంత్రాంగం కూడా బాగానే పని చేసింది 80 కెజిల. బియ్యం, బట్టలు మాత్రం ఇచ్చారు. ఇప్పుడు సుమారు ఆరు మాసాలు కావస్తున్నది. ఆక్కడి వరద బాధితుల పరిస్థితులు ఎట్లా ఉన్నాయి అనేది గమనించకపోతే మా దురదృష్టం అని భావిస్తున్నాను. 1280 మంది పిచ్చు వృత్తి కోల్పోయారు. 2074 మంది ఆర్టిజాన్స్ వృత్తి కోల్పోయారు. 975 మంది చేపల వాళ్లు తమ ఇండ్లు, వలలు కోల్పోయారు. 74886 మంది చేతి వృత్తుల వారు మొత్తం దెబ్బతిన్నారు. ప్రధమంలో ప్రభుత్వం ఎంతో చేస్తుందని హామీ వరంపరలు ముమ్మరంగా కరిపించారు. కానన సభ్యునిగా కాకుండా వరద బాధితునిగా వారి బాధలను నేను ప్రకటించిందలచాను.

శ్రీ ఎం. టంకార్ :— ఆన్ ఏ. పొయంట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్ :— ఏనం ఎవరైనా నోట్ చేసుకుంటున్నారా? కాగితం లేదు, కలర్ లేదు,

శ్రీ జి. రాజారాం (అ)క మంత్రి:— నోట్ చేసుకుంటున్నాం. అమామల్లా గారు మాట్లాడారు, బిటిఎల్ఎస్ చౌదరిగారు మాట్లాడారు. ఇంకా వివరాలు డిపార్టుమెంటు నోట్ చేసుకుంటాయి.

శ్రీ డి. సీతారాములు :—వంశధార నదీ ప్రవాహ ప్రదేశం చూడటం యింది. దీనిని నివారించకపోతే గ్రామాలు నిలిచే అవకాశం లేదు. ప్రభుత్వం ఈ విషయం దృష్టిలో పెట్టుకుని పాతవట్నం నుంచి కళింగవట్నం వరకు రివెట్ డివైజన్ నిర్మిస్తే తప్ప ప్రతి సంవత్సరం ఇవే దుష్ఫలితాలు వస్తూంటాయి.

5-50 p.m

వైడ్ బ్యాండ్స్ ఇంతకుముందు ఎక్కడైతే ట్రూరో అవే పునర్నిర్మాణం చేస్తున్నారు తప్ప కొత్త ప్రదేశాలలో ట్రూరో చేయడం లేదు. ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటును అడిగితే వారికి కాంక్షన్ లేదంటున్నారు. కాండ్ కాన్స్ అయిన ఖూములకు 50 కాశం నబ్బిడి పైన లోను యిస్తామన్నారు. నేను 18వ తారీఖున వచ్చేటప్పుడు కనుక్కొని వచ్చాను. ఇంత వరకు ఒక్క ఎకరానికి కూడా లోసు యివ్వలేదు. మేము గామీయాలలో తలెత్తుకుని తిరగలేకపోతున్నాం ఇంట్ల నమస్య. శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో వరద చెబ్బతిన్న ప్రాంతాలలో వర్య టించేనపుడు రోడ్ల ప్రక్కన గుడిసెలు వేసుకొని ప్రజలు ఎట్లా కాలతేవము చేస్తున్నది తెలుస్తుంది. 1.5 వేలు ఇండ్లు పూర్తి చేశామని కలెక్టరు పేటుమెంటు యిచ్చినట్లు వుంది. ఎక్కడో ఊరికి దూరముగా కడతామంటే ఎవ్వరూ వేళ్లే వరిట్టితోలేరు. హడ్కో స్కీము క్రింద వడిపోయిన ఇళ్లను మరమ్మత్తు చేసే బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన వుంది. వెంటనే టేక్ ఆప్ చేయాలి. విద్యా భవనం, ప్రజాస్వామిక దేశములో విద్యకు ఎంత ప్రాముఖ్యత వున్నది మనకు తెలుసు. ప్రాథమిక విద్యను కంపల్సరీ ఎడ్యుకేషన్ కింద తీసుకొన్నాం. చాలా గర్వించదగినది. ప్రాథమిక పాఠశాలలుగా చేయాలంటే కంట్రీబ్యూషన్ యివ్వాలి. 8వ తరగతి కావాలంటే 7,5000, 9వ తరగతి కావాలంటే 10 వేలు, 10వ తరగతికి 15 వేలు కట్టాలని, అంటే ఉన్నత పాఠశాలగా ఆప్ గ్రేడ్ చేయడానికి మొత్తము 40 వేల వరకు కట్టవలసివుంటుంది. నా నియో జికవర్గములో ఒక అప్పర్ ప్రెయిమరీ స్కూలును ఆప్ గ్రేడ్ చేయడానికి రు. 7500 కట్టాము. రూరల్ ఏరియాస్ లో ఈ విధంగా డబ్బు కట్టడం చాలా కష్టము. ఈ ఉత్తర్వును రద్దు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. అవసరమైన పోల్ల ప్రాస్యూల్స్ గా ఆప్ గ్రేడ్ చేయాలి. మన రాష్ట్రంలో రకాబ్బం వైగా రాకుండా వుండిపోయిన ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ గురించి చెప్పాలి. అక్కడి ప్రజలు ఎంతో ఆశతో ఎదురు చూస్తున్నారు. ఎదురు చూస్తున్నకొద్దీ దాని గమ్యం వేరడం జరగడం లేదు. అక్కడ ప్రజలు విరాళతో వున్నారు. విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ ఏతేరు చాటరు స్కీమును తక్షణమే మంజూరు చేయాలి భారత ప్రభుత్వం గత డిసెంబరులో బాస్ ఫర్మేస్ ప్లాంటును ఏర్పాటు చేశామని చెప్పినది. ఇంతవరకు జరగలేదు. మన ప్రభుత్వం కృషి చేసి వెంటనే ఏర్పాటు అయ్యే టట్లు చేయాలి. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవ్రి ప్యాడికాస్ట్ వెర్సన్స్ డియర్, టల్ ప్రెజ్ ప్లెన్షన్ రావి చారు చాలా మంది ఉన్నారు. 12 మిలియన్లు ఒకసారి వెలి పున్నారు. ఎంతో కష్టముగా వుంది. దీనిని గురించి మొత్తము కాంక్షను

చేసే అవకాశం కల్పించాలి. మౌఫాంతములో బాక్సైట్ చాలా ఎక్కువగా వుంది. సోవియట్ సహకారముతో విశాఖపట్టణములో ఇంటిగ్రేటెడ్ అల్యూమినా ఫ్యాక్టరీ నెలకోల్పడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య :- అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగంమీద మాట్లాడే సందర్భములో దానిని బలపరచవలసిన అగత్యము నాకు కన్పించడంలేదు. పాడిన పాత పాటలాగ వుంది. కొత్త ఏమీలేదు. గవర్నరుగారి ప్రసంగము లోవలికి పోయి చూస్తే కొన్ని విషయాలు వున్నాయి. ఆ సమస్యల పరిష్కారానికి కాస్త్రీయమైన పద్ధతులు ఏమీ సూచించినట్లు కన్పించలేదు. దానిలో చెప్పిన సమస్యల గురించి చెప్పవలసివుంటుంది. చాలమంది మాట్లాడినారు. నా కన్నముందు కొంతమంది ఆ పార్టీ సభ్యులు మాట్లాడారు. వారు మాట్లాడుతున్న సందర్భములో ప్రసంగాన్ని బలపరుస్తూ వున్న లోమలను చూపించారు. చౌదరి గారు తాను ఏదో బాధపడుతున్నట్లు, ఏదో పోగొట్టుకొన్నట్లు ప్రతిపక్షాల వారి పట్ల ఏవ్యభావమును చూపించినట్లుమాట్లాడారు. వారు అధికార పక్షములో వుండి ప్రతిపక్షమువారి మాదిరి విమర్శించిన రోజులు జ్ఞాపకము లేక ప్రతిపక్షాల వారు విమర్శ చేస్తున్నారు అని చెబుతున్నారు. విమర్శ ఆనుభవము కొరకే. ఈ 4 గోడల మధ్య జరుగుతున్నది ఆ పార్టీ, ఈ పార్టీ అని కాదు. ఎవరు మాట్లాడినా ప్రసంగంలో కొన్ని సమస్యల గురించి చెప్పినా, చెప్పకపోయినా వాటి పరిష్కారం కోసమే మాట్లాడుతున్నాం. పార్టీ కొట్లాట అనే భావముతో అంగీకరించడం లేదు. అది ఎంతమాత్రం సమంజసం కాదు. దీనిలో చెప్పకపోయినా మహిళా సంఠేమం గురించి శ్రీమతి మల్లస్వరాజ్యం గారు మాట్లాడారు. మన దేశ జనాభాలో సగం పైగా స్త్రీలు వున్నారు. ప్రధానమంత్రి స్త్రీ. కాస్త్రీ స్త్రీల సంఠేమం గురించి గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో ఒక్కమాట కూడ చెప్పక పోవడం కోరవలసియింది. భూ సంస్కరణల సమస్య ఎక్కడకు పోయింది? ఒక్క ఎకరమైనా పంపకం అయినదా? అయితే సంతోషము. ఇంతవరకు పంపకం చేసినది 1,20,000 ఎకరాలు అన్నారు. మిగులు 12 లక్షల ఎకరాల వరకు తేలుతుందన్నారు. కాని 1,20,000 ఎకరాలు మాత్రమే పంచారు. మిగతా భూమి భూస్వాముల చేతులలో లేకపోతే ఎక్కడికు పోయింది? ఆ విషయం దీనిలో ఎందుకు చూపించలేదు? ఆ విషయాన్ని మేము అడగడం తప్పా? బి.సి. లు, మైనారిటీ వర్గాల వారి విషయం. వెనుకపడిన వర్గాల వారి విషయం వారి దృష్టిలోకి రాలేదు. నేత పనివారి గురించి ఒక్కమాట చెప్పలేదు. వారి పరిస్థితి ఏమిటి? వారు 80 కోట్లు ప్రభుత్వానికి చెల్లిస్తున్నారు. వారి బాగోగుల గురించి ఏమీ చెప్పలేదు. నేత పనివారికి మాలు దొతకక, తయారైన బట్ట విడుదల కాకుండా బాధ పడుతూ వుంటే వారి గురించి ఒక్కమాట అయినా చెప్పలేదు. వద్దొంగం పనివారి గురించి కాని, ఇతర వెనుకపడిన వృత్తులవారి గురించి కాని ఏమీ చెప్పలేదు. బి.సి. పిల్లలను ఉద్ధరించడానికి హాస్టల్స్ పెడుతున్నామన్నారు. పెరిగిన ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వారికి స్కాలర్ షిప్స్ యివ్వడం లేదు. వారి భోజనానికి యిస్తున్నారు. 50 లను రు. 100 లు చేస్తున్నట్లు అయినా చెప్పలేదు. ఈరోజు ప్రభుత్వానికి పార్టీకి మెజారిటీ వుండవచ్చు.

పెరుగుట విరుగుట కొరకే అనేది గమనించాలి. సమయం వచ్చినపుడు ప్రజలు తగిన తీర్పు చెబుతారు.

గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో బ్యాంక్ వర్డ్ క్లాసెస్ గురించి చెప్పలేదు. అట్లాగే వారి ప్రసంగంలో సహకార రంగం గురించి కూడా ఏమీ ప్రస్తావించలేదు. సహకార రంగం నిస్సహకార రంగం అనే మాట నిజమనిపిస్తున్నది. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ప్రజలకు మేలకలిగే ఐదులు చెబితే అందుకు ప్రతిపజాలు అడ్డం వస్తాయా? ప్రతిపజాలు చెప్పే విషయాలను కూడా మీరు అలోచించకపోతే అది ప్రజల దురదృష్టమనుకోవాలి. అట్లాగే గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో పంచాయితీల ఎన్నికల గురించి కూడా ఏమీ ప్రస్తావించలేదు. పంచాయితీల పరిస్థితి ఎలా వున్నదంటే ఎమ్.ఎల్.ఏ. గా నేను కొన్ని విషయాలను చెప్పకతప్పను. నమితులకు చైర్ మన్ వదలి ఇచ్చి మమ్ములను ఆకర్షించారు. ముత్తయిదువా, ముండా అని తేల్చుకోలేని పరిస్థితిలో వున్నాము. అక్కడి అధికారులకు ఈవని చేయండి అని చెప్పే అధికారం మాకు లేదని నా అనుభవాన్ని బట్టి చెబుతున్నాను. నేను సైలుమీద వెళ్ళగలను, అవసరమైతే నడిచికూడా వెళ్ళగలను. కాని మొన్న జనవరి 28 వ తేది నాలుగు గాగ్రమాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇప్పించటానికి విద్యుచ్ఛక్తి అధికారులతో మాట్లాడటానికి తొందరగా వెళ్ళటానికి జీపు అడిగితే జీపులో పెట్రోలు లేదని బి.డి.వో. అన్నాడు. నేను స్వయంగా 75 రూపాయలు ఖర్చుచెట్టి పెట్రోలు కొనుక్కొని ఆ నాలుగు గాగ్రమాలకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది. మొన్న 21వ తేది నమితి ఎడ్యైజరి బాడి మీటింగుకు వెళ్ళాను. 100 టన్నుల ధాన్యాన్ని రెండు మాసాల క్రిందట బి.డి.వో. అమ్మారట. ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ క్రింద, నేపనల్ రూరల్ డెవలప్ మెంట్ యాక్టివిటీ క్రింద ఇచ్చిన దానిని ఆమ్మై అధికారం ఆయనకు ప్రభుత్వం ఇచ్చిందా? ఆయనపై చర్యతీసుకునే అధికారం మాకు లేదు. ఈ పద్ధతిలో గాగ్రమ పంచాయితీలలో సమితులలో న్యాయం జరుగుతుందంటే నమ్మకం కలగడంలేదు. విద్య, వైద్యం గురించి దానిలో వున్న లోపాల గురించి సిద్దయ్యగారు చెప్పారు. పిల్లలు వున్నచోట టీచరు లేదు, టీచరు, పిల్లలు వున్నచోట బిల్డింగులు లేవు. పరిస్థితులు నానా గందరగోళంగా వున్నాయి. హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇస్తామన్నారు. హరిజనులు, గిరిజనుల ఇండ్లు కాకపోతే సహాయ పడటానికి అన్ని చర్యలు తీసుకుంటాము, చట్టం తెస్తామని జనార్దనరెడ్డిగారు చెప్పారు. నేను 2 వేల పక్కా ఇండ్లకు చాలా ప్రోయత్నం చేశాను. 280 రూపాయలు వాటా ధనంగా కట్టాలన్నారు. టి.సి.కి, ఇ.సి.కి ధరఖాస్తుకు మొత్తం 400 రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. అంతా చేసుకొన్నాక ప్రభుత్వం 700 రూపాయలు గాగ్రంటుగా, వేయి రూపాయలు అప్పుగా ఇవ్వటానికి ఆలోచిస్తుంది. మాకు లోన్ వద్దురా కాబూ, చెట్లక్రింద అయినా వుంటాము, ఆ అప్పు వద్దు, ఆ ఇండ్లూ వద్దు అనే భావం వారిలో కలుగుతున్నది. 20 గాగ్రమాలలో ఇండ్ల స్థలాలు దొరకలేదు. మొలకలూరు గ్రామంలో ఇండ్ల స్థలాలు ఇస్తే కోర్టుకు వెళ్ళడం జరిగింది. కోర్టులలో కేసులు త్వరగా పరిష్కారం కావడంలేదు. అందువల్ల హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు దొరికే పరిస్థితులు కన్పించడం

6.00 p.m.

లేదు. ఇంకా ఆ 20 గ్రామాలకు సంబంధించిన కేసులు పెండింగులో వున్నాయి. వాటి పరిష్కారం గురించి గవర్నరుగారి ప్రింగంట్ చెప్పింటే నేను దానిని బలపరచి వుండేవాడిని. పేదవారికి ఇండ్ల స్థలాలు ఇస్తాము చెప్పడం తప్ప ఆచరణలో ఏమాత్రం జరగడం లేదు. పుడే ఫర్ వర్క్ క్రింద మా జిల్లాలో పే చేయవలసిన బిల్డ్ బావతు బాకి ఇంకా 20 లక్షల రూపాయల వరకూ వుంది, నా నమితిలో 10 లక్షల రూపాయల బిల్లులు పెండింగులో వున్నాయి. హరిజనులు, గిరిజనులు చాలా మంది పనిచేశారు. నిర్మాణాత్మకమైన చర్యలు తీసుకోకపోతే ఈ ప్రభుత్వం ఎటుపోతుందో తెలియదు. మెజారిటీ వుండకదా అని తమ ఇష్టమై నట్లు చేసే అది ఏదో ఒకనాడు బ్రద్దలవుతుందని హెచ్చరిస్తున్నాను. అంజయ్య గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత కొంత బాగుంటుందని మేము ఆశించాము. వారు పేదవర్గం నుండి వచ్చారు, పేదలకు మేలు జరుగుతుందని ఆశించాము. కాని మా ఆశలు భగ్నమయ్యేట్లుగా పరిస్థితులు కన్పిస్తున్నాయి. ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వం పేదలకు ఏదో చేస్తుందన్న ఆశలేదు. లోక్ పాల్ బిల్లు తీసుకువస్తామని చెబుతున్నారు. ఎలట్రసిటీ పిపార్టుమెంటులో జరుగుతున్న ఘోర విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తాను. డివిజన్ ల్ ఇంజనీర్ కరీంనగర్ డివిజన్ లో ప్రజల నుండి అయిదు లక్షల రూపాయలు వసూలు చేశాడు, నా దగ్గర ఆ వివరాలన్నీ వున్నాయి. చెప్పటానికే సమయం లేదు కనుక అవి మీ ముందు పెడతాను. డిజెంచర్స్ కట్టిన వారికి ఇవ్వకుండా నాన్ డిజెంచర్స్ అయినవారికి, తమ కిష్టమైన వారికి ఇచ్చాడు. 20 మంది రైతులు ఇక్కడకు వచ్చి ముఖ్యమంత్రి గారికి చెప్పుకున్నారు. నేనూ, రాజేశ్వరరావు గారు సీ. ఇ. గారితో చెప్పుకున్నా ఫలితం లేకుండా పోయింది. నేను అంజయ్యగారికి మూడు అప్లికేషనులు, వారి పదవిలోకి రాగానే ఒకటి, జిల్లా రిపబ్ట్ ఎడ్యుజిరి కమిటీ మీటింగుకు వచ్చినప్పుడు ఒకటి, ఇటీవల ఒకటి ఇచ్చాను. కనీసం అందినట్లునూడా ఎ. రా. లెడ్డిమెంటులేదు. వాటిపై ఏమీ చర్య తీసుకుంటారో తెలపాలి. మేము మూడు సంవత్సరాల నుండి మేము కరువుతో బాధపడుతున్నాము. ఉన్నా బాలో జూనియర్ కాలేజీ పెట్ట వలసిందని కోరితే లక్ష రూపాయలు, పది ఎకరాల భూమి యిస్తే పెడతానువి ఆన్నారు. మా ప్రాంతం అంతా బండలలో వుండి మంచి నీరు కూడా దొరకని ప్రాంతం. అంత డబ్బు మా ప్రాంతం వారు ఎలా ఇవ్వగలరు? మా ప్రాంతాన్ని గురించి ప్రభుత్వం పట్టించుకోవడంలేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో ఈ ప్రసంగాన్ని బల పరచడం సమజమంగా వాకు కన్పించడం లేదు. కనుక ఈ ప్రభుత్వం తగిన నిర్మాణాత్మకమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుకూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. అప్పారెడ్డి :— అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి పువవ్యాసానికి ధన్యవాదాలు తెలిపాను. గవర్నరుగారి పువవ్యాసానికి ధన్యవాదాలు తెలిపాను. ఈ ప్రభుత్వం ఘనంగా పోషిస్తున్నట్లు చెప్పి మార్కెటు యార్డును ప్రజలకు అందుబాటులోకి తెచ్చారు. రాష్ట్రం కొనుగోలు సెంటర్లును ప్రచోదించారు. రాష్ట్ర ఏవిట్ నట్లయిన్ కార్పొరేషన్ ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాలను పెట్ట మధ్య దేశాలకు లేకుండా చేసి ధాన్యాన్ని రైతులనుండి కొని ఏర్పాటు చేశారు. కాని యీ కేంద్రాల్లో చాలా సమస్యలు వస్తున్నాయి. బిల్లులు వచ్చిన చర్యలు తీసుకుంటే అట్లు

P.M.

అవి సక్రమంగా పరిశీలనచేసినవి చెప్పాలి. అక్కడికి రైతులు వెళ్లినప్పుడు అక్కడి స్టాఫ్ మధ్య విభేదాలుగా తయారైనారు. బస్సుకు మూడు, నాలుగు రూపాయలు యివ్వకపోతే అయిదారు రూపాయలు తగ్గించడం జరుగుతున్నది. దీని గురించి కట్టుదిట్టమైన చట్టాలు తీసుకోకపోతే యింత సొమ్ము వెచ్చించి వెట్టిన కేంద్రాలవల్ల పుకాయాంధం వుండదు. సివిల్ సప్లయ్స్ కార్పొరేషను ద్వారా సప్లయ్ అయ్యే చక్కెర మిగతా నిత్యావసర వస్తువులు విషయములో పట్టణాలకు వల్లె ప్రాంతాలకు వ్యత్యాసం కనబడుతున్నది. సమితి లెవలులో జిల్లా లెవలులో మీటింగులలో అడిగినప్పుడు మేము చేసేది ఏమీ లేదని చెబుతున్నారు. ఉదాహరణకు ఎ, బి, సి కార్డులు వుంటే ఎ, కార్డుకు 4 కిలోలు, బి. కార్డుకు 2 కిలోలు, యిస్తున్నప్పుడు సి. కార్డుకు అర కిలో యివ్వడం జరుగుతున్నది. జిల్లా కలెక్టరు దృష్టికి తేచ్చినప్పుడు మేము చేయలేని పని యిది అని చెబుతున్నారు. సివిల్ సప్లయ్స్ మంత్రిగారు చక్కెర తీసుకొని దీనిని పరిశీలనచేసిన అవసరం వుంది. పల్లెలకు పట్టణ ప్రాంతాలకు చక్కెర డిస్ట్రిబ్యూషను సమానంగా లేదు. పట్టణాలలో కిరోసిన్ దొరకకపోతే ఎక్కువ యివ్వచ్చుగాని, చక్కెర విషయములో అందరికీ సమానంగా వుండాలి. పల్లెలకు పట్టణాలకు వ్యత్యాసం వుండడం సబబు కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక ఓల్డు ఏజ్ పెన్షన్స్ను 15 నుండి 30 రూపాయలు చేస్తున్నారు. సంతోషం కాని యిదివరకు యివ్వవలసినవి ఏడు మాసాల బకాయాలు వున్నవి. కొత్త బడ్జెటులో క్రెడ్ ప్రపోజల్ను పెట్టి ఎక్కువ ఎమౌంటును కేటాయించాలని చెబుతున్నాను. వాగార్జున ఫర్లితైజర్స్ గురించి చెప్పాలి. మన ప్రీయతమ నాయకులు సంజీవరెడ్డిగారు రెండు సంవత్సరాలకు పూర్వం దాని శంఖస్థాపన చేశారు. ఇప్పటివరకు పని పూర్తి కాలేదు. ఇంకోక సంవత్సరంపోతే దాని అసలు పుంటుందా అనే అనుమానం వస్తుంది. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఆ ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని నిర్మించి అక్కడి ప్రజలకు ఉపాధి కల్పించాలని కోరుతూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్రయ్య (బూర్గుంపాడు):— అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగంపై అనేక సమస్యలు వుత్పన్నం కావడం వాటి గురించి గౌరవ సభ్యులు తమ దృష్టికి తేవడం జరిగింది. గిరిజన ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రములు అని పెట్టారు. అవి కేంద్రాలుగానే వుండిపోయినవి. డాక్టర్లు లేకుండా వున్న కేంద్రాలు చాలా వున్నవి. దీనిని ప్రభుత్వం గమనించి తగినటువంటి వసతులు వెంటనే కల్పించాలని మనవిచేస్తున్నాను. మా ఖమ్మం జిల్లాలో పాల్యంప కేంద్రముగా స్పాంజ్ బరన్ ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణం జరిగినటువంటి సందర్భములో ప్రత్యేకంగా పంప్లీ పరియాలో వున్న ఎక్కువ మంది గిరిజనులకు ఉపాధి కల్పించే కార్యక్రమం చేపట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. గిరిజన ప్రాంతాలలో ముఖ్యంగా మంచి నీటి బావులు లేవు. మంచినీటి కొరత వల్ల వారు అనేక యిబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. వెద్దల దృష్టికి యీ విషయం తెచ్చినప్పటికీ తగిన సహకారం చేయకపోవడం కోపనీయం. ఎలక్ట్రిసిటీకి సంబంధించి కాసప సభ్యుడికి రెండు గ్రామాలు అని ఇచ్చారు. మా ప్రాంత ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు

ఆ రెండు గ్రామాలకు యిప్పటికీ యివ్వకపోవడం విచారకరమని మనవి చేస్తున్నాను. సవంబరు మాసములో హోం కాఖ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు మా జిల్లా క్లస్టరు స్కీము క్రింద రెండు మూడు గ్రామాలకు కరంటు యివ్వ లేదనే విషయం వారి దృష్టికి లేవడం వారు తుణ్ణంగా వినడం జరిగింది. కరంటు యివ్వడానికి బదులు ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీరు కాననసభ్యుడిని విమర్శ చేయడం శోచనీయం అని తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. క్లస్టరు స్కీము క్రింద విద్యుద్దీకరణ కావలసిన గ్రామాలు అన్నింటిలో పనులు పూర్తి చేసుకొని సిద్ధంగా వున్నామని వెంగళరావుగారిని తీసుకువచ్చి ప్రారంభోత్సవం చేయించాలని తలపెట్టామని వారి తల్లి స్వర్ణస్తురాలై నందున వారిని ఆహ్వానించలేకపోయామని ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీరు చెప్పడం ఏమంత నబబుగా వుంది? ఈ అధికారిపై ఏమి చర్య తీసు కుంటారని అడుగుతున్నాను. కాననసభ్యుడు తమ నియోజకవర్గంలోని అనేక సమస్యలగురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావచ్చు. న్యాయమైనటువంటి కార్య క్రమాలు చేయవలసినటువంటి అధికారులు స్రజా నాయకులను విమర్శించడం సబబు అవుతుందా అని అడుగుతున్నాను.

పోతే గిరిజన ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక విద్య గురించి గౌరవ సభ్యులు చాలా విషయాలు చెప్పారు. విద్యకు నోచుకోలేని మారుమూల గ్రామాలు ఎన్నో వున్నవి. అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూలులైన కావాలంటే కంట్రీబ్యూషను కావాలంటున్నారు. వారి నుండి పనులు చేయగలమా? వ్యవసాయానికి సంబంధించి పది ఎకరాల మొట్ట, 5 ఎకరాల వరి పొలం గురించి చెప్పారు. కాని అక్కడ పది ఎకరాల మొట్ట, 5 ఎకరాల పొలం వున్నవారినుండి శిస్తు కలెక్టు చేస్తున్నారు. ఇప్పటివరకు జి. ఓ. లు సంపించకపోవడం విచారకరం. గిరిజనులకు జర్నీ ఆవులు, ఆబోతులు సవయి చేశారు. ఆవులు పోషించేదానికి మేతకొరకు బ్యాంకులద్వారా సహాయం చేస్తున్నారు. కాని ఆబోతులకు చేయడం లేదు. అవి చొప్పి తింటాయా? కాబట్టి తగు విధంగా సహాయం చేయాలని కోరుకు న్నాను. గృహ నిర్మాణానికి సంబంధించి 4 వందల నుండి వేయి రూపాయలు చేశారు. కాని వేయి రూపాయలు, యీ పెరుగుతున్న ధరల దృష్ట్యా పరిపోతాయా? దాదాపు రెండు వేల చొప్పున యిచ్చి యిండ్లు కట్టిస్తే అవి కాళ్ళవరంగా వుంటాయి. ఆ విధంగా గృహనిర్మాణ వధికము చేపట్టాలని కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

6-20 p.m.

శ్రీ విల్లి అప్పారావు (రామచంద్రపురమ్):— ఆధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. పొట్టి శ్రీరాములుగారు లాంటి మహానాయకుల త్యాగ ఫలితంగా మనకు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వచ్చింది. మన అధికార భాష తెలుగు. కాని ఆ తెలుగును ఆఫీసులలో ఎక్కడా వాడడం లేదు. 75 శాతం ఇంగ్లీషు భాషనే వాడుచున్నారు. ఈ విధంగా ఇంగ్లీషు భాషను మన రాష్ట్రంలో పెంచుకుంటూ పోతారని ఆ మహానాయకులు అనుకోలేదు. గత సంవత్సరం మన రాష్ట్ర రాజధానిలో ప్రవంచ తెలుగు మహాసభలు కూడా

జరుపుకున్నాము. కాని తెలుగు భాషను మాత్రం ప్రోత్సహించలేకపోతున్నారు. ఎక్కడ ఏ ఆఫీసులో చూసినా అంతా ఇంగ్లీషునే వాడుచున్నారు. మాలాంటి చదువు లేనివారికి, ఇంగ్లీషు రానివారికి అసెంబ్లీలో స్థానం లేదని చట్టం తీసుకొని వస్తే మంచిది. 1956 లో కర్నూలులో శాసనసభ్యుల గురించి ఒక పుస్తకం తెలుగులో అచ్చు వేసారు. అది చాలా బాగుంది. ఇప్పుడు అటువంటిది ఇంగ్లీషులో అచ్చు వేస్తున్నారు. అది ఇంగ్లీషురాని మాలాంటి వారికి ఏమీ తెలియడం లేదు. ఈనాడు మనం ఇతర రాష్ట్రాలకు పోయి చూస్తే వారు చక్కగా తమ భాషలో అన్ని పుస్తకాలను అచ్చు వేస్తున్నారు. ఆ విధంగా మన రాష్ట్రంలో కూడా చేస్తే ఎంతో బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మనలను శాసనసభ్యులుగా ఎవరు ఎన్నుకున్నారు? అటువంటిప్పుడు అందరికీ తెలిసే తెలుగు భాషలో అన్ని పుస్తకాలు అచ్చు వేయించాలి.

ఈనాడు దేశంలో బ్రాకెట్ అనేది ఎక్కువగా ఆడుతున్నారు. దానివల్ల చాలా కుటుంబాలు సర్వనాశనం అయిపోయాయి. అక్కడ బ్రాకెట్ అడు తున్నారని పోలీసులకు కంప్లయింట్లు చేస్తే అవతల పార్టీ దగ్గర, ఇవతలి పార్టీ దగ్గర వారు డబ్బు వసూలు చేసుకొంటున్నారు. ఫలానాచోట అన్యాయం జరుగుతున్నదని ఒక సర్పంచి పోలీసువారితో చెబితే అవతలి పార్టీ దగ్గర 100 రూపాయలు తీసుకొంటున్నారు. అదే శాసనసభ్యుడు చెబితే — శాసనసభ్యుడు పిర్యాదు చేసాడు—చాలా పెద్ద కేసు కనుక 500 రూపాయలు ఇమ్మని అవతలి పార్టీ నుంచి వసూలు చేసుకొంటున్నారు. ఈ విధంగా మనం చేసే చట్టాలు వారికి ఉపయోగపడుతున్నాయి.

మనం చేసే చట్టాలని ధనవంతులకు దూదివరుపులులాగ ఉంటున్నాయి. అన్ని డిపార్టుమెంట్లు ధనవంతులకు ఉపయోగపడుతున్నాయి. శాసనసభ్యుడు ఎవరైనా ఒక విషయం చెబితే—ఈ విషయం శాసనసభ్యుడు చెప్పాడు, వినాలి అని ఎవరికీ లేదు. ప్రతిచోటా లంచాలే, దీనివి అరికట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు మన దేశంలో ఎంతో భాగ్యవంతులు ఉన్నారు. పెద్దపెద్ద ఖాస్వాములు ఉన్నారు. ఒకరికి మిల్లు, ఇంకొకరికి సినిమా హాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. మనం ఎన్ని చట్టాలు చేసినా వారు వాటినుంచి తప్పించుకుంటూనే ఉన్నారు. భాగ్యవంతులు మరీ భాగ్యవంతులు అవుతున్నారు. ఈనాడు భాగ్యవంతులు మరీ భాగ్యవంతులు కాకుండా చూసి పేదవాడికి కొంచెము తిండిని కలుగపెట్టే చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు డబ్బు ఎక్కువగా ఉన్నవాడికి వక్రీగానే ఉంది. అదేవిధంగా డబ్బు లేనివాడికి వక్రీగానే ఉంది. ఈ రోజున చదువుకున్న విద్యార్థులకు, మేధావులకు తిండి లేకుండా ఉంది. కనుక ఈ వ్యత్యాసాన్ని తగ్గించవలసి ఉందని మనవి చేస్తూ వెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. వెంకటేశ్వరరావు (చింతలపూడి) :—అధ్యక్షా, గవర్నరు గారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ తమద్వారా

ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో గాగ్లీమీద ప్రజలకు చేద ప్రజలకు, రైతులకు, ఉత్పత్తిదారులకే కాకుండా ఇతరులకు కూడా సౌకర్యాలు కలిగేట్లు చేస్తున్నామని వాగ్దానం చేసారు. రాష్ట్రంలో సర్వే చేసే ఏప్రప్రాంతాలలో ఏ ఏ పరిశ్రమలు స్థాపించాలో ప్రభుత్వం నిర్ణయించే ఆ పరిశ్రమలను అక్కడ పెట్టించేట్లు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మా తాలూకాలో వళ్ళు ఎక్కువగా పండుతాయి. కాబట్టి అక్కడ దానికి సంబంధించిన పరిశ్రమను వెలకొల్పి ఉపాధికల్పన కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను.

6-30 p. m.

విద్యారంగంలో—ప్రాథమిక విద్యకు, వయోజన విద్యకు, సాంకేతిక విద్యకు పర్యవసానం ఇస్తూ ప్రతి నియోజక వర్గంలో లెక్చికల్ పాఠశాల ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. పుడి ప్రోసెసింగు లెక్చికల్ నేర్పే లెక్చికల్ స్కూలును నా నియోజక వర్గంలో పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడు ఉన్న వైద్య చాలా హీన స్థితిలో ఉంది. 70% గామాలకు ఇస్తామని గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో తెలియజేసారు. అది అమలు జరిగేట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. రెండు లక్షల కుటుంబాలను దారిద్ర్య రేఖనుండి స్థైర్యం కలిగి తీసుకురావాలని కార్యక్రమం రూపొందించడం జరిగిందని తెలియజేసారు. అది అన్ని నియోజక వర్గాలలోను అమలు జరిగేట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

చేద ప్రజలకు ఇళ్ల స్థలాలు ఇస్తామని చాలా సంవత్సరాలనుంచి చెబుతున్నారు. దీనికోసం ప్రత్యేకంగా ఒక డెవలప్మెంట్ తహశీల్దారును నియమించి సంవత్సరానికి 5, 10 గ్రామాలలో ఇస్తామని చెబితే తప్ప ఈ కార్యక్రమం జరుగదు. అన్ని విషయాలు తహశీల్దారే చూడాలంటే కాదు. ఆందుచేత ప్రతి నియోజక వర్గానికి ఒక డెవలప్మెంట్ తహశీల్దారును నియమించి ఇళ్ల స్థలాల కార్యక్రమం పాధ్యతను అప్పగిస్తే తప్ప ఆ కార్యక్రమం కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

రైతులకు శిస్తులు తగ్గిస్తామని అన్నారు. వాణిజ్య పంటలు పండేవాడికి తప్ప మిగిలిన భూములకు శిస్తులను రద్దు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మార్కెటింగు కమిటీలు ఉన్నాయి. అందులో రైతు ప్రతినిధులు లేరు. కాబట్టి వాటిలో రైతు ప్రతినిధులను నియమించి మధ్యదళారీలను తగ్గించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. గ్రామాలలో మనం చాలా ప్రణాళికలు పెట్టాము. ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. గ్రామాధికారులదగ్గరనుంచి ప్రతిదానికి రిఫిఫికల్ కావాలి. కాని కనీసం వారికి జవానుకు ఇచ్చే జీతమైనా ఇవ్వకుండా ఇప్పివసులు వారిని చేయమంటే ఎట్లా చేస్తారు. మన కార్యక్రమాలు విజయవంతంగా జరగాలి అంటే వారికి ఎల్.డి.సి. జీతమైనా ఇచ్చి వారిని చేయమంటే అవి విజయవంతం అవుతాయి తప్ప లేకపోతే కావని మనవిచేస్తూ కలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సివాచి. వికల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగంలో చాలా విషయాలు ఈ నాడు ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న పనులను గురించి ప్రజల పనులను

గురించి చాల విషయాలు అందులో రూపొందించలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే పోయిన శాసనసభకి ఈ శాసనసభకి ఒక ప్రాముఖ్యత ఉంటుందని ప్రజలు ఆశించారు. ఈ వస్తువుల మార్పు తరువాత ఏదో జరుగుతుందని ప్రజలలో ఒక ఆశ కలిగింది. ప్రధానంగా పేద ప్రజలకు బలహీన వర్గాలకు, చెన్నై రెడ్డిగారుపోయి అంజయ్యగారు వచ్చారు, కనుక కొన్ని మార్పులు వస్తాయి అని ఆశించారు. వ్యవసాయ కార్మికులు, బలహీనవర్గాలు ఈ ప్రభుత్వము ఖూనంస్కరణ చట్టానికి ఎమెండుమెంట్లు తెచ్చి కట్టుదిట్టముగా అమలు జరుపుతుందని ఆశించారు. అట్లనే పరిశుభ్రమైన పాలన తీసుకువస్తుందని ఆశిస్తూ ఉన్నారు. ఈ నాడు 70 శాతం జనాభాగా ఉన్న వ్యవసాయ రైతులు వారు పండించే దానికి గిట్టుబాటు ధర లభిస్తుందిని ఆశించారు. విశేషమయ్యదారులు కూడా గిట్టుబాటు ధరకు వారికి వస్తువులు లభిస్తాయని ఆశిస్తున్నారు. అట్లనే కార్మికులు కూడా ఆశిస్తున్నారు. కాని ఈ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము చూసినట్లయితే ఈ ప్రధాన సమస్యలు పరిష్కారం చేసే పద్ధతిలో ఈ ప్రోయత్నం ఉందని నాకు అనిపించడంలేదు. కాని ఈ పదవుల మార్పులవల్ల ఈనాడు రాష్ట్రంలో బ్రహ్మాండమైన మార్పులు వస్తాయని చైతన్యం ఉస్తుందని నేను ఆశించడంలేదు. రైతుల సమస్యలు అనుకున్నట్లయితే ఈనాడు వారు పండించే పంటలకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. పారిశ్రామిక వస్తువుల ధరలు బ్రహ్మాండముగా పెరిగిపోతున్నాయి. 1970-72 వ్యవసాయిక వస్తువుల ధరలు చూసినట్లయితే 101.4 శాతము పారిశ్రామిక వస్తువుల ధరలు 109.5 శాతము, 1978-80 లో వ్యవసాయిక ధరలు 180.6 శాతము ఉంటే పారిశ్రామిక ధరలు 215.9 శాతము అప్పటికి ఇప్పటికి దానికి దీనికి ఉన్న వ్యత్యాసం చూసినట్లయితే రైతులు పరిస్థితి ఏమిటి? ఈనాడు పండించే రైతుకి గిట్టుబాటు ధర ఉన్నదా అని అడుగుతున్నారు. 1970-80 లో చూసినట్లయితే 80 పాయింట్లు వ్యవసాయ రంగంలో తక్కువ ఉన్నాయి. కాని 1980-81 అంటే ఈ మధ్య కాలంలో వ్యవసాయ రంగానికి పారిశ్రామిక రంగానికి 60 శాతము దిఫరెన్సు ఉంది. ఈ విషయాలు మనం గమనించకుండా దాటవేయ దానికి వీలు లేదు. గత సంవత్సరం ముగరు ఫ్యాక్టరీలకు 10 వేల కోట్ల రూపాయలు లాభాలు వచ్చాయి, ఈ సంవత్సరం 20 వేల కోట్లకో 30 వేల కోట్లకో పోతుండేమో ఆలోచించాలి. వ్యతంత్రం వచ్చిన తరువాత బిర్లా ఆస్తి 14 కోట్లు అయితే ఇప్పుడు 11 వేల కోట్లకు పెరిగింది. తాతాల ఆస్తి 80 కోట్లు ఉండేది, ఇప్పుడు 1200 కోట్లకు పెరిగింది. అందుచేత ఈ దేశాన్ని పాలించే విధానం లో మార్పు రావాలి. ఈ దేశాన్ని పెట్టుబడిదారీ పద్ధతిలో పరిపాలిస్తున్నారు. పెట్టుబడిదారుల ఆస్తులు బ్రహ్మాండంగా పెరిగిపోతున్నాయి. బలహీన వర్గాలను వ్యవసాయ రైతులను నిర్లబ్ధుడోపిడి చేసి ఆస్తులు వివరీతంగా సంపాదిస్తున్నారు. దేశాన్ని 80 సంవత్సరాల్లనుంచి కాంగ్రెస్ అవిచ్ఛన్నంగా పరిపాలిస్తున్నది. కాంగ్రెస్ పెట్టుబడిదారీ పద్ధతిలో మన దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్నది. దానివల్లనే మనకు ఆర్థిక సంక్షోభం వస్తూ ఉన్నది, రూపాయి విలువ పడిపోయింది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికకు ఈ వాటి ప్రణాళికకు కంటేరు చేసినట్లయితే ఇది అప్పటి ఆ ప్రణాళికకన్నా ఏమీ ఎక్కువ ఉండదు. అది

ఇది ఈక్వల్ గానే ఉంటుంది. ఆర్థిక సంశోభంతో దేశం ఈ నాడు ఈ విధంగా ఉంది.

(శ్రీ వి. చద్యరాజు (బూరుగుపూడి) :—అధ్యక్షా, నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో ఒక రిజర్వు ఫారెస్టు ఉంది. ఆ ఫారెస్టును అభివృద్ధి చేయడానికి బదులు దానిని తీసివేసి తోటలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఆ రకంగా చేయడం వల్ల పశువులను మేపుకోడానికి నాగలికి పటికోలు కర్రలు ఆడివిలో వుల్లలు తెచ్చుకునే బీదవారికి ఇబ్బందిగా ఉంది. ఆ తోటల వెంపకం వల్ల పేదవర్ణుల వృత్తి పోతుంది వుల్లలు కొట్టుకొని జీవించేవారికి కష్టమవుతుంది. పశుగ్రానము పోతుందికనుక ఆ అడవులను అడవులుగానే అభివృద్ధిచేయమని కోరుతున్నాను. తరువాత ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ విషయంలో గవర్నలుగారి ప్రసంగంలో రాబోయేకాలానికి 104 టన్నులు నిలువకు టార్గెట్ గా ఫిక్సుచేసినట్లుఉంది కాని పెరుగుతున్న జనాభా దృష్టిలో అది చాలదు. తరువాత కతవల్లి రిజర్వాయరు ఏర్పాటు చేసే గోకవరం, బూరుగుపూడి రఘుదేవపురం ఫిర్కాలకు లక్ష ఎకరాలవరకు వాగులోనికి వస్తుంది. కాబట్టి దానిని వెంటనే నిర్మించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. దానిని నిర్మించినట్లయితే కరువులు రాకుండా ఉంటాయి. పోయిన సంవత్సరంలో కరువు రావడం వల్ల సుమారు 17 లక్షల రూపాయలు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు రిలీఫ్ కి ఖర్చు పెట్టారు. ఇది నిర్మించినట్లయితే అటువంటి ఇబ్బందులు రాకుండా తటుకోడానికి వీలుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మూడవ విషయం ఏమంటే తాగినీటి సమస్య కూడా పరిష్కారం అవుతుంది. 5 గామీలలో ఈ సమస్య ఎక్కువగా ఉంది. బొల్లెమ్మ పాలెం, వెదురుపాక, అమ్మతాపురం మున్నగు చోట మంచినీటి సమస్య చాలా తీవ్రంగా ఉంది. అచ్చట లోతు బోరు వేయించి మంచినీటి సమస్యను పరిష్కరించాలి. పోయిన సంవత్సరం సమ్మర్ కెలామిటి వచ్చి మామిడి తోటలు, కొబ్బరి తోటలు, అరటి తోటలు వచ్చిపోయాయి. ఆ చెట్లకు నష్టపరిహారం ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాసాను. ఆ నష్టపరిహారం ఇప్పించాలి.

5-40 p. m.

(కోరం బెల్లు)

అక్కడ కోతులు, కొండముచ్చులు ఎక్కువగా ఉండి పండిన పంట చేతికి దక్కకుండా నష్టం కలుగుతున్నది. ఎలుకలవల్ల జరిగే నష్టంకంటే వీటివల్ల జరిగే నష్టం చాలా విపరీతంగా ఉంటున్నది. రైతులకు లక్షల రూపాయల నష్టం వాటిల్లుతున్నది. వాటిని ఆరికట్టి రైతుల బాధలు తగ్గించాలి. నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, ఇప్పటివరకు 22 మంది గౌరవసభ్యులు ప్రసంగించారు. ప్రసంగించినటువంటివారు రాజకీయంగా గవర్నరు ప్రసంగాన్ని బలపరిచేవారు, వ్యతిరేకించేవారు కూడా ఒకరకమైన దృక్పథాన్ని వ్యక్తపరిచారు. అది — కరువు తీవ్రంగా ఉంది, ప్రభుత్వం తీవ్రాన్ని చర్యలు మృగ్యం, లేదా, బహు స్వల్పంగా ఉన్నాయి, వారి అవసరాలు తీరడం లేదు అన్నాయి.

వంశధార వరదలవల్ల వచ్చిన నష్టానికి చేసిన సహాయం సరిపోదు, అందువల్ల ఈ కరువు శాధిత, వరద శాధిత ప్రాంతాలలో యుద్ధ ప్రాణివదకన సహాయక చర్యలు తీసుకోవాలి. శిస్తుల విషయంలో మీరు ఇచ్చిన రాయితీలు అమలులోకి రావడం లేదు. నా దగ్గర అనేక టెలిగ్రాములు అనేక ఊళ్ళ నుంచి వచ్చి వవిఉన్నాయి. బంటుమిల్లి తాలుకా చినపండరి గ్రామంలో మహమ్మద్ అన్వార్ అనే అతన్ని రెవిన్యూ అధికారులు హంసించి హత్య చేశారు; శిస్తు ఇవ్వలేదని. ఇదీ మనం ఇస్తున్న రాయితీలు. ఇస్తున్న రాయితీలు సక్రమంగా అమలు జరిగేటట్లు చూడాలి, అన్నలు శిస్తు పద్ధతి మాన్పాలని అనేకమంది చెప్పారు. రైతాంగానికి మీరు ఇచ్చిన గిట్టుబాటు ధర మధ్యతరగతి రైతాంగం అమ్ముకొన్న తరువాత ఇచ్చినంద వల్ల వారికి ఏమీ ప్రయోజనం కలుగలేదు. పెద్ద రైతులకు, ధనికులకు తమ ఉత్పత్తులను అపి ఉంచుకొని తరువాత అమ్ముకొన్నవారికి మాత్రమే దానివల్ల ప్రయోజనం జరిగింది తప్ప దాదాపు వేద, మధ్య తరగతి రైతాంగం ధాన్యం అంతా వెళ్లిపోయాక మీరు ఇచ్చినందున మీరు ప్రకటించిన మద్దతు ధర సామాన్య రైతులకు చెందలేదు. దానిని వారి దగ్గర ఉన్న రసీదులు అధారం చేసుకొని కొన్నవారి నుంచి ముదరా ఇప్పించాలి. ప్రతి, గోగునార, పొగాకుకు కూడా గిట్టు బాటు ధర ఇప్పించాలి. నిత్యావసర కొనుగోలు వస్తువుల ధరలువిపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. ప్రొద్దున్న జైపాల్ రెడ్డిగారు ఆ ధరలు ఎలా పెరుగుతున్నది చెప్పారు. చిల్లర ధరలు చూడండి. గత మూడు నెలలలో 80 శాతం నుంచి 50 శాతం వరకు పెరిగాయి. మానె రు. 10 ఉన్నది రు. 15 అయింది. కొబ్బరినూనె రు. 18 ఉంటే రు. 20 అయింది. గోధుమలు రు. 1.50కి దొరికేది ఇప్పుడు రూ. 2-50కి కూడా దొరకడం లేదు. బియ్యం రూ. 1-30 నుంచి రూ. 2-70కి పెరిగింది. పంచదార క్లాకులో రూ. 5 దొరికేది ఇప్పుడు రూ. 18కి కూడా దొరకడం లేదు. ప్రతి వస్తువు ధరలు ఈవిధంగానే విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. మీ ప్రభుత్వం యొక్క పాలిసీల మూలంగానే ధరలు ఈవిధంగా విస్తారంగా పెరిగిపోతున్నాయి. ధరలను తగ్గించండి, పంపిణీ సక్రమంగా చేయండి. పంపిణీ కోసం అఖిలవజ్జ కమిటీలు పెట్టమని, వాటికి చట్టబద్ధంగా అధికారాలు ఇవ్వమని చెప్పాము. ఇప్పటికే నా ఆశ్చర్యకరమైన వెట్టండి. నిరుద్యోగ సమస్య మహమ్మారి లాగా పెరిగిపోతున్నది. 1978లో నిరుద్యోగుల సంఖ్య 81 లక్షలు ఉన్నది ఇప్పుడు 15 లక్షలు అయింది. అంటే డబుల్ అయింది. వీరు రిజిస్టరు చేయించుకొన్నవారు మాత్రమే. రిజిస్టరు చేయించుకొని వారు ఇంకా ఉన్నారు. వారినందరినీ కలుపుకుంటే మొత్తం నిరుద్యోగులు సుమారు ఒక కోటి మంది ఉంటారు. 5 కోట్ల జనాభాగల రాష్ట్రంలో సుమారుగా సగం మంది పనిచేయగలవారుంటే వారిలో నిరుద్యోగం తాండవిస్తుంటే ప్రభుత్వం చేయవలసిన సహాయం ఏమిటి? నిరుద్యోగ కృతినీ ఏర్పాటు చేయండి, నెలకు రూ. 50 ఇవ్వండి. గ్రామాలలోని నిరుద్యోగ కార్మికులకు రోజుకు కిలో బియ్యము, ఒక రూపాయి ఇవ్వండి. కార్మిక రంగంలో తీవ్ర అకాంతి నెలకొని ఉంది. ప్రభుత్వరంగ సంస్థల కార్మికులు సమ్మె చేస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థలవారు సమ్మె చేస్తున్నారు. దానిమీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడా బాధ్యత ఉంది. కేంద్రం మీద ఒత్తిడి తెచ్చి వారి సమస్యలు పరిష్కారం.

ఇది ఈక్వల్ గానే ఉంటుంది, ఆర్థిక సంకోభంతో చేకం ఈ నాడు ఈ విధంగా ఉంది.

శ్రీ వి. పద్మరాజు (బూరుగుపూడి) :—అధ్యక్షా, నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో ఒక రిజర్వు ఫార్మెంట్ ఉంది. ఆ ఫార్మెంట్ను అభివృద్ధి చేయడానికి బదులు దానిని తీసివేసి తోటలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఆ రకంగా చేయడం వల్ల పశువులను మేపుకోడానికి నాగలికి ఏటికోలు కర్కలు అడివిలో పుల్లలు తెచ్చుకునే బీదవారికి ఇబ్బందిగా ఉంది. ఆ తోటల వెంపకం వల్ల పేదప్రజల వృత్తి పోతుంది పుల్లలు కొట్టుకొని జీవించేవారికి కష్టమవుతుంది. పశుగ్రాసము పోతుందికనుక ఆ అడవులను అడవులుగానే అభివృద్ధిచేయమని కోతుకున్నాను. తరువాత ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ విషయంలో గవర్నలుగారి ప్రసంగంలో రాజోయేకాలానికి 104 టన్నులు నిలువకు ట్రాక్టర్ గా ఫిక్సు చేసినట్లు ఉంది కాని పెరుగుతున్న జనాభా దృష్టిలో అది చాలదు. తరువాత శతపల్లి రిజర్వాయరు ఏర్పాటు చేసి గోకవరం, బూరుగుపూడి రఘుదేవపురం ఫిర్కాలకు అక్ష ఎకరాలవరకు వాగులోనికి వస్తుంది. కాబట్టి దానిని వెంటనే నిర్మించవలసిందిగా కోరుకున్నాను. దానిని నిర్మించినట్లయితే కరువులు రాకుండా ఉంటాయి. పోయిన సంవత్సరంలో కరువు రావడం వల్ల సుమారు 17 లక్షల రూపాయలు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు రిలీఫ్ కి ఖర్చు వెట్టారు. ఇది నిర్మించినట్లయితే అటువంటి ఇబ్బందులు రాకుండా తటుకోడానికి వీలుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మూడవ విషయం ఏమంటే కాగ్నీటి సమస్య కూడా పరిష్కారం అవుతుంది. 5 గాగ్నీమాలలో ఈ సమస్య ఎక్కువగా ఉంది. బొల్లెమ్మ పాలెం, వెదురుపాక, అచ్చతాపురం మున్నగు వోట్ల మంచినీటి సమస్య చాలా తీవ్రంగా ఉంది. అచ్చట లోతు బోరు వేయించి మంచినీటి సమస్యను పరిష్కరించాలి. పోయిన సంవత్సరం సమ్మర్ కెలామిటి వచ్చి మామిడి తోటలు, కొబ్బరి తోటలు, అరటి తోటలు చచ్చిపోయాయి. ఆ చెట్లకు నష్టపరిహారం ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాసాను. ఆ నష్టపరిహారం ఇప్పించాలి.

5-40 p. m.

(కోరం బెలు)

అక్కడ తోతులు, కొండముచ్చులు ఎక్కువగా ఉండి పండిన పంట చేతికి దక్కకుండా నష్టం కలుగుతున్నది. ఎలుకలవల్ల జరిగే నష్టంకంటే వీటివల్ల జరిగే నష్టం చాలా విపరీతంగా ఉంటున్నది. రైతులకు లక్షల రూపాయల నష్టం వాటిల్లుతున్నది. వాటిని అరికట్టే రైతుల బాధలు తగ్గించాలి. నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, ఇప్పటివరకు 92 మంది గౌరవసభ్యులు ప్రసంగించారు. ప్రసంగించినటువంటివారు రాజకీయంగా గవర్నరు ప్రసంగాన్ని బలపరిచేవారూ, వ్యతిరేకించేవారూ కూడా ఒకరకమైన దృక్పథాన్ని వ్యక్తపరిచారు. అది — కరువు తీవ్రంగా ఉంది, ప్రభుత్వం తీసికొన్న చర్యలు మృగ్యం, లేదా, బహుస్వల్పంగా ఉన్నాయి, వారి అవసరాలు తీరడం లేదు అన్నాయి.

వంశధార వరదలవల్ల వచ్చిన నష్టానికి చేసిన సహాయం సరిపోదు, అందువల్ల ఈ కరువు బాధిత, వరద బాధిత ప్రాంతాలలో యుద్ధ ప్రాతిపదికన సహాయక చర్యలు తీసుకోవాలి. శిస్తుల విషయంలో మీరు ఇచ్చిన రాయితీలు అమలులోకి రావడం లేదు. నా దగ్గర అనేక తెలిగ్రామీణులు అనేక ఊళ్ళ నుంచి వచ్చి నవిఉన్నాయి. బంటుమిల్లి తాలుకా చినపండరి గ్రామంలో మహమ్మద్ అన్వర్ అనే అతన్ని రెవెన్యూ అధికారులు హింసించి హత్య చేశారు; శిస్తు ఇవ్వలేదని. ఇదీ మనం ఇస్తున్న రాయితీలు. ఇస్తున్న రాయితీలు సక్రమంగా అమలు జరిగేటట్లు చూడాలి, అసలు శిస్తు పద్ధతి మాన్పాలని అనేకమంది చెప్పారు. రైతాంగానికి మీరు ఇచ్చిన గిట్టుబాటు ధర మధ్యతరగతి రైతాంగం అమ్ముకొన్న తరువాత ఇచ్చినందవల్ల వారికి ఏమీ ప్రయోజనం కలుగలేదు. పెద్ద రైతులకు, ధనికులకు తమ ఉత్పత్తులను అమ్మి ఉంచుకొని తరువాత అమ్ముకొన్నవారికి మాత్రమే దానివల్ల ప్రయోజనం జరిగింది తప్ప దాదాపు పేద, మధ్య తరగతి రైతాంగం ధాన్యం అంతా వెళ్ళిపోయాక మీరు ఇచ్చినందున మీరు ప్రకటించిన మద్దతు ధర సామాన్య రైతులకు చెందలేదు. దానిని వారి దగ్గర ఉన్న రసీదులు అధారం చేసుకొని కొన్న వారి నుంచి ముదరా ఇప్పించాలి. ప్రతి, గోగునూర, పొగాకుకు కూడా గిట్టు బాటు ధర ఇప్పించాలి. నిత్యావసర కొనుగోలు వస్తువుల ధరలువివరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. ప్రొద్దున్న జైవల్ రెడ్డిగారు ఆ ధరలు ఎలా పెరుగుతున్నది చెప్పారు. చిల్లర ధరలు చూడండి. గత మూడు నెలలలో 30 శాతం నుంచి 50 శాతం వరకు పెరిగాయి. నూనె రూ. 10 ఉన్నది రూ. 15 అయింది. కొబ్బరినూనె రూ. 18 ఉంటే రూ. 20 అయింది. గోధుమలు రూ. 1.50కి దొరికేది ఇప్పుడు రూ. 2-50కి కూడా దొరకడం లేదు. బియ్యం రూ. 1-30 నుంచి రూ. 2-70కి పెరిగింది. పంచదార బ్లాకులో రూ. 5 దొరికేది ఇప్పుడు రూ. 18కి కూడా దొరకడం లేదు. ప్రతి వస్తువు ధరలు ఈవిధంగానే వివరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. మీ ప్రభుత్వం యొక్క పాలసీల మూలంగానే ధరలు ఈవిధంగా విస్తారంగా పెరిగిపోతున్నాయి. ధరలను తగ్గించండి, పంపిణీ సక్రమంగా చేయండి. పంపిణీ కోసం అఖిలవేళ కమిటీలు పెట్టమని, వాటికి చట్టబద్ధంగా అధికారాలు ఇవ్వమని చెప్పాము, ఇప్పటికే నా ఆశ్చర్యం పెట్టండి. నిరుద్యోగ సమస్య మహమ్మారి లాగా పెరిగిపోతున్నది. 1978లో నిరుద్యోగుల సంఖ్య రిలక్షలు ఉన్నది ఇప్పుడు 15 లక్షలు అయింది. అంటే డబుల్ అయింది. వీరు రిజిస్టరు చేయించుకొన్నవారు మాత్రమే, రిజిస్టరు చేయించుకోని వారు ఇంకా ఉన్నారు. వారినందరినీ కలుపుకుంటే మొత్తం నిరుద్యోగులు సుమారు ఒక కోటి మంది ఉంటారు. 5 కోట్ల జనాభాగల రాష్ట్రంలో సుమారుగా సగం మంది పనిచేయగలవారుంటే వారిలో నిరుద్యోగం శాతం విస్తృతం చేయవలసిన సహాయం ఏమిటి? నిరుద్యోగ భృతినీ ఏర్పాటు చేయండి, నెలకు రూ. 50 ఇవ్వండి. గ్రామాలలోని నిరుద్యోగ కార్మికులకు రోజుకు కిలో బియ్యము, ఒక రూపాయి ఇవ్వండి. కార్మిక రంగంలో తీవ్ర ఆకాంతి నెలకొని ఉంది. ప్రభుత్వరంగ సంస్థల కార్మికులు సమ్మె చేస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థలవారు సమ్మె చేస్తున్నారు. దానిమీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడా బాధ్యత ఉంది. కేంద్రం మీద ఒత్తిడి తెచ్చి వారి సమస్యలు పరిష్కారం

అయ్యేట్లు చూడాలి. అనేకమంది యజమానులు కుదుర్చుకొన్న ఒప్పందాల్ని అమలుచేయడం లేదు. లాకౌట్లు జరుగుతున్నాయి. శ్రేడ్ యూనియన్ హక్కులు కాలరాస్తున్నారు. కార్మికుల ప్రయోజనాలకొరకు ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలి. సీలింగ్ విషయంలో అసలు ఖామి లేదు. అన్నారు. మేము ఇదివరకు ఏ ఏ గ్రామాలలో ఎంత ఖామి ఉంది తెలిపాము. ఇప్పటికీ చెపుతున్నాము. ఆ లెక్కలను మేము రుజువుపరుస్తాము. ఆ లెక్కలు తీయడని అడుగుతున్నాను. ఒక చోట ఒక ఖామి యజమాని చనిపోయాడు. అతని మేజర్ పిల్లలకు సరిపోయే ఖామి సీలింగు ప్రకారం ఉన్నది. కాగా చనిపోయిన ఖాస్వామి ఖామి ప్రభుత్వానికి రావాలి. కానీ దానిని అదే ఖాస్వాములు అనుభవిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం చూస్తూ ఉరుకుంటున్నది. ఈ ప్రభుత్వం ఖాస్వాముల ప్రభుత్వం కాబట్టి ఇలా చేస్తున్నది. వీటికి కూడా అఖిలపక్ష కమిటీలు నేయమని చెప్పాము. ఇప్పటికే నా వాటిని వేయండి. అప్పకృత హరిజనులను వెంటాడుతున్నది. అప్పకృతా నివారణ చట్టంవల్ల వారికి ఎమీ మేలు జరగలేదు. ఆ చట్టం ఇప్పటికీ అమలు జరగడం లేదు. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కౌలుదారి చట్టం కూడా సక్రమంగా అమలు జరగడంలేదు. ఖాస్వాములు కౌలుదార్లతోటి అనేక ఒప్పందాలు వాయింపుచున్నారు. చట్టంరాక ముందు ఉన్న దుర్భర పరిస్థితులే ఈవాటికి కౌలుదార్లు అనుభవిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం దారుణంగా విఫలమైపోయింది విద్యారంగంలో ప్రతిరోజు సమ్మెలు, నిరహారదీక్షలు చేస్తున్నారు. ఉపాధ్యాయులకు కీతాలు డై రెక్టు పేమెంట్ చేయడం లేదు. ఆ విషయంలో విఫలమయ్యారు. సరిగ్గా కీతాలు అందేటట్లు చూడండి. చదువులు సరిగ్గా చెప్పేట్లు చూడండి. మీరు చెప్పిన విద్యార్థి ఉపాధ్యాయుడు విప్పతిప్రకారం ఇంకా 81 వేల మంది ఉపాధ్యాయులు ప్రయమరీ స్కూల్స్ నుండి హైస్కూలు వరకు అవసరం అవుతారు. ప్రయమరీ స్కూల్స్ లో 81 వేల మంది, అప్పర్ ప్రయమరీ స్కూల్స్ లో 21 వేల మంది, హైస్కూల్స్ లో 10 వేల మంది మొత్తం 81 వేల మంది ఉపాధ్యాయులు అవసరం ఉన్నారు. వారిని వెంటనే నియమించి విద్యాస్థాయిని కాపాడాలని కోరుతున్నాను. సమగ్ర విద్యా బిల్లును మార్చి ఈ శాసనసభలో అమలుపరచాలని కోరుతున్నాను. విద్యార్థులకు చదువు పూర్తిచేసిన తరువాత వారికి ఏదైనా వృత్తి గాని ఉద్యోగం గాని దొరికే వరకు వారికి ఏమీ సహాయం చేయకుండా ఉంటున్నారు. పనికిరాని చదువులు అయిపోయాయి. జాబ్ ఓరియంటెడ్, ఒకేవనల్ ఎడ్యుకేషన్ కావాలి. వారికి కాలేజీలో సీటు దొరికితే హాస్టలు సౌకర్యం, స్కాలర్ షిప్పు ఉండవు. ఈ విషయములో ప్రభుత్వం విఫలమైందని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. విద్య వ్యాపారమై పోయింది. ప్యాపారములో కూడా చాలా దారుణమైన వ్యాపారంగా తయారైంది. గవర్నరు ప్రసంగములో వీరు చాలా గొప్పలు చెప్పారు. ప్రైవేటు మెడికల్ కాలేజీలు. ఇంజనీరింగు కాలేజీలు పెట్టారంటే అవి ధనీకుల పిల్లలు చదువుకునే దానికి అవకాశాలు కల్పించడమే గాని సామాన్య పేదల పిల్లలకు మాళ్ళంకాదు. విద్యారంగాన్ని అసలు ప్రైవేటు రంగములో ఉంచకుండా ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి. ఎడ్యుకేషన్ లో యస్ ఏ, యస్ టి.

విన రిజిస్ట్రేషన్లు కొనపాగిస్తూనే మిగిలిన అర్హతలు కలిగిన వారికి అన్ని రంగాలలోను విద్యాబోధన జరిగేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

ఇంక ప్రభుత్వ పరిపాలన విషయం చూద్దాము. పరిపాలనా యంత్రాంగములో ఈరోజు పైనుంచి క్రిందివరకు లంచము లేనిదే పనులు జరగడం లేదు. అప్పాగావు గారు ఉదయం చాలా చక్కగా చెప్పారు. అది నా హృదయానికి హత్తుకుపోయింది. గ్రామస్థాయి నుంచి సెక్రటేరియట్ వరకు లంచము లేనిదే పని జరగదు, ఇంకా దారుణము ఏమిటంటే మంత్రులే లంచాలు తీసుకుంటున్నారు మేమెంత అని ఉద్యోగస్తులు అంటున్నారు. మాకు వచ్చేదానిలో సగము మంత్రులకే పోతుంటే మాకేమి మిగులుతుందని కంట్రాక్టర్లు చెబుతున్నారు. లంచాలు, కమిషన్లు లేనిదే పనులు జరగడం లేదు. ఈ రోజు అంజయ్యగారి మంత్రీవర్గంలోని మంత్రులు లంచాలు తీసుకుంటున్నారు. మంత్రుల ఇళ్ళు లంచాలు తీసుకునే కేంద్రాలుగా మారిపోయాయి. ఈ విషయం నిబడి లకు తెలుసు, జనానికి తెలుసు. కాదని మమ్మలను నమ్మమంటే ఎవరు నమ్ముతారు?

శ్రీ ఇ. అయ్యప్ప రెడ్డి:—నేను ఇంటర్ ఫియర్ కావాలని కాదు సైనిఫిక్ ఎలిగేషను రూల్ 304, క్రింద చుండుగా స్పీకరుకు నోటీసు ఇచ్చి పర్మిట్ కులర్ మినిస్టరు మీద ఎలిగేషన్ అంటే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ యం. ఓకార్ :—నేను దానికి సిద్ధపడతాను ఈ మంత్రీవర్గములో ఉన్న మంత్రులలో అధికభాగం అవినీతికి, ఆశ్రితవక్షపాతానికి, అనమర్థతకు. ఆరోపణలకు గురయినవారు. కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి వీరి ఆరోపణలమీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ప్రాయబడినప్పుడు వీరు నిర్దోషులని ప్రకటించాతా? వీరి ఆరోపణల మీద నివేదిక హావుస్ లో పెట్టించండి. అటువంటి వారిని ముందుపెట్టుకొని మీరు లోకాయుక్త బిల్లు తీసుకువస్తామంటే, అసలు లంచగొండులే మంత్రులుగా ఉంటే, ప్రభుత్వంలో కూర్చున్నవారిమీదే ఆరోపణలు ఉంటే-ఉన్నప్పుట్టదగ్గర ఉదుమును కావలా పెట్టవట్లు, పిల్లికిరొయ్యల మొలతాడు కట్టినట్లు-గతములో ఆరోపణలు ఉన్నవారే విచారణ జరుపుతామంటే ఆలాంటివారిమీద ఇంక మీరు ఏదో చేస్తామంటే ఎవరు నమ్ముతారు. ఆరోపణలు ఉన్నవారిమీద ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు?

అంజయ్యగారంటే వహజముగా నాకు అభిమానం ఉంది. ఆయన పేద కుటుంబమునుంచి వచ్చినవారు. కాని వ్యక్తిగా కాదు, ఆయన రాజకీయాలు ఏమిటి, పాలసీలు ఏమిటి అనేది ముఖ్యం. ఒక వంక మంత్రవర్గములో ఉన్నవారే లంచాలు తీసుకుంటూ ఉంటే ఇంక మంచిగా పాలిసాము అంటే ఎలా నమ్మగలము. అందులో కూర్చున్నవారు అంకా ఆ వలయములో చిక్కుకోవలసిందే. ఈవేళ ఆయన ముఖ్యమంత్రిగా ఉండవచ్చు, రేపు ఇంకొకరు రావచ్చు. మంత్రులు తమ ఆస్తులు ప్రకటించాలని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. ఈరోజువరకు ఎవరై నా ప్రకటించారా? ఎందుకు ప్రకటించలేదు? ప్రకటించరు. ఈ మంత్రులు ముఖ్యమంత్రిని భాతరు చేస్తారా అంటే అది వేరే విషయం. ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయాలు అప్పుడు జరగడంలేదు. ప్రకటించడానికి ఏ తారీఖు పెట్టారు. ఫలాచా

తారీఖు ఏమయినా ఉందా ? కాలనిర్ణయం లేకుండా వదలివేస్తే ఇదికూడా ధోకా అనుకోవలసిందే.

కిసాన్ రాలీ అన్నారు. దానికి 40 లక్షల మంది వచ్చారు అన్నారు 40 లక్షల మంది కాకపోతే 40 లక్షల మందిని తీసుకెళ్ళమనండి. ఒకసారికాదు కావలిస్తే 16 సార్లు చేసుకోండి. మీ పార్టీ రాలీ అని కానననభ సమావేశాలు వాయిదా వేయడం ఎందుకు ? మీ పార్టీవారు డబ్బులు వసూలు చేసుకోంటే ఆక్షేపణలేదు. అది వేరే. కాని అధికారులను ఉపయోగించుకొని అనేక ప్రాంతాలలో డబ్బు వసూలు చేశారు. అదేనూ ఆక్షేపణ. మీ పార్టీ పెట్టుకొంటే మాకు అభ్యంతరము లేదు.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్పరెడ్డి :— ఎక్కడ వసూలు చేశారు, ఎవరు వసూలు చేశారు ?

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— వరంగల్లులో వసూలు చేశారు. ఎక్స్‌యిజ్. విడబ్ల్యుడి, రెవెన్యూ, వంచాయతీరాజ్ అధికారులు వసూలుచేశారు.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్పరెడ్డి :— ఎలగేషన్లు చేసేటప్పుడు రూల్ 804, 805 క్రింద ఫలానావారు, ఫలానా ట్రైములో, ఫలానా చోట వసూలు చేశారు అంటే దానికి జవాబు చెప్పవచ్చు. వేగ్ గా చెప్పితే దానికి జవాబు ఎట్లా చెప్పగలరు? అది దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— ఒక వ్యక్తి మీద చెప్పవలసి వస్తే అది. ప్రభుత్వ పాలనీమీద, ప్రభుత్వ యంత్రాంగము మీద జనరల్ గా చెప్పగలము. వర్మిక్ విచారణకు కమిటీని వేస్తే మేము తప్పకుండా వివరాలు తీసుకొని వస్తాము. హావుస్ కమిటీ వేయండి ప్రజలచేత చెప్పిస్తాము.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— కిసాన్ రాలీ పాలక వజానికి సంబంధించింది కాబట్టి లారీలలో, రైళ్లలో వెళ్ళారు. మా విజయవాడ రాలీకి జనము లారీలలో వెడుతూంటే వారిని లాఠీచార్జిచేసి జైళ్లలో కూడా పెట్టారు. మీ కిసాన్ రాలీకి ఢిల్లీ వెడుతూ రైల్వే స్టేషన్లలోని కాంటన్ లో దూరి దొరికిన సామానులన్నీ పాడుచేసి బయట పారేస్తే ఏమీ లేదే? ఢిల్లీ వెడుతూ మధ్యలో చచ్చిపోయినవారికి 10 వేల రూపాయలు నష్టపరిహారం ఇచ్చారు. మన రాష్ట్రములో మా కిసాన్ రాలీకి వస్తూ కంచితే చెక్కి దగ్గర ప్రమాదానికి గురై చచ్చిపోతే వారికి ఎందుకు ఇవ్వలేదు? అక్కడొక వద్దతి అక్కడొక వద్దతి అవసరమేమిటి. ఇది ఉపించరాని నేరమవుతుందని నేను మీకు మనవి చేస్తున్నాను. కంచరల్ల వద్ద చచ్చిపోయిన వారికి కూడా అదేవిధంగా 10 వేల రూపాయలచొప్పున నష్టపరిహారం చొప్పున ఇవ్వండి.

7-00 p. m

ఈ ప్రభుత్వ అవినీతికి సంబంధించినదే ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. రాజకీయ బాధితులకు సంబంధించిన ఒక పెద్ద ప్రహసనం వుంది. దీనికి సంబంధించిన వివరాలు మంత్రిగారైన అయ్యప్పరెడ్డి గారు బహుశా స్పెసిఫిక్ గా ఇవ్వాలంటూ రేమో. స్పెసిఫిక్ గానే ఇచ్చాం. కేంద్ర మంత్రి శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారు

ఇచ్చిన ప్రకటన ప్రకారం ఒక్క కరింనగర్ జిల్లాలోనే దొంగ నర్తి ఫికేట్లు సంపాదించుకొని వింఛన్ పొందుతున్న వారి సంఖ్య అరు వేల దాకా వుంది. ఈ విషయాన్ని వారు బహిరంగంగా ప్రకటించారు. పి. వి. నరసింహారావు గారి సంతకాన్ని ఎవరు ఫోర్జరీ చేయగలుగుతారు? హయగ్రీవాచారి గారి సంతకాన్ని ఎవరు ఫోర్జరీ చేయగలుగుతారు? మేము చేయగలుగుతామా? హుజూరాబాద్ లో, మంధన తాలూకాలో మన్సిఫ్ మేకప్ ఫోటో సంతకాన్ని ముద్రలతో సహా ఫోర్జరీ చేశారు. ఈరోజున రెండు వేల మంది ఆ రకంగా కరింనగర్ జిల్లా నుండి దొంగ నర్తి ఫికేట్స్ పొంది వరంగల్ కలెక్టర్ ఆఫీసునుంచి వింఛన్ తీసుకొంటూ వున్నారు. ఈ ప్రకటన వచ్చిన తరువాత కరింనగర్ జిల్లా కలెక్టరు విచారణ జరిపి చర్య తీసుకొని వాళ్ల వింఛన్ అపివేశారు. కాని ఆ దొంగ నర్తి ఫికేట్స్ మీద ఇంకా ఈనాటికీ వరంగల్ జిల్లా కలెక్టరు గారు వింఛన్ చెల్లిస్తున్నారు. ఒక సీనియర్ మంత్రి, మా జిల్లాకు అన్ని శాధ్యతలూ వహించవలసిన మంత్రిగారైన హయగ్రీవాచారి గారు పాల్గొన్న సమావేశంలో జరిగిన నిర్ణయాన్ని ఎందుకు అమలు జరపడంలేదు? వరంగల్ వారు కరింనగర్ వెళ్లి నర్తి ఫికేట్స్ తెచ్చుకొన్నారు. దొంగ నర్తి ఫికేట్స్ మీద ఇంకా వింఛన్ చెల్లిస్తున్న వరంగల్ జిల్లా కలెక్టరు మీద ఏవిధమైన చర్య తీసుకోలేదు. ఆయన మీద చాలా తీవ్రమైన చర్య తీసుకోవాలి. వరంగల్ జిల్లాలో దొంగ నర్తి ఫికేట్ల విషయంలో విచారణ జరిపి వెంటనే వింఛన్ అపివేయాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే సమర్థవంతమైన పరిపాలన గురించి చెబుతున్నారు. సమర్థవంతమైన పరిపాలన కావలసిందే. కాని సమర్థవంతం అంటే ఏమిటి? దేని ఆధారంగా సమర్థవంతం? పైనుండి క్రిందివరకూ అధికారులు రోజూ చేస్తున్న కార్యక్రమాలు చూస్తేనే తెలుస్తుంది. సమర్థవంతమైన పరిపాలన అంటే ఇక పేరే చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఇకపోతే తనకు కావలసిన మంత్రులను వేసుకొనే స్వేచ్ఛ ముఖ్యమంత్రిగారికి వుంది. ముఖ్యమంత్రి మంత్రులను ఏర్పాటు చేయాలని రాజ్యాంగ చట్టంలో వుంది అయితే ముఖ్యమంత్రితో నిమిత్తం లేకుండా వారి ఆపాయిట్ మెంట్స్ వస్తున్నాయి. ముఖ్యమంత్రి గారు మంత్రి వర్గానికి శాధ్యత వహించే స్థితిలో లేరు. పరిపాలనా విషయం చూస్తే ప్రాదరాజాదు సూచి పరిపాలన జరగవలసింది పోయి ఢిల్లీ నుండి పరిపాలన జరుగుతోంది. పార్టీ నిర్ణయాలు పేరు, పార్టీ డిస్ ప్లేయిస్ పేరు. దానిని కాదనము. కాని ఇది మీ పార్టీ వ్యవహారం కాదు. 5 కోట్ల మంది తెలుగు ప్రజలు ఎన్నుకొన్న కాశనసభ ఇది. ఎన్నికైన మెజారిటీ పార్టీ సభ్యులు తమ నాయకుడిని ఎన్నుకొంటారు. ముఖ్యమంత్రిగారు తనకు కావలసిన వాళ్లతో మంత్రివర్గాన్ని ఏర్పాటు చేయవచ్చు. అప్పుడు మంత్రి వర్గం ముఖ్యమంత్రికి శాధ్యత వహిస్తుంది. కాని ఈరోజు అందుకు విరుద్ధంగా జరుగుతోంది. ఇదా ప్రజాస్వామ్యం? ఇకపోతే పరిపాలనా వ్యవహారాలలో రాజకీయ నాయకుల జోక్యం ఏ విధంగా వున్నదంటే ఒక సబ్-ఇన్ స్పెక్టరును అయనపై అధికారి అయిన ఎస్. పి. ట్యూర్నిస్ ఫర్ చేసినట్లయితే ఒక మంత్రిగారిదగ్గరకు వెళ్లి తన ట్రాన్స్ ఫర్ ఆఫ్ గును కేబ్లెట్ చేయించుకొంటాడు. ఈ విధంగా జరిగితే ఆ సబ్-ఇన్ స్పెక్టర్ తన పై అధికారులైన ఎస్. పి. డి. ఎస్. పి. మొదలైన వారి మాట వింటాడా? వినడు. మంత్రిగారు ఆ విధంగా చెప్పితే అధికారుల మాట వినరు. ఈ విధంగా

పొలిటికల్ లాయల్ టీమ్, ఎక్స్ ప్లానీ లాయల్ టీమ్ పెరిగిపోతున్నాయి. అందువల్ల ఇది వ్యక్తిగత విషయం కాదు. తెలుగు ప్రజలందరికీ సంబంధించిన వ్యవహారాలు ఇవి. ఇకపోతే కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు మధ్యగల సంబంధాలకు సంబంధించిన సమస్య ఉన్నది. రాష్ట్రానికి మొదలే తక్కువ అధికారాలు వున్నాయి. కనీసం రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడిన నామ మాత్రపు అధికారాలైనా అమలులో లేకుండా కాలరాయడానికి ప్రయత్నించడమనేది జరుగుతోంది. చివరకు ఏక వ్యక్తి నియంతృత్వానికి ఇది దారి తీస్తుంది. చాలా తొందరలోనే ఏక వ్యక్తి నియంతృత్వం వైపు పోతోంది. అందువల్ల దీనిని తీవ్రంగా ఖండిస్తున్నాను. దీనిని వాళ్ళ పార్టీ వ్యవహారంగా చెప్పడానికి పీలులేదని ఈ సందర్భంలో నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే మరో విషయం చెప్పదలుచుకోన్నాను.

ముఖ్యమంత్రి అంజయ్యగారు చాలా మంచివారు, భోలా శంకరుడు. అడగని వాడిదే తప్పు కాని అడిగినవారికి అన్ని వాగ్దానాలు చేస్తున్నారు. కాని దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమిటంటే నిన్న నెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పారు అంజయ్యగారివద్ద రెండే రెండు సూత్రాల కార్యక్రమం వున్నదని అదేమిటంటే వేసుకోవడం, తీసివేయడం అని వారు చెప్పారు. కాని పాపం ఆ రెండు అధికారాలు కూడా లేవు. అన్ని విషయాలలో వైవారు ఏది చెబితే అది భక్తితో అమలుపరుస్తున్నారు. ఆ రకంగా నామ మాత్రపు వ్యక్తులుగా వుంటే పరిపాలన ఏ రకంగా సాగించగలరని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇకపోతే ఈ నాడు అన్నింటి కన్నా తీవ్రంగా ప్రజలను కలవర పెడుతున్న సమస్య శాంతిభద్రతల సమస్య. అసలు మానవుడికి ఈరోజున తిండి, గుడ్డా ఎంత అవసరం వుందో ఊమంగా ప్రతకడానికి తన పరిస్థితి ఏమిటి అనేది ఆలోచించుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడిందని నేను అనుకుంటున్నాను. తిండి గుడ్డల కంటే కూడా ఈనాడు శాంతి భద్రతల సమస్య ప్రాధాన్యమై కూర్చుంది. ఇది చాలా దురదృష్టకరమైన విషయమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. పోలీసులు శాంతి పరిరక్షకులనీ, పౌరలహక్కులను కాపాడే వారని మనందరి ఆభిప్రాయం. ఆ ఉద్దేశం కోసమే వారు ఏర్పాటు చేయబడ్డారని మనం నమ్ముతుంటాం. కాని ఈ రోజున జరుగుతున్నది అందుకు పూర్తి విరుద్ధంగా వుంది. శాంతి పరిరక్షకులుగాకాక వారు శాంతి భక్షకులుగా తయారై నాడు. పౌరులకు రాజ్యాంగంలో పొందుపరచిన హక్కులను గ్యారంటీ చేసేదిగా కాక వాటిని ఉపసంహారం చేసేదిగా తయారైంది ఈ పోలీసు వ్యవస్థ. ఈరోజున ఎటు చూసినా ఆర్ టి.సి. మరియు ప్రైవేటు బస్సులలో దొంగతనాలు జరుగుతున్నాయి. పోలీసులతో సంబంధం లేకుండా ఈ దొంగలు ఇంత స్వేచ్ఛగా వ్యవహరించగలరా? పోలీసు స్టేషన్లలో సైతం దొంగతనాలు జరుగుతున్నాయి. పోలీసులతో సంబంధం లేకుండా చేస్తున్నారా దొంగలు? వారికి తెలిసే జరుగుతున్నాయి. నిజానికి దొంగతనాలలో పోలీసు దిపారు మెంటుకు వాటాలు ఉన్నాయి. అరెస్టులు చేసేది నామ్ కే వాస్తే. చర్యలు తీసుకోవడం కూడా నామ్ కే వాస్తే. అందువల్ల దొంగతనాలు దోపిడీలు ఇంత విచ్ఛల విడిగా జరుగుతున్నాయంటే అవి పోలీసు దిపార్టుమెంటు ప్రత్యక్షమందుకుతో జరుగుతున్నాయని ప్రశ్నేతంగా చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఇకపోతే స్త్రీలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాల విషయమై శ్రీమతి మల్ల స్వరాజ్యంగారు చాలా

హృదయవిదారకంగా చెప్పారు. హృదయమున్న మానవుడు నిజంగా కరిగిపోవాలి. అంతటి దారుణాలు జరుగుతుంటే ఈరోజు ప్రభుత్వం చేస్తున్నదేమిటి? స్త్రీల గతి ఏమిటి? ఎడ్కడికక్కడ గూండాలు చెరుస్తారు, పోలీసులు చెరుస్తారు? ఆ విధంగా చేయగలిగిన వారే మహానుభావులవుతున్నారు. పోలీసు డిపార్టుమెంటులో డిపార్టుమెంటుల్ పేట్రీయాటిజం పెరిగింది మా పోలీసువారు ఎవరూ తప్పు చేయలేదు, మేం పరిశ్రామంగా వున్నామని అంటున్నారు మంత్రులు స్వయంగా యాక్ట్ చేస్తున్నారా? తప్పు చేసిన వారిని శిక్షిస్తున్నారా అంటే లేదు అవి. చెప్పడానికి సందేశం ఆఖరలేదు అంతే కాదు, బహిష్కరణగా ఈ ప్రభుత్వమూ, ఈ పోలీసు డిపార్టుమెంటూ భూస్వాములకు అనుకూలమైన వైఖరిని అవలంబిస్తున్నాయి, పెట్టుబడిదారుల అనుకూలమైన వైఖరిని అవలంబిస్తున్నాయి. పోలీసు డిపార్టుమెంటువారు ఎవరు డబ్బు ఇస్తే వారి వైపు ఉంటున్నారు. విల్లి అప్పారావుగారు చెప్పారు, ఫలానా చోట అన్యాయం జరుగుతోందని ఒక సర్పంచు వెళ్ళి పోలీసులకు చెప్పితే వారి వద్ద 100 రూపాయలు తీసుకొంటారు. అదే ఒక ఎం. ఎల్. ఎ. చెప్పినట్లుంటే ఇచ్చేదో పెద్దకేసని వెయ్యి రూపాయలు తీసుకొంటున్నారు. ఈ విధంగా హంతకులవద్ద డబ్బు తీసుకొని వారిని వదలిపెడుతున్నారు, అమాయకులవై కేసులు పెడుతున్నారు. ఇట్లా డబ్బు తీసుకొని తిమ్మిని తిమ్మి, బమ్మిని తిమ్మి చేస్తున్నారు. చెప్పలేని ఘోరాలు చేస్తున్నారు. గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఈ సంవత్సరం పెరిగిన నేరాల వివరాలను జయపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఈ మధ్యనే పోలీసు ఆఫీసీయేషన్ సమావేశాలు జరిగాయి. 250 రాజకీయ ఘర్షణలు జరిగాయని ఆ సమావేశంలో డైరెక్టరు-జనరల్ గారే స్వయంగా చెప్పారు. నిజానికి దానికి మూడు రెట్లు జరిగివుంటాయనే నా అభిప్రాయం 250 రాజకీయ ఘర్షణలు జరిగితే అందులో 84 మంది రాజకీయ హత్యలకు గురియ్యారని కూడా వారు చెప్పారు. దీనికి వారు చెప్పిన పరిష్కార మార్గం ఏమిటి? అన్ని రాజకీయ పార్టీల వారు శాంతియుతంగా కూర్చోవీ చర్చించుకోవాలన్నారు. కాని నేను అడిగేది ఏమిటంటే పోలీసులు నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించినట్లయితే ఈ రకంగా రాజకీయ హత్యలు పెరుగుతాయా? కావాలని వారు ఒక పక్షానికి అనుకూలంగా వుండి, మరొక పక్షానికి వ్యతిరేకంగా దుర్భాగాలు, దౌర్భాగాలూ సాగించబడతే ఈ రకంగా జరుగుతున్నాయనేది నిర్వివాదాంశం. పోలీసు డిపార్టుమెంటు వైఖరి చక్కబడనంతవరకూ ఈ రకంగా మీరే సర్దుకోండి, మేము మాత్రం ఒక పక్షాన్ని సహార్థు చేస్తాం అని వారు అంటే వారు ఇచ్చే ఉపన్యాసాలకూ, సలహాలకూ విలువే లేదు. కొన్ని సంఘటనలు ఈ సందర్భంలో మీ దృష్టికే తేదలచుకొన్నాను. సూర్యాపేటవద్ద గుండేపురి అనే గ్రామం వుంది. ఆ గ్రామంలో 1980 అక్టోబరు చివరి వారంలో ఒక వ్యక్తి హత్య చేయబడ్డాడు. ఆ గ్రామస్థులంతా సర్పంచుతో సహా కలిసి హంతకులను పట్టుకొని పోలీసులకు బహుశెప్పడం జరిగింది. అయితే పోలీసులు వారం రోజులపాటు వాళ్ళను ఉంచుకొని తరువాత డబ్బు తీసుకొని వారిని వదలివేసి, ఎవరైతే హంతకులను పట్టించారో వారిని పట్టుకొని వారాల తరబడి నిర్బంధించి

నానా చిత్రహింసలూ పెట్టి వాళ్ళమీద మర్డర్ కేసు బనాయించి నడుపుతున్నారు. హత్యకేసు ఒప్పుకొమ్మని వాళ్ళను హింసిస్తున్నారు. విచారించమంది. తెలుసుంది. ఏ వ్యక్తి అయినా తప్పుచేస్తే చట్ట ప్రకారం శిక్షించండి, కాదనం టికో సంఘటన చెప్పతాను. ప్రాదరాజాదు పట్టణంలో కాశీరాం అనబడే ఒక సిసి నటుడు పాస్ పాస్ పెట్టుకొని వున్నాడు. అతనిని పట్టుకొని బోర్లా వండపెట్టి రోకలి బండలు పెట్టి, బరిగెలతో మోకాళ్ళ మీదా, మోచేతుల మీదా కొట్టి అతనిని చిత్ర హింసలు పెట్టి పనికిరాకుండా చేశారు. ఈ సంఘటన ఫిబ్రవరి 17వ తారీఖున జరిగింది. అట్లాగే ప్రకాశం జిల్లాలో మంత్రుల మీదనే దాడి జరిగింది. మంత్రిగారి కారు ధ్వంసం చేశారు. అట్లాగే అల్లగడ్డలో ఫిబ్రవరి 7వ తారీఖు పి. శివప్రకాష్ రెడ్డిని యింటర్ మీడియేట్ చదువుతున్న విద్యార్థిని పట్టువగలు యింటిలో నుంచి పట్టుకు పోయి ప్రక్కన ఉన్న సినిమా హాలుకు తీసుకుపోయి చరపి రాత్రిదాకా ఉంచి ప్రక్కన ఉన్న వాగులో వూడ్చి పెట్టారు. పోలీసులను

7-10 p. m. చెప్పినా యాక్ట్ లేదు. రెండు మూడు రోజులకు శవాన్ని తీయమని వచ్చినది. ఒక విద్యార్థి మీద యింత బహిరంగంగా జరిగిపోతున్నది. పోలీసు స్టేషన్ లో హత్య జరుగుతున్నది. బైట జరిగే హత్యలే కాదు. మన గౌరవనీయులైన న్యాయశాఖమంత్రి ఆయ్యప్ప రెడ్డిగారికి కూడ వచ్చి ఉండవచ్చు. తణుకు లో డిశంబరు మొదటి వారంలో చల్ల సత్యనారాయణను పోలీసు లాకప్ లో కొట్టి చంపితే బార్ ఎసోసియేషన్ బాయ్ కాట్ చేసి ప్రధానమంత్రి వరకు వంపారు. మాకు కూడా పంపించారు. దానిమీద యీ రోజు వరకు యాక్ట్ తీసుకో లేదని వాగ్దారు. నవంబరు 22వ కర్నూలు జిల్లాలో హర్షాగిరి పోలీసు స్టేషన్ లో కోశేరు మల్లయ్యను చంపి ఉరి వేసుకొన్నట్లుగా చిత్రించారు. అక్కడున్నటు వంటి కాంగ్రెస్ వారే బైట పెట్టారు. తరువాత అంతా లొట్టి పెట్టారు. ఉరి పెట్టుకొన్నారని అక్కడ ఎస్. పి. ప్రకటించారు. వీరు విడుదల చేసిన తరువాత లోవలకు వచ్చి ఉరి పెట్టుకున్నారు. 22వ తారీఖున అరెస్టు చేశారు. 23వ తారీఖున విడుదల చేశారు. 24వ తారీఖునాడు పోలీసు స్టేషన్ లో ఉరి పెట్టుకొన్నాడు. ఈ చచ్చిపోయిన వారి కుటుంబం చేరుమీద పోలీసు లే 1200 రూపాయలు స్టేట్ బ్యాంకులో ఫిక్సుడు డిపాజిట్ చేశారు. అన్నీ ఆధారాలు ఉన్నాయి. ఈ విధంగా జరిగిన వాటికి యాక్ట్ తీసుకోలేదు. మేము అందోళన చేస్తున్నాము. అక్కడ ఎమ్. ఎల్. ఎ. అందోళన చేశాడు. చని పోయిన వారి కుటుంబీకులను హోమ్ మంత్రి ముందర చూపిస్తాము. ఆయన ఏమి యాక్ట్ తీసుకోలేదు. గన్నవరంలో జనవరి 26వ తారీఖునాడు ఒక హత్య జరిగింది. దుప్పలజాలయ్య అనే అతను, జనవరి 16వ తారీఖున పట్టుకొన్నాడు. వారం రోజులు హింసించారు. ఆ హింసకు చచ్చిపోయినాడు. అత్యహత్య చేసుకొన్నారు అన్నారు. ఈ దుప్పలజాలయ్య విషయంలో మా పార్టీ కార్యదర్శి, ఎమ్. ఎల్. సి. మోటూరి హనుమంతరావుగారు ఇది వగ్గుమైన హత్య అని, అత్యహత్య కాదని అన్నారు. దానికి ఈరోజు వరకు యాక్ట్ తీసుకోలేదు. ఇదివరకే చెప్పాను. రాజకీయనాయకులకు రక్షణ లేదు. స్త్రీలకు రక్షణ లేదు. ప్రతిపక్షాలవారికి రక్షణ లేదు. మంత్రిలకు రక్షణ.

లేదు. మేజిస్ట్రేటులకు కూడ రక్షణ లేదు. గౌరవనీయులైన అయ్యప్పరెడ్డి గారు న్యాయకాఖమంత్రిగా ఉన్నారు. నల్లగొండ జిల్లాలో మజూర్ నగర్ లో జనవరి 22న మేజిస్ట్రేట్ యింటి ముందర మలం వేయించారు. ఆయన యిండి పెండెంటుగా ఉండే వారు. కేసులు వస్తే ఈ నెక్స్ యిట్లా వున్నది, ఎందుకు చేస్తారు అనే వారు. ఆయన నా యింటి ముందర మలం వడిందని పోలీసులకు చెప్పితే తరువాత వస్తాము అన్నారు. ఆయనకు ఫిబ్రవరి 17వ తారీఖున బెదరింపు లేఖ నక్సలైట్ పేరుతో పుర్రెలు, కత్తి వగైరా బొమ్మలతో వచ్చింది. 28 వేల రూపాయలు యివ్వాలి లేకపోతే పరలోకంలో నెషన్స్ జడ్జి అభ్యుతారని చెప్పి వున్నది. ఫిబ్రవరి 21వ తారీఖున ఆయన భార్య కోదాడ నుంచి బస్సులో వస్తుంటే ఉదయం 9 గంటలకు సగ కొట్టవేయించారు. పోలీసు స్టేషన్ కు ఫ్యూన్ ద్వారా తెలియచేస్తే ప్రాతపూర్వకంగా పెట్టుమని చెబుతారు. ఆయనను పోలీసులు వాడు, వీడు అనే అంటారు. వీడి నుడం అణగడం లేదు. ఇంకా చేయాలి అంటున్నారు. ఈ రకమైన నైఖరి పోలీసు డిపార్టుమెంట్ తీసుకుంటున్నది. మేజిస్ట్రేట్ లకు రక్షణ లేకుండా వున్నది. ఈ సందర్భంలో జస్టిస్ ఎ. ఎన్. ముల్లాగారు చెప్పినది ఒక మాట చదవడానికి అనుమతి యివ్వండి.

"There is not a single lawless group in the whole country whose record of crime comes anywhere near the record of that organised unit which is known as the Indian Police." ఇంతకన్న యింకేమి కావాలి?

శ్రీ ఇ. అయ్యప్పరెడ్డి:— ఏ సంవత్సరం చెప్పారు?

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— మీకు బాగా తెలుసు. కేసు లాలు ఉంటాయి. అల్ ఇండియా రిపోర్టులు ఉంటాయి, ఈనాడు పోలీసు నైఖరిలో క్రొత్త మార్పు వస్తున్నది. వారు సంఘాలు పెట్టుకొని తమకు కావలసిన సర్కిసు మాటర్స్ ఊతభక్త్యాలు కోసం అందోళన చేసుకోడానికి హక్కు వున్నది. చేసుకోండి. వారి సమస్య పరిష్కారం చేసుకుంటే చేసుకోసీయండి. రాజకీయ విమర్శలను, ప్రజా విమర్శలను వారు సహించే పరిస్థితిలో లేరు. ఏ రకమైన యాక్షన్ తీసుకోన్నప్పటికీ వారు సహించే పరిస్థితి లేదు. ఎసోసియేషన్ పేరుతో అర్గనైజెడ్ గా ప్రోత్సహించడానికి పూనుకుంటున్నారు. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన పోకడగా పరిణమించిందని చెబుతున్నాను. పోలీసు అత్యాచారాలు అణగాలంటే వీటిమీద అన్ని పార్టీలతో కూడిన కమిటీ వేయండి. దానికి స్టాటుట్టరీ పవర్స్ యివ్వండి. వారు విచారణ చేసే అవసరమైన చర్య తీసుకుంటారని చెబుతున్నాము. ఇప్పటికీ దానిని వున్నరుద్ధాటిస్తున్నామని చెబుతున్నాను. ఒక దుష్టమైన సాంప్రదాయాన్ని చెన్నా రెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టారు. పోలీసులు ఏ సేరం చేసినా వారి మీద న్యాయ విచారణ జరిపేది లేదని అన్నారు. అంజయ్యగారి ధోరణిలో ఒక ఆశ కనబడింది. ఏవైనా, ఎక్కడైనా పోరపాటు జరిగింది అంటే న్యాయ విచారణ అవసరం అనుటంటే పెట్టడానికి సిద్ధం అన్నారు. మేము బలంగా మనవి చేసేది-పోలీసు అత్యాచారాల

మీద అవసరమైన చోట న్యాయవిచారణ జరిపించినట్లయితే వారిని అదుపులో పెట్టడానికి అవకాశం వున్నది. బహిరంగ విచారణ పెట్టవలసిన అవసరం వున్నది రమేజాఖీ మీద పెట్టిన కేసులో బలహీనమైన విధంగా ప్రాసిక్యూషన్ నడిపించకుండా ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో నడవవలసిన అవసరం వుంది. వరంగల్ జిల్లాలో జరుగుతున్న నిర్భయం, దానిని గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ముఖ్యమైనవి మాత్రమే చెబుతున్నాను. గత సంవత్సరవ్వర, 20 నెలల కాలంలో 18 మంది మా పాఠ్యవాయి హత్య చేయబడ్డారు. 15 మంది స్త్రీలు మానభంగం చేయబడ్డారు. 15 లక్షల మంది దోపిడి చేయబడినారు. మూడు వేల మంది చిత్రహింస చేయబడ్డారు. రెండువేల కుటుంబాల వారిని గ్రామాల నుంచి తరిమి వేశారు. అంజయ్యగారు అధికారంలోకి వచ్చినాక 5 హత్యలు, 5 మానభంగాలు, 50 కేల రూపాయలు దోపిడి చేయబడడం జరిగింది. రోజూ మొత్తుకుంటున్నాము, అవతల వతుం కూడ మేము నేరం చేశాము అంటున్నారు. బహిరంగంగా న్యాయ విచారణ జరపండి అంటున్నారు. దానికి మేము సిద్ధం, లేదా అన్ని పార్టీలవారితో అభివేషణ కమిటీ వేయండి. వారికి స్టాటుట్టరి వర్సెస్ యివ్వండి. లేదా మన హౌస్ కమిటీ వేయండి. ఇది వేయకుండా అధికారం మీ చేతిలో ఉంచుకొని నోరు మూసుకొని ఉండడంలో అర్థం ఉంటుందా? అన్ని ఘోరాలు జరుగుతూ ఉంటే యిప్పటివరకు మేము శిరి దరఖాస్తులు ప్రోసెస్సుటన మీద వాస్తూ వచ్చాము. డైరెక్టరు జనరల్ గారి దగ్గర నుంచి ఒకసారి కూడ నాకు అక్కాలెడ్డిమెంటు లేదు. జవాబు సంగతి దేముడు ఎటుగు, యాకన్ సంగతి ఏమిటి? ఈ మధ్య రామారావుగారు లెటర్ చూపించినారు. ఆయన ఎవరి గురించయితే వాస్తూ ఆ మనిషి వచ్చి పోయిన తరువాత జవాబు వచ్చినదని చెప్పారు. దానికి నేను ఇలా చెప్పాను. మీరు రిజమెండు చేసిన వ్యక్తి వచ్చిపోయిన తరువాత జవాబు వచ్చినది. మీరు మాత్రం బ్రీతికే ఉన్నారు. కాని నేను బ్రీతికే ఉండగా నాకు జవాబు వచ్చే పరిస్థితి లేదని చెప్పాను. నేవనల్ సెక్యూరిటీ యాక్టు ఎవరికి వ్యతిరేకంగా ఉపయోగిస్తున్నారు? బ్లాక్ మార్కెటింగ్ మీద అన్నారు, కాదు. ప్రేడ్ యూనియన్ నాయకుల మీద ఉపయోగిస్తున్నారు. నల్లగొండ జిల్లాలో సి.సి.ఐ., సి.పి.ఎమ్, నాయకుల మీద ఉపయోగించారు. సి.సి.ఐ.కి చెందిన వీరారెడ్డిగారిని, సి.పి.ఎమ్ కు చెందిన గురువారెడ్డిగారిని అరెస్టు చేశారు. రాజకీయ దురుద్దేశ్యంతో వ్యవహరిస్తున్నారు. నక్సలైట్లవి హత్యారాజకీయాలు, వారు చేసేవన్నీ తప్పలే, యిది అందరికీ తెలుసు. కాని నక్సలైట్లను ఆణిచే పేరుతో ప్రజల మీద పోలీసులు దాడి జరపడం అనుమతించరాని విషయం. వారి వెనకాల ఉన్న ప్రజలు ఏ కారణం చేత ఉన్నారో చూడకుండా నక్సలైట్స్ అనే పేరుతో మీద గిరిజన హరిజనులపై దాడులు జరపటం దారుణం. ఆదిలాబాద్, కరింనగర్ జిల్లాలలో అలాంటి దాడులు జరుగుతున్నాయి. వీటిని ఆపండి.

10 p. m. ఇంక, పోలీసు ఎడ్వైజ్మెంట్స్ ఎలా వుందో చూడండి. మనకు వున్నది 28 జిల్లాలు, వుండవలసింది 28 మంది యస్.సి.లు కాని 48 మంది డి. ఐ. జి.లు

వున్నారు. ప్రాదరాజాదులో హార్ గల్లి మే డి.ఐ.జి. డిక్టా. మగర్ ఆమీన్ సా హెజ్ నహీ డిక్టా. అని ప్రజలు అంటున్నారు. సబ్ ఇన్స్పెక్టర్స్ కంటే ఎక్కువమంది డి.ఐ.జి.లు వున్నారు. ముగ్గురు ఆడిషనల్ ఐ.టి.పిలు, నలుగురు స్పెషల్ ఐ. టి. పిలు, వీరంతా ఎందుకు? వీరుగాక డైరెక్టర్ జనరల్ ఒకరు. ఈయనను ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చింది? ఇంక వీరిలో ఎటువంటి వారున్నారో గమనించండి, ఒక ఉన్నతాధికారి తాను రిటైర్ అయ్యేముందు నేను పుట్టినతేది తప్ప అని ఆఖరి నిమిషంలో దానిని మార్చుకున్నారు. ఆ విధంగా మార్చుకోవచ్చా? మార్పించుకున్న రెండేళ్ళ తర్వాత మళ్ళీ రెండవసారి కూడా ఆ తేదీని మార్పించుకుంటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారా. మొదటిసారి అనుమతి ఎట్లా చెయ్యగలిగారు? రెండవసారి కూడా అలా ప్రామాణ్యంకూడా అట్లా ఆయనకు ఇవ్వగలిగారు? ఆ విధంగా చేసినప్పుడు ఆ అధికారిపై ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? డైరెక్టర్ జనరల్ ఉన్నతాధికారి, ఉన్నతాధికారులే ఇటువంటి వారు ఉన్నప్పుడు యింక ఎట్లా న్యాయం చేస్తారు?

ఇంక, యీనాడు ప్రతి డిపార్టుమెంటునూ పోలీసు ఆఫీసర్లుతో నింపి వేస్తున్నారు. ఆర్.టి.సి.లోను ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులోను, అనేక పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్ లోను, అనేక ఇతర శాఖలలో పోలీసు ఆఫీసర్లు వుంటున్నారు. ఇది చాలా దారుణమైన విషయం. ఈ విధంగా వుండడానికీ వీలేదు. పోలీసు రాజ్యంగా మార్చేనే ఈ వద్దతి ఎంత మాత్రం మంచిది కాదు, అట్లాగే పరిపాలనలో పోలీసు ఆఫీసర్లును వుపయోగించడంతోబాటు యింక ఏ విధంగా ఉన్నతాధికారులను నియమిస్తున్నారో కూడా గమనించవలసిందిగా నేను మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. ఐ.పి.ఎస్. అధికారులు వున్నారు, ఒక కృషి వద్దతిలో మీరు ఉన్నతాధికారులను ప్రమోట్ చెయ్యడం మంచిది, మీకు ఇష్టం వచ్చిన వారికి ప్రమోషన్ యిచ్చి, మిగిలిన వారి సీనియారిటీని తప్పించి, కారిని ఉన్నత పదవుల్లో వేసుకోవడం ఎంతవరకు సరియైన వద్దతి? ఏ విధంగా మీరు దీనిని సమర్థించగలరు? ఇంక, ఫస్టు సెక్రెటరీ అని సెకెండ్ సెక్రెటరీ అని ఒకరొకరు ఉంటారు. కాని, సెకెండ్ సెక్రెటరీ అని తి మంది వుంటారా ఎక్కడయినా? ఎందుకు ఇంతమంది? ఏమిటి తోమడానికి? ఏమి నని చెయ్యడానికి? అలాగే సెక్రెటరీలు, చీఫ్ సెక్రెటరీ ఇష్టం వచ్చినట్లుగా, ఇష్టంవచ్చినంతమందిని, వారిష్టం వచ్చిన వారిని వేసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా, ఐ. ఎ. ఎస్, ఐ.పి.ఎస్ ఆఫీసర్లును అవసరాన్నిబట్టి సీనియారిటీనిబట్టి అర్హతలనుబట్టి ప్రమోట్ చెయ్యడం గాకుండా, యిష్టంవచ్చినవారిని, ఇష్టమొచ్చినంత మందిని వేసుకోవడంవలన పరిపాలనకు ఎట్లా న్యాయంజరుగుతుంది? సీనియారిటీ తప్పించి యీ విధంగా చెయ్యడంవలన అధికారులలో ఎటువంటి భావం వ్యాపిస్తుంది? ఈ మంథులకు చెంచాగిరి చేస్తే తప్ప మేము బ్రతకలేము అనే నిరుత్సాహం వ్యాపించి వారిలో కాస్తో కూస్తో మిగిలిన నిజాయితీ, జీల్ కూడా నశించిపోయే విధంగా అనర్థదాయకమైన వద్దతులు ప్రవేశపెడుతున్నారు. ఇది దారుణమైన విషయం. పరిపాలనను క్రమంగా పాడుచేసే దారిలోకి యిది తీసుకు వెళుతుంది. దీనిని గమనించమని, సరియైన వద్దతిలోకి రావడానికి ప్రయత్నించమని

నేను చెబుతున్నాను. మంత్రివర్గాన్ని ఏవిధంగా అయితే తగ్గించారో అదే విధంగా, వీరి విషయంలో కూడా అవసరంలేని పోస్టుకొనచండ్రి, ఎన్ని అవసరమో అన్నే వుంచండి.

అధ్యక్షా, మరొక విషయం వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారి గురించి నేను ఇంతకుముందే చెప్పాను. వ్యక్తిగతంగా వారిపై సద్భావమే వుంది. ఇప్పటికీ ఉన్నది. కాని ఒక విషయం మాత్రం వారు గమనించాలి. ఆయనను అనేక మంది, అనేక రకాలుగా వుపయోగించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. చివరకు ఆయన పేరు కూడా వుపయోగించడం జరుగుతున్నది. అది ఆయన గమనించాలి. ఆయన చుట్టూ ఒక విషవలయం వుంటుంది. దాన్ని భరించటం ఎవరికీ సాధ్యమయేటట్లు లేదు. చివరకు ఆయనకు బుర్ర చుట్టూ ఉక్కు వలయం ఏర్పడినట్లు ఉంది. ఏదీ చెప్పినా బుర్ర కెక్కిరిస్తుంటుంది. ఆయన మేము చెబుతున్న ప్రస్థానంగా అర్థం చేసుకుని చర్యలు తీసుకోవాలి. క్రింద ఏమీ జరుగుతున్నదో చూడాలి. మొన్న సరిపంపే విషయం చెలితే-సబ్-ఇన్-స్పెక్టర్ ను ట్రాన్స్ ఫర్ చేశాను గదా, అయింది గదా అన్నారు. అసలు సబ్ ఇన్-స్పెక్టరు ట్రాన్స్ ఫర్ కాలేదు. పైగా నేను అడిగింది సబ్ ఇన్-స్పెక్టర్ ట్రాన్స్ ఫరా? నర్సంపేట వరిస్థితిని చక్క బరచండని అడిగాను. ప్రభుత్వ విధానంలో మార్పురావాలి. ఎంత చెప్పినా ఇది వారి బుర్ర కెక్కిడం లేదు. ప్రతి విషయంలోనూ పోలీసు అధికారులు డిప్లీట్ చేసింది ఇక్కడ చెప్పడం కాకుండా వారు స్వయంగా ఏమీ జరుగుతున్నదో గమనించాలి, పొనుగోడుతో రేప్ జరిగింది. జరగలేదు అన్నారు. మర్డర్ జరిగితే జరగలేదు అంటున్నారు. స్వతంత్రంగా చర్య తీసుకోనివ్వకుండా, పోలీసు అధికారులు తమకు వీలైన విధంగా రిపోర్టు తయారుచేసి, మంత్రులతో ఆ విధంగా చేయిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రివి, మంత్రులను పోలీసు అధికారులు ఆడువులో పెట్టుకుని వ్యవహరిస్తున్నప్పుడు ఇంక ప్రజలకు ఏమీ న్యాయం జరుగుతుంది? కాంక్షి-ద్రవలు ఏ విధంగా ఉంటాయి? మంత్రులు స్వతంత్రంగా వ్యవహరించే విధంగా లేదు. పరిపాలన చేసే విధంగా లేదు. అటువంటప్పుడు ప్రజలకు ఎక్కడ రక్షణ వుంటుంది? ఈ పద్ధతి పూర్తిగా మారాలి. అదేవిధంగా ముఖ్యమంత్రి గారు తమకు తెలిసే కొన్ని పనులు జరుగుతున్నాయో, తెలియకుండా జరుగుతున్నాయో కూడా తెలుసుకోవాలి. అయ్యి పురెడ్డి గారు ప్యెవిఫీకోగా చెప్పమన్నారు. నేను ఒక విషయం చెబుతాను. ఈ మధ్య ఒక ఆఫీసర్ ను ఎప్పాయింట్ చేశారు. ఆర్. టి. ఓ. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆర్డరు చేశారు. ఏ ప్రొసీజర్ ప్రకారంగా చేశారు? ఫాలో కావలసి వున్న ప్రొసీజర్ ఫాలో అయ్యారా? ఫాలో కాలేకని నేను ఆరోపిస్తున్నాను. ఫాలో అయ్యాయని నిరూపిస్తే నేను సవరించుకుంటాను. ఫాలో కాకుండా, తెలియక ఆ విధంగా చేస్తే మాత్రం దానిని మీరు సవరించుకోండి. అట్లాగే, ఇంటర్ స్టేట్ పర్మిట్లు ఇచ్చారు. దానికి సంబంధించిన మంత్రులు అధికారులు ఉన్నారు. వారికి తెలియకుండా ముఖ్యమంత్రిగారి ఆర్డర్స్ ఎట్లా వెదుకున్నాయి? రాజకీయకాధిపతుల పర్మిట్లెట్టులాగా యివి కూడా

జరుగుతున్నాయా? ఈ మధ్య 19 మంది మోటార్ వెహికల్ ఇన్స్పెక్టర్లును ప్రమోట్ చేసుకున్నారు. ఎంప్లాయ్ మెంటు ఎక్స్చేంజ్ లో సంబంధం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారి పేరుతో చేసుకున్నారు. పలుకుబడిగల వారు ముఖ్యమంత్రిగారి పేరు చెప్పుకుని విచ్చలవిడిగా ప్రవర్తిస్తున్నారు ఇందిరా పార్కు వద్ద రాసుకృష్ణ మఠం అని వుంది. అక్కడ రెండు వేల చదరపు గజాల భూమిని రూ. 110 చొప్పున అమ్ముకున్నారు. ఇట్లా బహిరంగంగా జరిగిపోతున్నవి. ఇవన్నీ పరిశీలించండి. ఎక్కడబడితే అక్కడ వారి పేరు వుపయోగించడం జరుగుతున్నవి. ప్రతి దుర్మార్గపు పనికి వారి పేరు వుపయోగించుకుంటున్నారు. ఇది గమనించండి. అలాగే ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ ఇక్కడ, మేము ఆనేక విషయాలను ప్రజలకు సంబంధించి చెప్పినప్పుడు ఎంతో హుందాగా-వ్యవహరించాలి, మీలో ఓరిమి వుండాలి. మేము తొందరపడవచ్చు. కాని మీరు హుందాగా, సమన్వయం వరిష్కరించాలి కాబట్టి ఓర్పుతో వ్యవహరించాలి. తొందరపడకూడదు, ఏ కానిస్టేబులో, పోలీసువలెలో అయితే వేరే విషయం. అలా కాదు కదా! ముఖ్యమంత్రి హోదాని గమనించి మీరు మాట్లాడవలసి ఉంటుందని నేను వారికి మనవికేస్తున్నాను. సభానాయకులు, అయ్యప్పరెడ్డిగారు కూడ యీ విషయంలో క్రోధ తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. అయ్యప్ప రెడ్డి :— ఏమీ రియాక్టు కాకపోతే మీ ఉపన్యాసాలు వినడం లేదు అంటారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— మీకు ఎంత ఓపిక వుంటే అంత మంచిది. ఇక చివరిగా ఇవాళ ఇచ్చిన శ్వేతపత్రం చూస్తే గుండె చెరువయిపోతుంది. ఈ మాన్ చూడండి. రాష్ట్రంలో మూడువంతుల స్పాన్సర్లలో కరువు వచ్చింది, యుద్ధ ప్రాంతాల్లో కరువు నివారణ చర్యలు తీసుకోకపోగా, కాము చేసినది చాలా గొప్పది అని గవర్నరుగారితో చెప్పిస్తున్నారు. ఇది చాలా అనర్థదాయకం కాంతిభద్రతలు లేవు, వున్నాయంటున్నారు. ఇది మరింత అనర్థదాయకం, రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి దెబ్బతిన్నది. ప్రజల జీవన ప్రమాణం దెబ్బతిన్నది. చాలావి చక్కదిద్దడానికి ప్రయత్నించకపోగా, తృప్తికరమైన ఆత్మద్రోహం చేసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా గవర్నరుగారి ప్రసంగం అలంకారప్రాయంగా, అవాస్తవికంగా, ఊహాజనితంగా వున్నదని, దీనిని తిరస్కరించవలసిందని కోరుతూ నెలవుతీసుకుంటున్నాను.

చైర్మన్ :— ఇవాళ ఇంతటితో సభ వాయిదా వదుతున్నది, తిరిగి రేపు ఉదయం 9 గం. అకు సమావేశమవుదాము.

(The House then adjourned to meet again at 9-00 a.m. on 7-30 p.m. Friday the 27th February, 1981.)